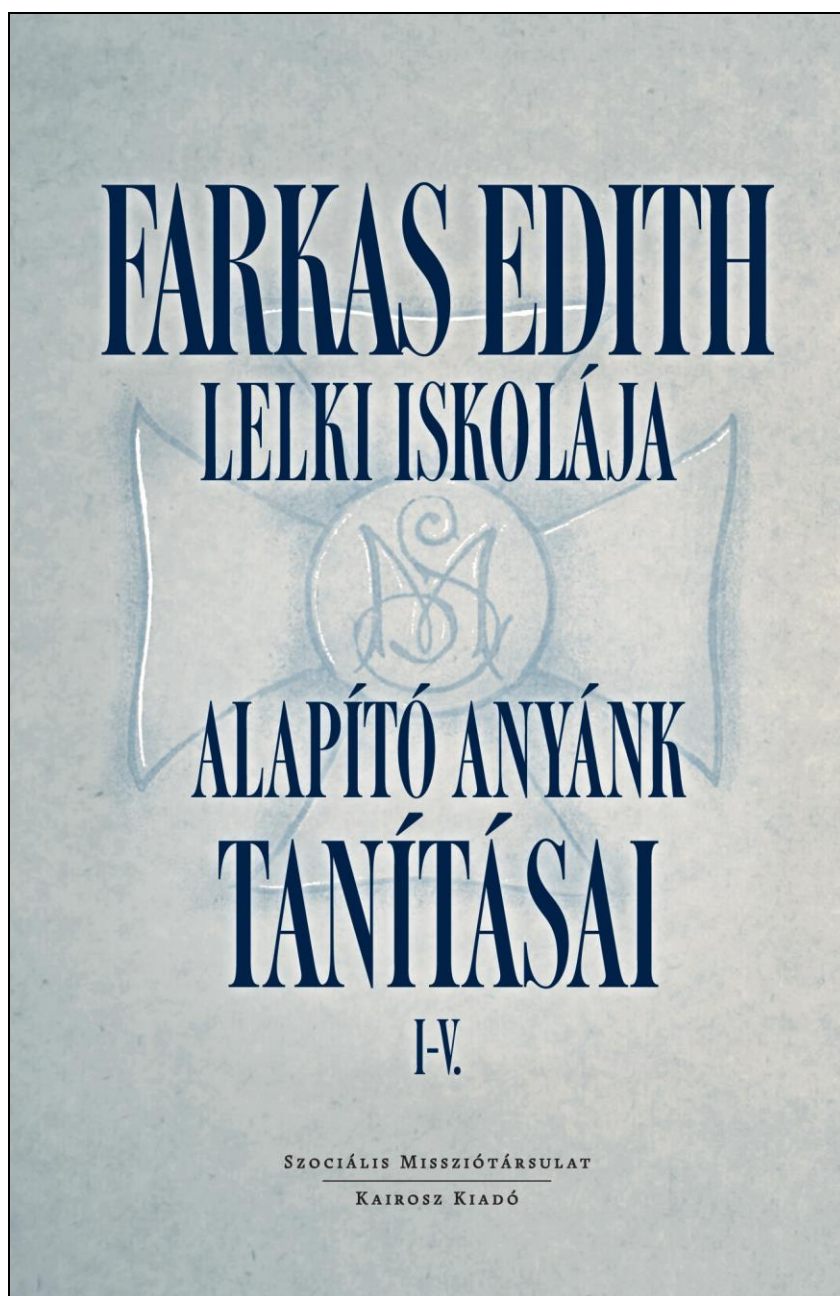

Farkas Edith lelki iskolája Alapító Anyánk tanításai

Mű a Pázmány Péter Elektronikus Könyvtár (PPEK)
– a magyar nyelvű keresztény irodalom tárháza – állományában.

Bővebb felvilágosításért és a könyvtárral kapcsolatos legfrissebb hírekért
látogassa meg a <http://www.ppek.hu> internetes címet.

Impresszum

Farkas Edith lelki iskolája
Alapító Anyánk tanításai

A kötetet szerkesztette és a bevezetőket összeállította:
Beöthy Zsuzsanna Cecília SM

A könyv elektronikus változata

Ez a publikáció az azonos című könyv elektronikus változata. A könyv 2022-ben jelent meg a Szociális Missziótársulat és a Kairosz Kiadó gondozásában az ISBN 978 963 514 160 9 azonosítóval. Az elektronikus változat a Szociális Missziótársulat engedélyével készült. Az elektronikus változatot a Pázmány Péter Elektronikus Könyvtár szabályai szerint lehet használni. Minden más szerzői jog a Szociális Missziótársulaté.

Tartalomjegyzék

Impresszum	2
Tartalomjegyzék	3
Bevezető.....	5
Alapító Anyánk tanításai – I. könyv	15
Útravaló leányaimnak	16
Hogyan beszéljünk?	19
A szerzetesi élet lényegéről	21
Alapító Anyánk tanításai – II. könyv	25
Szentlélek-konferenciák.....	26
I. Megújulás a Szentlélekben	26
II. A Szentlélek keresztsége (Első rész).....	28
III. A Szentlélek keresztsége (Második rész)	29
IV. A Szentlélek stílusa (Töredék).....	31
V. A pünkösdi lélek – lelkes lélek	33
VI. Az újjászületett lélek élete	35
Tanítás – vázlatok	36
I. Lelki otthonunk.....	36
II. Az Ő követése (A tanítvány lelkülete)	37
III. Jézus hív.....	39
IV. A legyőzhetetlen győzelem szelleme.....	40
V. Az ellankadás elleni küzdelemről	41
VI. Fölényes kisebbség	42
VII. Ne homályosítsuk el fölkenységünk jegyét.....	43
VIII. Teljes odaadást kell gyakorolnunk.....	44
IX. Ludens in orbe terrarum.....	45
Alapító Anyánk tanításai – III. könyv.....	47
I. Útban a sivatagba (Újévre)	48
II. Mit tanulhatunk Sámsonról? (A nagybőjt szelleméről).....	50
III. A bambusz története (Az Istennek átadott lélekről)	53
IV. Szent Benedek nyomdokain (Lelkigyakorlatok előtt)	56
V. „Szentek legyetek...” (1Pét 1,16) (Fogadalomtétel előtt)	58
VI. Az Övé vagyok (Fogadalomtétel után).....	61
VII. Illés prófétáról	64
VIII. Tisztítsuk meg lelkünket a salaktól	67
IX. Az igazi művészet.....	69
X. Lelki örömök forrása (Töredék).....	73
Alapító Anyánk tanításai – IV. könyv	75
I. Advent harmadik vasárnapjának szentleckéjéről (Fil 4,4–7)	76
II. Az Isten jelenlétében való járásról	78
III. A helyes imaszellem	80
IV. Vezető egyéniségek (Diakonisszák)	83
V. A misszióővér hivatása	86
VI. A Mária- és Márta-rész a Szociális Missziótársulatban	89
VII. Az elhatárolás művészete	91
VIII. Az igazmondásról	93
IX. A határozottságról.....	95

X. A tiszteletadásról.....	97
Alapító Anyánk tanításai – V. könyv.....	99
Invocatio	100
Bevezetés	101
I. Hívás és felelősség.....	103
II. Az engedelmességről.....	106
III. Óskeresztény egyszerűséggel.....	109
IV. A beszéd művészete (A vezetésről és az engedelmességről) (Töredékes)	114
V. A megújulásról.....	119
VI. A mi életünk legyen elrejtve Krisztusban.....	125
Szellemünk arculata Anyánk tanításaiban	130
Bevezető.....	131
„Amor docet artes!” (A szeretet tanítja a művészetet).....	133
A Te arcodat kerestem! Ps. XXVI.	137
Szent nyugalom Istenben!.....	139
Szent ez a hely, és én nem is tudtam! Jákob pátriárka.....	141
Non est amaritudo in labiis eius (Nincs keserűség ajkaiban)	142
Gondolatok és mondások Farkas Edith irodalmi hagyatékából.....	144

Bevezető

Melyik gyökereiből táplálkozó család ne őrizné a ház asszonyának, az édesanyának tanításait? Nemzedékről nemzedékre szállnak azok.

Így van ez a szerzetesi közösségekben is. Az alapító szavai „kőbe” vésett, kitörölhetetlen útmutatók, mankóként nyúlnak a tagok karjai alá a nehéz időkben, és sikeres megfelelés esetén hálás örömmel töltik el szívüket.

A Szociális Missziótársulatban (alapítás ideje: 1908) mi is kegyelettel őrizzük és hasznosítjuk Farkas Edith (1877–1942) sok tanítását. Ezek mai világban élő testvéreink számára is segítségül szolgálhatnak az akkori korszak szükségletei által létbehívott szociális missziós szellemiség megértésében és történelmi koroktól független alkalmazhatóságában.

Rövid rendtörténeti ismertetésünkbe tartozik, hogy társulatunk volt az első, megszentelt életformában élő szociális munkásnők közössége Magyarországon. Az akkor virágzó jótékonyági egyesületek egy részének összevonásával és önkéntesek bevonásával megindult a női laikus apostolkodás is. Ők tömörültek az Országos Szervezetbe. Külön ágot képviselt az OMI (Országos Missziós Ifjúság), amelybe a fiatalok egy részét vontuk össze. Az egész országra kiterjedő szociális-karitatív intézményeink (pl. árvaházak, nevelőintézetek), settlement rendszerű népgondozó házaink, kórház-, börtön-, hajléktalanmisszió, leányklubok, asszonyszövetségek jelezték lélekmentő tevékenységünk főbb missziós területeit.

Az 1950-ben bekövetkező „szétszórás” a mi közösségünkben mintegy 200 fő szerzetes nővért, 450 missziós egységet (benne tízezer főn felüli önkéntest és ún. kültagot) érintett.

Nálunk a szerzetesrendek működésének betiltását követő esztendőkből nem volt „földalatti” élet, működés. Egyéni imádságos és áldozatos misszió sugárzása hatott és bizonyos templomi, temetői, kegyeleti helyek látogatásainak találkozásai, levélváltások alkották a közösségi életet. A fordulat éve után szinte előlről kellett kezdeni mindent. Isten megadta, hogy Mogyorósi Erzsébet Józsa nővérünkben karizmatikus személy fogjon hozzá a nővérek „hazahívásához”, az otthonteremtéshez, a toborzásokhoz, intézmények beindításához, új

belépők tanításához, neveléséhez. Mivel az 1950-ben akár csak huszonéves novícia is erre az időre ugyancsak benne volt a korban, nálunk megemelkedett a belépésnél addig megengedett korhatár. Így került be a rendbe 7 fő újabb nővér, akik ma is az „eke szarván” tartják kezüket. Jelenleg már csak négy intézmény (az ötödiket, egy iskolát átadtunk a csornai premontrei apátságnak) fenntartói vagyunk óvodások, egyetemisták, időskorúak számára. Segítség kis kültagközösségünk.

Mi a szerzetesi képzés jelentős részét Farkas Edith *Lelki iskolájából* kaptuk, annak lényegi mondanivalóját adjuk tovább a nálunk érdeklődőknek is.

A Szentírás mellett alapot képező *Lelki iskola* 1943–1947 között öt kötetben került kiadásra. Csaknem 80 év elmúltával időszerűvé vált annak újabb megjelentetése, mivel a meglevő füzetek megkoptak, elhasználódtak, elfogytak. Igyekeztünk az eredeti kiadvány pontos szövegét idézni (kifejezőmód, nyelvezet). Az ötödik kötet után kiegészítésképpen hozzuk az *Örvendj Jeruzsálem, szellemünk arculata Anyánk tanításaiban* című kéziratot, amelyben szerzetesi szabályzatunk jóváhagyásának ötödik évfordulóján foglalják össze nővéreink mindazt, ami Farkas Edith életművében lelkiségünkre jellemző.

Ide kívánczik még egy eddig kiadatlan és Farkas Edith missziós tevékenységére jellemző összefoglaló. Alapító Anyánknak 1926-tól a rádióban elhangzó tanítás-részleteit közöljük, valamint kivonatot a *Missziós útravalók* című kiadványunkban megjelenő írásaiból.

Az újabb kiadvány bevezetőjében röviden ismertetjük a tartalmat.

1943-ban jelent meg a *Lelki iskola* első kötete. Ebben rögzítésre került Alapító Anyánk tanítása a liturgikus életirányzatról, amelynek megélése szükséges ahhoz, hogy megvalósítsuk azt sajátos bensőséges lelki életet, amely kifelé sajátos modorban, magatartásban, azaz missziótársulati életstílusban mutatkozik meg lélekmentő küldetésünk feladatkörében, munkaterületein. Ez a liturgikus életirányzat keretbe foglalja napjainkat és egész életünket.

Szó van ebben az első kötetben a szerzetesek számára oly fontos hallgatásról, illetve a helyes beszédéről.

Röviden már itt szó esik *A szerzetesi élet lényegéről*.

Az 1944-ben kiadott második kötet tudósít Farkas Edith Szentlélek-konferenciáiról. Alapító Anyánk alapvető megállapítása: „Az emberiség legnagyobb része annyira istentelen, hogy korunk általános és legnagyobb szükséglete a lelki megújulás.” Ezt azonban csak Isten eszközölheti. A megújulásnak és a lélek-mentésnek közös feltétele a Szentlélek keresztsége, amely új kegyelemhatás a lélekre, és ebben a bértelenség szentségének felvétele alapján életünk minden fordulatánál, minden nagyobb eseményénél részesülnünk kell.

Ennek a kötetnek a második részében Farkas Edith néhány tanítástöredéke (vázlatok) olvasható lelki otthonunkról (vagyis arról a szellemről, ami igazán boldog otthonokká teheti házainkat). Szó esik a tanítvány lelkületéről, ami a Szentírásban olvasható. Ehhez tartozik, hogy meghalljuk, amikor Isten a szomorúságból meghív az Ő örömére, és „Igen!”-nel tudjunk felelni. Megismerhetjük a „fölényes kisebbség” által elérhető „legyőzhetetlen győzelem” szellemét is, amelyben élnünk kell az ellankadás elleni küzdelmünkben. Mindennek alapja „a Krisztusnak való teljes odaadásban van”.

A *Lelki iskola* harmadik kötete 1945-ben jelent meg. Ebben a füzetben Istenhez tért Alapító Anyánknak Szikszón, 1913-ban tartott tanításait közöljük, melyeket hűséges titkárnője, Kreisel Matild S.M. nővér jegyzett gyorsírással.

(A Hunyady–Csáki Alapítvány szikszói birtoka volt az első noviciátus helye és egy reformatórium működési területe, ahol javító-nevelő intézet volt próbaidős börtönre ítélt lányok számára).

Az első fejezetben – *Útban a sivatagba* – azt jelzi Alapító Anyánk, hogy minden év elején egy védőszentet választ arra az évre és egy mondást mottóul a Szentírásból („Az én könyvem a

Szentírás: belőle szeretek okulni, tanulni, vigasztalódni.”) azért, hogy egész évben ezzel foglalkozzon. Az ApCsel 8,26–40 idézetet hozza, és a nővérek figyelmébe ajánlja, hogy Fülöp diakónushoz hasonlóan akár a sivatagba vezető kietlen, sivár útra is elszántan induljunk, mert ott találkozhatunk azzal a lélekkel, akinek a kedvéért a nehéz missziós útra küld – és mi is megmagyarázhatjuk neki a Szentírást, mint tette azt Fülöp az etióp főemberrel. Sámsonról is tanulhatunk. Ebben a részben, 1913 hamvazószerdáján a nagyböjt szelleméről úgy ír Farkas Edith, hogy amint a Bírák könyve 14. fejezetében Sámson győz az oroszán felett, úgy mi is Krisztus erejével győzedelmeskedhetünk bűnös hajlamaink felett. Akkor majd ezek helyébe szépség, erő és életszentség lép.

A III. fejezet, *A bambusz története* az önfeláldozó, magát teljesen átadó szeretetről szól. Az élő bambuszt ki kell vágni ahhoz, hogy csatornává lehessen alakítani az „élő víz” számára.

A következő, IV. rész Szent Benedek nyomába lépteti a nővéreket, amikor az ő szellemisége szerint az összeszedett magatartást, a fegyelmet és a pontosságot, ugyanakkor a minden kulturális kérdés iránt lelkesedő szellemet fontosnak jelöli meg számunkra.

Az V. fejezet a fogadalomtétel előtti lelkület alakítását gazdagítja. Akik egészen az Istennek szentelik magukat, azok nem elégedhetnek meg azzal, hogy mint a világban élők, jóra való, becsületes, derék emberek akarnak lenni, hanem célul az életszentséget kell kitűzni.

(Megjegyzés: Ma már úgy tanuljuk Egyházunktól, hogy minden életállapotú ember meg van hívva az életszentségre.) Ez a Szentlélek kegyelmével lehetséges, örömmel és nem aggódalmasan tekintve a célra (Istennek szentelt és feláldozott szent Szívet kívánjunk magunknak a fogadalomtétel utáni időkre – tanácsolja Anyánk). Legyen egész életünk hálaadás és bizalom a Legszentebben, aki meghívott bennünket erre a hivatásra.

Megtörtént a fogadalomtétel, most már *Az övé vagyok*, mondja Farkas Edith a VI. fejezetben.

„Te akkor voltál nyugodt és viszonylag teljesen boldog, amikor egészen az Ő tulajdona voltál. Átérezted-e akkor, milyen nagy dolog Annak szolgálni, Aki a maga szolgálatára teremtett téged – és úgy teremtett, hogy alkalmas is légy arra?! Szinte anyagi, szinte isteni erővel és adományokkal ruházta fel természetedet: gondolkodási képességet adott, emlékezőtehetséget, reményt, szeretetet, erős akaratot; értelmet: olyan értelmet, amellyel az egész világot be lehet járni: az egész belső gondolatvilágot. – És minden egyéb szükségességgel felruházott az Ő szolgálatára.”

Azután az idő múlásával előfordulhat, hogy „Egyszer bekövetkezett az a sajnálatos pillanat, amikor akár súlyos, akár kisebb hűtlenség által elhagytad az Urat. És mi lett ennek a következménye? – Szomorú, zavaros állapot. Hova lett a béke, az erő, az öröm?” „Ne felejtse el kedves lélek, hogy [...] te még ebben a szegény, beteg állapotban is kizárólag az Övé, az Ő tulajdona vagy”, és még inkább „birtokába akar venni, hogy újra teljes és zavartalan legyen a viszony Ő és a te lelked között”. Minden kísértésnél, minden nehézségnél minden szenvedésnél és megpróbáltatásnál gondoljunk arra, milyen erőket kap lelkünk a szentmisében, a szentáldozásban, egyáltalán az Eukarisztiában. Ennek megfontolása nemcsak rendet teremt, hanem állandó derűt áraszt és tart fenn bennünk.

A VII. fejezetben Illés prófétát állítja nővérei elé Alapító Anyánk. Az ő hatalmas imaerejét. „Hatalmas lélek volt Illés próféta” – mondja. Esőért imádkozott a szárazságban, és lett eső. Imádkozott a száraptai asszony halott fiáért, és az életre kelt. „Illés prófétát azért tette Isten olyan hatalmassá az imában, mert rendületlenül hitt a Gondviselésben.” „Minkünk is kell esőt leimádkozni tudnunk lelki értelemben: az olyan »kétségbeejtő« eseteknél, amilyenek a lélekmentésben gyakran előfordulnak. Mekkora csodákra van itt szükségünk: az emberek pálfordulásában, megtérésében, bűnös szokásokból való kiemelkedésükben, szóval a valóban nagy lelki ügyekben! – Mi lesz velünk, ha nem vagyunk hatalmasok az imában, mikor ez a mi fő eszközünk és erőnk?!”

Tisztítsuk meg lelkünket a salaktól – figyelmeztet a VIII. fejezet címe.

„Csak ha tiszta a szem és egészséges, vagyis ha a lelkünk megtisztult a salaktól, csak akkor gondolhatunk arra, hogy Isten szolgálatában hasznot hajthatunk és a lélekmentésre missziót, küldetést kapunk. Olyan lélekmentő még nem akadt, aki nem saját magán kezdte a lélekmentést. Azt, hogy hány lelket menthetünk meg, egyedül az Úristen tudja, de hogy egy lelket kötelesek vagyunk megmenteni, és hogy ez a lélek a saját lelkünk, az bizonyos. Tehát ezzel kell kezdenünk” – tanítja Anyánk.

Mi az igazi művészet? Megtudhatjuk a IX. fejezetből. A lelkünkön való munkálkodást Farkas Edith a szobrász munkájához hasonlítja. Az igazi művésznak a foglalkozása a fáradság mellett nagy örömet is szerez. Éppen így csak annak nem öröm az életszentség útján való járás, aki nem igazi művész, akinek vagy nincs hivatása, vagy nem él kellően a kegyelemmel.

A X. fejezet töredékgondolatokat közöl a lelki örömök forrásáról.

Ha eltévedtünk, ha letértünk az erény útjáról, ha bűnbe estünk is, mégis biztosítva vagyunk afelől, hogy nem tévesztünk célt. – Erről akkor biztosít az Anyaszentegyház, ha élünk szentségeivel, szentelményeivel, szokásaival, szellemével.

Az Úr Jézust kis dolgok által is elveszíthetjük, amennyiben ezek közelségének örömét, vigaszát csökkentik.

A munkában külön öröm van elrejtve. Az Úr Jézus közelségének örömét és vigaszát csökkenti kötelességeink hanyag végzése.

Ha emberi gyarlóságból megbotlottam is, de következetesen rendbe hozom lelkemet, a „nap megint kisüt”, fénysugarával eláraszt, és ismét boldog lehetek.

A Lelki iskola negyedik kötetét 1946-ban jelentette meg közösségünk.

Az ebben a füzetben közölt tanításokat szintén Kreisel Matild S.M. nővér jegyezte gyorsírással.

Alapító Anyánk 1913-tól 1915-ig terjedő tanításai által növekedhetünk lelkileg, ha gondosan átolvassuk a kötetet, és elmélkedünk az egyes fejezetek tartalmán.

Az első fejezetben, Advent harmadik vasárnapján Alapító Anyánk egyik központi tanítását olvashatjuk a Fil 4,4–7 alapján: „Örüljete az Úrban mindenkor! Ismét mondom: örüljete.”

Hivatkozik világi emberek véleményére, akik szerint a jószellemű zárdákban békések, derűsek az arcok, sokkal vidámabbak, mint a „világ fiaiei”. Ez bizonyítja, hogy ott a hit szelleme uralkodik. Ott a tagok szívét és gondolatvilágát, lelki egyensúlyát megoltalmazza Jézus Krisztus, mert egyszerű, gyermeki módon rábízták magukat az isteni Gondviselésre.

„Ilyen Istenben megnyugodott, kedves, békés arccal járni az emberek között, az már egymaga is misszió!” Ennek kialakításához „halálos elszántsággal” kell gyakorolnunk a hitet szellemben és életben, észben és szívben. „Különben – ami a lelkieket illeti – csak tengődni fogunk, de előbbre haladni nem.”

A II. fejezetben Farkas Edith az Isten jelenlétében való járásról tanít. Ez azért szükséges, hogy az emberek lássák és érezzék ki belőlünk, hogy „mi magunk az Oltáriszentség élő edényei vagyunk, ahova min den nap bevonul az édes Jézus”. A Szent Benedek-i szabályzat – melyet mi is követünk – azt követeli, hogy „házainkban a gyakori, a mindennapi szentáldozásnak megfelelően éljünk”. Az igazi szerzetesmodor a finom zárkózottságot, másrészt a másokkal való udvariasságot (kedvességet, alázatosságot) foglalja magába, megtalálva a helyes középutat. Anyánknak a témában történő fejtegetései valamiképpen magukba foglalják az istentiszteletek lényegének megélését.

A III. fejezet a helyes imaszellemről szól. „Imáinknál minden energiát, időt és érzelmet elsősorban arra kell fordítanunk, hogy dicsőítsük Istent. Ez egyébként az ember idegzetére is rendkívül megkönnyítően hat. A protestáns Hilty szerint, akik az Isten dicsőítésére mindennap rendszeresen egy kis időt fordítanak, idegek szempontjából is a legegészségesebb emberek.”

Ha valamilyen rossz hírt vagy fájó üzenetet kapunk, vagy menjünk a kápolnába, vagy szívünk rejtekébe térve emeljük fel szívünket Istenhez – mondja Anyánk. Mindenkor bízunk

az élő Istenben, aki a seregek Ura. Bízunk hitünkben. Higgyünk és bízunk abban, hogy az Úristen az igazság mellett van, és végül is az igazság diadalmaskodik. Minél közelebb kerülünk Istenhez, a rossz tapasztalatok annál kevésbé mozdítanak ki lelki békénkből. Csak arra kérjük Istent, hogy hitünk alapján szilárdan álljuk helyünket.

Nagyon biztató számunkra a IV. fejezet is, amely a diakonisszákról mint vezető egyéniségekről tanúskodik. „Nemcsak Mária és Márta híresek, hanem aki jártas a Szentírásban: az Apostolok leveleiben és az Apostolok cselekedeteiben, az tudja, hogy ott említve van téve Priskáról, Tabitáról, Főbéről.” Farkas Edit elmondja, hogy őt az első diakonisszáknál főleg az ragadta meg, milyen bátran végezték az apostolok által rájuk bízott feladatokat. Lelkileg erős asszonyok voltak, és egyesek közülük nagyszerű missziót végeztek. „Micsoda lelkierő, ügyesség, jellemesség, okosság kellett akkor is, és kell ma is egy ilyen exponált, magános, felelősségteljes hivatal betöltésére!” „Nagy idők nagy embereket tudnak kicsiholni, ha azok nem állnak ellent, és nem rontják el gyávasággal, jellemtelenséggel ezt az isteni művet.”

Farkas Edith lelkünkre köti: „Agequodagis.” – „Tedd teljesen, amit teszel.” „Jól tedd meg művedet, mert becsületed művednek minőségén fordul.”

Mindez számunkra lehetséges, ha nem álljuk útját a kegyelemnek. „Forduljunk a szent diakonisszákhöz, hogy az ő közbenjáró imájuk ébresszen a Missziótársulatban minél több vezetőegyeniséget, akik képesek a lelkeket vezetni, irányítani, mert az Úr rendelkezésére bocsátották magukat” – kéri tőlünk is Alapító Anyánk.

Farkas Edith a *Misszió nővér hivatása* című V. fejezetben kiemeli: „nekünk egészen sajátos lelkiségre kell szert tennünk”. „Minekünk, akiknek az Úristen misszió nővéri hivatást adott, egészen különös pszichológiára, egészen sajátos lelkiségre kell szert tennünk.” „Rendkívül kiegyensúlyozottnak, belül jól felépítettnek kell lennünk, hogy a világból felénk áradó sok előre nem látható munka, támadás, szétforgácsolás, nyugtalanság közepette lelkünkben kellő rendet tudjunk tartani – és ugyanakkor (mert hisz ez missziónk főfeladata) a munkánk, hivatásunk közben felénk áradó nyugtalan életre – legalábbis részben – megnyugtatólag tudjunk hatni. Ezért nálunk különösen fontos a teljes önátadás. Annak, aki folyton a külvilágban forgolódik, és állandóan küzdenie kell a lélek szükséges egyensúlyáért, csak így fog ez sikerülni. Finom megkülönböztetés kell ahhoz, hogy lelki egyensúlyunkat semmi ne tudja megzavarni, akár elkedvetlenedés, akár részbeni kötelességmulasztás kísértene is meg. Így boldogok tudunk lenni hivatásunkban. Okosság, önmérséklet, céltudatosság szükséges ahhoz, hogy ahol rendtelenséggel találkozunk, azt renddé tudjuk alakítani. Külső munkánk folytatásánál örömben kell élnünk, de amikor lehet, ugyanígy örömmel legyünk otthon és éljük a napirendet.

A VI. fejezet a *Mária- és Márta-résről* szól a Szociális Missziótársulatban.

A tökéletes cselekedetekre való törekvésekről szól Alapító Anyánk. Az „igazlelkűség” a feltétel, vagyis mindent igazán lélekkel kell tennünk. A részleteket is. Máriaé az első rész: elsősorban a lelki életet kell szem előtt tartanunk a liturgia, bencés hagyományok, a napirend, közös ima, beosztások körüli dolgokban. Minden a közösségi gyakorlathoz alkalmazva. Ide tartozik a csend lelkisége, amely a társulati élet oszlopa. A szociális munka nem menti a szabados magatartást, vagyis a szükségesnél több szabadságot, mikor egyes döntéseinkben a saját elképzelésünket a társulat szellemisége (szabályok) elé helyezzük.

„Ha a Mária-részt az egész vonalon jól biztosítottuk, akkor a Márta-rész, vagyis a szociális missziós munka is jól megoldozott lesz.” (A legkisebb részletekig kidolgozott szolid, azaz szerény, megbízható, alapos, állhatatos, kitartó munka vezet eredményre.)

VII. fejezet: *Az elhatárolás művészete*

Az összehatás harmóniája, amelyet a külvilágra kell gyakorolnunk, a közösségben élő egyének „egyöntetűségéből” fakad, vagyis olyanokból, akik nem kapkodó, nem összefoltozott, hanem egy központi eszmének élő stílszerű emberek – tanítja Alapító Anyánk. „Az élet olyan rövid, és az ember erői olyan kicsinyek, hogy választani kell, mi az ő feladata; és egy bizonyos keménységgel, okossággal, céltudatossággal el kell metszeni életében mindent,

ami ennek kialakulásában megakadályozza.” Ezen a téren nagyon fontos segítség az engedelmesség, vagyis amikor azt a számunkra kijelölt munkakört kell lehetőleg teljesen betölteni, amelybe minket az Isteni Gondviselés állított engedelmességi fogadalmunk által. A céltudatosság és a rendíthetetlen nyugalom – amelyre törekszünk – nem temperamentum dolga, hanem az egy ügyre beállítottságban, az elhatárolásnak a művészetében rejlik. Ezért az imaóráink lelkiismeret-vizsgálatainál vegyük fontolóra, hogy mit kell nekem elhagynom, és mit kell megtennem, hogy eltaláljam Isten gondolatát én rólam – a Missziótársulatról. – És Istennek ezt a megismert gondolatát nagy erővel kell érvényesíteni és annak mindent alávetni.

„És ez nagyon visszahat az idegekre is. Az ember csak akkor tud idegeiben megnyugodni, ha tisztában van feladataival, teljesítőképességének határával, és az életében ennek vet alá mindent, úgyhogy ilyen értelemben nincsenek »határvillongások«.”

Az igazmondásról szól a VIII. fejezet.

Az evangéliumi karakter (jellem), amelyet ki kell alakítani magunkban, azt jelenti, hogy minket kizárólag olyan elvek vezérelhetnek, amelyek az Evangéliumban gyökereznek. („Az elv az egész életet irányító vezető gondolat, és mint olyan, nemcsak a főirányt szabja meg, hanem részletekben is vezérel, és minden apróságot stílszerűsít.”) Nem mondhatunk le egyetlen elvről sem anélkül, hogy csorbát ne ütnénk az egész karakteren, jellemen. Ilyen elv az abszolút igazság. Ehhez szükséges, hogy fontos kérdésekben először gondolkodjunk, és azután adjunk választ. Nem szabad elsietni semmit. Mindig megfontoltak legyünk. E fontos kérdésben gondolkodjunk el azon, hogy kristályos jellemek vagyunk-e? Megadjuk-e magunknak az összes erkölcsi kérdésben a szükséges pszichológiai időt, hogy azután „egészen” és pontosan tudjunk nyilatkozni és az igazság mellett kitartani akkor is, ha nincs is belőle hasznunk; nem a haszonért, hanem a mi lelkünkért, a jellemünkért. Ezért kell fékezni a nyelvünket. Ha pedig a nyelvünkkel hibáztunk, jóvá kell tenni azt. Az igazság fő elveink közé tartozik.

IX. fejezet A határozottságról

A határozottságot a jellem lényeges tulajdonságának nevezi Alapító Anyánk. Nemcsak emberekből érezzük ki a határozottságot, hanem a közösségekből is. „Határozottság, egyenletesség, biztonság, »meglettség« arcan, emberben, társulati életben, szerzetesrendben és mindenütt: ez adja az embereknek és dolgoknak jellegét, a jellemet.” „És milyen boldogság biztos vezetés alatt lenni!” – mondja Farkas Edith. „Tudni kell, mi a célom, milyen eszközök kellenek eléréséhez.” „Fontolja meg mindegyikünk Isten előtt, hogy ő hogyan segíthetné a Missziótársulatot határozottá, szervezetté, rendezetté tenni.” „Pontosság, rend nélkül nincs életszentség.”

A X. fejezet a tiszteletadásról szól.

A szívből jövő udvariasság és tiszteletadás, ha azt állhatatosan keresztülviesszük, nagy lelki tökéletességre vezet. A tiszteletet megvalósító szerzetesek finomak, fegyelmezettek, csendesek. Fellépésük nyugodt, nyílt, derűs és természetes, ugyanakkor összeszedett, méltóságteljes. Az ilyen emberek előtt megnyílnak a szívek és az ajtók. Ez pedig nagyon fontos azoknak, akiknek küldetésük van a lelkekhez.

A Lelki iskola ötödik kötete 1947-ben jelent meg.

„Ez a füzet Alapító Anyánknak 1916-ban Székesfehérvárott (ahol nővéreink akkor három hadikórházban teljesítettek szolgálatot) a pünkösdi fogadalom előtti lelkigyakorlatok alkalmával tartott tanításait tartalmazza.”

Invocatióval (felhívás) kezdődik az írás, amelyben a Szentlélek hét ajándékát kéri Alapító Anyánk, majd kilenc szent közbenjáró könyörgését.

A bevezető részben kiemeli, mennyire fontos egy lelkigyakorlat minden részének átmélkedése úgy, hogy annak tartalma a résztvevőnek szinte a vérébe menjen át, hogy a lelke minél jobban feldolgozza a hallott igazságokat. „Meg vagyok győződve arról, hogy csak az egyszerű, szolid »házikoszt« tesz jót a léleknek.” Ehhez kellő lelki előkészület kell.

Az I. fejezet címe: *Hívás és felelősség*

Alapító Anyánk Mózesről elmélkedik, mintegy példaképet adva nekünk benne.

„Mi is mind kaptuk a parancsot: Hagyd ott népedet, menj ki nemzetségedből, és menj abba az ismeretlen országba, amelyet én mutatok neked. És mi is felkerekedtünk, és kimentünk népünkől és elmentünk egy ismeretlen országba, a Szociális Missziótársulatba...”

Mózes viszont nem jutott be az Ígért földjére, mert egyszer megingott hitében (Mózes és Áron a szikla elé hívták egybe a népet, majd Mózes megszólalt: „Halljátok hát, ti lázadók! Tudunk nektek vizet fakasztani ebből a sziklából?” Ezzel fölemelte Mózes a kezét, és kétszer ráütött a sziklára. Bőséges víz fakadt belőle, s ivott a közösség jószágával együtt. Vö. Szám 20,10–12).

Az Úr azonban így szólt Mózeshez és Áronhoz: „Mivel nem hittetek nekem, s nem dicsőítettetek meg Izrael fiainak szeme láttára, nem vezethetitek el ezt a népet arra a földre, amelyet majd adok nekik.” Alapító Anyánk azt tanítja, hogy a szociális misszió vezerséget jelent, hasonlóan Mózes szerepéhez. Tehát akár összejöveteleket szervezünk, akár főzünk, ápolunk, tanítunk, előadunk vagy könyveket csomagolunk, ez egyúttal mindig vezerséget jelent. Ehhez erőt a kitartó imából meríthetünk, és annak megfontolásából, hogy ha az engedelmesség útján haladunk, és a rendszeres önvizsgálatban megállapítjuk, hol hibáztunk, valamint kijavítjuk hibáinkat, mulasztásainkat (legfőképpen azt, ha sokféle elfoglaltságunkban elhanyagoljuk az Isten-szolgálatot), elérhetjük a számunkra is kijelölt Ígért földjét.

II. fejezet: *Az engedelmességről*. Itt Józsuét, „Az Ószövetség egy másik nagy egyéniségét” – hozza Alapító Anyánk példaképül nővérei elé.

József elődje példáján okulva nagyon aggódott, hogy esetleg ő is célt tévesztet. „Mózesnek, az Úr szolgájának halála után ezt mondta az Úr Józsuénak, Nún fiának, Mózes szolgájának: «Az én szolgám, Mózes meghalt. Most azért indulj, kelj át itt a Jordánon, te és ez az egész nép arra a földre, amelyet én adok Izrael fiainak. Nektek adok minden helyet, ahová léptek, ahogyan megígértem Mózesnek. A pusztaól és a Libánontól a nagy folyamig, az Eufrátesz folyamig, nyugat felé pedig a nagy tengerig a ti területek lesz a hettiták egész országa. Senki sem állhat ellened egész életedben. Veled leszek, ahogy Mózesrel is veled voltam. Nem maradok el tőled, nem hagylak el. Légy erős és bátor, mert te teszed ezt a népet annak az országnak az örökösévé, amelyről megesküdtem atyáinknak, hogy nekik adom. Csak légy igen bátor és erős, őrizd meg, és tartsd meg azt a törvényt, amelyet Mózes, az én szolgám parancsolt neked. Ne térj el tőle se jobbra, se balra, hogy boldogulj mindenütt, amerre csak jársz».” (Józsa 1,1–7)

Az Úr ad az engedelmességre, az Úr ad a tekintélyre. Az Úr, ha bünteti is a hibát, mindig igazságos, és soha nem veti el az egész embert – tanítja Anyánk.

„Az engedelmesség és fegyelem a szerzetesélet gerince, az imádság pedig a lelke. Ne csak a külső, hanem mindig a belső engedelmességre is törekedjünk.” Ez az utóbbi a nehezebb.

A lelki gyakorlat kegyelmi időszakok alkalmas arra, hogy elhatározzuk: megváltunk a mi ötletes akarattunktól. „A hősies, állhatatos engedelmesség mindig életszentségre vezet.” „A bencés szabályban azért olyan lényeges a stabilitás, az állhatatosság, az állandóság, az egyformaság, amely kizár minden ötletszerűséget, szeszélyességet, állhatatlanságot...” „És bár nagy kereszt és megpróbáltatás olyan rendben élni, ahol a főnök nem jutott el hivatása magaslatára, a Szentlélek Úristen mégis megengedi, hogy ugyanakkor ott szentek is éljenek.”

III. fejezet: *Őskeresztény egyszerűséggel*

„Az eszmény, amely gyermekkorom óta a szívemben ég: háziájtatosságok tartása a ház népének, azután azoknak a kiterjesztése a külső munkatérre, a fogházban, a patronázsban” – kezdi tanítását Alapító Anyánk.

(A mindennapi háziájtatosságot, vagyis a Szentírásból való felolvasást a szöveg magyarázatával a mindennapi házikenyér adásával egyenértékűnek tartotta.)

Edith Anyánk Mark Twain – aki hírneves előadó volt – páratlan sikerét annak tulajdonítja, hogy „Akárhányan hallgatják is, mindig a négyszemközti előadási modort használja és ezzel hódítja meg a világ művelt közönségét.” Lelkét adja. Nagyon fontos minden misszióónővér számára, hogy az arra éhezőknek lelki kenyeret nyújtson. Hivatkozik az apostolokra, akik „fellépésükben alázatos módon nem törődtek az emberek kritikájával, nem bánták, ha akadoznak, ha felsülnek, nem is gondoltak arra, hogy ők »szónokoljanak«, hanem egyszerűen csak adták az Úr Krisztus tanítását és nyújtották az élet kenyerét.” Kérni kell a Szentlelket, hogy ezen a téren is kimenjen belőlünk az ál-alázatosság, és teljesen odaadóak legyünk, mindig készen állva az Úr Jézus hirdetésére. „Az apostolok tizenketten voltak, és mit alkottak! – Mi pedig hányan vagyunk!?”

Csak az, aki a saját lelke egyszerűségéből ad, csak az nem fogy ki soha. Aki mindennap táplálja a lelkét, másoknak is tud naponta adni.

Imánkban is legyünk egyszerűek. A közös imában is. Nem sokat „fecsegni!”

„Én a Szentírással és annak egyházi magyarázatával a hónom alatt az egész szociális missziót vállalom!” – vallotta Farkas Edith.

Azt is mondja Anyánk, hogy „Fáradt emberekkel nem lehet végnélküli rózsafüzéreket imádkoztatni. Ilyen esetekben röviden, táplálónak kell a lelki táplálékot adni, méghozzá derűsen, bizonyos lendülettel, nem mint ólommadarak nehezedjünk a fáradt emberekre, hanem úgy, mintha egy eltikkadtat egy csésze hideg kávéval kínálnánk meg.”

Kérdezzük meg magunktól: „Meglátom-e én az emberek arcán a szenvedő vonást, a fáradtságot, a megterheltséget?” Ha igen, kérdezzük meg: „Mit tehetnék érted?” Úgy akarjunk az emberek nyelvén beszélni, mint Krisztus Urunk tudott. Ő nem fárasztotta, hanem megnyihítette őket – szól Anyánk.

„Az így nyújtott lelki alamizsna felér minden anyagi jóval, mert a legnagyobb segítség az, ha egy fáradt lelket Krisztus szellemében megnyihítünk.” Mennyire kell a lelki alamizsna sok gazdag embernek. Nálunk nővéreknél az engedelmesség és a szeretet nagyobb minden áldozatnál – szól a tanítás.

„Add, ó Szentlélek Úristen, hogy a Missziótársulatban, gyermekeimben meglegyen az első keresztyéneknek ez a misszióskodó, apostolkodó szelleme! És én úgy remélem, hogy ez meg is lesz. Úgy legyen!” (Székesfehérvár, 1916. június 10.)

IV. fejezet: *A beszéd művészete* (A vezetésről és az engedelmességről. Töredékes)

Mivel a lelkigyakorlat, ahol nővéreink Farkas Edithet hallgatták, pünkösdi előkészület volt, ebben a fejezetben a nyelveken szólás gondolkörét világította meg Alapító Anyánk ránk vonatkoztatva. „Annak, aki lélekmentéssel foglalkozik, annak az ő hívei (rábízottai) »nyelvén« kell tudni szólani. – Aki nem tud ebben a lelki és apostoli értelemben sok nyelven beszélni, az még nem vette igazában a Szentlelket. Aki nem tud idegesekkel, terheltekkel bánni, hisztérikus személyeket megnyugtatni – ez mind más-más nyelveken szólás –, az nem alkalmas a lélekmentésre. Kérjük a Szentléleknek ezt a nyelvbéli adományát, hogy mindenkivel, akivel küldetésünk összehoz, az 'ő nyelvén' tudjunk beszélni.”

Anyánk kéri, az alárendelt helyzetben levők kérjék, hogy előljáróik nyelvén tudjanak szólani, hogy jól fel tudják tárnai a szívüket, hogy megkönnyebbüljenek... hogy röviden és valószínű tudják előadni mondanivalójukat.

A lelkiismeretes előljáró nagyon kéri a Szentlelket, hogy eltalálja az általa irányítottak nyelvén való szólást, nehogy túlságos terhet rakjon a vállukra. Gondoljon arra, hogy az engedelmesség keretén belül minél több szabadságot hagyjon, hogy senkinek kedvét ne szegje. Viszont, ha főnöknő vagy vezetőállásban levő nővérek vagyunk, iparkodunk-e vezetettjeinknek, munkatársainknak „nyelvén” szólani? Nem vagyunk-e kicsinyesek?

Az engedelmességről szólva Alapító Anyánk kifejti, hogy a boldogság utáni vágyat az Isten adta, és ez helyes ösztön. Senki nem lép a szerzetbe azért, hogy lemondjon a boldogságról. Ezért kerülni kell mindazt, ami az erre törekvő erőt csökkentheti bennünk. Ilyenek a

kötelességmulasztások, engedetlenségek, kis jellemtelenségek. Az engedelmes szerzetes mindig boldog. Ezért minden jószellemű szerzetben nagyon sokat adnak a fegyelemre, pontosságra és mindenre, ami a szerzetesjellemet kialakítja. A szabadságot mindig össze kell tudnunk egyeztetni a fegyelemmel, vagyis engedelmeskedni (ragaszkodni) kell napirendünkhöz, szabályzatunk szelleméhez.

Az V. fejezet *A megújhodásról* szól.

Alapító Anyánk szerint egyesek elveszíthetik hivatottságukat, ezért nem érik el céljukat. Egyházi jellegüket a külsőségekben még megtartják, de kiérezzük, hogy az nem sokat ér. Mit ér a só, ha ízét veszti, amire való, mit ér egy nővér, ha már nem világít?

Életünkben vannak határhelyzetek (nővéreknél pl. a fogadalomtétel vagy annak megújítása), amikor „el kell határoznunk, hogy lelkivilágunkban rendet teremtünk elsősorban saját üdvösségünk érdekében és a vállalt misszió szempontjából. Mily fölségesen találó Szent Lukács ide vonatkozó megjegyzése: »...én könyörögtem érted, hogy el ne fogyatkozzék a hited: azért, ha majd megtérsz, erősítsd atyádfiait« (Lk 22,32). Különbö a Szentlélek Úristen nem adja magát neked és nem engedi, hogy Őt másoknak közvetítsd. Ha meg nem tértek, romlott só lesztok, és akkor hogyan tudtok másokat megsegíteni?!”

„Ne legyen köztünk senki sem, akire a Szentírás szava illik: »... bár hideg vagy forró volnál... de mivel langyos vagy...« Ha világi vagy és férjhez mentél, légy igazi feleség. És ha Istennek adtad életedet, akkor légy ott egészen Istené, légy szent. Ha langyos vagy, vagyis ha misszió nővér vagy és mégis világi vagy, ha megtűröd magadban a jellemtelenségeket, akkor bekövetkezik az az állapot, amit az Írás úgy fejez ki, hogy »kivetlek« ... Nem kellesz, mert »se hús, se hal nem vagy«. (Olasz közmondás.) Az ilyen jellegtelenséggel soha nincs a Szentlélek Úristen.”

A fogadalomtétel (újítás) elérése egy határvonalhoz, ahol figyelmeztetést kapunk: „Ami tebenned még megújhodásra (megújulásra) szorul, azt tedd meg mielőbb, mert ez most a kegyelem órája. A szerzetes pedig erre csak azt mondhatja: »Kyrie eleison«” – tanítja Anyánk.

Farkas Edith szerint ki kell tapogatnunk, hol van a mi „főbajunk”, és ha ebben és ebben meg tudunk változni... még ma..., akkor máris megújult emberek vagyunk. A lelki életben nincsenek apróságok. Amit apróságnak látunk, az lényeges is lehet, viszont nagynak látszó hiba nemegyszer jelentéktelen.

„Van-e még köztünk valaki, akinek a lelkivilága zűrzavaros?” – kérdi Anyánk. „Ezt el kell rendezni, mert ha valaki belép egy szerzetesházba, és ott zavaros szemeket és »bujkáló« alakokat lát, nem kételkedhet-e joggal annak a háznak kegyelmi állapotában? Van-e egy szerzetnek az őt életető szellemre vonatkozólag nyilvánvalóbb és szembeötlőbb bizonyítéka, mint a ragyogó szemek, boldog arcok, egészséges, boldog személyek? Ez mind a ház lakóit eltöltő kegyelemnek a jele.”

VI. fejezet: *A mi életünk legyen elrejtve Krisztusban*

„Miért? – Mert csak az, aki teljesen odaadja magát Istennek, lehet a lélekmentésben Isten eszköze, aki gyermekein segíteni akar, és erre embereket vesz igénybe” – kezdi Anyánk a bevezetést ebbe az utolsó fejezetbe.

Anyánk hivatkozik Szent Pál intelmére: „Mortuinemus”, „meghaltatok, és életetek Krisztussal el van rejtve az Istenben” (Kol 3,3). A Szentírás ezt a búzaszemről szóló tanításban minden kereszténynek egyformán a lelkére köti, a szerzeteseknek viszont egyenesen parancsba adja, hogy életelvük legyen.

Meg is kérdezi:

El vagy-e te szánva, kedves leányom, hogy a te életed ezentúl elrejtve legyen Krisztusban? Vonzódsz-e ehhez az elrejtett élethez?

Felhívja a figyelmet a nehézségekre:

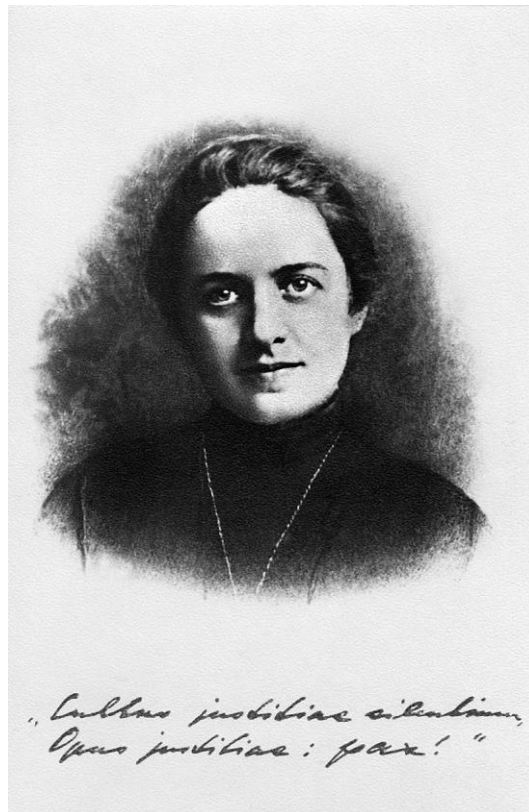
„A mi esetünkben nagyon nehéz ezt az elrejtettséget szó szerint megvalósítani, mert reánk is vonatkozik az, amit valaki így fejez ki: minekünk kettős utunk van, az egyik befele vezet a

megpróbáltatásokon át a tisztuláshoz, a másik kifelé irányít: ez az együttműködés a világgal (vagyis az apostoli munka) ...”

Alapító Anyáknak vannak olyan tanításai is, amelyeket nővéreink az őáltala vágyott „szociális nővértípus” ismertetőjegyei bemutatásának szenteltek (lásd: „Örvendj Jeruzsálem!”), annak a nővértípusnak, amelyik belül, az ő lelkivilágában monasztikus vonásokkal bír, kifelé pedig tevékeny apostol. Ennek megvalósításában ez az itt tárgyalt fejezet kiemeli az engedelmesség fogalmát, mert a rejtett élet az Istennek való teljes engedelmességet kívánja ahhoz, hogy alaposan rendbe tegyük a lelkünket, minden esetleg meglevő zűrzavart elrendezzünk, és ezáltal már megjelenésünkkel is örömet fakasszunk. Ezen az úton vezetnek bennünket előljáróink. Ezért kell átadnunk magunkat az előljáró vezetésének. És ez nemcsak út, hanem az egyetlen kiút minden problémából, minden ingoványból és minden káoszából...

Az itt olvasható fejezet tanításainak megtartása is része annak a lelki egységnek, amely olyan nagyon fontos minden jól működő szervezetben; és annak a boldogságnak, amely minden igazi, komoly szerzetesnőt jellemez már itt a földön is.

Alapító Anyánk tanításai – I. könyv

A Szociális Missziótársulat kiadása
Budapest, 1943

„A fontos, hogy a lelki életben mindig haladó
irányzatunk legyen.”
Alapító Anyánk jegyzeteiből

Útravaló leányaimnak

A liturgikus életirányzat az őskereszténység hagyományainak folytatása. Ezeknek a hagyományoknak a szelleme nemcsak különleges művészetet hozott létre, amilyen pl. a beuroni művészet, hanem kimintázta magát a lelket is abban a klasszikus stílusban, amelynek kész műremeke: maga a tökéletes ember.

Tudatosak és exkluzívak (kizárólagos) legyünk

Mi csak akkor mintázhatjuk ki magunkat tökéletessé, ha tudatosak és exkluzívak vagyunk. A tudatosság fogalmát nem kell közelebbről magyaráznom; az exkluzivitást, a kizárólagosságot inkább. Ez azt jelenti, hogy szinte kizárólagos teljességgel csak ebben a hagyományos liturgikus szellemen „lakozunk”: ezt szeressük, ezért lelkesedjünk, ezt tanulmányozzuk, ezt mintázzuk ki bennünk és rajtunk, ezt akarjuk, ezt éljük.

Más irányzatokkal pedig nem kacérkodunk, más szellemű irodalommal nem foglalkozunk – hacsak nem szociális missziókra vonatkozó sajátos tanulmányi okból vagy más megengedett célból. Jól mondja Goethe: „Willst du, dass dich dein Magnet wohl leite, hüt’ dich vor Magnetsteine, die dich ableiten!”. (Ha azt akarod, hogy iránytűd jól vezessen, őrizd azt egyéb mágnesességtől, nehogy téged más útra tereljen.) Ilyen exkluzivitás, kizárólagosság nélkül sohasem lennénk egyöntetű, kívül-belül kész egyéniségekké.

A nyár nagy előkészületi idő

A nyár például a hosszabb-rövidebb vakációkon, munkaszüneteken kívül igen alkalmas idő életünk átgondolására és kiigazítására is. Nekünk, missziósoknak legyen tehát a nyár minden évben „igazi” nagy előkészületi idő a tulajdonképpeni munkaévre és egyúttal egész életünkre.

Preparando sunt corda et corpora nostra

„Preparando sunt corda et corpora nostra” – Szívünket és testünket egyaránt készítsük elő – mondja Szent Benedek atyánk.

Ha a munka a lélek vetülete: még sokkal inkább vetülete a léleknek az ember magatartása. A szív, a lelkület kidolgozásával foglalkozik egész lelki életünk. Ez az „Egy szükséges”, amelynek nemcsak belső tartalma, hanem kifelé való megnyilatkozása is van. A céltudatosan művelt szív Szent Benedek Atyánk Regulájának, a Szociális Missziótársulat Konstitúciójának, vademecumának és Reglementjének megtartása által mintegy magától, *befelé* sajátos, bensőségebb lelki életet nyer, *kifelé* pedig sajátos modort, magatartást, missziótársulati életstílust ölt magára. A „preparada sunt corda nostra”, a szabályaink szellemében jól ápolt szív, lelkület magával hozza a „praeparandia sunt corpora nostra”-t, a testünkön végigömlő külső tökéletességet is.

A külső magatartás törvényszerűen alakítólag hat a lélekre

A jól gondozott lélek teste nem lehet külsőleg tökéletlen. Örök törvényszerűség szerint a külső magatartás és magaviselet, a hagyományok, a szokások (üzanszok), mind jótékonyan hatnak vissza a lélekre. A jól élt lelki élet a test egészségéről is gondoskodik.

„Mens sana in corpore sano.” – Egészséges testben egészséges lélek. Ezt az igazságot azonban nem szabad a túlzásig értelmezni. Az egészséges test a tökéletesedésünk csak egyik, habár nagyon fontos feltétele.

Szabályaink állhatatos élésének eredménye

A Missziótársulat programjának a reggeli felébredéstől az esteli kicsengetésig való folytonos buzgó élete külsőleg is tökéletes missziónövéreket és tökéletes evangéliumi szociális munkásokat fog az életbe állítani.

Emberileg szólva biztos az út a mennyországba

Oly gyönyörűen adja meg a Missziótársulat tagjainak, mint egy fölséges keretben az egész napot, az egész életét. A boldog tagoknak mást nem kell tenniük, mint ebbe a keretbe magukat teljesen beleadniok, belevetniök, minden beosztást és előírást minél tökéletesebben élni és – emberileg szólva – biztos az út a mennyországba.

A nővér az ő hivatásos életét nap nap után azonnal a reggeli felébredéskor életének Istennek való felajánlásával kezdi. Nem apróság ez – (van-e egyáltalán apróság a lelki életben?) –, hanem fontos részlete lelki életünknek. Rögtön bekapcsolni Istenbe! A rögtöni felajánlás módja, „szövege” lehet többféle, erről többször volt szó. A Prímának, a szentmisének, az elmélkedéseknek, imáknak minél buzgóbb végzése után buzgón és gyűjtötten végigélni a napirend rendelkezéseit mindaddig, míg a Kompletóriumban hálás, boldog szívvel pontot nem tehet napi élete után, és míg gyűjtötten bele nem mehet a nagy szilencium másnapig.

Napközben megtartja a kis-szilenciumot udvaron, konyhán, varrodában, hivatalokban és mindenütt; feleslegesen nem beszél, szereti – mert érti – a munka alatti kis-szilenciumot, amely alatt röpmákat végezhet, előrehaladásáról vagy más szent dologról gondolkodhatik, nyelvével nem vétkezik, és hallgatásával az összes szentek példáját követi. Ha beszélnie kell – halkan, alázatosan és röviden beszél.

A kis-szilencium megtartása egyike a lényeges különbségeknek szerzetes és világi szakácsnő, mosónő, varrónő, tanítónő, tisztviselőnő, szociális munkás stb. között.

Az így jól végzett teljesnapi lelki életben a programunk szerinti és engedelmesség alatt végzett szociális missziós munkásság is csak jól, sőt szentül történhetik.

Ha a Szociális Missziótársulat külső programja elsősorban evangéliumi szociális-karitatív munkásságot ír elő tagjainak, mégis épp oly jelentősnek minősíti a többi munkát is, legyen az tanulás, tanítás, mosás, főzés, varrás vagy akármilyen más „labora”, ha a nővér azt engedelmességből és a tiszta szándék gyakori megújításával dolgozza.

Különbség köztünk és világi szociális munkások között

A szociális karitatív munkát (valamint a többi munkát is) világiak is végzik. A különbség közöttük és közöttünk csak az, hogy mi az evangéliumi fogadalmak alapján közös életben, határozott életstílusban, megszabott napi keretben tesszük.

A „preparanda corpora nostrá”-nak, a „testi” külső előkészületnek tehát mindenre erősen ki kell terjednie. Míg a lélek felébredéskor azonnal megteszi a maga természetfeletti jószándékát és felajánlását (már a felkelés, mosakodás és öltözés alatt is fegyelmezetten és rendesen tevén meg mindent), nyugodt, gyűjtött lélekkel és ugyanolyan magatartással, többnyire lesütött szemekkel, a skapuláré alá rejtett kezekkel (ezt természetesen csak házakon belül, vagy más házakban), kimért lépéssel, pontosan a jelzésre indul a gyülekezés helyére, a stációra, ahol a „preparandia corda nostrá”-nak egyik legfontosabb része, az *Isten elé gyűjtött lélekkel való megjelenésre készíti elő magát* néhány perc alatt, hogy szórakozott imával vagy más gyarlósággal ájtatosság közben a kápolnában az Úristent meg ne kísértse.

Életstílusunk

Ebben az eredeti missziótársulati szellemben és ebben a jellegzetes külső magatartásban és modorban folytatja azután a nővér akár odahaza, akár a világban napi életét, mindenütt gyűjtötten, finoman, hallgaton, nyugodtan. A hangos nevetést és beszédet kerüli, akkor is, ha azok, akikkel beszél, hangosak és idegesek. Kevés és nyugodt mozdulatokat használva röviden végzi szükséges beszélgetéseit; hangulatait és szeszélyeit céltudatosan elnyomja, miáltal az

erény gyakorlása szokásává lesz. Boldogan, tudatosan és finom kizárólagossággal (exkluzíve) jár-kezel, teszi dolgát.

A szerzetesi élet egyik fő pontját, a napi rekreációt és a nyári üdülést is – hálásan és vidáman tölti; az a derű, amely a külső munkában lerí róla, sehol sem sugárzik ki annyira, mint odahaza a szerzetes család körében. „Bonum et jucundum habitare fratres in unum – Ó, be jó a testvéreknek együtt lenniük!”

Amily tökéletesen és Isten áldásával indult el a nővér reggel engedelmesség alatti munkájára, oly tökéletesen és boldogan fejezi be azt akár délben, akár este.

Azért nyáron – de máskor is – készítsük elő mindebben az értelemben lelkünket és testünket, hogy „apróságokban” is (ha egyszer nincs apróság a lelki életben!) ehhez a klasszikus, liturgikus élet stílusához hűen és méltóan járjunk, akár lát valaki, akár nem.

A művész boldogan fárad szobrának kidolgozásában; mi is dolgozzuk ki bennünk, rajtunk és általunk boldogan a misszió nővér típusát.

„Preparando sunt corda et corpora nostra!”

Tirol, 1936. Nagyboldogasszony napján

Szerető Alapító Anyjuk

Hogyan beszéljünk?

Bár ahhoz, hogy jó szerzetes légy, a hallgatást kell gyakorolnod, emellett azonban különös gondod legyen arra, hogy megtanulj helyesen beszélni. A szerzetesnek ugyanis mint a szerzetes család tagjának ebben az erényben is ki kell tűnnie.

A helyes beszélés művészetének elsajátítására első és legfontosabb szabály, hogy gyakorold állhatatosan a hallgatást. Ugyanis egyedül csak a hallgatás fékjével tudod annyira megzabolázní nyelvedet, hogy az értelemnek engedelmeskedjék, és ne áradjon féktelenül kénye-kedve szerint. Hozzájárul ehhez még az is, hogy a lélek a szent hallgatás által marad Istenbe kapcsolódva, és azért, amit az ilyen ember beszél: erényességről, szeretetről, Istenről tesz tanúságot,

„A száj ugyanis a szív bőségéből szól” (Mt 12,34). Ezért dicséri a Breviárium oly nagyon Szent Hugó clunyi apátot: „Mikor hallgatott, mindig Istennel volt, amikor pedig beszélt, az Úrban vagy az Úrról szólt” (Szent Hugó ünnepének 2. nocturnusából).

Beszéd közben tartsuk mindig szem előtt a következő szabályokat:

1. Legyen beszéded *igaz*. Óvakodjál minden hazugságtól, kétértelműségtől, hízelgéstől, túlzástól, kétszínűségtől, megemlékezvén arról a rettenetes mondásról: „a száj, amely hazudik, megöli a lelket” (Bölcs 1,11).

2. Legyen beszéded *szeretetreméltó* (Reg. 72). Semmiféle becsmélés vagy fullánk ne legyen benne, ami a jelenlévőket vagy távollévőket sértheti; a legnagyobb gondossággal kerülj minden zúgolódást, megszólást, besúgást, becsületetrontást, mert ezekkel már gyakran súlyosan megsértették a testvérek az alattvalók és előljárók vagy a különböző szerzetescsaládok közötti békét és kölcsönös bizalmat.

Ne légy az az ellenséges ember, aki a mások háta mögötti fecsegésével az egyenetlenségnek, nyugtalanságnak, gyanúnak magvát hinti szét, és a rejtekből kegyetlenül, vakmerő nyelveskedéssel megzavarja a lelkeket, s így ellene dolgozik Isten kegyelmének és az előljárók fáradozásának.

Még nagyobb gonddal ügyelj arra, hogy kívülállóknak ne szólj a szerzetescsaládra kedvezőtlen dolgokról, ami botrányt okozhatna vagy a szerzetesház jó hírét csökkenthetné. Tudd meg, hogy aligha követhetünk el szent állapotkóddal (rendeddel) szemben nagyobb jogtalanságot, mint éppen ezzel – komoly emberek előtt pedig semmi mással nem ártatsz jobban saját becsületednek.

Amikor tehát másokkal beszélsz, légy gyermeke és ne bírāja vagy vádlója atyádnak; légy szerető testvér, és bárhol jársz is, mindenki érezze, hogy szereted rendedet és rendházadat, amelynek Isten kegyelméből tagja lehettél.

3. *Ne vitatkozz* (Reg. 3., 7., 9. fej.), ne veszekedj, ne mondj ellent másoknak, hanem amit tudsz és jónak gondolsz, azt mondd meg szelíden és nyugodtan; tovább azonban ne vitatkozz, még kevésbé bizonyítsd rá másokra tudatlanságukat vagy tévedésüket.

4. Beszélj *alázatosan* (Reg. 7,11), kerülve minden hivalkodást és törekvést arra, hogy dicsérjenek és értékeljenek; kerülj mások ócsárlását és megvetését; és hogy minél könnyebben elkerülheted a kevélységet, feltétlenül szokd meg, hogy csak akkor beszélj magadról, ha szükség kényszeríti rá.

Ezt az alázatosságot elsősorban előljáróval szemben gyakorold, úgy, hogy valahányszor beszélsz velük, egész testtartásból az a természetfeletti tisztelet áradjon, amely megilleti Krisztus helyetteseit. Alázatos lelked nyilvánuljon meg abban is, hogy fegyelmezetten állsz előttük, és szerény hangot használsz.

Gondosan kerülj a túl hangos nevetést, hadonászást, a kérkedő, elbizakodott hangot és mindazt, ami szilaj, szertelen vagy fegyelmezetlen lélekre vall; és bár az atya előtt teljes

bizalommal és természetességgel beszélhetsz, mindazonáltal sohasem szabad megfélemezned arról, hogy alája vagy rendelve.

5. Beszélj *szelíden és hangoskodás nélkül*. A szerzetes hangja ugyanis utánozza Krisztusét, akiről a próféta azt mondja: „Nem vitatkozik s nem kiabál, szavát sem hallják a tereken” (Mt 12,19; vö. Iz 42,2).

6. Beszélj *szent komolysággal* (Reg. 7,11). Ne nézd kíváncsian sem az arcát, sem ruháját azoknak, akikkel beszélsz, még kevésbé érintsd őket; állj mindig kellő távolságban tőlük, főként ha a másik nemhez tartoznak.

7. Világiakkal csak *épületes dolgokról* beszélj, vagy csak olyanokról, amik valóban illenek állásodhoz; nagyon ügyelj arra, hogy ne érdeklődj mohón a világ újságjai iránt, ne légy gyermekien fecsegő, ne mondj hiú, udvariatlan, bohóckodó szavakat, és ha a szerzetesi élet terhei vagy szigorúsága kerülne szóba, ne sokat panaszkodj, de ne is hivatkozz vele, hanem beszéded és külső magatartásod szerénységgel tündököljön, úgy, hogy megnyerd Isten tetszését, és az emberek előtt kedves legyen hivatásod és te magad is.

Ha világiakkal beszélgetve azt vennéd észre, hogy a szó kevésbé helyes, vagy ami mindenképpen távol legyen, kevésbé tisztességes tárgyra terelődött, őrizd meg a szerzetesnek szent komolyságát és amint sértés nélkül teheted, szakítsd félbe a beszélgetést, hasznos vagy épületes dologra terelvén azt.

Ha a fogadósobában a beszéd merőben hívságos dolgokra vagy világi tréfálkozásra terelődne, udvarias módon vess véget a beszélgetésnek, és mielőbb térj vissza az Úr lábaihoz.

8. Beszélj *okosan és megfontoltan* (Reg. 1,6). Gondold meg mindig előre, hogy mit akarsz mondani, hogy így minden vigyázatlan, esztelen, értelmetlen beszéd távol legyen tőled. Beszéded igazodjék a hallgatókhoz: tudatlanok és gyermekek előtt ne hozakodj elő magasan járó gondolatokkal. Ügyelj arra, nehogy úgy tűnjék fel, mintha náladnál tanultabbakat akarnál oktatni; ne untasd azt, aki nem szorul rá buzdtításra, nehogy azt a látszatot keltse, hogy kelleténél többet akarsz tudni, vagy mások tehetségét, felfogását lebecsülöd.

9. Végül *keveset* beszélj (Reg. 1, 7, 9), nehogy beleessél azokba a különféle hibákba, amelyek a Szentírás szerint a sok beszédből származnak (Péld 10,19), és nehogy fecsegésseddel terhére légy másoknak, vagy őket megbotránkoztasd. „Ha valaki vallásosnak tartja magát, nyelvét azonban nem fékezi, hanem áztatja magát, annak vallásossága mit sem ér.” (Jak 1,26).

10. Amit a beszédéről mondtunk, az fokozottabb mértékben áll a levelezésre vonatkozólag, amellyel távollevőkkel beszélgetünk: mert a leírt szó maradandóbb, mint a csak elhangzott. Továbbá:

a) A levél címzettje iránti tisztelet azt kívánja, hogy tisztán, világosan, hibátlanul írjunk. Fogalmazásod legyen gondosabb, mint élő beszéded, mindazonáltal egészen egyszerű.

b) Amit írsz, az feleljen meg a szóban forgó tárgynak, a személynek, akihez írsz, és írója szerzetesi mivoltának.

c) A könnyelműség szelleme legyen egészen távol a szerzetes minden leveléből. Csaknem minden levélben legyen említés Istenről vagy az örökkévalókról, hacsak nem kimondottan hivatalos, üzleti levélről van szó.

d) A szerzetes semmi esetre sem írhat levelet szüleinek, szerzetestársainak vagy másoknak, és nem is fogadhat el tőlük levelet az előljáró engedélye (parancsa) nélkül (Reg. 54).

e) Az előljáró megnéz minden levelet, amit a szerzetesek küldenek vagy kapnak, kivéve azokat, amelyeket magasabb előljáróknak írnak vagy azoktól kapnak.

(A két utóbbi pontra vonatkozólag egyébként lásd: a Konstitúció 174. pontját a 99. oldalon.)

(Kedves Főnök Anyánk átdolgozásában.)

A szerzetesi élet lényegéről

A szerzetesi élet hármas fogadalmunknak: a szegénységnek, a tisztaságnak és az engedelmességnek teljesítésében áll.

Ezek által lelkünk felszabadul azoktól az akadályoktól, melyeket a világ a tökéletesség útján elénk gördített.

A penitencia szelleme megtisztít gyarlóságainktól.

A mi Urunk Jézus Krisztus követése pedig Istennel egyesít.

Szerzetes életünknek szolid alapokon kell nyugodnia, különben nem tudjuk magunkat benne mindvégig megtartani.

A szerzetesi élet alapja a keresztény élet, amely nélkül nincs szerzetesi élet sem; és a szerzetesség állapotában csak ideig-óráig maradhatunk meg, ha előbb nem törekedünk magunkban a keresztény életet minél jobban megerősíteni.

A keresztény élet tudvalevőleg főként a megszentelő malaszt bírásából és az Isten parancsolatainak megtartásából áll.

A) A megszentelő malaszt nélkül a lélek mind Isten, mind önmaga számára holt – a megszentelő malaszt által pedig élő.

Azért hiába is törekednék valaki szerzetesállapotszerűen élni, hiába tartja meg külsőleg akármilyen jól fogadalmait és a Konstitúciót, ha nincs meg lelkében az ehhez elengedhetetlenül szükséges alap: a megszentelő malaszt állapota, és az Isten törvényének megtartása, úgy mihamar kiderülne boldogtalan állapota, és abban a veszedelemben forogna, hogy annál szigorúbb ítélet alá esik, minél szentebb külső kötelékben tartózkodott.

Ebből következik, hogy a szerzetes éppúgy, sőt még jobban irtózzék a bűntől, mint a világi hívő, mert a bűn a kegyelemtől fosztja meg őt.

Ne hagyatkozzon szerzetének érdemeire, szent gyakorlataira és életmódjára, hanem gondoljon folytonosan saját gyarlóságaira és az ördög feneketlen gonoszságára, ki azon van, hogy az Istennek szentelt személyt megtámadja és lelke épületét ügyesen aláássa.

Vesse szívébe a Szentírás azon intelmét: „Aki azt hiszi, hogy áll, ügyeljen, nehogy elessék” (1Kor 10,12).

Vértezze fel tehát magát

- nagy éberséggel,
- buzgó, állhatatos imával,
- a bűnre vezető alkalmak szorgos kerülésével és
- azon gondolat folytonos megfontolásával, hogy bármekkora érdemeket is szerzett volna valaki, egyetlen halálos bűn elegendő lenne ahhoz, hogy egy másodperc alatt hosszú évek kegyelemkincseit elpusztítsa.

Mind a szerzetes, mind az egyszerű keresztény hívő egyek tehát a megszentelő malaszt ébrentartása feletti gondosságban és fáradozásban, és e tekintetben semmiben sem különböznek egymástól, hacsak nem abban, hogy a szerzetes, aki annyi kegyelemmel visszaélt, a halálos bűn által még siralmasabb állapotba kerül, mint a világi hívő.

Továbbá, mivel a meggondolt és szándékosan elkövetett bocsánatos bűnök szokássá válhatnak, nagy veszedelmet jelentenek a halálos bűnbe való esés felé, a szerzetesnőnek a bocsánatos bűnök tekintetében is szorgosabban kell lelkiismeretére vigyáznia, abból a félelemből kiindulva, hogy több kegyelmet kapván, kisebb hűtlenség is jobban csökkenthetné benne a megszentelő malaszt kincsét, és hogy kisebb figyelmetlenség által is megromolhat benne a megszentelő malaszt kellő értékelése.

A megszentelő malasztanak, ezen legnagyobb kincsünknek megőrzését és gyarapítását illetően bízunk a mi Urunk Jézus Krisztus szentséges vérében, mely ennek megszerzéséért folyt.

B) Mindig növekvő hűséggel gyarapítsuk magunkban a szerzetesi élet alapját képező keresztény tökéletességet Isten parancsainak megtartása által, és gondosan őrizkedjünk e tekintetben is a káprázattól, mintha jó szerzetesnők lehetnénk anélkül, hogy először is igazi keresztények volnánk.

Mindezekért égi patrónusunknak, Szent Benedeknek a „Jó Cselekedetekre való útmutatás” című fejezetét (l. Vademecum 178. old.) sokat forgassák, mert ebben a fejezetben egyesíti égi patrónusunk az Evangélium tanácsait a keresztény tökéletességgel egységes egésszé.

Nagy gonddal ápoljuk lelkünkben mind az ún. isteni, mind a sarkalatos és az erkölcsi erényeket, hisz ezek képezték volna üdvözülésünk eszközeit, ha a világban maradtunk volna; a szerzetes állapotban hasonlóképpen ugyanezekkel az eszközökkel kell felfelé törekednünk.

Azért tegyük ezeket az erényeket naponkénti lelkiismeret-vizsgálatunk tárgyává, és készüljünk ezek alapján a penitenciatartás szentségére is.

Abban a mértékben, amelyben a keresztény erényeket magunkban kialakítani törekszünk, ugyanabban a mértékben a tökéletességre vonatkozó vágyunk is teljesülni fog.

Amit égi patrónusunk „*conversatio morum*”-nak, az erkölcsök folytonos javításának nevez, és amely *conversio morum* fogadalmainkban is bennfoglaltatik, nem más, mint állhatatos törekvés életünket a mi Urunk parancsolatainak teljesen alávetni az Evangéliumban ajánlott erények megszerzése és gyakorlása által.

*

Mi tehát a keresztény életet a szerzetesi élet előfeltételének tekintjük, mely előfeltételt nagy istenfélelemmel törekszünk magunkban kialakítani, mert az istenfélelem a királyi próféta szerint minden bölcsesség kezdete.

A mai puha ember természetesen más alapokra iparkodik helyezkedni, ezzel azonban súlyosan téved. Igaz ugyan, hogy az Írás szerint a „tökéletes szeretet kizárja a félelmet” (1Ján 4,18), azonban ki meri állítani magáról, hogy annak a tökéletes szeretetnek birtokában van, amikor a szeretet már nem vált ki félelmet?! (Nem bizonyítja inkább ez is, hogy a félelem bizony megelőzi a szeretetet?)

Nővéreink tehát ragadják meg egész életükben égi patrónusunknak a *Morum conversatio*-ra vonatkozó utasításait, hogy ezek őket minden lelki hanyatlástól megóvják.

*

Szívesen *elmélkedjünk a halálról*, életünk ezen elkerülhetetlen befejezéséről, annak ismeretlen időpontjáról, melyhez minden pillanat csak közelebb visz bennünket. Készüljünk legkomolyabban az utolsó ítéletre, mely ítéletnél bennünket csak hűségünk és jó cselekedeteink fognak megvédeni, és mely ítélet visszavonhatatlan és megfellebbezhetetlen lesz;

– gyakran elmélkedjünk a pokol kínjairól, valamint azoknak kétségbeeséséről, akik abba kerülnek;

– helyezkedjünk lélekben gyakran az isteni igazságosság feneketlen mélységeibe, mely saját Fiát sem kímélte, mikor Az bűneinket magára vállalta, és

– gondoljunk sokszor az Üdvözítőnek a jeruzsálemi asszonyokhoz intézett szavaira: „Mert ha a zöldellő fával így tesznek, mi lesz a sorsa a kiszáradt fának?” (Lk 23,31)

*

A szentek példáját követve állandóan tekintsünk bűneinkre – és minél többet bocsátott meg nekünk az Úr, annál inkább törekedjünk arra, hogy mi ne felejtsük el azokat sohasem.

A teljes bocsánat legbiztosabb feltétele: a bűneink fölötti mélységes bánat.

Azért aggódva őrizkedjünk a mai divatos könnyelműségtől, amely a tömeg keresztényeket jellemzi, akik a feloldozás után mindjárt napirendre térnek azok felett, mintha nem azt mondotta volna az Úr, hogy a megbocsátott bűnök miatt is folyton szent félelemmel kell lennünk.

Ha valaki nem így tesz, arról, sajnós, azt kell mondanunk, hogy a szeretet kiűzte belőle az istenfélelmet, ami pedig a legnagyobb baj.

*

Nővéreink tehát állandóan szívleljék meg, mennyi okuk van Istent félni – már csak azért is, mert teljesen az ő kegyelmétől függünk –, másrészt pedig mert a kegyelmekkel való visszaélés egyike a legnagyobb szerencsétlenségeknek.

Igaz, a kegyelem mindenkinek megadatik, azonban nem mindenkiben terem egyformán gyümölcsöt, mert hiszen az embertől függ, hogy neki akadályokat állít-e, vagy pedig kifejleszti-e azt magában?

*

Az Isten irgalma és kegyelme reánk áradt, megtérített, és a tökéletesedés biztos útjára helyezett bennünket. Azonban a megszentelő kegyelem egyetlen halálos bűn által kipusztulhat belőlünk és lelkünket a halálba és kárhozatba döntheti, főleg az ellenállás és a bocsánatos bűnök el nem kerülése által.

*

Mindezekből láthatjuk, hogy az Isten félelme egy teljesen indokolt érzés, amely a tökéletesség állapotát egyébként alátámasztja, és amelyet a lélek a tökéletesség magasabb fokain sem nélkülözhet. (Látjuk ezt Nagy Szent Terézia belső élményeiben is.)

Az isteni félelem iránti érzéketlenség lelki életünk igen veszedelmes tünete lenne, melyet minden eszközzel el kell kerülnünk.

Az emberi szív kemény is, meg könnyelmű is. Az istenfélelem ezzel szemben a legbiztosabb mód, hogy azt egyrészt megpuhítsuk, másrészt megfékezzük és megelőzzük.

A tapasztalat mutatja, hogy az „érzelmes” megtérések nem állandóak, hacsak nem alapulnak éppen az istenfélelmen, mely a lélekből kiveszi az ingatagságot, a nemtörődömséget és a kevélységet.

Szívleljük meg azért állandóan az istenfélelem fontosságát.

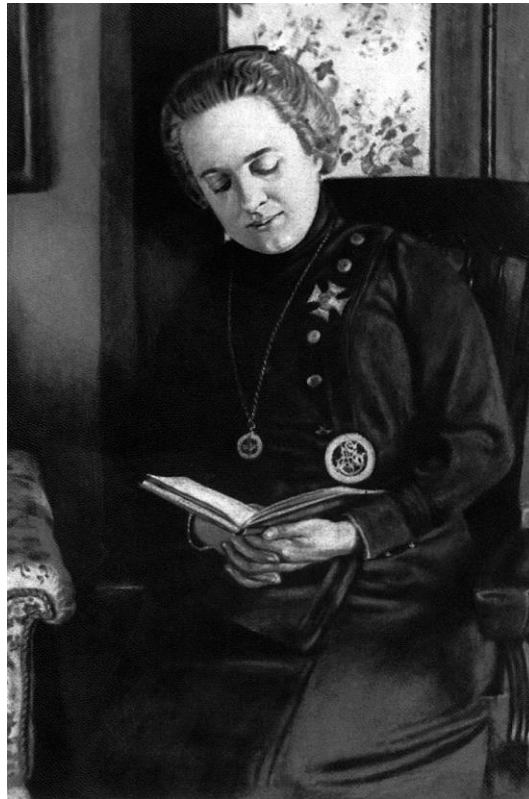
Ha az Úr valakiben alázatos félelmet lát, azt kegyesen az erényekben való haladássá szokta átváltoztatni.

Az ilyen lélekben az alázat meg fog erősödni, amely tudvalevőleg minden más erénynél jobban eszközli a léleknek Istennel való egyesülését – ez a legfőbb egyesülés azonban sohasem fogja őt elvonni az Isten rettenetes ítéleteinek megfontolásától, sem az erényekben való növekedéshez szükséges bátorságtól és állhatatosságtól.

*

Ha nővéreink az ebben a fejezetben kifejtett elvek és igazságok alapján rendezik el lelki életüket, igazi keresztényekké válnak, azután pedig igazi szerzetesekké – egyébként pedig csalódásnak és veszedelemnek teszik ki lelküket.

Alapító Anyánk tanításai – II. könyv

A Szociális Missziótársulat kiadása
Budapest, 1944

*„Az elvekről: Ami a testben a gerinc,
az a lélekben az elv. Inkább szomorítsuk meg
a hozzátartozóinkat, mint a Szent Lelket.”*
1909

Szentlélek-konferenciák

I. Megújulás a Szentlélekben

Az emberiség legnagyobb része annyira istentelen, hogy korunk általános és legnagyobb szükséglete

a lelki megújulás.

Az Úr szavát jóformán valamennyien megvetik, keresztények és nem keresztények egyaránt. Ez a rettenetes tény azonban ne annyira megfélemlítsen minket, mint inkább arra ösztökéljen, hogy minden erőnkkel és képességünkkel hozzájáruljunk – legalábbis a mi köreinkben – az általános megújuláshoz.

Mit értünk megújulás alatt?

Egy lélek akkor kerül a megújulás állapotába, ha a szó teljes értelmében lelki életet kezd élni; ha eltér minden rossztól, a „via malá”-tól és rátér az istenesség útjára.

Ezt azonban egyedül csak Isten eszközölheti. Van olyan mesterséges megújuláskérdés is, amely az ördögtől való inkább, mint Istentől; az ilyesminek az ismertetőjelei közé tartoznak a különféle hipnotikus (okkult) tünetek és egyéb hasonló dolgok.

Istentől nyert új élet – ez az igazi megújulás.

Mirajtunk ez a megújulás először is abban fog nyilvánulni, hogy új, pünkösdi, tüzes szeretetre gyulladunk a lelkek iránt.

A mi szeretetünk eddig nemigen hasonlított Krisztus Urunk és Szent Pál apostoli szeretetéhez. De aki Isten kegyelmével megújul, annak kigyullad a szíve, és nagy vággyal telik el: vággyal aziránt, hogy ezentúl minél több lelket mentsen meg. Az ilyen lélek szinte megelégedik minden egyéb vágyáról, és csak azt óhajtja, hogy lelkeket mentessen.

Megújulásunk abban is megnyilatkozik, hogy *rendkívüli szeretetre gyulladunk Isten szava iránt*. Új odaadással hallgatjuk a legegyszerűbb prédikációt, tanítást is. Kétely és kritizálás egészen háttérbe szorulnak és előtérbe lép a megfeszített Krisztus.

A megújulással nagyobb belső szabadság és lelkierő is jár. Megnyilatkozik ez az új erő minden eljárásunkban és apostoli munkánkban is. Szabadabban beszél, erőteljesebben ad elő, nagyobb eredménnyel működik a szociális missziós munkatérben, aki újjászületett a Szentlélekben.

A világ elveszti minden bűbáját a megújult lélekben, amely nemcsak hogy nem vágyódik vissza, ahonnan jött, hanem inkább hálálkodik, amiért megszabadult előbbi környezetéből.

Az imaszellem is megváltozik. Ami különben fáradalmas és áldozatos volt, az most mind valóságos szükséglete a léleknek.

A megújult lélek bátor a hit terjesztésében és minden más szociális missziós eljárásban. Az utcán, a házakban, a boltokban, egyszóval mindenütt talál alkalmat arra, hogy a lelkeket figyelmeztesse, és rábeszélje arra, „ami szükséges”.

Ha egy házban megújulnak a lelkek, akkor ez a megújulás kiszivárog, s megérzik azt még a városban is. Legalábbis egynéhány ember okvetlenül akad, aki tudatára jut bűnösségének. „Amikor eljön, meggyőzi a világot a bűnről, az igazságról és az ítéletről” (Jn 16,8).

A megújulás ennél fogva mindig a *Szentlélek eljövételének következménye*: a bűnök felismerése ezért szükségképpen vele jár.

Az első pünkösdi első gyümölcse a megújulás volt. Először is megújultak az apostolok, és utánuk az első háromezer egy napon (vö. ApCsel. 2,41).

Szikszó, 1909. május 28.

II. A Szentlélek keresztsége (Első rész)

Ti azonban „a Szentlélekkel fogtok megkeresztelkedni” (ApCsel 1,5), figyelmeztette Krisztus Urunk az apostolokat.

A megújhodásnak és lélekmentésnek közös feltétele: hogy meg legyünk keresztelve a Szentlélekkel. („Megkapjátok a Szentlélek rátok leszálló erejét, és tanúim lesztek Jeruzsálemben s egész Júdeában és Szamáriában, sőt egészen a föld végső határáig.” – ApCsel 1,8), vigasztalja Krisztus apostolait mennybemenetele előtt. Ezekkel a szavakkal és ezzel a tüzes tudattal bocsátja őket a lélekmentés útjaira.

Mi a Szentlélekkel való megkeresztelés?

Miben áll az?

Ez a keresztelés egy teljesen világos és határozott kegyelmi hatás, amelyről biztosan meg tudom mondani, részesültem-e benne vagy nem. Erről beszélt Krisztus Urunk, mikor tanítványait arra intette, hogy várjanak még az Evangélium hirdetésével addig, amíg eljön a Szentlélek, és megtanítja őket mindenre (vö. Lk 12,12).

Újjászületni és megújhodni két teljesen különböző dolog.

A keresztségben és a bűnbocsánatban újjászületik a bűnös; a Szentlélek keresztségét ezzel azonban még korántsem vette.

A bűnbocsánatban megtisztul az ember; a Szentlélekkel való megkeresztelésben pedig erőt, „áramot” és képességet nyer *Isten szolgálatára*. A Szentlélek keresztsége tehát a Szentléleknek azon kegyelmeit fejleszti ki, amelyeket a hívők a bérmlás szentségében nyernek.

Aki a Szentlélek keresztségét veszi, az attól a pillanattól fogva *misszionárius lélek*. Venni ugyan minden keresztény veszi a Szentleket, aki szívből megtér; de *aki a Szentlélek keresztségét kapja, az apostoli lélekke válik*.

Előfeltétel természetesen az, hogy lelkünk a bűntől teljesen tiszta legyen, hogy a szokottnál erőteljesebb szellemi és erkölcsi lendülettel bírjunk, amint az amúgy is következménye a mi Krisztus iránt való *átadásunknak*.

Magától értetődik, hogy aki szívét teljesen odaadja Krisztusnak, az azt először is alaposan megtisztítja. Ez azonban csak szükséges előzmény. Itt viszont arról van szó, hogy *Krisztus szolgálatára tétessünk alkalmassá a Szentléleknek azon sajátos kegyelmével, melyet a Szentírás a Szentlélek keresztségének nevez*.

a) *Ez a (pünkösdi) keresztség különféleképpen nyilatkozik meg az egyesekben.*

A Szentlélek adományai közül az egyik ezt, a másik azt nyeri el, s ennek következtében az egyik tanításra, a másik tanácsadásra, szegények ápolására, gyermekek nevelésére, térítésre vagy előadásra nyer erőt és képességet. Nem szabad azonban akaratoskodni, mert a Szentírás szerint Isten szelleme, a Szentlélek ott jár, ahol akar. (vö. Jn 3,8.)

b) De legalább egy adományt okvetlenül vesz, aki nem méltatlan.

Nem szabad azonban válogatnunk! Isten szolgálata körül a legcsekélyebb is fölségesebb, mint bármi a világban...

Oda kell tehát menni, ahova Ő küld. Azt kell tennünk, amire Ő hív! Ez lényegesen hozzátartozik önátadásunkhoz.

Szívünk mindig hasonlítson üres edényhez, valahányszor kérünk valamit a Szentlélektől!

c) *A Szentlélek keresztsége mindig magával hozza a szükséges képességeket és erőket az apostolkodás munkálataira. Főleg a bátorságot a hitvallásra és az ügyességet a hit terjesztésére hozza magával.* (Hasonlítsuk össze például az ApCsel 4,8–12-t Mk 14,66–72-vel, és figyeljük meg a nagy átváltozást például Szent Péter apostolon!)

III. A Szentlélek keresztsége (Második rész)

Térjünk még egyszer vissza ahhoz a tényhez, hogy Krisztus Urunk mekkora súlyt helyezett a *Szentlélek keresztségére*.

Az apostolok gyülekezetének az volt a hivatása, hogy Krisztus Urunk életéről, haláláról, főleg pedig feltámadásáról tegyen tanúságot. Valóban, jó előkészületet és iskolázást élveztek ők, hiszen közel három évet töltöttek az Isteni Üdvözítő mellett. Azután pedig tanúi lehettek feltámadásának, mennybemenetelének, s mégis midőn szóba került, hogy mikor kezdhetik meg a kereszténység terjesztését, Krisztus Urunk arra kötelezi őket, hogy *várják meg a Szentlélek keresztségét*. Ha még az apostolok is rászorultak erre a kegyelemre, akkor mi annál kevésbé nélkülözhetjük azt. De még Krisztus Urunk maga sem akarta a megváltás művét megkezdeni a Szentlélek keresztsége nélkül.

Azt olvassuk ugyanis az Apostolok Cselekedeteinek könyvében és a Szentírás több más helyén is, hogy *Ő is betelt Szentlélekkel, és Ő is felkenetett a Szentlélek által*. Mikor Szent János Őt megkeresztelte, a Szentlélek szállott Reá, és tűzével elárasztotta szent Emberségét. *Mi tehát semmi szín alatt sem léphetünk a Szociális Missziótársulat apostoli útjaira anélkül, hogy ne részesültünk volna a Szentlélek eme tüzes keresztségében.*

Aki nem nyeri el a Szentlélek keresztségét, az – a Szentírás kijelentése szerint – vessen magára. Őt magát terheli mindaz a súlyos mulasztás, melyet elkerülhetett volna, ha idejében kéri a Szentlélek keresztségét.

Hogyan szerezhethetjük meg a Szentlélek keresztségét?¹

A Szentírás világosan kimondja, hogy:

1. „Térjete meg – felelte Péter –, és keresztelkedjék meg mindegyiktek Jézus Krisztus nevében bűnei bocsánatára. És megkapjátok a Szentlélek ajándékát” (ApCsel 2,38).

Az első lépés tehát az igaz, mély bűnbánat. A mi esetünkben már nem annyira a halálos bűnök meggyónásáról van szó, ha bűnbánatról beszélünk, hanem inkább *alapos megváltozásról*, a tökéletlenségektől való megszabadulásról; vagyis, hogy szívből megbánjuk, megutáljuk és elhagyjuk mindazt, ami eddig hátráltatta vagy zavarta bennünk a Szentlélek kegyelmének teljes érvényesülését.

2. „Mi ezeknek a dolgoknak tanúi vagyunk, és a Szentlélek is, akit az Isten megadott azoknak, akik engedelmeskednek neki” (ApCsel 5,32).

Második feltétel tehát az engedelmesség: mert az engedelmesség annyi, mint szívünk teljes és föltétlen átadása. Engedelmeskedni annyit tesz, mint így szólni Istenhez: Itt vagyok: a tied vagyok: hiszen te véreden vásároltál meg engem, tulajdonjogod van reám: fogadj tehát el, *tegy velem, amit akarsz, küldj, helyezz, ahová akarsz, használj engem tetszésed szerint (egyházi és világi) elöljáróim által.*

Ez a *teljes átadás* hozza reánk a Szentlélek keresztségét. S azért nélkülözi annyi ember ezt a kegyelmet, mert Istennel fösvénykedik, visszatartó, zárkózott és önfejű akar lenni. Pedig jól mondja egy német szent, hogy „Jeder Eigenwille ist Stolz und Ungehorsam, also Sünde.” (Minden akaratoskodás büszkeségre és engedetlenségre vall, tehát bűn.) A Szentlélek arra száll le, aki a legfinomabb részletekig hűséges és engedelmes, s aki apróságokban is nagylelkű tud lenni.

¹ A Szerző itt szándékosan nem említi a bérmlás szentségét, mert feltételezi hallgatóinál annak ismeretét (*a Kiadó*).

3. Szent Lukács Evangéliumában olvassuk: „Ha tehát ti, bár gonoszak vagytok, tudtok jót adni gyermekeiteknek, mennyivel inkább adja mennyei Atyátok a Szentlelket azoknak, *akik kérik tőle*” (Lk 11,13).

Kérve kell tehát kérnünk Őt, s megkapjuk tőle. Az oktalan ember ugyan könnyen elbízta magát, ami a Szentlélekre vonatkozó általános ígéreteket illeti, de mi tudjuk, hogy itt 'többről' van szó: gyűjtött és aktív lélekről. Az apostolok is mennyit imádkoztak, míg elnyerték ezt!

Vágyakoznunk kell tehát utána szívünk mélyéből, mert ezt a kegyelmet mindenáron el kell nyernünk. Nagy vágygal és kitartással el is fogjuk nyerni.

S erős, mély hittel kell érte *imádkoznunk*. Szent Jakab apostol azt írja levelében az imáról, „...meg is kapja, csak hittel kérje, egy csöppet sem kételkedve. Mert aki kételkedik, hasonlít a tenger hullámaihoz, amelyeket felkorbácsol és ide-oda vet a szél. Az ilyen ember ne higgye, hogy bármit is kap az Úrtól” (Jak 1 6–7).

Azért is részesül oly kevés ember a Szentlélek keresztségében, mert örökké kételkedik, hátsó gondolataiban kritizál és mérlegel annak ellenére, hogy Isten ezt annyira tiltja.

*

Ha teljesítem az imént felsorolt feltételeket s megtettem mindent: akkor minden kétely nélkül biztosra vehetem, hogy Isten kegyelméből elnyerem a Szentlélek keresztségét, hogy *a pünkösdi tűz máris reám szállott*.

Esztelen dolog volna a Szentlélek keresztségét, annak megtörténtét csodák által bebizonyítva várnom. Csak teljesítenem kell a Szentírás által elém szabott feltételeket, s ha teljesítettem őket, akkor *bűn minden további kétely*.

Aki tőle telhetőleg teljesíti Isten imént felsorolt kívánalmait, az biztosra veheti, hogy igenis részesült a Szentlélek keresztségében, és az Ő küldetésében léphet az apostolkodás útjaira.

A Szentlélek keresztsége ezek szerint új kegyelemhatás a lélekre, amelyet nem egyszer, hanem ismételten lehet, sőt kell vennünk. Az Apostolok Cselekedetei könyve négyszer említi, hogy Szent Péter ismét és ismét kérte és újból vette a Szentlelket.

Életünk minden fordulatánál, működésünk minden nagyobb eseményénél meg kell ismételnünk, amit most szívvel és lélekkel teszünk: hogy szükség szerint újból és újból részesüljünk a Szentlélek keresztségében.

IV. A Szentlélek stílusa (Töredék)

Zakariás énekében (Benedictus) olvassuk:

„hogy az ellenség kezéből kiszabadítva, félelmet nem ismerve szolgáljunk neki, szentségben és igazságban színe előtt életünk minden napján” (Lk 1,74–75).

Mi a megszentelés?

A megszentelés, melyet a Szentlélek eszközöl: *a lélek teljes felszabadulása* a bűn hatalma alól oly értelemben, hogy az ember ezentúl mindenben csakis Isten akaratát iparkodik teljesíteni.

Mily gyönyörűen beszél erről Szent Pál az ő leveleiben:

„A békesség Istene szenteljen meg benneteket, hogy tökéletesek legyetek. Őrizze meg szellemeteket, lelketeket és testeteket feddhetetlenül Urunk, Jézus Krisztus eljöveteléig” (1Tessz 5,23).

„Az Úr azonban hűséges, megerősít benneteket és megoltalmaz a gonosztól” (2Tessz 3,3).

„Testvérek, Isten irgalmára kérlek benneteket: Adjátok testeteket élő, szent, Istennek tetsző áldozatul. Ez legyen szellemi hódolatotok” (Róm 12,1).

„Élek, de már nem én, hanem Krisztus él énbennem. Minthogy azonban most még testben élek, Isten Fiának hitében élek, aki szeretett engem és feláldozta magát értem” (Gal 2,20).

„Én azonban nem akarok mással dicsekedni, mint Urunk, Jézus Krisztus keresztyével. Általa keresztre szegeztek nekem a világot, és engem is a világnak” (Gal 6,14).

„Hanem hirdetjük, amint meg van írva: »Amit szem nem látott, fül nem hallott, és ember szíve meg sem sejtett«, azt készítette el az Isten az őt szeretőknek” (1Kor 2,9).

„A békesség Istene, aki Jézust, a mi Urunkat, a juhok nagy pásztort az örök szövetség vére által feltámasztotta a halálból, tegyen készségessé titeket minden jóra, hogy teljesítsétek akaratát. Munkálja bennünk Jézus Krisztus által mindazt, ami kedves előtte. Dicsőség neki mindörökké! Ámen” (Zsid 13,20–21).

Mindennek koronája az, amit Krisztus Urunk mondott: „Legyetek hát tökéletesek, amint mennyei Atyátok tökéletes!” (Mt 5,48).

*

Az apostolok, miután vették a Szentlélek keresztségét:

1. bátrabban kezdtek viselkedni,
2. lényük örömteljesebbé vált,
3. s mindig tudták, mit kell tenniük és hogyan kell szólniok.

A Szentlélek ezzel lelkükbe véste jegyét, és kimintázta bennük jellegzetes stílusát.

1. A klasszikus művészetben úgy ábrázolták a hősöket, hogy az illető egy sajátságos alakú, négyesfogatú kis kocsit erős kézzel akként vezet, hogy a fogat átgázol az ellenségen, ezer akadályt leküzd, és jobbra-balra a porba taszít mindent, ami ellenáll.

A jellem kialakításához kevés eszköz hasznos annyira, mint a küzdelem, az ellenkezésekkel való bátor harc, a kísértések ellen való erős és állhatatos ellenállás.

Ez az apostoli bátorság *függetlenné* tesz az emberek véleményétől, és megtanít túltenni magunkat minden emberi tekinteten.

Megszégyenítések, felsülések, le- és megszólások szintén ritka és üdvös alkalmak a hősies bátorság gyakorlására és kifejlesztésére.

„Hatten wir nur mehr von diesem verzweifelten Ernst für Jesus Christus!” (Bárcsak erősebb volna bennünk az elszánt komolyság Jézus Krisztusért küzdeni!) – mondja egy bátor német katolikus.

A Szentírás világosan megmondja, mit kell értenünk ezen küzdelemre kész komolyság alatt.

„Megmutatom majd neki, mennyit kell nevemért szenvednie” (ApCsel 9,16).

„Mert aki életét meg akarja menteni, elveszíti. Aki meg elveszíti értem az életét, az megmenti” (Lk 9,24)

Szent Pál pedig azt mondja:

„Mi oktanok vagyunk Krisztusért, ti okosak Krisztusban. Mi gyöngék vagyunk, ti erősek. Titeket megbecsülnek, minket megvetnek” (1Kor 4,10).

„Nem a nélkülözés mondatja ezt velem, hiszen megtanultam, hogy megelégedjem azzal, amim van. Tudok nélkülözni, de tudok bőségben is élni. Mindig mindenhez hozzászoktam: ahhoz, hogy jóllakjam és éhezzem, hogy bővelkedjem és nélkülözzem” (Fil 4,11–12).

Ha ebben is követjük Szent Pált, aki „mindenben Krisztust követte” (vö. 1Kor 4,16), kiérlik bennünk a Szentlélek stílusa, és így majd mi is elmondhatjuk, hogy „*A jó harcot megharcoltam, a pályát végigfutottam, hitemet megtartottam*” (2Tim 4,7).

V. A pünkösdi lélek – lelkes lélek

Aki a Szentlélek keresztségében részesült, az egyebek közt abban különbözik felebarátaitól, hogy tud lelkesedni, azaz lelkes lélek.

Az emberek átlag csak politikáért, pénzért, üzletért, háborúért, sportért lelkesednek; a mi lelkesedésünk azonban tisztább forrásokból ered.

Mi Isten kegyelméből *Krisztusért*, az Evangéliumért, a lélekmentéssel kapcsolatos szociális missziós munkáért lelkesedünk.

a) *Lelkesedni tudni nagy jó.*

Egyetlenegy lélek, mely forró szívét s nagy energiáját Isten szolgálatába állítja, sokat érhet el:

- lelkesedése megmozgatja szellemi képességeinek összes fogantyúit s emelőit;
- bátor, rettenthetetlen, és a cselekvés embere lesz;
- alig fog meghátrálni: minden akadályt le fog győzni; azonkívül,
- ragyogó példájával sok szunnyadó embert fel fog ébresztetni.

Gondoljunk csak arra, hogy pünkösöd előtt milyenek voltak az apostolok és milyenek most, pünkösöd után. És ez csoda számtalanszor megismétlődik. Mi magunk is sok embert ismerünk, aki megtérésétől kezdve egészen megváltozott.

Töltse ki tehát lelkünket mindig jobban és jobban „*az Úr házáért való buzgólkodás*”; *vegyen ki belőlünk minden lanyhaságot, nemtörődömséget, hidegséget, közönyt – s változtassa át gyarlóságainkat elszánt áldozatossággá, munkakedvvé, önzetlenséggé, igazi boldogsággá.*

A lelkesedés azonban csak akkor értékes, ha igazi lelkesedés, nem pedig szalmatűz, amely alig hogy föllobogott, már össze is omlott. Nem érzélgésről van itt szó; az érzélgés csak addig tart, amíg kellemes érzések táplálják; sem pedig kitartás nélküli *izgalmakról*; ezek csak nyugtalanságot idéznek elő, és agyrémekekből erednek. Nem is *rajongásról*, vagy *fontoskodásról*, *elhamarkodásról*; mindezek távol állanak ez igazi lelkesedéstől.

A *lelkesedés* olyan tulajdonság tehát, amely szívünk legmélyebb gyökereiből fakad;

- kegyelemből születik és kegyelemből él;
- örökkéig friss és üde, s gyümölcssei az örökkévalóságra teremnek.

Az *igazi lelkesedés* – jóllehet néha túlárado és nagyon is kirí az illetőből – mégis mindig *komoly és méltóságteljes*.

Terveit és cselekedeteit előre jól megrostálja, megfontolja, és Isten jelenlétének tudatában foganatosítja minden művét.

Sem érzelmei, sem hangulatai, sem az emberek véleménye nem terelik el céljától és föltett szándékától.

Más szóval: mindig „nüchtern” (józan) és „vernünftig” (észszerű) marad, ahogy a német mondja.

b) Az igazi lelkesedés mindig józan és megfontolt. Isten országának terjesztésében pedig csak józan lelkesedés jöhet számításba. Szent Pál apostol is ezt érti figyelmeztetésében:

„Ne aludjunk hát, mint a többiek, hanem legyünk éberek és józanok” (1Tessz 5,6).

És az egykor oly vérmes és szenvedélyes Szent Péter apostol is ugyanerre int, amikor élete vége felé írja: „*Ezért övezzétek fel gondolkodástokat, legyetek józanok, mindenestül reméljétek abban a kegyelemben, amelyet Jézus Krisztus megjelenése hoz nektek*” (1Pét 1,13). Majd ismét: „*Józanok legyetek és vigyázatok. Ellenségeitek, a sátán, ordító oroszlán módjára ott kószál mindenütt, és keresi, kit nyeljen el*” (1Pét 5,8). Ezeket az intelmeket ugyancsak meg kell szívlelnünk! Az apostolok is *fájdalmas tapasztalatok* árán jutottak ehhez a bölcsességhez.

Szigorúan *meg kell tehát különböztetni* a józanságot, mindennemű, a hozzá bizonyos mértékben hasonló rossz tulajdonságtól, mint amilyen a *lanyhaság, érzéketlenség, nemtörődömség*; ezek a hibák ugyanis sohasem nyerhetik el Isten tetszését.

A *nem józan* fellépés éppen az ellentétjét éri el annak, amit célöz: lelohasztja másokban is az igazi lelkesedést, a legtöbb dolgot elrontja, s végül többnyire ő maga is áldozatul esik a rossz szellemnek.

Az *igazi józanság* lelkünk olyan állapota, amelyben képesek vagyunk tűrni és szenvedni is;
– mellőzést és félreértést is el tudunk viselni;
– sikereink pedig nem fosztanak meg az *alázatosságtól* sem, ha józanok vagyunk;
– a józan lelkületű ember külsőségektől is el tud tekinteni;
– alaposan megvizsgálja ügyeit-dolgait. Lelkiéletünkben haladni és sikereket elérni tehát csak „józanul” lehet.

*

Így mindegyikünk jelleme is meg fog annyira szilárdulni, hogy Isten évről évre nagyobb és fontosabb feladatokkal bíz majd meg, mindaddig, míg az örökkévalóságban elveszük az élet koronáját.

*

Kérjük tehát a Szentlelket, öntsön belénk

- a) igazi lelkesedést,
- b) igazi józanságot s megfontolást, hogy kitartással és sikerrel működjünk Isten nagyobb dicsőségére.

VI. Az újjászületett lélek élete

„Bizony, bizony, mondom neked: aki nem születik újjá, az nem láthatja meg az Isten országát” (Jn 3,3).

És lásd Ezékiel 37. fejezet első részét. (Jelképes látomás a csontokkal teli mezőről és a csontok megelevenedéséről.)

Újjászületés nélkül nem nyithatunk rá a kegyelmi életre. Amint a testi születés szükséges a léthez, úgy szükséges az újjászületés a keresztény élethez. Ezékiel látomása (37. fejezet) erre való hasonlat:

a mező a világ,

a száraz csontok a kegyelmet nélkülöző lelkek,

a négy világtájról jövő szél a kegyelmeket jelzi.

A csontok egymás után élednek:

a kegyelemnek is több fokozata van: először az értelemre, azután az akaratra és az érzelmekre hat.

Eleinte nagy tusakodás keletkezik a lélekben: alávesse-e magát egészen az Evangélium szellemének?

Vigyázzunk, hogy a nyert kegyelmek ne csökkenjenek bennünk. A kegyelem növekedéséről az ellenkező áll, mint azokról a dolgokról, melyekről a Szentírás azt mondja: nézzétek a mezők liliomait: ők nem szőnek stb.: itt a vérizzadásig kell erőlködni...

Aki újjászületett, aki megigazult és vette a Szentlelket, azon a következő sajátságokat lehet észlelni:

I. Az „szüntelenül” imádkozik. Az újonnan született gyermek azonnal „sír”: az újjászületett ember rögtön hozzálát az imához. Az imádságos lelkület az élő léleknek az érverése. Amely lélek holt, az nem tud imádkozni.

II. „Aki Istentől újjászületett, az nem vétkezik”. A kísértések nem kerülhetők el, de a beleegyezés, az igen. Szinte reszketve kell üdvösségünkön munkálkodni.

III. Annak kedve van a kegyelem eszközeihez is; a gyakorlatokhoz, a szigorhoz. Amint a gyermek az édes anyatej után kívánczik, úgy vágyódik az újjászületett ezek után. Titkos, édes eledellel él.

IV. Folyton növekszik a kegyelemben és minden jóban.

Az újjászületett ember sem langyos vízhez, sem szunnyadó parázshoz nem hasonlítható: az forró tűz és égő láng. Olyan, mint az élesztő: átformálja az anyagot.

Tanítás – vázlatok

I. Lelki otthonunk

Az, ami házainkat igazán boldog otthonokká fogja varázsolni, az kétségtelenül az abban uralkodó szellemnek lesz műve és eredménye. Ezt a közös szellemet kell ápolnunk és kidolgoznunk.

Ez azonban csak úgy lesz elérhető, ha mindenki hozzájárul a célhoz, ha mindenki betölti a maga helyét.

Rend, pontosság, rendszer és módszer nélkül nem lehet célhoz érni. Attól is kell azonban óvakodnunk, hogy úgy ne alkalmazzuk ezeket a különben oly szükséges eszközöket, hogy ahelyett, hogy éltetnének és építenének, romboljanak és megmerevítsenek. A jó szellem, a boldogságunk ellen volna például, ha minden szűnyogból elefántot kezdenénk csinálni. A jó szellemet a családban is csak az biztosítja, ha az atya és anyja kiegészítik egymást abban, hogy a jó és okos szándékok érvényesüljenek és meg is valósuljanak. *Csak így alakíthat ki a Szentlélek egy házat, csak így vezethet célhoz a nevelés s a befolyás.*

Egy szentéletű családanya írja, hogy az ő gyermekeinek pont nyolc órákor mindenkor le kellett feküdniük; felveti a kérdést, ártott vagy használt-e a gyermekeknek, ha ő néha megengedte, hogy tovább is fennmaradjanak, de csakis azért, hogy hivatalból hazaérve lelke sugallatának itt-ott engedve még beszélhessen velük?

Aggályos, a betűhöz és nem a szellemhez ragaszkodó lélek ilyen „csekélység” miatt nem merte volna őket a nyolc órai lefekvés alól itt-ott felmenteni. Pedig világos, hogy az ilyen *ritka kivétel* mintegy csak megerősíti a rendet és fegyelmet.

Azt is megemlíti az illető kitűnő pedagógus, hogy gyermekeinek szigorúan megtiltotta a háziállatoknak az ebédlőbe való hozatalát. Mindazonáltal néha – amíg ő reggelizett – megengedte, hogy gyermekei eléje hozzák nyulaikat, fehér egereiket, kutyájukat, kacsájukat bemutatni, ami a gyermekeket rendkívül boldogította, és éppen nem lazította a fegyelmet – csak megkedveltette velük azt.

Vagy ha rendkívüli vendég érkezett, akkor is bátran eltért a házirendtől, mert aki ilyen értelemben erejének, a gyermekek felett való hatalmának tudatában van, az nem fél semmitől. A betűhöz való ragaszkodás inkább az ószövetségi zsidók túlzásai közé tartozik; mi keresztények ne a betűt, de a szellemet szolgáljuk, még pedig nagy szívvel. („Mit genialer Liebe.” Szent Erzsébet.)

Egy tapasztalt gyóntató megfigyelte, mekkora a különbség az arcok kifejezésében is *oly házakban, hol a Szentlélek szelleme szabadon érvényesül*, s olyanokban, ahol nem képesek az Evangélium szellemét megérteni. A rekreációt – ezt írja – egy teljes héten át mindig velük töltöttem. Míg az egyik házban kedvesen, vígan és fesztelenül beszélgettek velem, addig a másikon folytonosan lesütött szemmel, lehorgasztott fővel és egy kínosan merev arckifejezéssel felelgettek nekem.

Ugyanezt a különbséget láttam a kápolnában is. Az egyik közösség úgy járult az imához Ura Istene elé, mint ahogy a boldog menyasszonyokhoz illik. Kifogástalan, méltóságteljes és finom viseletük ezen belső szabadság és boldogság által valóságos tökélyt ért el. Míg a szegény X. nővérek félénk, reménytelen és igazán boldogtalan benyomást tettek reám – írja tovább. – Meg is mondtam nekik, felvilágosítottam őket, hogy az Istennek szentelt embereknek boldogabbaknak kell lenniük, mint a világ fiainak, mert *aki nem boldog az ő hivatásában, annak vagy nincsen hivatása, vagy gátat emel a Szentléleknek az ő szívében.*

II. Az Ő követése (A tanítvány lelkülete)

„Nem nagyobb a tanítvány mesterénél, sem a szolga uránál.

Legyen elég a tanítványnak, ha olyan, mint mestere, s a szolgának, ha olyan, mint ura. Ha a ház urát Beelzebubnak nevezik, mennyivel inkább háza népét!

Ne féljetez hát tőlük! Hiszen semmi sincs elrejtve, ami nyilvánosságra ne kerülne, s olyan titok sincs, ami ki ne tudódna.

Amit sötétben mondok nektek, azt mondjátok el fényes nappal, és amit a fületekbe súgnak, azt hirdessétek a háztetőkről!

Ne féljetez azoktól, akik a testet megölik, a lelket azonban nem tudják megölni! Inkább attól féljetez, aki a kárhozatba vetve a testet is, a lelket is el tudja pusztítani.

Ugye két verebet adnak egy fillérre? S Atyátok tudta nélkül egy sem esik le a földre.

Nektek minden szál hajátokat számontartják.

Ne féljetez hát! Sokkal többet értek a verebeknél.

Azokat, akik megvallanak engem az emberek előtt, én is megvallom majd mennyei Atyám előtt.

De aki megtagad az emberek előtt, azt én is megtagadom mennyei Atyám előtt” (Mt 10,24–33).

Mi valamennyien bizonyára követni akarjuk Őt. Végtelenül fontos, hogy e részben ne csaljuk meg magunkat. Azért ne saját véleményünkben és érzelmünkben bízzunk, sem az emberekében, hanem egyedül Krisztus szavában. Az itt felsorolt idézetek a keresztyénség lényegének nagy és főbb része.

Az emberek manapság mindent hamisítanak: aranyat, gyémántot, vaját, kávé, teát: az emberiség legdrágább kincsét, a keresztyén tant is meg szeretnék hamisítani. Mily jó, hogy az Evangélium rendelkezésünkre áll, s hogy általa mindenben eligazodhatunk.

Az igazi tanítványi lelkületre, az Ő követésére vonatkozólag azt mondja a Szentírás, hogy ide három elem tartozik:

1. gúny és megvetés elviselése,
2. engedelmesség a Szentlélek iránt,
3. bátor hitvallás.

1. *Első jel tehát a gúny és megvetés.* Nem jellemző és rettenetes-e, hogy Isten Fiát, a drága Üdvözítőt „Belzebub”-nak hívták? Ilyen s hasonló neveket a Szentírás Máté és Márk Evangéliumában többször is emleget. És erre azt feleli a Mester: ha a családtyát nevezték Belzebubnak: mennyivel inkább a házanépét... Mennyivel inkább ... Krisztus tanítványához illő tehát, s a Szentírás szinte előírja, hogy ezekben része legyen.

Nem térhetek hát ki a következő lelkiismeretbeli kérdés elől:

Történt már velem hasonló?

– Hogy avultnak, elmaradottnak, korlátottnak neveznek – az nem is elég. Az dicsőség, ha Krisztusért bolondnak, békétlennek, veszedelmesnek mondanak és olyannak, kit jobb elkerülni.

– Vannak ilyen tapasztalataid?

– A világ s te megfeszítettétek egymást?

– Ismerőseid elpártoltak már ilyenekért tőled? Még nem?! Akkor ... baj van. Mert a tanítvány nem lehet nagyobb a Mesternél, sem a szolga uránál ...

2. *Engedelmeskedni a Szentlélek szavának.* Aki engedelmeskedik egy hangnak, egy szózatnak, annak azt mindenek előtt meg kell hallania. A Mester tanítványai hallják az Ő

hangját a legnagyobb sötétségben is. A leghalkabb suttogást is meghallják, akár a világ forgatagában, akár a sivatagban szól. Finom a hallásuk, meghallják a szavát bárhol.

– És te?

Meghallod-e Urad szavát bárhol és bármikor?

Vagy csak akkor hallod a hangját, ha éppen a Szentírás nyomtatott betűit nézed?

Csak akkor hallod, ha erőnek erejével szól hozzád, hogy térj meg, tarts bűnbánatot, mert a kárhozat felé is eltévedhetsz? Ha ilyen volnál, úgy hidd el, hogy ez távolról sem az igazi. Az Ő tanítványai nemcsak hogy nem vétkeznek, de finom a fülük, van érzékük a kegyelem minden gyengéd indításához s örömmel követik a Szentlélek sugallatát.

Meghallani azonban nem elég, – mert azt mondja az Úr: „Amit sötétben mondtok, *világos nappal hallják majd*, és amit a zárt falak közt fülbe súgtok, azt a *háztetőkről fogják hirdetni*” (Lk 12,3).

A parancs tehát úgy szól, hogy meggyőződésünkkel, hitünkkel ne üljünk valami sarokba, s ne hallgassuk el azt. A világ ugyanazt szeretné: folyton int is, hogy ilyesmiről nem beszél az ember, hogy a létért való küzdelem nem engedi az ilyen fényűzést stb.

– A Megváltó maga is mondja, hogy térjünk a magányba, imádkozzunk szobácskánkban, és vigyázzunk, mert a drágagyöngy nem való a sertések elé ...

– Igen! De mindent a maga helyén s a maga idejében! Ezért kiadja nekünk a parancsot, hirdessétek a tetőről ... Ami a legnagyobb nyilvánosságot jelenti. Kelet lapos tetőiről hirdetni valamit olyan fogalom, mint nálunk a vásártér, a kidobolás stb.

– És a tanítványok engedelmeskedtek.

Hallottuk pünkösdkor az Apostolok Cselekedeteiből (5,32), hogy első feltétele a Szentlélek keresztségének az *engedelmesség*.

Beszélsz-e eleget házad népével, ismerőseiddel, rokonaidnak, alattvalóidnak arról az Egyről, ami szükséges?

Közlöd-e eléggé a kegyelem sugallatait felebarátaiddal?

Utaid valóban missziós utak-e mindig, bárhová mégy, bármi ügyben jársz el?

3. Nem lehet Őt igazán követni bátorság nélkül, hitmegvallás nélkül.

Hitvallásból nem elég a Hiszekegyet tudni, elmondani és elhinni. Hinnünk kell gyakorlatilag és pozitívan abban, hogy az *Úr Jézus ma is él, s ma is csodákat művel*. Nem a legnagyobb csodákat műveli-e szüntelenül már azáltal is, hogy annyi lélek megújodik az Ő kegyelme hatásától, annyi szív teljesen megváltozik? Hány durva lélek válik érzékennyé, finommá!

Missziótársulatunk összes vállalkozásai épüljenek ezen a gyakorlati hiten: *Minden eljárásunkat folyton és ismételten kapcsoljuk Krisztushoz*.

III. Jézus hív

„Felix hora quando Jesus vocat de lacrymis ad gaudium spiritus!
– Boldog óra, mikor Jézus a siralmakból a lélek örömeire hív.”

A középkorban a keresztesek Európából Kis-Ázsián át a török ellen vonultak a Szentföldre. Jelszavuk volt: *Isten úgy akarja...*

Ez a mi csatakiáltásunk is. Isten úgy akarja, hogy az egész világ üdvözöljön, minden egyes ember ... Isten akarja, hogy többen legyünk, akik felvesszük az Ő jelvényét s meg hozzuk áldozatainkat és hogy összes erőnkől küzdjünk az Ő országának eljöveteleért.

*

Napóleon egyszer majd leesett lováról, s egy közkatona oly ügyesen fogta őt fel, hogy nem vette észre botlását senki. Napóleon azt felelte a közkatonának: „Köszönöm, kapitány úr!” A katona vasárnap a tisztek közé sorakozott, s amikor ezek rendreutasították őt ezen bátorságáért, azt felelte: „Császárom szavát mindenben követem” – s nem tágitott...

Megváltóm szavát mindenben követem! ...

IV. A legyőzhetetlen győzelem szelleme

A gonosz szellem felvezette az Urat a hegyre, és a földi országokra mutatva arra szólította fel Őt, hogy boruljon le és imádjá őt: „*és monda neki: Mindezeket neked adom, ha leborulván imádsz engem*” (Mt 4,9).

Az ördögnek ezt az ígéretét ostoba, hazug nagyításnak minősítjük; pedig ha a történelmet és az élet folyását nézzük, meggyőződünk arról, hogy az ördög valóban hatalmat szerez azoknak, akik őt imádják.

Az ördög ura a világnak: onnan az a sok bűn, vadság, babona, háború, ellenségeskedés, vérontás, nyomor...

A mi feladatunk pedig az, hogy *teljesen* Krisztus mellé állva elkövessünk mindent, hogy a gonosz szellem hatalmát megtörjük, őt lefegyverezzük, s a lelkeket Istenhez vezessük.

Bizonyos értelemben igazi *háborúviselésről* van tehát nálunk szó! ...

I. Aki háborúban él, annak értenie kell a *küzdelemhez*. A küzdelemhez hősies lelkek, igazi hősök kellenek.

1. Krisztusért jól küzdeni az fog, aki először is – akár férfi, akár nő – *jó ember*. A katonától nem kérdezik, megtért-e, hisz-e Istenben, s tiszta-e a szíve? – De a „*mi háborúnkban*” ezek a legfontosabb kellékek; ezek a siker feltételei, melyek nélkül nem lehet lelkeket menteni. A Mindenható csakis tökéletes lelkeket vesz igénybe: a lelkek ezen anyagából kovácsolja az Ő fegyvereit.

2. A lélekmentést *hívásunkká*, foglalkozásunkká, *mesterségünk*ké kell tenni. Akkor is, ha van mellette más hivatalunk, állásunk. Így tett Szent Pál stb. is, és így éltek az első keresztények. Ez volt a régi zsidó teokratikus állam vezérgondolata. (Izrael minden ép férfija vonuljon a harcba: Kiért? – Istenért!)

II. Érteni kell a hadviselés módját is.

1. Isten szava és igazsága valóban kétélű kard: úgy kell ezzel a karddal bánnunk, hogy ott, ahol kell – vágjunk, ott, ahol kell – védjünk és kíméljünk.

Ismernünk kell továbbá az emberi szív gyöngéit, furfangjait s a gonosz szellem taktikáját is – hogy kísértéseken és küzdelmeken át elvezessük a lelkeket Jézus lábaihoz.

2. Tudnunk kell, hogy csakis szövetkezett erővel hatolhatunk előre. (Viribus unitis.) Ezren, mint egy ember, egy parancsszóra, egy irányban ... Mit érhetnénk el, ha ezer jó keresztény szövetkeznék egymással egy cél érdekében!

3. A harc és küzdelem ellentétje a kényelemnek és jólétnek. Gondoljunk a vele járó áldozatokra ... A szóharc haszontalanságára, a meddő tudományosságra s a hosszadalmas vitákra stb.

1400 millió ember van a sátán hatalmában; ezek között sok a keresztény, a tudós, aki mert nem harcol, nem gyűjt, az ellentáborba került.

Mekkora erőmegfeszítés kell a mi részünkről, hogy jóvá tegyük ezeknek mulasztásait!

4. „A gárda küzd: de magát meg nem adja.” Tisztázzuk magunkban az árulás fogalmát. – „*Légy hű mindhalálig és neked adom az élet koszorúját*” (Jel 2,10).

Ez a szellem a legyőzhetetlen győzelem szelleme.

V. Az ellankadás elleni küzdelemről

„Ti pedig, testvérek, ne unjatok bele a jótettekbe” (2Tessz 3,13).

A legkiválóbb embereket látjuk néha ellankadni. Eleinte nem ismertek fáradságot – most pedig a kis terheket is nehezen bírják.

Az ördög nem alszik, és mindenkinek más-más kísértést szerez; általánosságban azonban a következőket lehet tapasztalni: a család, rokonok, ismerősök rendszerint elkövetnek mindent, hogy hivatásunkat, kedvünket elvegyék a „lélekmentésre” vonatkozólag.

A környezet befolyásával, hatalmával tisztában kell lennünk. Ha rendszeres lelki életünkkel, ájtatossági gyakorlatainkkal, imaéletünkkel ellengőzt nem fejlesztünk, a végén eléri elhidegülésünket.

Másokat egyenesen üldöznek a lélekmentésben vállalt munkáért.

Ismét mások eltérnek a megkezdett szép pályáról, mert *nincsen bizalmuk* az iránt, hogy a jó *győzzön őbennük* és munkájukban.

Mit tegyünk az ellankadás ellen?

1. *Gondozd Istenhez való viszonyodat.* Sokan az életet egy gyorsvonathoz hasonlítják. Ha vonaton ülök, tudom, hogy a mozdony által az egész vonat csak úgy járhat, hogy folyton szénrel táplálják, a szén lesz gőzzé, a gőz erővé.

Lelkünket is táplálni kell, különben sem magunkat, sem másokat nem tudunk megmozgatni és magunkkal vonzani.

2. Amit gyóntató atyáink lelkületünkre nézve annyira ajánlanak nekünk: hogy csak *függetlenítsük* magunkat érzelmeinktől, mert az érzelem gyakran csal, és az érdem nem függ az érzelemtől: ezt szociális működésünknel is tapasztaljuk.

3. Fontoljuk meg, hogy ezen a téren sincsen *megállapodás*. Vagy haladok – vagy hanyatlom.

4. A Szentírás ígérete: „*Légy hű mindhalálig és neked adom az élet koszorúját*” (Jel 2,10) juttassa eszünkbe, hogy mi is az: hűnek és kitartónak lenni? – Alkalmazzuk ezt mindennapi életünkre, szociális munkánkra, és nem fogunk „ellankadni!”

VI. Fölényes kisebbség

„Közületek egy ezret üldözött, mivel az Úr, a ti Istenetek maga harcolt értetek, amint megígérte” (Józs 23,10).

Isten gyermekei mindig kisebbségben voltak a „világ fiaival” szemben. *Győzelemhez azonban nem annyira sok, mint inkább kiváló lélek kell.*

Mikor Mózes azt a parancsot kapta, hogy az összes zsidók nevében a Fáraóhoz menjen, nem félt, mert Isten azt ígérte neki, hogy „veled leszek Én!” S valóban, a király félt Mózesről, aki csakugyan le is győzte a Fáraót az egész vonalon.

Isten megerősítette Dávidot, hogy az óriás Góliátot leölhesse.

Az egy Jónás próféta előtt behódolt egész Ninive.

És mikor Krisztus Urunk mennybe szállt, oly kicsiny és oly szerény volt a hátramaradt tanítványsereg! Senki sem gondolhatta, hogy ők fogják a kereszténységet elterjeszteni. Tudatlanok, szegények és szomorúak voltak: három oly körülmény, mely missziós szempontból sehogy sem megfelelő ...

De ők elhatározták, hogy faluról falura s városból városba vándorolnak, és hirdetik az Evangéliumot ... *nagy szeretetük és hitük pótolta mindent* – s legyőzték a világot. Amerre csak mentek, hitetlenségre találtak; üldözték, gúnyolták, rágalmazták őket; börtönt és halált szenvedtek. Mégis az ő hitük megdöntötte a római birodalom hitét. Szent Péter egy nap háromezret keresztelt meg, s azóta úgy terjedt a kereszténység, mint a tűz.

Ellenségeink tehetetlenek voltak. Nem is tehettek semmit ellenük, mert Isten vezérelte az apostolokat „hadjáratukban”. Úgy volt, amint azt később Julianus kifakadásában mondotta: „S valóban te győzöl, Galilea!”

VII. Ne homályosítsuk el fölkentségünk jegyét

...lelkünkre ne legyen ráégethető az a rettenetes bibliai szó, hogy „IKABOD”.

Ez azt jelenti, hogy a lélekről letöröltetett a fölkentség nyoma.

Lelki összefüggéseinkben mindig csak ez az egy lebegjen szem előtt: megtartani magunkat a lelkiségnek olyan fokán, melyen a vállalt lelki munkát nemcsak külsőleg, külső sikerrel végezhetjük, hanem úgy, mint akik belső hivatottságból bizonyos mértékben erre elkészültek, fölkentek és méltók is vagyunk.

Ezen elhivatottságunk figyelmeztessen bennünket állandóan kötelességeink szociális oldalaira. Jól tudjuk, hogy akinek lelke Istenből táplálkozik, az ezt is és minden egyebet is eltalál: – míg a szociális tudományosság legmagasabb foka sem pótolhatja azokat a feltételeket, melyekhez az „igaz” siker fűzve van.

Az igazi sikerről való elmélkedés fonálán eljutottam néhány olyan szentírási tételhez, melyet szeretett leányaimnak két célból ajánlok: mert azokat

1. saját magunk,

2. védenecink

lelki háztartásában jól fogják értékesíteni.

A Szentírás ismételten említi, hogy nincsen annál szánandóbb állapot, mintha azok nélkülöznek az örökké elevenítő Szentlélek kegyelmét, akik mások lelkével foglalkozni kénytelenek. Látjuk ezt a sivárságot – fájdalom – sok lélekmentéssel foglalkozó személyen.

Kövessünk tehát el mindent, hogy a próféta megjegyzése, hogy „Palotákat emeltek és szaporították az erős várakat” (vö. Iz 8,14), „megfeledkeztél szabadító Istenedről” (Iz 17,10), soha semmiféle szociális vállalatban távolról és modern értelemben sem legyen reánk olvasható.

Az „IKABOD” – a fölkentségnek vége – reánk ne égettessék soha!

Azért őrizkedjünk mindentől, ami lelkünket, nyelvünket szabadossá tenné, hogy a Példabeszédek szerint „várfal nélküli erődökké ne legyünk.”

Mert: Mi is az ember, aki lelkét, nyelvét nem szabályozza? ...

Védenecinknek ebben is példát kell adnunk. A szabadosság ugyanis védtelenné tesz. (Macht vogelfrei.)

Könnyű a gonosz szellemnek a tévely, kétely és hitetlenség üszkét bedobni „az olyan várba, melynek nincsen fala, erőssége”.

Ezen az úton válnak a lelkek „víz nélküli halakká”, „forgószéltől hányatott fellegekké”, „olaj nélküli lámpásokká”.

Pedig rólunk kell, hogy elmondhassák:

„Olyan, mint a víz partjára ültetett fa, amely kellő időben gyümölcsöt terem, és levelei nem hervadnak. Siker koronázza minden tettét” (Zsolt 1,3), valamint az olyan fa sohasem szárad ki, úgy a te lelkedből mindig élő vizet fognak meríteni azok, akikhez küldetél...

VIII. Teljes odaadást kell gyakorolnunk

A mi erőnk titka a Krisztus iránt való teljes odaadásban van.

Isten gyermekei csak akkor élednek fel és élnek igazán, ha teljes odaadást gyakorolnak. Határozottan oda kell tehát magunkat adnunk.

Erénytelenségünk ez odaadás fő akadály.

Úgy vagyunk ezzel, mint az az ember, aki házat épít magának, amely stílus és kivitel dolgában látszólag kifogástalan: van azonban annak az épületnek egy halálos baja: rossz a csatornázása, amitől megromlik a talaj, repedeznek a falak, és ettől különböző betegségek tanyájává válik az a szép ház. Így lehet valaki telve a legkülönböző legjobb tulajdonságokkal, mégis végleg tönkremehet, ha lelkületében megtűr valami titkos gőgöt, fösvényiséget stb., mert ezeknek egy-egy gyökérszála képes megrepeszteni lelkünk egész falazatát.

Azért csak a teljesen átadott lélek képes Istennek szolgálni.

Ez a teljes átadás derültté, víggá is teszi a lelket. Aki „nagy örömet” akar, annak a szíve telve legyen dicsérettel, imádattal és átadással és ezt cselekedje mind „az Úr színe előtt” (vö. 1Krón 29).

IX. Ludens in orbe terrarum

...mintha az Úristen játékot űzne az egyes lelkekkel. túlradó szeretetéből kifolyólag „*ludens in orbe terrarum*” = Ő játszik a földön (vö. Péld 8,31).

1. Némelyekkel úgy játszik a Királyok Királya, hogy elhalmozza őket a világ összes javaival. Vagyont, közmegbecsülést, egészséget ad nekik ...

ludens in orbe terrarum –

Megízlelteti velük a föld minden gyönyörűségét. Virágillat, dús asztal, fényes öltözet a részük...

ludens in orbe terrarum –

Nyáron hús szellőket, télen prémes bundákat és drága szerszámokat ad élvezetükre ...

ludens in orbe terrarum –

Tökéletes zenét nyújt füleiknek, kertjeikben pedig a dalosmadarak zengenek: nem nélkülöznek semmit ...

A világ ezeket az embereket boldogoknak nevezi: pedig távolról sem azok, sőt valósággal szerencsétlenek. „Vae vobis divitibus, quia habetis consolationem vestram”. „De jaj nektek, gazdagok, mert már megkaptátok vigasztokat” (Lk 6,24).

Az Isten ilyen élvezeteket nyújt nekik, mivel ők a vér és hús rabszolgái, akik az örökkévalóságban könnyen elkárhoznak.

Mivel csak annyit és olynemű jót cselekedtek, amely égi jutalmat nem érdemel, e földön jutalmazza meg őket Isten, hogy az ítélet napján e szavakkal forduljon hozzájuk: „Ite maledicti...” menjetek, ti átkozottak, ti a földön elvettétek már minden jutalmatokat. „Receperunt mercedem suam ...”

Oly búzaszemhez hasonlít életük, amely „meg nem hal soha”. Az a búzaszem, amely földre nem tiportatik és meg nem hal, hanem folyton épségben marad: *nem terem gyümölcsöt.* Ezek az emberek pedig végleg megmaradnak az ő bűneikben, erényük meddő marad, nem teremnek gyümölcsöt az örökkévalóság számára. Elvesznek, mert ahelyett, hogy megtagadnák magukat, kielégítik összes szenvedélyüket, pedig „Aki szereti életét, az elveszíti” (Jn 12,25).

2. Vannak továbbá oly lelkek, kik bőséges *gyümölcstermést* hoznak. Ezekről mondható, hogy „Aki szereti életét, az elveszíti, de aki gyűlöli életét ebben a világban, az megmenti az örök életre” (Jn 12,25).

ludens in orbe terrarum –

így játszik a Mindenható azokkal, akik megtérnek Őhöz.

A megtért ember lelke olyan, mint a kisgyermek. Most kezd csak élni, s a tökéletesség útjai ismeretlenek előtte. Kissé nyugtalanítja is őt az a különös bánásmód, melyben Isten részesíti.

ludens in orbe terrarum –

Isten úgy játszik övele, hogy gondviselésének és szeretetének titkait nem tárja föl előtte. Néha az ilyen lélek el van telve szomorúsággal, és könnybe lábadnak szemei, oly nehezek a megpróbáltatások, melyeket Isten reázúdít, és amelyekről eddig halvány sejtelve sem volt.

Isten így tesz azokkal, akik az Ő kegyelmének különös kiválasztott tárgyai; azokkal, akiknek a lelke az isteni szeretettől meg van sebezve, s akik el vannak szánva arra, hogy az Isten szerelméért elhagynak mindent: Kezdetben szelíden kezeli őket az Isten, mert gyöngeségük nem állná a megpróbáltatások súlyát. Kezdetben tehát édes vigasszal tölti el őket.

De amint megízlelték már, hogy mily jó és mily édes az Isten – akkor vége a gyermekjátéknak –, akkor szenvedést küld reájuk, amit ezek a lelkek nagyon is éreznek. Szomorkodnak és siránkoznak, mert attól tartanak, hogy Isten elfordult tőlük. Még nem értik Isten „nyelvét”, sem eljárásának módját. Nem tudják még, hogy Isten a lelkeket különböző fokozatokon más-más szenvedéssel próbálja meg azért; hogy „lássanak hozzá az erények gyakorlásához”. Az Úr, Aki a gyöngéiket ismeri, hamar segítségükre is siet – akárcsak egy

anya, hogy gyermeke túlságosan el ne szomorodjék –, gyöngé, érzékeny lelkiületükhöz mért vigaszban is részesíti őket.

Isten szívesen látja, ha egy ilyen szomorkodó lélek feléje siet. Karjaiba veszi azt a lelket, szeretetteljesen szól hozzá, és istenileg megvigasztalja. Szelíd szeretetének édes tejével és szeretetreméltóságának vigaszával csitítja. A lélek úgy érzi magát, mint a gyermek, melyet anyja ölében ringat.

– De hogy érezheti ezt a lélek Istennel szemben...? Hogy ezt jól megértse valaki, arra Istentől kell felvilágosíttatnia. A léleknek ezt magának kell megtapasztalnia, s azután egyszerre belátja, mily végtelen nagy az Isten szerelme, hogy élvezet neki minket vigasztalni, gyakorolni és tanítani oly dolgokra, melyekre különben nem nyitottunk volna rá sohasem.

Ezek a tapasztalatok oly szorosan kovácsolják a lelket Istenhez, hogy nincsen hatalom, mely tőle elszakítaná.

3. *Ludens in orbe terrarum* –

A harmadik „játékban” Isten sok szenvedést küld a lélekre. „A fele sem tréfa” – s a lélek nagy nyereséget húz belőle. Az Isten Fiához való hasonlatosság fejlődik ki általa; Krisztus Urunknak nemigen volt vigasza a világon, s rosszul bántak vele mindvégig ...

– Miféle játékot űzöl a lelkünkkel, Uram?

Nehéz, terhes munkák ezek – s Te azt akarod, hogy becses ajándékaidnak nézzem őket! Ha elfogadom ezeket az üdvös gyakorlatokat, és felhagyok a belső ellentállással, és kiállok a megpróbáltatásokat – ez életben tökéletességet és szentséget, az örök életben pedig a dicsőség koronáját ígéred nekem!?

... Ez a „játék” a következőkből áll:

Isten úgy játszik a lélekkel s a lélek Istennel, hogy ki van mondva: aki veszít, az nyer. Ha a lélek a világ szemében veszített, akkor nyert Istennél.

Ha Isten megengedi, hogy rosszul bántak vele, s ha még veszített is, – akkor nyert. Ha nem szólal fel a rossz bánásmód ellen, hanem tűri, és nem bosszulja meg magát: akkor nyert az Istennél.

A játék folytatódik... A lélek – a világ és a test szava szerint – mindjobban a rövidebbet húzza. És amennyit veszít a világban, annyit nyer az Istennél. És ha a világ szemében nyert, akkor veszített az Istennél. Ó, isteni játék! melyre egyedül az Isten maga oktathat egy lelket: mennyire megérdemled, hogy űzzelek és gyakoroljalak! Lelkem Istentől veszi a sok fáradalmat és üldözést, a megpróbáltatásokat és szenvedéseket, és a fájdalom árán *oly kincshez jut*, melynek értéke szavakkal ki nem fejezhető.²

1911. február 17.

² Az ebben a füzetben közölt tanítások b. e. Alapító Anyánknak Szikszón, saját kezűleg írt jegyzetkönyvéből valók. Az első feljegyzés 1909. május 28., az utolsó 1911. február 17-i keltezéssel van benne, míg a közbeeső tanításoknál nincsen keltezés. A fénykép előtti szöveg ennek a jegyzetkönyvnek az első oldaláról való.

Alapító Anyánk tanításai – III. könyv

A Szociális Missziótársulat kiadása
Budapest, 1945

*Ebben a harmadik füzetben
Istenhez tért Alapító Anyánknak Szikszón,
1913-ban tartott tanításait közöljük,
melyeket hűséges titkárnője,
Kreisel Matild S. M. nővér jegyzett gyorsírással.*

I. Útban a sivatagba (Újévre)

Örömmel vettem, hogy újévre valamennyien védőszentet kerestek maguknak. Én minden évben védőszentet szoktam választani magamnak, nemcsak hanem mottóul egy-egy mondást is kitűzök, hogy azzal mint vezető gondolattal az egész éven át foglalkozzam.

Az én könyvem a Szentírás: belőle szeretek okulni, tanulni, vigasztalódni. És ma reggel, miután még nem tűztem ki magamnak erre az évre jelmondatot, elhatároztam, hogy térdeplőmről addig fel nem kelek, míg megfelelőt nem találtam. Ezzel a szándékkal lapoztam tehát a Szentírásban. És az Apostolok cselekedeteiben azt a nekem oly rendkívül drága jelenetet ütöttem fel, amely megörökíti, hogyan kapja Szent Fülöp a megbízást, hogy menjen és térítse meg az etiópiai király emberét.

„Az Úr angyala így szólt Fülöphöz: »Kelj útra és menj délre, a Jeruzsálemből Gázába vezető, elhagyott útra«” (ApCsel 8,26–40).

Ez a szöveg egy élményt elevenített fel bennem. Láttam valahol egy Szent Fülöpöt ábrázoló képet. Az apostol a sivatag szélén áll. Előtte kanyarog a messzeségbe vezető kietlen, sivár út, amelyen nagy elszántsággal éppen elindul. A kép alá csak ez a pár szó volt írva: „*Auf dem Wege zur Wüste*” (Útban a sivatagba). A kép éppen azzal, hogy élénken szemléltette a sivatagba vezető sivár, kietlen utat, rendkívül hatással volt reám ...

Szent Fülöp éppen Cezareában működött, amikor Istentől a szózatot kapta. Bár nem tudta, hova vezet útja, mi feladata lesz ott, miért kell éppen arra mennie, mégis nem ellenkezett, hanem amint vette a szózatot, otthagyt mindent, és ment... – És íme, alighogy az úton elindult, egy kocsi jött vele szembe. A benne ülő előkelő férfi éppen a Szentírást olvasta. Szent Fülöp – a lélek indítására – megszólítja: „Érted-e, amit olvasol?” – „Hogyan érteném, mikor nincs, aki megmagyarázza nekem?” – Az apostol a királyi ember kérésére felszállt a kocsiba, és elkezdte a szöveget magyarázni. A Szentírásnak éppen az a része volt, amelyben Izaías próféta Krisztus áldozatát és az emberi nem megváltását jövendőli meg. A beszélgetés azzal végződött, hogy Szent Fülöp az előkelő etiópiait saját kérésére megkeresztelte.

Szent Fülöp küldetését ábrázoló ezen kép szövegét választottam újévi mottóul: „*Auf dem Wege zur Wüste.*” – „*Menj az elhagyott, sivatagszerű útra.*”

– Igen. Kész vagyok Isten hívására olyan utakra és oda is elmenni, ahol minden sivár, köves, ahol csak forróság, por, homok – egyszóval áldozat vár reám! – Miért? – Mert, íme, a Szentírásból látjuk, hogyha ezt meg tesszük, éppen azzal a lélekkel fogunk ott találkozni, akinek a kedvéért az Úristen arra a nehéz missziós útra küld. – Kérdezzem sokszor, főleg ha a megbízás, az út nem kellemes, hanem nehezemre esik, mert „elhagyott”, sivatagszerű: „vajon miért küldött Isten éppen erre az útra?” – S meghallom lelkemben a választ: – Azért, hogy ott ezzel vagy azzal a lélekkel találkozzam, hogy rávezessem őt az „egy szükséges”-re, vagy hogy hívjam, megtanítsam a missziós munkának szentelni életét.

Ha Isten önmegtagadással járó, természetes hajlamainkkal ellenkező utakat kíván tőlünk, és mi nem egyeznénk bele, mennyi lélekmentési alkalmat mulasztanánk el! Ki tudja, kit akart Isten ezen az úton éppen miáltalunk magához vezetni, s mi vonakodtunk ezt megtenni!?

Készséggel akarjuk tehát követni az Úr hívását. – Imádkozzunk is azért, hogy Isten olyan utakra küldjön bennünket, ahol sok etiópiaival találkozhatunk, vagyis, ahol minél több léleknek lehetünk szolgálatára.

*

Szent Fülöp mindent otthagyt, és egyedül ment. Apostoltársait sem vitte magával. Nem tudta és nem is kérdezte, hogy miért kell mennie, csak ment, mert kapta a parancsot. – Az említett kép nagyszerűen fejezi ki az apostolnak ezt a szigorú elhatározását is. – Mint a

katonának, amint megkapja a parancsot, mennie kell! Hogy miért éppen neki? – Nem tudja. Elég, ha az tudja, aki küldi.

Vágyódunk arra ugyebár mindannyian, hogy többen legyünk nemcsak minőségben, de számban is? Hogy minél több lélek ismerje meg általunk Krisztust! – Erre azonban csak akkor leszünk alkalmasak, *ha elfogadunk minden utasítást*, bármilyen sziklás, sivatagszerű úton vezet is feladatunk teljesítéséhez. Minden, ami tetszésünkkel, vélt okosságunkkal ellenkezik, ami nehéz, ami énünk ellen van: íme ez a sivatagba vezető út. Azonban éppen ezeket az utakat jutalmazza meg Isten nemritkán Szent Fülöp apostoléhoz hasonló eredménnyel. Szent kívánsággal és kíváncsisággal nézek a most következő év elé és kérdezem: „vajon hová küld engem, és milyen megbízást ad nekem Isten?” – És ha az Úr sivatagszerű pusztaságba, elhagyatott utakra is küld, készséggel, okoskodás, ellenkezés nélkül megyek, és figyelek, hogy találkozam az „etiópiaival”, vagyis, hogy vonzani tudjak sok igazságra éhes lelket, sok buzgó munkatársat.

Ne feledjük: *ha valakiben nagyon dolgozik az Isten kegyelme, az annyira vonzóvá válik, hogy a lelkek úgy csoportosulnak köréje, mint ahogy a legyek ellepik a mézet.*

„Mézesebb”, kiédesedettebb lelkekké kell válnunk, mélyebb lelkülettel kell bírunk, hogy vonzani tudjunk.

*

Újévi mottónk tehát ez legyen: Sivár, kemény, önmegtagadás-teljes utakra is készséggel indulunk, hogy minél több királyi lélekkel találkozzunk.

1913. újév után néhány nappal

II. Mit tanulhatunk Sámsonról? (A nagybőjt szelleméről)

Nagybőjtre készülve az oroszlánal küzdő Sámson képe jutott eszembe (Bír 14,5). Ezzel az igen megkapó képpel már többször foglalkoztam. Ajánlom, olvassa el mindegyikünk újra ezt a fejezetet, mert ennek a jelenetnek is szimbolikus értelme van.

Az oroszlán jelképezi az ember bűnös hajlamát, kísértéseit – egyáltalán mindazt a rosszat, ami lelki haladásában akadályozza. Sámson pedig a Krisztus erejével győzedelmeskedő keresztény lélek szimbóluma. A kép alá méltán írhatnók a kérdést: „*Ember, ki vagy te? – A győztes vagy a legyőzött?*”

Az ember, aki a kívülről kísértő rossztól hagyja magát leteperni, az ugye a világi, a Krisztus kegyelme nélküli lélek? – Aki ilyen, az gyenge, az nem termett meg a kísértésnek, amely oroszlánkaromként hasít bele a lelkébe, hogy leteperje. *A kegyelemmel együttműködő lélek viszont leverí az oroszlánt, az nem alakul, hanem alakít.*

Minden embernek más és más a kísértése, aszerint, hogy mi a fő hibája, fő gyengéje. A kísértés azonban mindenkinél a támadó oroszlán erejével jelentkezik. Vagy a lélek győz, vagy a kísértés. Harmadik megoldás nincs.

Vagy én győzök a kísértés felett, vagy a kísértés győz le engem. Vagy az Úr Jézus győz énbennem, vagy a világ. – Két úrnak szolgálni nem lehet. – Vagy-vagy!

Sokszor vizsgáljam meg a lelkemet ezzel a kérdéssel: Ki győz bennem? A bűn-e, vagy a kegyelem? – Az Úr Jézus-e, vagy az ördög?! – Ezt a kérdést főleg akkor tegyem fel magamnak, amikor éppen nagy akadály előtt állok, amikor érzem a kísértést közeledni, amikor a lanyhaság, a szomorúság, a hivatás elleni hűtlenség, a tisztaság elleni lázongás stb. környékez. Ilyenkor kérdezem: Most pedig ki fog győzni?! A bűn, a kísértés-e énfölöttem, vagy pedig én a bűn, a kísértés fölött?! Vagy-vagy! Nagyszerű eljárás ez! Sokszor segít győzelemre!

*

Az Egyház rendelkezése szerinti nagybőjt különösen is a megszentelődés ideje. Ezekben a napokban kettőzött buzgalommal és áhítattal kell lelki életünket felülvizsgálnunk. Ennek kapcsán kérdezzük gyakran magunktól, ki győzedelmeskedik bennem, a jó-e, vagy a rossz? Az Úr Jézus Krisztus-e, vagy pedig a világ?

A lelki életben is úgy van, mint a háborúban. Két fél küzd egymással, s vagy egyik, vagy a másik győz. – Ha engedek a kísértésnek, én vagyok a vesztes, ha pedig leküzdöm, akkor győztem! – Micsoda boldogság legyőzni a bűnt, a kísértést! Ez az igazi diadal: legyőzni mindent, ami árt nagy célunknak, hivatásunknak, *ami rontja missziótársulati jellegünket.* Akarjunk tehát győzni, és törtezzünk a cél felé minden rendelkezésünkre álló eszközzel!

A Szentírás is figyelmeztet: „*ha a búzaszem nem hull a földbe, és nem hal el, egymaga marad, de ha elhal, sok termést hoz*” (Jn 12,24). A búzaszemnek tehát a földbe kell kerülnie, ott meg kell halnia, csak akkor hajt ki belőle az új élet.

Ha a búzaszem azt mondaná: „De én nem akarok a földbe kerülni, én a világban akarok maradni!” – Akkor elhordja a szél, megeszi a madár – vagyis megsemmisül. Míg ha akar a földbe jutni, és akar meghalni, eléri célját: bő gyümölcsöt terem – így vagyunk a lélekkel is.

Ha tehát jól akarjuk felhasználni a nagybőjtöt, gondoljunk gyakran a mondásra: „*ha a búzaszem nem hull a földbe, és nem hal el...*” és „*Aki meg akarja találni életét, elveszíti; aki azonban elveszíti értem életét, az megtalálja*” (Mt 10,39). Akarni meghalni! – Mit jelent ez? – Nem meghalást test szerint, hanem lélekben. Azt jelenti, hogy meg kell halni egy-egy szenvedélynek, egy-egy túlzott szeretetnek stb., ami a végtelenül fölséges és szent Istennek nem tetszik ... meg kell halni bárminek, ami árt a hivatásnak ... meg kell halni egy-egy fejjességnek, lustaságnak, nemtörődömségnek, nembánomságnak...

Vizsgáljuk meg, nincs-e olyasvalami bennünk, aminek az Úristen akarata szerint meg kell halnia?

– Milyen vonásnak, jellemvonásnak – vagy kételynek – hitványságnak – közönséges gondolkodásnak, esetleg kimondottan bűnnek – őszinteség hiányának – nyalánksági hajlamnak, vagy egyéb hibának kell még elhalnia bennünk, hogy valóban úgy legyen, amint a Szentírás mondja: a földbe kerülünk, *meghalunk Krisztusban, hogy új és gazdag életre támadjunk Vele.*

A nagybőjt, amely természeténél fogva amúgyis az önmegtagadásnak az ideje, a legjobb alkalom erre!

Az önmegtagadásnak a lényege nem a koplalás. Nem enni: ez aránylag könnyű. Egy-két litániát elimádkozni, még az is könnyű. Az ilyen külső cselekedetek tulajdonképpen igen könnyű dolgok. Az Úr is azt mondja, hogy nem az árt az embernek, ami bemegy a szájba, amit megeszik vagy megiszik (vö. Mt 15,11). Ez persze nem vonatkozik az Anyaszentegyház böjti rendeleteire. Nem ezekben áll tehát a böjt szelleme, hanem abban a bizonyos meghalásban a bűn számára, amelyet Krisztus Urunk azzal jellemez, hogy: „hacsak a gabonaszem el nem hal...” Meg kell halnom egy-egy bűnös hajlamnak, kísértésnek, lelki hiánynak, jellemtelenségnek, zavaros állapotnak...

A nagybőjtöt ilyen értelemben tartsuk meg különös szigorral, hogy húsvétkor mindenki elmondhassa az édes Megváltónak: „Uram, ebben a nagybőjtben Irántad való szeretetből és híven missziónövéri állapotomhoz, híven fogadalommal tett önátadásomhoz kiirtottam magamból ezt és ezt, ami Neked jogosan nem tetszhetett énbennem ...”

Meghatározott, biztos eredménye legyen minden nagybőjtnek.

Ehhez azonban kell, hogy mindenki alaposan foglalkozzék lelke állapotával, mindent átgondoljon, mindent átkutasson, olyan őszintén, mintha halálos ágyán volna.

Kérdezzük magunktól gyakran:

– Múltam, jelenem és jövőm megüti-e az örökkévalóság szempontjából a mértéket?
 – Haladtam-e a lelki életben?
 – Mit kell a lelkemből kiölnöm, hogy az Úr akarata szerint tudjak előre haladni?
 – Hogyan kell az Evangélium tanítása szerint elveszítenem életemet, hogy megnyerjem a kegyelmi életet?

– Mi a nagybőjt igazi szelleme?
 – Mit jelent az, hogy missziótársulati tag vagyok?
 – Mit jelent az, hogy Istennek szentelt egyén vagyok?
 – Milyen különbségnek kell lennie köztem és egy világi nő között?
 – Mi nem illik hozzám? – Mi nem illik hozzánk?
 – Miért szégyen az, ha egy missziónövér, egy újonc nem viselkedik megfelelően? ...
 (Azért, mert ezzel bizonyítja, hogy lelkileg még éretlen, hogy még nem érte el a fokot, amelyet hivatásánál, kiválasztásánál fogva el kellett volna érnie.)

Gyakran mondjuk magunknak: „én nem vagyok világi nő, nekem másnak kell lennem, mint a világ gyermekeinek. *Másnak! Különbnek! Lelkibbnek!* – *Nekem szeretnem kell a szigort, az önmegtagadást, a fegyelmet* ... lelkesednem kell mindezekért, és úgy kell élnem, hogy ez meg is lássék rajtam”.

És amikor itt a kísértés pillanata, kérdezzük: „Ki fog győzni, a bűn, a helytelen irányzat énfölöttem, vagy pedig én a bűn, a helytelen irányzat fölött?! – Kinek kell győznie? – talán a világnak, a bűnnek?! – Nem! – Az erénynek, az Úr Jézus Krisztusnak énbennem!”

Lám, minden lélek valamiképpen csatatér, ahol a rossz örökkéig küzd a jóval ... Ezt akarja a Szentírás az oroszlánnal küzdő Sámson képével mondani...

Míg a világ rögtön „odáig” van, ha az „oroszlán” – a megpróbáltatás, a kísértés – csak rá is néz, addig a Krisztus kegyelmével felvértezett lélek mindig le tudja győzni a nehézségeket, az akadályokat, mint Sámson az oroszlánt.

Egyeseknek nagy akadályokkal kell megküzdeniök... – El avval az akadállyal a lélekből! Az ember magától nem képes erre. Krisztus erejével azonban igen! Amint a szentek és vértanúk mondták: „Mit nem bírok el Krisztusommal!? – »*Mindent elviselek abban, aki erőt ad!*»” (vö. Fil 4,13)

Krisztus erejével törekedjünk lelkünkben kiirtani minden akadályt, bűnt, helytelen gondolatot, csúnyaságot, gyengeséget, puhaságot, kényelemszeretetet, jellemtelenséget, méltatlan köteléket, szóval mindazt, ami Isten malasztjának lelkünkbe áradását megakadályozza, hogy helyébe szépség, erő és életszentség lépjen!

Micsoda boldogság az életszentségre céltudatosan törekedni!

Miért oly boldogok a szentek? Mert végtelen öröm és boldogság az életszentség útján – habár verejtékezve – a magasba jutni.

Missziótársulatba (Isten szolgálatára) csak az való, aki felismeri, hogy a legnagyobb boldogság a földön arra törekedni, hogy szentek legyünk, miként a mi mennyei Atyánk is szent. „Legyetek hát tökéletesek, amint mennyei Atyátok tökéletes!” (Mt 5,48) – Erre törekedni legelső és legfontosabb feladatunk. Kérjük a Szentlélek-Úristent, adja meg a hozzá szükséges kegyelmet.

Budapest, 1913 hamvazószerdáján

III. A bambusz története (Az Istennek átadott lélekről)

Az Isten országának törvényei lényegesen eltérnek a világ törvényeitől. *Isten országában a halál az életre vezető út.*

„Mert aki életét meg akarja menteni, elveszíti. Aki meg elveszíti értem az életét, az megmenti” (Lk 9,24).

„Bizony, bizony, mondom nektek: ha a búzaszem nem hull a földre, és nem hal el, egymaga marad, de ha elhal, sok termést hoz” (Jn 12,24).

„Aki folyvást azon fáradozik, hogy életét megmentse, elveszíti, aki ellenben elveszíti, az megmenti” (vö. Lk 17,33; Jn 12,25).

Krisztus törvényei szerint az emberi léleknek akarnia kell veszíteni ebben a világban, hogy az Ő országában nyerhessen; meg kell halnia a világnak, hogy Istennek élhessen. Egyébként ez a törvény a nyitja annak, hogy Isten kedves gyermekeinek és munkatársainak oly sokat kell szenvedniök.

A szenvedés a keresztyén léleknek abból a készségéből fakad, hogy Isten szavát akarja követni.

Az pedig, hogy Isten szolgálatában valaki kiváló helyet tölt-e be, vagy sem, egyedül attól függ, hogy mennyire kész szenvedni.

*

Indiában, ahol a legértékesebb fák tulajdonosuknak nevét viselik, a gyakori nagy szárazság idején a vizet csak a külön e célra kivájt bambusztörzseken át tudják a völgyekbe levezetni.

Egy ilyen különösen szép bambuszfáról lesz mostan szó, mely ott díszelgett az egyik lejtőn. A törzs sötétzöld színe mellett még jobban kiemelkedett a gyönyörű világoszöld lombozat ... „Úgy látom – mondta a bambusz a többi fának – hogy ti megcsodáljátok alakomat. Pedig nincs jogom ezzel büszkélkedni, hiszen mindazt, amim van és amivé lettem, Gazdámnak köszönhetem. Ő ültetett ide erre a kitűnő helyre... gyökereimnek csak a titkos forráshoz kellett lenyúlniuk, hogy teleszívják magukat az üdítő, éltető vízzel. Látjátok ott lentebb a többi fát? Milyen nyomorultan, szárazon tengenek! Ez csak azért van, mert gyökereik nincsenek a forrás közelében. Nekem pedig, amióta a forrás éltető vizével táplálkozom, semmi másra nincs szükségem.”

Majd így folytatta: „Bizonyára olvastátok a nevet, amelyet viselek?! Ha közelebbről megnézték, azt is láthatjátok, hogy mélyen a kérgembe van vésve. A műtét bizony fájdalmas volt. Maga az Úr, az én jószágos Gazdám végezte éles késével. Amíg ezt tette, sokszor gondoltam, miért is kell ezt elviselnem?! – Amint azonban kész volt, örömmel láttam, hogy saját nevét írta belém. Most még jobban meggyőződtem, hogy tulajdonképpen mennyire szeret ... azt akarja, hogy a világ is lássa, hogy az övé vagyok. – Mindezt csak hálával tartozom Neki!”

Miközben a fa így beszélt, íme odaérkezett a Mester. Szeretettel nézte a szép bambuszt, amelyet ő ültetett és gondozott. Kezében éles bárdot tartott. Majd megszólította kedves fáját: „Szükségem volna reád! Átadod-e magad nekem?”

– „Mester, hisz én a tied vagyok! – De mire használhatsz engem?”

– „Téged arra szántalak, hogy az éltető vizet odavigyed, ahol szükség van rá; hogy azokat az éltető forrásokat, amelyek téged is táplálnak, levezessük a lankadt virágokhoz, szomszéd fákhoz.”

– „Hogyan volnék én erre képes, Uram?! A te élő vizeddel, amelyet gyökereim felszívnak, csak magamat tudom táplálni; lombomat is kiterjesztem, hogy az üdítő esőt felfogjam, de hogyan tudnék én másokat felüdíteni?!”

– A Mester szerető hangon válaszolt: „Jól felhasználhatlak erre, de csak akkor, ha minden feltétel nélkül teljesen és visszavonhatatlanul átadod magadat nekem. Ebben az esetben kivágom törzsedet, lehasítom rólad az ágakat, azután elviszlek messze, arra a távoli kopár dombra. Ott nincs senki, aki téged körülvegyen és kényeztessen. Társaid sem lesznek ott veled, csak száraz fű és tövis lesz körülötted. Ezenfelül kénytelen lennék szívedből mindent kivágni, ami az üdítő és éltető víz átfolyását meggátolja. Megrettenve azt mondod erre, hogy hisz ez valamiképpen halálot okozza. Igazad van, gyermekem, ez életed árába kerül. Az üdítő kegyelemforrás azonban csak ezen feltétel mellett tud rajtad keresztül másokba ömleni. Te ezáltal sokat veszítenél ugyan a magadéból, de ugyanakkor sokat is nyersz, ha önfeláldozásod árán új életre kelted az eltikkadt lelkeket. Hajlandó vagy-e tehát meghalni magadnak és a világnak azért, hogy szolgálatomra lehess?!”

A fák visszafojtott lélegzettel várták a vértanúságra szánt bambusz feleletét ...

A bambusz pedig így válaszolt: „Mesterem! mindenem, amim van: Tőled van. Ha életemet kívánod, azt is odaadom, csak hogy felhasználhass lélekmentésre. Fogadd el tehát az én világi életemet, íme átadom Neked, tedd szabadon vele, amit akarsz, imádott Uram!”

Az Úr csak erre várt. Most elővette éles bárdját, és végtelen szeretettel kivágta kedves bambuszát. „Uram, legyen meg a te akaratom!” – suttogták minden ütésnél az elhaló levelek. Ezután a szép lombkorona, a bambusz büszkesége került sorra. A megkínzott fa szomorúan, csupaszon feküdt a földön. A Mester ekkor vállára vette és átvitte a szomszéd dombra. A fa mindenbe beleegyezett, és szünet nélkül suttogta: „Uram, tégy velem, amit akarsz, vigyél, ahova te akarsz.”

A dombra érve az Úr egy másik kést vett elő. Ezzel a fába szúrta, hogy kivájja a velejét, hogy átengedje majd az éltető vizet. A bambusz a szívfájdító műtét alatt aléltan suttogta: „Legyen meg a te akaratom...” Az Úr, amikor ezzel is készen volt, fogta a fát, és odavitte a frissen bugyogó titkos forráshoz, melyet kívülről senki más nem ismer. Majd odaillesztette a forrás szájához, és íme az élővíz átömlött rajta. Az Úr arca ekkor felragyogott. Meg volt elégedve: a szép bambusz alkalmas eszközzé lett kezében ...

Ezek után más fákat is szólított: „Téged levághatlak, kivájhatlak-e?” – Sok fa kitért a válasszal, nem akarta odaadni magát, félt a fájdalomtól, a szenvedéstől. – Mások megint örömmel adták át magukat a Mester rendelkezésére: „Uram, én végtelenül bízom Benned, tégy velem, amit akarsz...” – mondogatták. Az Úr ezeken a fákon is végrehajtotta a fájdalmas műveletet...

A kivájt fákat ezután egymásba illesztette, és nagy csatornát készített belőlük. A kegyelem forrása most már vígan csörgedezett az új csatornán át. Csörgedezett: a világ szemében és a világ felfogása szerint megtört szíveken át. Csörgedezett: hogy az éltető vizet eljuttassa a szomjazó fákhöz, a meg nem tért világához... És a „jó hír” (Evangélium) egyre jobban terjedt az egész vidéken. Az „élő víz” végét vetette a szomjúságnak. A tikkadt lelkek valamennyien ittak a kegyelem forrásából és új életre éledtek ...

Az Úr szívének végtelen nagy örömeivel megint odafordult díszektől megfosztott kedves bambuszához: „van-e panaszod reám?! – Fájlalod-e még, hogy magános és terhelt vagy? – Hogy egyedül hordod a keresztet? – Nem volt-e érdemes mindezeket elszenvedned, hogy most, íme, ezért az árért az én kegyelmemet közvetítéd a lelkeknek?!”

A fa boldogan felelte: „Ó én Uram és Mesterem! – Nem panaszkodom! – Ezerszer nem! – Érdemes volt! – És ha tízezer életem volna, mindet odaadnám csak azért, hogy örömet szerezzek neked, hogy a tikkadt, szomjas lelkek felüdítésére eszközül használj, és hogy Tebenned magam is örök életre ébredjek.”

Úgy legyen.

Szikszó, 1913. május 7.

IV. Szent Benedek nyomdokain (Lelkigyakorlatok előtt)

Amikor azon gondolkoztam, hogy a lelkigyakorlatok szent napjaira mit is adjak „útravalóul”, azt az indítást kaptam, hogy lelkigyakorlatos munkánkat helyezzük egészen különösen Szent Benedek pártfogása alá, és szívből kérjük őt, fogadjon minket, méltatlanokat, hathatós oltalmába.

Azért a lelkigyakorlatok kezdetén rendkívül nagy és erős imával fordulunk Szent Benedekhez! – Ha valóságban közöttünk volna, milyen boldogan borulnánk lábaihoz, és kérnők őt, hogy áldjon meg bennünket, és fogadjon el minket gyermekeinek, akkor is, ha külsőleg nem is tartozunk családjához. – Hogy azonban lélekben gyermekei lehessünk, az teljesen tőlünk, a mi lelki magatartásunktól függ.

Ehhez azonban az szükséges, hogy *az a szellem éltesse minket, amely élteti a szigorított bencéseket*. Ez nincs szerzetesruhához, falakhoz, folyosókhoz kötve. Sok szerzetesnek szent ugyan a ruhája, de nem az a szelleme. Akad, sajnos, kolostor is, amely nem felel meg hivatásának, – és viszont sok világi él szerzeteseket is megszentítő szent életet. „*Isten lelke ott fű, ahol akar*”; a Lélek járása független minden külsőségtől (vö. Jn 3,8).

Végtelenül tetsző a szigorú összeszedettség, a fegyelem és pontosság, amely a szabályhű bencéseket jellemzi ... Ezekért a tulajdonságokért én is lelkesedem, és követésükre buzdulok, azonban *a mi kereteinkhez leegyszerűsítve*, mintegy a katakombák stílusát felújítva. – Minden katakombás művészet végtelenül egyszerű. Itt sem a külső keret a lényeges: a szellem a fő. *Az Isten jelenlétében járó szigorú, összeszedett, aszketikus s mégis minden kulturális kérdés iránt annyira lelkesedő szellem*. Ez az, ami végtelenül tetszik.

Szent Benedek fiai egyszer már megtérítették Európát, és megteremtették az európai kultúrát. Szent Benedek fiai ott, ahol azelőtt tolvajokkal benépesített ingoványok, erdők, pusztaságok voltak: kiszárították és termékennyé tették a mocsarakat, munkára szoktatták a népeket. Megkereszteltek és lelki életre tanítottak mindenkit: megtérítették Angliát, Német- és Franciaországot. Iskolákat alapítottak és a kultúrát terjesztették.

Kérjük Istent, hogy mi modern kiadásban, habár méltatlan, mégis hű gyermekei lehessünk Szent Benedeknek és gyakorlói a Szent Benedek-i szellemnek; hogy mi is *Isten jelenlétében járó, fegyelmezett, aszketikus szerzeteslelkekkel fejlődjünk*; hogy súllyal bíró embereké váljunk, olyanokká, akik az igazi, a lelki kultúrát terjesztik.

A Szociális Missziótársulat elnevezés a legjobban fejezi ki a tervet, amit Isten kegyelmével megvalósítani szándékozunk. Azt szeretnők ugyanis, ha a Szociális Missziótársulat Isten segítségével – ha csak kis mértékben is – a mai vad, antikulturnális viszonyok közt *az igazi lelki kultúrát* terjesztené. *Ez a legszebb szociális misszió*. Ezt valósítsuk meg, nemcsak annyira, amennyire eddig tettük, hanem sokkal erősebb mértékben. Legyünk annak tudatában, hogy – Isten kegyelmét feltételezve – minden tőlünk, a tagoktól függ.

A lelkigyakorlat éppen ezért igen felelősségteljes idő. Erről felelni fogunk nemcsak az Úristennek, hanem igazában mindazoknak a lelkeknek is, akik egykor majd nekünk köszönik megtérésüket, – de azoknak is, akik nem köszönhetik nekünk, pedig a Gondviselés általunk akarta megmenteni őket. Nem tudjuk, hány lelket bízott reánk az isteni Gondviselés; – adja Isten, hogy mindnyájan megfeleljünk hivatásunknak, és hogy mimiattunk egy lélek se maradjon „kívül”.

A lelkigyakorlat jó végzése tehát a lelkek kialakulására nézve is rendkívül fontos. Lám, az apostolok csak tizenketten voltak, és megtérítették a világot. Mi többen vagyunk, mint tizenketten. Hogy mi a jövőben mit tehetünk, az csakis mirajtunk fordul.

Ha egy-egy lelkigyakorlatot úgy végeznénk, mint ha az életünkben az utolsó volna, milyen mélyrehatóan átalakulnánk!

Mindegyikünk úgy kezdje és végezze lelkigyakorlatát, mintha biztos volna abban, hogy pünkösdkor meg kell halnia. Azzal a komolysággal, elszántsággal, mélyenjáró alapossággal, amellyel a halálra szokás készülni ...

És sokat esedezzünk Szent Benedekhez: ne is csak imádkozzunk, hanem esedezzünk ... mintha itt állna előttünk, olyan bensőségesen könyörögjünk Hozzá... Nagyon kell kérni... kérni... kérni... akkor közbenjárására az Isten végül is megadja azt, amiért Szentünkhöz esedezünk. Úgy imádkozzunk és esedezzünk, hogy *a nagy Szent Benedek* hajoljon hozzánk, *a kis Missziótársulathoz* ...

*

Ne feledjük: az apostolok szegények és tudatlanok voltak, a hitük azonban nagy volt, és megnyerték a világot ... Őket követve a misszióővér is, ahol megjelenik, ott kell, hogy *hatásával alakítsa a környezetet*. – „Ahová ő belépett, ahol megjelent, ott az embereknek mindenütt Krisztus Urunk jutott eszébe” – a misszióővér számára ez a legnagyobb dicséret. – „Olyan volt a járása, mozgása, szava ... volt a szemében, magatartásában valami, hogy az emberek, azok is, akik csak látták, *kiéreztek belőle a krisztusit*.” Ezt mondhassák a misszióővérről! – Ez legyen lelkigyakorlatunk nagy eredménye: *Krisztus jusson az emberek eszébe, ha misszióővért látnak*. – *Még ruháinkból is az Evangélium jó illata áradjon!*

Ezért imádkozzunk buzgón a Szentlélek Úristenhez

... Krisztushoz ... Jézus Szent Szívéhez ... és a szentek közül különösen Szent Benedekhez...

Szikszó, 1913. május 8.

V. „Szentek legyetek...” (1Pét 1,16) (Fogadalomtétel előtt)

Nagy, szent nap előtt állunk... Azért komolyan akarunk Istennel együtt lenni, lelkünkkel foglalkozni – épületes szent gondolatokkal a fogadalomra előkészülni.³

*

Szent Péter apostol írja levelében:

„Ezért övezzétek fel gondolkodástokat, legyetek józanok, mindenestül reméljétek abban a kegyelemben, amelyet Jézus Krisztus megjelenése hoz nektek. Mivel engedelmes gyermekek vagytok, életeteket ne szabjátok múltbeli vágyaitokhoz, amikor még tudatlanságban éltetek, hanem mint ahogy szent, aki meghívott benneteket, legyetek ti is szentek bármilyen körülmények között; mert meg van írva: »Szentek legyetek, amint én is szent vagyok«” (1Pét 1,13–16).

Lám, az Úr többet követel tőlünk ... „Én szegény bűnös” – mondjuk erre szívből ... és méltán ... De jaj annak, aki ezzel altatja el magasabbra irányuló törekvéseit!...

Ezt nem szabad megtennünk. *Az ál-alázatosságot, ezt a kényelmes kibúvót, ki kell irtanunk lelkünkben.*

Különösen így, fogadalomtétel előtt kell mélyen tudatunkba vésnünk a szentírási követelményt: „szentté lettetek, mivel én szent vagyok” (vö. Lev 11,45). De gondolni kell erre lehetőleg minden nap. Emberi gyarlóságok ennek ellenére is előfordulnak majd. Az Úristen, Aki a Szentírást sugalmazta, jobban tudja, mint jómagunk, hogy mennyire gyarlók vagyunk, – mégis ezt tűzte ki célul: „szentté lettetek, mivel én szent vagyok. Ezért ne tegyétek magatokat tisztátalanná a földön mászkáló állatokkal.”

Mindenben *a legtöbbet* kell magunktól követelni, *a legmagasabb célt* kell kitűznünk. Nem lennénk jó pedagógusok önmagunkkal szemben, ha a kevesebbel beérnők ...

Szenteknek kell lennünk, kivétel nélkül valamennyiünknek.

Hogy azonban ebben a törekvésben ne ingadozzunk, lelkünk hajójának vasmacskáit mélyen le kell horgonyozni a hit biztos talajára; fogadalomkor pedig célul kitűzni és újból megígérni: „*Uram, én a Te kegyelmeddel szent akarok lenni...*”

Ez a különbség a fogadalmas lélek és a világiak között. Ezek általában megelégednek azzal, hogy jóra való, becsületes, derék emberek, vannak köztük nagy szívek is, ezeket meg kell becsülnünk, feltéve, hogy megfelelnek hivatásuk követelményeinek. De akik egészen Istennek szentelik magukat, azok ennyivel nem elégedhetnek meg. „Szentek legyetek, mivel én szent vagyok” – mondja az Úr. Ez a parancs gyakran ismétlődik a Bibliában. *Célul kell tehát kitűzni az életszentséget!*

Hogyan tudunk ennek majd megfelelni? A magunk erejével? – Nem! – *Csakis a Szentlélek kegyelmét* remélve, és abban alázatosan bízván merjük ezt a nagy-nagy felelősségteljes elhatározást megtenni. De ugyanakkor örömmel és nem aggodalmasan, annak ellenére, hogy teljesen tudatában kell lennünk gyarlóságunknak.

„... én gyarló ember...” E szavak mögött azonban soha ne lappangjon megalkuvás, mert ez ellenkeznék szellemünkkel, főleg pedig a Szentírás szellemével! Tehát úgy legyünk alázatosak, hogy természetes *emberi gyarlóságainkat sebeknek tekintjük*, melyeket kezelünk, bekötözünk, de azután *elfordulunk tőlük*, hogy továbbhaladjunk kitűzött célunk felé. Igen nagy hiba volna, ha valaki folyton csak gyarlóságaival bibelődne, azokat mindig szem előtt tartaná, miattuk

³ A Szociális Missziótársulatban kezdettől fogva pünkösöd a beöltözés és fogadalomtétel napja.

mellét verné, bánatot érezne – ezzel azonban kész is volna erkölcsi törekvéseivel ... *Az energiát nem szabad csupán a negatívumra pazarolni, azt teljes erővel a pozitívumra kell fordítani!*

Nem gyarlóságaink folytonos szemlélése, hanem a másakra, *az életcélra való állhatatos felnézés*: ez éltet minket. „Nekem szentnek kell lennem ... és én az akarok lenni!” Ez az elhatározás a Szentlélekből fakad: ez legyen a mi erőforrásunk.

Gyarlóságaink és bűneink gondjait pedig bizzuk Istenre. – Ó, ki tudna enélkül boldogulni! – Kinek nincsenek e részben gondjai?!

*

*A fogadalmat is mint egy szent és boldog gondot kell felfogni.*⁴

Vesse ezt a gondját mindegyikünk az Úristenre! Ha ezt nem tennők, ahhoz a fáradt, tikkadt vándorhoz hasonlítanánk, aki az országúton menet már alig bírta súlyos terhét. Egy nagy úr, aki utána jött, megszánta és felvette kocsijára.

A vándor, bár boldog volt, hogy a kocsin mehetett, mégis hátán tartotta csomagját. „tegye már le azt a csomagot!” – biztatta a jószívű ember. De a vándor csak nem merte letenni...

Ha lelkünk gondjait nem merjük Istenre bízni, akkor mi is ilyen vándorok vagyunk. „tedd le bűneid, gyarlóságaid nyomasztó terhét ... Az Úristen sokkal nagylelkűbb, atyaiabb!” Ő jól tudja, hogyan sorvaszt a gond, és azért akarja, hogy letegyük azt, hogy könnyű szívvel haladjunk életutunkon. (Aki még mindig fél, gondoljon a fáradt vándorra, aki a kocsin nem merte letenni batyuját.)

*

Hogy minden „terhet” lerakjunk és az Úr irgalmára bizzuk, azért is szükséges, mert csak így leszünk misszióra alkalmas lelkek. – Aki nem tud szabadulni saját terhétől, hogyan legyen az alkalmas arra, hogy missziójának, mások lelkének éljen?! *Előbb le kell tennünk saját aggodalmainkat és gondjainkat, csak akkor fogunk másokat vonzani. Nekünk pedig vonzanunk kell!* Csak megnyugodott, Istennek átadott, Benne megerősödött, kiérett, kiédesedett lelkiülettel lehet megnyerni a világot, az embereket.

Nekünk tehát „kiédesedett” lelkeknek kell lennünk!

*

A jóra ihlessünk mindenkit minden tekintetben. Ez is benne foglaltatik a bibliai követelményben, hogy „Szentek legyetek!”

*

„Nem alkalmazkodván tudatlanságtok előbbi állapotához.”

Életünk legyen hálaadás, Te Deum, azért a kegyelemért, hogy levetettük a régi embert és szent hivatásunkkal, szerzetes fogadalmunkkal magasabb lelkiállapotba emelkedtünk.

„...hanem mint ahogy szent, aki meghívott benneteket, legyetek ti is szentek bármilyen körülmények között; mert meg van írva: »Szentek legyetek, amint én is szent vagyok«” (1Pét 1,15–16).

⁴ A fogadalom megtartása „gondot” okoz, amennyiben arra kötelez, hogy gyarlóságainkat legyőzzük és az evangéliumi tanácsok szerint éljünk (a Kiadó).

Örülünk, hogy megváltoztunk, hogy sokban, amiben előbb járatlanok voltunk, most már nem vagyunk azok ...

És bízunk a Legszentebben, aki meghívott, hogy az életszentséghez meg is adja a kegyelmet, és hogy kéznél fogva vezet továbbra is.

„Ha ez is, meg az is el tudta érni, miért ne én?!” – mondjuk Szent Ágostonnal. A szentek is olyan emberek voltak, mint mi – és mégis elérték. Ők sem kész szentekként hullottak alá az égből, hanem sok fáradalommal, szenvedéssel, kitartással, hűséggel lettek azzá. Nekünk is el kell érünk ezt.

Nagyon elősegít bennünket e törekvésünkben a jelige: „Ich tue, was Er von mir verlangt”. (*Én azt teszem, amit Ő kíván.*) Mit jelent ez? – Az Úr Jézus mindenkiben megszólal, a kegyelem állapotában lévő emberben egészen különös módon. A neki teljesen átadott lélekben még világosabban és néha olyan tisztán halljuk az Úr szavát, hogy az szinte megrendítő.

Az életszentséget leginkább azáltal fogjuk elérni, ha megtartjuk ezt a jeligét: „*Én mindig meg akarom tenni, amit az én Uram Istenem kíván tőlem*” – amit sugall, amit lelkiismeretemen keresztül mond, hogy meg kell tennem ... Az ilyen sugallatoknak engedelmeskedni akarok, feltéve, hogy összeegyeztethetők a hit és józanság szellemével. Az Úristen mindig csak józan, igazságos, bölcs és szent dolgokat sugall. Aki rendezett lelki életet él, aki lelkiismeretesen járul a szentségekhez, az bízást remélheti, hogy meghallja az Úr szavát. És ha a sugallatokat finoman, lelkesen, engedelmesen, állhatatosan, lelkiismeretesen követjük, megszenteljük életünket, és elérjük rendeltetésünk végső célját, az örök boldogságot.

Jómagamnak is ilyen szent szívet „Sacré coeur”-t kívánok. – A mi szívünk nem ilyen volt, azonban reméljük, hogy fogadalom után valóban Istennek szentelt és feláldozott szív lesz ...

Kérem az Úr Jézust: ilyen szent szívet adjon a Szociális Missziótársulat minden tagjának ..., hogy valamennyien elérjük végső célunkat, az örök boldogságot. Úgy legyen.

Szikszó, 1913. május 11.

VI. Az Övé vagyok (Fogadalomtétel után)

Miután a fogadalommal teljesen Istennek adtuk magunkat, szem előtt kell tartanunk, hogy testünk-lelkünk, szellemünk; múltunk, jelenünk és jövőnk; emlékeink, vágyaink, reményeink; egyszóval mindenünk az Övé. Ami a legjobb bennünk: tehetségeink, képességeink, sajátos jó tulajdonságaink, mind-mind az Övé. Drága szent vérén még gyengeségeinket, csúnya tulajdonságainkat is megváltotta: tehát azok sem a mieink többé. Mindenünk, de mindenünk Istené.

Te akkor voltál nyugodt és viszonylag teljesen boldog, amikor egészen az Ő tulajdona voltál. Átérezted-e akkor, milyen nagy dolog Annak szolgálni, Aki a maga szolgálatára teremtett téged – és úgy teremtett, hogy alkalmas is légy arra?! Szinte angyali, szinte isteni erőkkkel és adományokkal ruházta fel természetedet: gondolkozási képességet adott, emlékezőtehetséget, reményt, szeretetet, erős akaratot; értelmet: olyan értelmet, amellyel az egész világot be lehet járni: az egész belső gondolatvilágot. – És minden egyéb szükségessel felruházott az Ő szolgálatára.

Egyszer azután bekövetkezett az a sajnálatos pillanat, amikor akár súlyos, akár kisebb hűtlenség által elhagytad az Urat. És mi lett ennek a következménye? – Szomorú, zavaros lelkiállapot. A különben oly gazdag természet egyszerre szegénnyé vált, és *az ember saját magában legnagyobb ellenségét ismerte fel*. Mintegy kiesett az Isten harmóniájából, és céltalanul bolyongott, mint valami pályájából kitért égitest. Az ilyen lélek nem képes saját maga ura lenni. Minden lépése újabb botlás; belső világa zavart, megijedt, izgatott. Lelkiállapota igazi képmása a paradicsomból kiűzött összülők belső világának.

Mi lett a fölséges adományokból, melyekről az imént szóltunk, és amelyeket a megszentelő kegyelem állapotában levő lélek állandóan élvez? – Hová lett a béke, az erő, az öröm? – Hová lett?! – A lélek belekerült a bűnnek, a világ nyugtalanságának és mindenféle sajnálatos hibának és gyöngeségnek a hálójába. – Ha a lélek belenyugszik ebbe a lelkiállapotába, akkor akaratát mintegy elvonja Isten szolgálatától.

Tudnod kell, hogy az Úristen, a Szentlélek: béke és öröm, amint a Szentírás mondja (vö. pl. Róm 15,33). Isten a béke útjait akarja járatni veled, te pedig hűtlenséged által fonák utakon bukdácsolsz. Te ebben a lelkiállapotban nem a Szentlélek világosságában jársz, hanem a gonosz szellem hálójában vergődöl. Nem repülsz, nem szárnyalsz, mint a királyi sas, hanem csúszol-mászol. – Emlékezőtehetséged eltelhetne azon győzelmek emlékével, amelyeket Isten kegyelmével az erényekért való küzdelemben nyertél – lelked ehelyett mindenféle nyugtalanságtól, öntetszelgéstől, aggálytól hemzseg, ami megakadályozza a Szentlélek Úristen megtermékenyítő hatását.

Zavaros vizeken a napsugár sem tud áthatolni. A pataknak is előbb le kell csendesednie, meg kell tisztulnia, hogy a napfény a fenéig jusson. Ha zavarossága megszűnt, ha vize nyugodt és csendes, akkor a kavicsok a meder alján a nap tűzétől a hideg víz ellenére is felmelegszenek. Ez a hasonlat az ember lelkére is ráillik.

A hit engedelmisségében való megnyugvás, az erős lelki fegyelem, a céltudatosság mindenben; a rendezettség a gondolat- és érzelmvilágban: ez ami megtisztítja, lecsendesíti lelkünk kavargó vizeit; a Szentlélek napsugara pedig átmelegíti belső világunkat.

*

Azokat, akik mélyebben belekerültek a gonosz lélek hálójába, figyelmeztessük: „Ne felejtse el kedves lélek, hogy az Úr Jézus most is, mostani szomorú lelkiállapotodban is közeledik feléd, hogy megváltását gyakorlatilag érvényesítse, és benned ékes templomot építsen magának. Mire a lélek azt feleli: „Hogyan?! – Énbelőlem, szegény bűnös teremtsésként

ékes templomot?!” – Igen! Tebelőled! – Ő naponként, óránként eljön hozzád, hogy megváltson a sok kísértéstől, zavartól, és mindentől, ami benned az isteni természetnek ellentéte, feltéve, hogy teljesen átengeded magadat Őnek, mégpedig úgy, hogy a Szentlélek szabadon működhessen és mindent újjáteremthesen benned. Hisz te még ebben a szegény, beteg állapotban is kizárólag az Övé, az Ő tulajdona vagy. Azzal, hogy átmenetileg „eltaláltad” annak útját módját, hogy boldogtalanná tedd magadat, az Ő tulajdonjoga még nem szűnt meg fölötted. Sőt! *Ő annál inkább birtokába akar venni, hogy újra teljes és zavartalan legyen a viszony Ő és a te lelked között.*

Ő magvetésének eredményét, megváltásának gyümölcsét látni akarja benned.

*

Ne feledjük: köztünk és a világ fiai közt a különbség egyebek között az, hogy mi folyton az Úr halálának emlékében, az Ő érdemeire való gondolatban akarunk, – az első keresztényekhez hasonlóan – élni és boldogulni.

A szentmiseáldozatnak az a nagy valósága, hogy Krisztus naponként feláldozza magát az Istennek énérettem – és naponként eljön énhozzám, méltatlanhoz: már egymagában olyan világokat elválasztó különbség hívó és hitetlen között, amelynek állandó tudatában kell lennünk, és a gyakorlatban ennek a hitnek megfelelően győzedelmesen kell élnünk.

Az egység Krisztus áldozatával, és ennek a tudatnak átvitele a mindennapi életbe, a mindennap gyakorlatába: ez volt a katakombák keresztényeinek legragyogóbb sajátossága.

Minden kísértésnél, minden nehézségnél, minden szenvedésnél és minden megpróbáltatásnál gondoljunk arra, hogy milyen erőket kap lelkünk a szentmisében, a szentáldozásban, egyáltalán az Eucharishtiában. Ennek megfontolása nemcsak rendet teremt, hanem állandó derűt áraszt és tart fenn bennünk. Ellentétben azokkal, akikről a Szentírás mondja, hogy a világ szomorúságában járnak (vö. 2Kor 7,10). A világ mindig szomorú. A sok vigassággal és mulatsággal csak takarja titkos szomorúságát. Azért mondja Szent Pál: „*A világ fiainak nincs reménye, nekünk pedig van reményünk*” (vö. Róm 8,20). Ebből a különbségből kifolyólag minden nehézséget, kísértést, lelki szárazságot, aggályt stb. nemcsak másként kell megítélnünk, de másként is kell elrendeznünk magunkban. – Ezt értjük az alatt, hogy Krisztus Urunk *látni akarja* a neki átadott lélekben vetésének gyümölcsét, megváltásának eredményét.

Aki mindezt tudja, és mégsem iparkodik ezek szerint élni, az lelki értelemben tolvaj, mert jóllehet részesült a megváltásban, és az Úristen minden kegyelmével eltöltötte, mégis kivonja magát a kegyelmi törvények alól, és oly módon cselekszik, mintha Isten nem hívta volna meg, mintha nem kapta volna a szent hivatás kegyelmét.

*

Az Istennek teljesen átadott léleknek még vétkei, gyarlóságai felett sem szabad túlságosan keseregnie.

Aki gyarlóságai miatt nagyon szomorkodik, rendetlenül szomorkodik, az öntudatlanul vétkezik hitében, reményében való gyengesége által, és Krisztus Urunk megváltó szeretete ellen. Hiszen a Szentírás számtalan helyen mondja, hogy a Megváltó minden rossztól meg akarja menteni gyermekeit, és meg akarja őket szentelni: Ő tehát majd a bűn és a gyarlóságok elleni küzdelmünkben is megsegít.

A megszentelődés főleg abban áll, hogy az ember, aki visszavonhatatlanul átadta magát Istennek, lelki értelemben céltudatosan járjon el az élet minden részletkérdésében is.

Az ilyen lélek úgy karolja át az Úr Jézust, hogy semmiféle kísértés, nehézség, váratlan fordulat őt ki ne hozza szent hivatása követésének medréből.

*

Az önátadás, a hitben való feltétlen engedelmesség megszentelődésünk titka. Az embernek el kell szakadnia saját elgondolásaitól, kételyeitől, félelmétől, magába kell szívnia és el kell fogadnia örökre az Úr igéit.

Sokszor gondolkozzunk azon, hogy hogyan kell az Úr igéit magunkba fogadni, vérünkbe átvinni? Nemcsak hallgatni, de „enni” kell azt, teljesen magunkévá tenni, lelkileg feldolgozni. „Boldogok, akik éheznek és szomjazzák az igazságot, mert majd eltelnek vele” (Mt 5,6).

*

Engedjünk el Isten szavára mindent, ami az emberi gondolat és számítás, sőt sokszor látszatra az okosság ellen való, és tegyük, amit Ő kíván tőlünk. Csak ha teljesen ráhagyatkozunk Isten szavára, csak akkor menthet meg minket az Úr bizonyos veszedelmes lelkiállapotoktól.

Kérjük Istent, hogy a hitben feltétlen engedelmesek legyünk; hogy a hallott tanítások ne csak üres beszédek legyenek, ne csak mint zengő érc és pengő cimbalom visszhangozzanak lelkünkben... Hiszen ezek oly igazságok, amelyeknek miként való befogadásáról egykor számot is kell adnunk.

Mindazt tehát, amit a lelkünk kap: intést, tanítást, prédikációt ne csak halljuk, hanem valósítsuk is meg, vagyis szerintük éljük és haljunk.

Szikszó, 1913. május 23.

VII. Illés prófétáról

Megkapó a kép, mely Illés prófétát ábrázolja, amint a tenger szélén leborulva esőért imádkozik... A magasból már ereszkedik a felhő, a szolga is sietve közeledik, hogy hírül hozza az öröndetes eseményt (Lásd 1Kir 18,41–46).

Hatalmas lélek volt Illés próféta. Mikor a királyt felkereste, az országban mindenütt nagy szárazság volt. Keleten rettenetes csapás, ha nincs eső. Ilyenkor nálunk Magyarországon is elpusztul a vetés, hát még ott! A skorpiók és kígyók ideje ez. A mérges növények elhatalmasodnak, a fák megrepedeznek, a föld fölhasad, és még az emberek bőre is megsínyli a forróságot. Időközönként perzselő homokfelhő kering a levegőben, ami külön gyötrelmet. A források kiszáradnak, a fertőző betegségek terjednek, az állatok pedig elpusztulnak. Ha a próféták ilyen rettenetes csapás idején imádkoztak, az Úr adott esőt. És a próféták tudták, hogy azért adta, mert ők kérték ...

Illés tehát egy ilyen nagy szárazság kezdetén bátran a király elé lépett, és megjövendölte neki, hogy eső évekig nem lesz. A király erre megalázkodott és kérte, jöjjön el palotájába, és esdje ki nekik Isten irgalmát. A próféta ehelyett a sivatagba ment, mert az Úr oda hívta őt. – Isten parancsára a pusztában egy patak mellett telepedett meg, ahová, mint Isten megígérte, hollók vitték neki a mindennapi kenyeret. Illés ott, a patak mentén, egymagában élte roppant szigorú imádságos életét. Nem tudta, miért kell ott lennie, de hallotta Isten szavát, és oda ment, ahova az Úr hívta. Bizonyos idő múlva a víz elapadt és a patak kiszáradt. A próféta maga sem tudta már, hogy mit tegyen? – De azért csak maradt. – Az ínség azonban annyira lelkére nehezedett, hogy már-már kételkedni kezdett az isteni Gondviselésben. – „Hogyan lehetséges ez, Uram? Hiszen te hívtál! És én a te szavadra elhagytam mindent: a várost, a tanítványokat, a rokonokat. Amikor a sivatagba jöttem, egészen rád hagytam mindent. A holló hozott is naponta kenyeret! – És íme, a patak most szemem láttára kiszárad?” – Elképzelhetjük, hogy lélekben hogyan tusakodott, hogyan imádkozott világosságért és a kételytől való szabadulásért! Az Úr erre ismét megszólalt, és prófétáját Száreftába küldte... Illés ugyan nem tudta, hogy ott miként lesz majd, de hallotta a hívást, és ment. A város kapujánál egy özvegyasszonnyal találkozott. Vízért kért. – Kapott tőle ... – Erre kenyeret is kért, mire azt kellett hallania, hogy nincs. – Illés ekkor megint sugallatot kapott Istentől ... „Engem az Úr küldött ide” – mondta az özvegynek –, „csak süss kenyeret, liszt lesz elég.”

És a liszt többé nem fogyott ki, úgyhogy az özvegy, akinél Illés megszállt, az ínség idején még a környéket is ellátta. A próféta végre megértette, miért kellett a pataknak kiszáradnia. Azért, hogy ő idejöjjön, ennél az asszonynál megszálljon, csodát műveljen, és ezáltal az ínséget enyhítse.

Küldetése ezzel azonban még nem ért véget. Az asszony fia ugyanis hirtelen megbetegedett és meghalt. Illés erre fogta a halottat, és felvitte kamrájába. Az akkori szokás szerint ráfeküdt a gyermekre, és imádkozott ... Isten meghallgatta kérését: a fiú ismét életre kelt. Ez az újabb csoda pedig még inkább meggyőzte az embereket arról, hogy Illés Isten igaz prófétája.

*

Életünkben egy-egy eseményt mi is csak akkor értünk meg, ha a következő már beállott. A mai napot csak a holnap magyarázza meg.

Illés prófétának is teljesen vak hittet kellett távoznia a kiszáradt pataktól. Nem tudta, miért? – Ezt csak akkor tudta meg, mikor a kijelölt helyre ért.

Mi olyan gyalrók vagyunk, hogy a Gondviselésnek rendszerint csak a kellemes intézkedéseit fogadjuk hálával. Csak a nekünk jót vagyunk hajlandók a Gondviselés intézkedésének elfogadni. Ha pedig kiszáritja a patakot, ha megvonja a mi elképzelt

életfeltételünket, akkor a hiú kis ember megháborodik, nem várja be, amíg az Úr újra szól hozzá, és nem gondol arra, hogy türelemmel kell lennie, míg az egyik esemény a másik után bekövetkezik: miként az olvasásnál is várni kell, amíg a könyvben az egyik lapot a másikra fordítom. – Az Úristen néha függőben hagyja az embert. Kívánja, hogy most csak higgyen. *Mert hinni azt is jelenti, hogy elfogadjuk, amit nem értünk és nem látunk.* Mennyit kell erre gondolnunk!

Illés próféta képét mindig azzal a gondolattal nézzük és tiszteljük, hogy ha az Úristen elvesz tőlünk valamit, ha megszüntet egy éltető forrást, jóllehet mi mindent megtettünk ..., akkor várni kell, várni, és nem kétségbeesni, hanem hinni a Gondviselésben azzal az elhatározással, hogy „*Uram, ezt most nem értem, de várok, amíg a következő esemény bekövetkezik és »leleplezi« tervedet.*” – Most csak az egyik oldalát látom a dolognak, az eseménynek, hiszek és bízom Benned abban a tudatban, hogy annak idején majd meglátom a másikat is.

Az Isten főséges Gondviselése piros fonálként húzódik végig életünkön. Gondoljunk csak vissza: hányszor ért megalázás, szenvedés, de aztán jött a magyarázat: íme, ez azért ért engemet, az meg azért történt velem...

Illés prófétát azért tette Isten oly hatalmassá az imában, mert rendíthetetlenül hitt a Gondviselésben.

Mert igen nehéz, és éppen azért nagy dolog nem elkeseredni és nem kételkedni, amikor az Úristen elvesz valamit, ha „kiszáritja a patakot”, elvonja elképzelt életfeltételünket, főleg, ha a legnagyobb jóakarattal mentünk a „sivatagba ...”, vagyis teljesítettük Isten által megkívánt kötelességünket. És később mégis jóra fordul minden. Hányszor láttuk és tapasztaltuk eddig is, hogy a csalódások és megpróbáltatások javunkat szolgálták.

Legyen nagy hitünk a Gondviselésben! Nemcsak a jóban, hanem a rosszban is. Legyen az akár egy nem várt elhelyezés, egy csalódás, vagy bármi más megpróbáltatás.

Mindezeknél csak az egyik oldal sötét, csak a kezdet nehéz ... aztán hirtelen itt a „leleplezés”.

Aki ilyen prófétai lelkülettel teljesen reábízza és átadja magát a Gondviselésnek, az hatalmas lesz. Nemcsak alázasoknak, hatalmasoknak is kell lennünk. Nem ahogy a világ érti, hanem ilyen prófétai vonatkozásban ...

*

Minekünk is kell esőt leimádkozni tudnunk lelki értelemben: az olyan „kétségbeejtő” eseteknél, amilyenek a lélekmentésben gyakran előfordulnak. Mekkora csodákra van itt szükségünk: az emberek pálfordulásában, megtérésében, bűnös szokásokból való kiemelkedésében, szóval a valóban nagy lelki ügyekben! – Mi lesz velünk, ha nem vagyunk hatalmasok az imában, mikor ez a mi fő eszközünk és erőnk?!

Tudjunk Illés próféta lelkületével imádkozni: „*Ó, édes Uram, adj nekem hatalmas, égbetörő imaerőt, hogy le tudjam könyörögni kegyelmedet, irgalmadat azokra a száraz lelkekre, akikkel dolgom van ..., hogy kegyelmeddel fel tudjam támasztani a lelkileg halottakat.*” Ezt azonban nem kapjuk ingyen. Csak azon az áron kapjuk, amelyen Illés próféta vette a sivatagban, aki megértette az Úr intézkedését, nem vonta vissza teljes önátadását, kitartott hűségben és törhetetlen hitben az isteni Gondviselés iránt.

*

Minekünk is új életre kell tudni kelteni az embereket, hiszen hozzánk is gyakran hoznak halott lelkeket. A próféta a holttestre borult, hangosan imádkozott, és a fiú föléledt! Valóban, hatalmas volt az imában. Ha mi nem vagyunk hatalmasok az imában, nem keltjük életre a

lelkileg halottakat. Pedig nekünk küldetésünk van a lelkekhez, hiszen, sajnos, oly kevés a lelkipásztor.

Nekünk tehát hatalmasoknak kell lennünk, nem csak alázatosaknak. Ez bár ellentmondásnak látszik – tudjuk –, mégsem az. Nekünk akarnunk kell ezt, mert Isten is akarja. Tűzzük ki magunknak feladatul, hogy szentek akarunk lenni, hatalmasok az imában, nem saját, hanem Isten dicsőségére és a reánk bízottak érdekében, hogy minél több lelket megmentünk.

Azért: csak el a sivatagba!

Kérjük az Úristent, hogy mindenféle elhelyezés, csalódás, megpróbáltatás és egyéb keresztpróba ne kerüljön el bennünket!

Ha Isten olyan működési térre küld bennünket, amely számunkra „sivatag”, imádkozzunk Illés prófétához, hogy tekintsen reánk kegyesen ... Kérjük a Szűzanyát, eszközölje ki nekünk szent Fiánál Illés próféta hitét és imaerejét...

Szikszó, 1913. június 6.

VIII. Tisztítsuk meg lelkünket a salaktól

Valahol egy kirándulásunk alkalmával láttam ezt a szép mondást, amelyet mintegy jeligémül választottam:

„Wer nicht ganz heilig und ganz rein,
Wer nicht wie Gold gelautert ist,
Geht nicht in Gottes Wohnung ein.”

(Más nem, csak aki szent és tiszta teljesen,
Ki mint a tűzben tisztult színarany leszen:
Az Úrnak hajlékába csupán az megyen!)

Az arany a tűzben tisztul meg a salaktól. Az aranyércet, amely a föld mélyében sok idegen anyaggal elegyedik, kohóba dobják, nagy hőnek vetik alá, hogy minden salaktól megtisztuljon.

Egészen szentek, egészen tiszták, egészen szeplőtelenek akarunk lenni! – Hogyan? – valaki talán azt gondolja, hogy ez a szándék kivihetetlen. Hiszen mi mind gyarló emberek vagyunk, és mint olyanok, mindig hibázunk. Ez így is van. De lám, az Úristen nem akarja, hogy ezzel a tudattal megbékéljünk. Ellenkezőleg: az Úr Jézus azt kívánja, hogy „*Legyetek hát tökéletesek, amint mennyei Atyátok tökéletes!*” (Mt 5,48) Ne áltassuk magunkat téves alázatossággal: „én szegény bűnös, én már ilyen vagyok...” Így senkiből sem lesz karakter, jellem, még kevésbé szent. A szentek sem váltak volna azzá, ha megbékülnek gyarlóságaikkal. Ők, kerüljön vérükbe vagy életükbe, mégis letesznek minden gyarlóságot és kiirtanak minden szeplőt, mint ahogy az ércből is kiegészítik a salakot, hogy színarany legyen. Ez a szentség útja.

Ha valakiben maradt még valami salakszerű, akkor legfőbb ideje, hogy azt kiégesse lelkéből, ha még olyan megalázó, még olyan keserves lenne is. Ne féljünk, nem esünk túlzásba!

Legyünk e részben nagyon érzékenyek, és nézzünk csak mélyen bele a „kohóba”, lelkünk mélységeibe, és égessünk ki belőle minden salakot, akkor végül mi is elmondhatjuk, hogy tisztára égettük lelkiismeretünket.

Vajon ami a múlt lezárását illeti, színarany-e a lelkiismeretünk?

Megtisztítottuk-e azt minden salaktól?

Ha valaki még nyugtalanságot érez – azt egy porszem is okozhatja –, gondoljon Dante mondására: amint a szem még a porszemet sem tűri meg, és könnyeivel távolítja el azt magától, hasonlóképpen a léleknek is, ha életszentségre törekszik, annyira érzékenynek kell lennie, hogy még a lelkiismeretére hullott porszemtől is megszabadulni igyekszik bánattal, töredelemmel, gyónással.

Csak ha tiszta a szem és egészséges, vagyis ha lelkünk megtisztult a salaktól, csak akkor gondolhatunk mi, szegény teremtések arra, hogy Isten szolgálatában hasznot hajthatunk és a lélekmentésre missziót, küldetést kapunk.

Olyan lélekmentő még nem akadt, aki nem saját magán kezdte a lélekmentést.

Azt, hogy hány lelket menthetünk meg, egyedül az Úristen tudja, de hogy *egy lelket kötelesek vagyunk megmenteni, és hogy ez a lélek a saját lelkünk*, az bizonyos. Tehát ezzel kell kezdenünk.

*

A Szentlélek gyümölcse: *béke és öröm.*
Teljes béke és teljes öröm...

Ez nem hangulat dolga, és nem a mennybolt kéksége. Egy kis megaláztatás báránnyel nem zavarja meg azt. Ez a béke annyira gránitszerű, annyira meg van alapozva, hogy nem lehet rossz hangulattal, beteges kedélyállapottal elűzni a lélekből. Ezt a békét kell megvalósítani a lelkünkben. – Mélyen bele kell hatolni ebbe a munkába.

Békét és örömet! – Van-e nagyobb öröm, mint előrehaladni az életszentség útján? Nem hozom ezzel kísértésbe bárki alázatosságát? Nem. Mert a te életutad és a szentség útja nem lehet két út, annak egynek kell lennie. – Éles csákánnyal kell elhárítani mindent, ami akadályoz abban, hogy a szentség útját járjad. – Mindenki hivatva van a szentség útján járni. Még inkább az, aki az evangéliumi tanácsok követésére kapott hivatást.

Minden azon fordul, hogy az Úristen hívását hogyan követjük. – Hogy mindent megtegyünk-e, ami tőlünk függ, hogy méltó eszköz legyünk az Ő kezében!

*

Szent Benedek Atyánkat, mint életrajzában olvassuk, ellenállhatatlan vágy fogta el, hogy elhagyja a világot, és csak lelke kialakításának éljen. Ebben is követnünk kell őt! – És ha nem is mehetünk el – amint ő tette – a pusztába, a hely, ahol éppen vagyunk, az is lehet ilyen értelemben vett pusztaság vagy barlang. – Jaj nekünk, ha az alkalmakat szívünk ellenállásából, állhatatlanságból, bírálatságból, lustaságból nem használjuk fel.

Legyünk Társulatunk oszlopa, mások őrangyala! Ez óriási munkát igényel.

Tudjuk: minden reform belülről kering, a szívből jön. Nem lehet szociális misszióra vállalkoznia annak, akinek a szíve nincs megreformálva. Kerüljön ez amibe kerül, itt nem lehet megalkudni. A lélekmentés felséges hivatásáért le kell az árat fizetni. És boldognak kell lennünk, hogy lefizethetjük.

Micsoda öröm a belső reformon dolgozni! Ha ezt megtegyük, szívünkbe költözik a béke, amelyet a világ nem ismer, és az öröm, amelyet a világ nem adhat. Bárcsak belelátnánk a szentek szívébe! Micsoda öröm, állandó derű van ott! – Szent hősiességgel törekedjünk erre mi is.

Minekünk meg kell győznünk a világot! Éppen azért teljesen és maradék nélkül kell megvalósítani azt, amire Isten és ember előtt vállalkoztunk, amikor a hivatás kegyelmét vettük.

*„Wer nicht ganz heilig und ganz rein,
Wer nicht wie Gold gelautert ist,
Geht nicht in Gottes Wohnung ein.”*

Egészen szentnek és egészen tisztának kell lennünk! Amint az épületnél is mindig igazítani, javítani kell, hogy rendeltetésének megfeleljen, hasonlóképpen a lelki életben is nagy akadály a mozdulatlanság. Kell változtatni, jobbítani engedni magunkon, mert csak így halad a lélek, és csak így lesz Isten kezében alkalmas eszköz a lélekmentésre. Úgy legyen!

Szikszó, 1913. szeptember 14.

IX. Az igazi művészet

Egy hajó indult Európából Ausztráliába. Útközben nagy vihar keletkezett. Akkora, hogy a gépezet is leállt. A gőzös még nem kapott ugyan léket, a helyzet azonban igen válságos volt. Mindenki el volt készülve a legrosszabbra, hiszen nem lehetett tudni, hogy a ködben a hajó nem ütközik-e össze egy másik járművel. Az utasok között nem volt katolikus pap, egy jámbor világinak azonban sikerült a közönség bizalmát megnyernie. Mindenki köréje csoportosult, és valamennyien buzgón imádkoztak. (A bajban mindig a legistenesebb lélek bírja a többiek bizalmát, így volt ez itt is.) Ima közben egy fiatal hölgy hirtelen felzokogott és térdre borulva kért bocsánatot a jelenlevőktől. Az Úr őmiatta bünteti a többieket is, mondotta. Valóban megérdemelné, hogy a tengerbe dobnák, oly nagy bűn terheli a lelkét. Most itt a nyilvánosság előtt akarja feltárni azt: „Isten magasabb életre hívta, ő azonban ellenállt a Szentléleknek. Nem követte a kegyelem hívó szavát, hanem görcsösen ragaszkodott családjához és a világhoz. Az első keresztények módjára most nyilvánosan megvallja ezt ...” Ezekkel és hasonló szavakkal tört ki belőle a fájdalom és az önvád ...

A többieknek, a felületesek akárhányának sokkal tágabb lelkiismerete volt, semhogy felfogták volna, mi is történik tulajdonképpen. Azt az egyet azonban mindenki megértette, hogy a szegény teremtés e komoly pillanatban nagy lelkiismeret-furdalást érez.

A fiatal hölgy a helyszínen meg is fogadta, hogyha megmenekül, mindent jóvátesz, követi hivatását, és szerzetbe megy. Miután így elrendezte lelkét, azt is megígérte, hogy meggyón, mielőtt szárazföldre lép. – A nyilvános vallomás valamennyiök számára a kegyelem órája volt ... (A hölgy azóta Amerikában rendkívül buzgó szerzetesnő.)

Az idézett eset mindenkinek üdvös figyelmeztetés. Ha nem is fordult elő, hogy évekig ellenálltunk a hivatás kegyelmének, valamint arról sincs szó, hogy hajótörést szenvedünk, annyit mégis mindenki érez, hogy e történet felettébb tanulságos.

Ha pl. most hirtelen szembekerülnénk a halállal, vajon nem kellene-e hasonló természetű mulasztásról vádolnunk magunkat: arról, hogy ellenálltunk a kegyelem szavának? – A halál órájában mindent nagyon tisztán és világosan látunk. Akkor vége minden mentegetésnek, és a dolgok a maguk valóságában állnak előttünk. (Milyen nagy kegyelem tehát megfelelő lelkiállapotba helyezni magunkat, és havi lelki magányban a halál megvilágításában szemlélni életünket, lelkivilágunkat.)

Az Úristen nemcsak azt követeli tőlünk, hogy ne éljünk a bűn állapotában, hanem azt is megkívánja, hogy tökéletességre törekedjünk. – „*Legyetek hát tökéletesek, amint mennyei Atyátok tökéletes!*” (Mt 5,48).

*

Nem szabad megelégedni – még átmenetileg sem – *bizonytalan lelkiállapottal*, és nem szabad megtérni semmiféle akadályt, amely legfőbb célunktól eltávolít.

Vajon akad-e közöttünk egy is, akiben nagyon kiütözik a bánat? – aki őszintén bevallja, hogy bizony ezt és azt a jót elmulasztotta, egyben-másban kényelmes volt, és aki, ha komolyan megvizsgálja magát, hogy vajon abban, amiről azt mondták előljárói, hogy meg kell és meg lehet változnia – iparkodott-e eléggé? – Pedig ez fontos, mert *Isten elvárja, hogy lelkileg kialakuljunk!* A lelkünkön való munkálkodás a szobrász munkájához hasonlítható. Ahogy az a kőtömbön dolgozik, és ahogy a nyersanyagban a kép kialakul, hasonlóképpen faragunk mi is a lelkünkön. Nagy fáradság ez, de ugyanakkor öröm is! Sőt, a legnagyobb öröm! Miként a szobrászok közül ez a foglalkozás a kontárnak csak terhet jelent, addig az igazi művészek a fáradság mellett *nagy örömet* is szerez – éppen így csak annak nem öröm az életszentség útján való járás, aki nem igazi művész, akinek vagy nincs hivatása, vagy nem él kellően a

kegyelemmel. Az ilyen lélek valahogy szomorú, erőtlen, önfejű, felületes, ami nem annyira nagy dolgokban, mint inkább apróságokban nyilatkozik meg. *A lelki életben* azonban – mint ezt sokszor hallottuk – *nincsenek apróságok, ott minden életbevágó.*

Előfordulhat pl., hogy valaki kellő ok nélkül későn jön a kápolnába. Akiben oly kevés az erkölcsi komolyság, hogy ilyesmit könnyelműen vesz, az hogyan akar jellemmé alakulni, szent életű lenni? – Az érzületnek, a jellemnek, a belső akaratsnak kell jónak, erősnek lennie, akkor az élet minden megnyilatkozásában meglesz az a bizonyos jelleg, amit erkölcsi komolyságnak nevezünk. – Így függ össze minden „apróság” a lélekkel, hiszen *a külső csak vetülete a belsőnek.* „Alles Irdische ist nur ein Gleichnis.” Az ajtócsukás, a kézmosás, a járás, a pontosság, a fegyelmezettség a kápolnában, ez mind csak apróság, de vetülete annak, ami mögötte van: a lelkiéletnek. Ebben mindenki hőmérőhöz hasonlítható: az apró cselekedeteken leolvashatjuk a belső tartalom fokát.

Erkölcsi komolyságunk, elszántságunk, életszentségre való törekvésünk nagyon is meglátható az apróságokon.

Ha mi nem ragadjuk meg az apró alkalmakat, akkor az életszentségre való törekvést illetően vállalkozásunk is csak merő képzelődés.

*

Minden egyes cselekedetet tökéletesen meg kell dolgoznunk. És örömmel kell dolgoznunk művünkön, jellemünk kialakításán. – Ha előljárom ezzel vagy azzal megbízott, micsoda örömmel kell a megbízást teljesítenem, micsoda előkészülettel kell azt véghez vinnem! Hogy azt ne késedelmesen, hosszadalmasan vagy rendetlenül végezzem! Mindenbe bele kell vinnem a szellemet és a legkisebb részletben is ki kell dolgoznom azt.

Az egyik nővér célul tűzte ki, hogy mindenkinek, aki őt látja, Krisztus jusson az eszébe. Valóban *mindent úgy kell tennünk, hogy Krisztus szelleme közlekedjék köztünk és vezetettjeink között.* A legnagyobb dolgokban éppen úgy, mint abban a csekélynek látszó feladatban, hogy pl. a növendékeknél a csendhallgatás megtartására ügyelünk. Kedvesen, de Krisztust sugároznunk kell azt is megkívánni. – Ha pedig kapusnővér vagyok, fontoljam meg, hogy mi minden függ szolgálatomtól. Ahhoz nem csak világi értelemben vett ügyesség és egyenletesség kell!

Mennyi fordul azon, hogy *hogyan* tesszük szolgálatunkat. Ez a „hogyan” szorosán összefügg az életszentséggel. Ha a szőlőben, mezőn, irodában, konyhán vagy akárhol vagyunk is, ügyeljünk arra, hogy hogyan dolgozunk, hogyan adunk példát, milyen hatással vagyunk a beteg lelkekre, és általában azokra, akikkel érintkezünk? Nem mindegy tehát, hogy hogyan végezzük munkánkat. – Ismertem egy szerzetesnőt, aki már negyven éve szolgált valamelyik kórházban, és annyi lelket vitt a munkába, hogy nem unt bele, pedig csak tisztogatás volt rábízva. Ő bizony az életszentség útját járta.

A mi helyzeteink aránylag mind könnyűek ... vannak azonban hivatások, amelyekben ezt a fenséges programot nagyon nehéz mindig megtartani. Vegyük pl. egy vizitátor hivatását. Püspök atyánk (Prohászka Ottokár) beszélt egy vizitátorról, aki folyton utazik, soha sincs egy helyen, de aki tudatosan vigyáz arra, hogy ez a „nomád” élet el ne rontsa stílusát.

Az életszentség független a külső körülményektől. Akár egész életemen át egy helyen vagyok, akár minden nap másutt: mindegy. – Aki folyton utazik, megfontolhatja, hogy „hiszen nincsen itt maradandó hazánk, hanem jövőendő hazánkat keressük” (vö. 1Kor 4,11–12; Zsid 13,14). Aki pedig mindig egy helyen van, az gondoljon arra, hogy: mindegy, itt vagy ott vagyok-e, Isten és a lelkem mindenütt ugyanaz.

Az életnek és az életszentség felé vezető útnak a titkát csak az értette meg, aki függetlenül tudja magát a külső körülményektől. Ha kiküldetésben vagyok, vagy hivatalba járok, és ha ilyenkor nem tudok ellenállni a világ kísértésének: nem vagyok a megkívánt időben otthon, és nem fekszem le időben stb., akkor pl. egészségileg hamar és biztosan tönkreteszem magamat,

és emiatt nem teljesíthetem majd feladatomat. Viszont, ha pontosan betartom beosztásomat, akkor igen. – Apróság?! Dehogy apróság!! Ezen fordul minden! Ha pedig irodában dolgozom, és ott hanyag vagyok, nem egyeznek számadásaim stb.: ez sem apróság! Milyen bajok keletkeznének, ha ez így volna?! És ha felügylettel bíztak meg, és olyan önző és tompa volnék, hogy sok mindent nem látnék meg, milyen nagy hiba volna? Ha pl. valaki miattam elrontaná a szemét, mert nem vettem észre, hogy rossz a világítás, – erről aztán vádolhatnám magamat! *Ezek a munkaköri látszólagos apróságok mind összefüggnek az életszentséggel.*

Lám, mindig a lélek minősége a fontos. Minden attól függ, akar-e valaki jól látni, számolni stb. – körültekintő lenni –, akkor fog is sikerülni mindez, akkor könnyen lehet az illetővel rendelkezni.

„De nekem már ilyen a természetem” – mondod. – Ez a baj! – Az egyiknek ilyen, a másiknak olyan a természete, de éppen ezen kell győzedelmeskedni. Az érzékenykedő legyen kevésbé az, a szeles mérsékelje magát, a lusta pedig váljék fürgévé. – Mindennek kialakításában nagy segítségére van a közös élet.

Gondolkozzam gyakran afölött, mit kell még jobban tennem. Ezen gondolkodni kell, kieszelni, hogyan végezzem legjobban a rám bízott feladatot. Állandó szent gondunk legyen: lelki életemben, cselekedeteimben, munkakörömben eddig ez volt rossz, ezentúl ezt kell másképpen tennem.

Az emberi lélek olyan házhoz hasonlítható, amelyet tulajdonosa mindig ellenőriz: itt ezt kell megtenni, ott azt kell megjavítani ..., hogy mindig „jó karban” legyen. – Így kell nekünk is eljárni, hogy lelkünk „jó karban” legyen. Nincs ennél fönségesebb feladat! Fő törekvésünk legyen tehát, hogy lelkünket „jó karban” tartsuk. Ehhez azonban erőlködés kell. „A mennyek országa Keresztelő János idejétől mindmáig erőszakot szenved, az erőszakosok szerzik meg” (Mt 11,12.) Sokat lehet azon is gondolkodni, hogy az Úr Jézus hogyan értette e szavakat: a mennyország erőszakot szenved!

Ha az Úr Jézus most egyiktől-másiktól megkérdezné, alkalmazol-e erőszakot, hogy célotat elérjed, vajon mit felelnél? Lelkednek melyik pontján kell erőszakot alkalmazni? – Hány lélek nem merné megmutatni, „lásd, Uram, ez az én legnyomorultabb pontom, itt kellene erőszakot alkalmazni”. – Pedig éppen ez a teljes őszinteséggel adott válasz csíholja ki természetünkéből a rejtett, képességeket, tehetségeket, erőket, hogy Isten méltóbb eszköze legyünk. – Még annyi szunnyad lelkünk mélyén, ami nem kelt életre! Itt is erőszakot kell alkalmazni: megreformálni a csökönyösséget, saját elgondolásaink túlzott szeretetét, a lustaságot, a kényelmet ...

„*Tűz és vér*” – mondja Sienai Szent Katalin. Aki így gondolkodik, az már felfogta, hogy hogyan érhetjük el mi is azt, amit már annyian elértek. *Isten segít, de csak akkor, ha én is erőlködöm.* Ha én mindent megteszek, ami rajtam fordul, akkor számíthatok a kegyelem segítségére. Az Úr megsegíti a jóakarátú lelket. Békét és örömet ad neki. Előbb azonban keménynek kell önmagához lennie, mert ez a szó: erőszak, azt mutatja, hogy itt nagy erőfeszítésről van szó. Keménynek kell lennünk, hogy kiváltsuk a bennünk levő és még szunnyadó tehetségeket, képességeket, erőket.

Amint a villamosgépnél is, ha megindul az áram, a gép gyorsan forog, jól jár, nem akad meg, és hajtja azt, amit hajtania kell, egyszóval élet van benne, hasonlóan az igazi megtérésnél is egyszerre megindul a kegyelem árama, és jó cselekedetekre „hajtja” a lelket.

Imádkozzunk, hogy a kegyelem átjárjon „áramával”, hogy a lelki vérkeringés bennünk meginduljon, hogy lendületbe jöjjünk, hogy ne poshadjunk el és ne keményedjünk meg. Testünknek sorsa: elmeszesedésben meghalni. A legnagyobb baj az, ha a lélek szenved elmeszesedésben és megkeményedésben. Azt lágyan kell tartani; amint a test belső szervei is lágyak és melegék, mert csak akkor lüktet bennük vér és pezseg az élet.

Bízzunk az Úristenben, a kegyelemben. Ez azonban ne legyen csak üres szólam. – Bízzunk, hogy megsegít minket. De előbb tegyük magunkat méltóvá arra, hogy megsegítsen.

*

Egy-egy tanításnak, elmélkedésnek ne csupán az legyen a sorsa, hogy meghallgatjuk – és ezzel vége... Az elhangzottaknak nem szabad mulandónak lenniök. *Minden szóról felelni fogunk. Nemcsak a kimondott szóról, hanem a tanításokban, intelmekben hallott szóról is!*

Egy-egy tanítás, szentbeszéd nyomának évtizedek múlva is meg kell lenniök bennünk, hiszen témájuk átnyúlik az örökkévalóságba.

Munkánk közben is őrizzük meg azt a komoly és szent légkört, szőjük tovább a hallott gondolatot, és úgy folytassuk azt, hogy beszámolhassunk Istennek, lelkiismeretünknek, adott esetben az előljárónak is, hogy a „*kapott gondolatot így szőttem tovább és íme ez a gyümölcse*”.

Szikszó, 1913. őszén

X. Lelki örömök forrása (Töredék)

Valahányszor az ember elhatározza, hogy véget vet lelke rossz állapotának, így szól magában: „Útra kelek, hazamegyek apámhoz és megvallom: Apám, vétkeztem az ég ellen és teellened.” (Lk 15,18). Ez a lelkület kell ahhoz, hogy a lélek rendbe jöjjön Istenével. Ezt az Anyaszentegyház a szentgyónásban intézményesen adja gyermekeinek. Aki közülünk olyan szerencsétlen, hogy bűnbe esett, az siessen megmosni magát az Úr vérében. Tegye ezt annak a tudatában, hogy Anyaszentegyházunk milyen nagyszerűen közvetít ezen üdvintézménye által Isten és a lélek között! Ez szintén a megváltás gyümölcse. Ha tehát bűn által elveszítenénk az édes Jézust, bízhatunk abban, hogy újra megtaláljuk őt, mert az Egyház ebben is biztos vezetőnk. Ha eltévedtünk, ha letértünk az erény útjáról, ha bűnbe estünk is, mégis biztosítva vagyunk afelől, hogy nem tévesztünk célt. Erről akkor biztosít az Anyaszentegyház, ha élünk szentségeivel, szentelményeivel, szokásaival, szellemével. Azért senkinek sem szabad kétségbe esnie, még akkor sem, ha az édes Jézust halálos bűn által elveszítette.

*

Az Úr Jézust azonban kis dolgok által is elveszíthetjük, amennyiben ezek közelségének örömét, vigaszát csökkentik. – Az Úr Jézus néha elfödi arcát, nincs velünk megelégedve, mert kis dolgokban hűtlenek voltunk. És akkor nyugtalan, szomorú a lelkünk. – Milyen nagy az öröme viszont pl. annak, aki jól végzi kötelességét! Ez a legnagyobb öröm. – Ha akármit tett, ha pl. szépen vasalt – kötelességének helyes elvégzésével jóleső öröm, béke költözik szívébe. Viszont aki ez ellen vét, aki rosszul végzi kötelességét, hanyagul dolgozik, annak sohasem teljes az öröme. – *Az Isten mindig az odaadás mértékében fizet. Ki mennyit ad, annyi kap. Amilyen mértékben adja valaki erejét a pillanat megkívánta kötelességhez, ugyanabban a mértékben kapja a békét, az örömet.* És viszont: ahány hiba, annyi fokkal kisebb az öröm. És ez így van minden vonalon. A munkában külön öröm van elrejtve. Az olyan, mint a bánya: aki kiaknázza, annak dúsan fizet, míg aki vét ellene, annak csökkenti örömét. Mert átadása nem volt teljes, nem fektette bele egész lelkét, nem is kap teljes mértékben vissza.

Amilyen mértékben adom át magamat Istennek a kötelességteljesítésben, Isten is abban a mértékben adja magát nekem.

Ha langyos, ha hanyag vagyok, nem érdemlek teljes örömet. Ha könnyelmű vagyok, égboltomról letűnik az öröm napja. Míg, ha az Egyház tanítása szerint élek, akkor még ha emberi gyarlóságból megbotlottam is, de bánatot indítok, javulást fogadok, és következetesen rendbe hozom lelkemet, a „nap megint kisüt”, fénysugarával eláraszt, és ismét boldog lehetek. Még akkor is boldog gyermeke lehetek Istennek, ha érzem a kereszt súlyát...

Betegnek is könnyű lenni, ha Jézus velünk van. A keresztet is könnyű viselni, ha Ő velünk van, azonban még a fényes sorsban is nehéz élni, ha Jézust elvesztettük.

Vizsgáljuk meg magunkat, hogy egy-egy dologban nem távolodtunk-e el Jézustól? – és hogy miben? Néven kell azt neveznünk, és mielőbb rendeznünk. Nem szabad semeddig sem megtűrnünk magunkban olyat, ami eltávolít Istentől.

Kell, hogy a sok hallott tanítás testet öltön és a bőven elvetett mag termést hozzon bennünk.

Vannak lelkek, akik jól tudják ugyan, hogy hogyan kellene cselekedni, és mégsem élnek aszerint. Ezek olyanok, mint a rózsatő, amelyet megnemesítettek ugyan, de az oltóanyag rossz helyre ment. Nem a törzsbe szaladt, hanem valamelyik ágba, és ott megcsomósodott. A nedv mind egy helyre fut össze, és megöli a fa életét. Vannak lelkek, akik bár kapják a kegyelmet, és mintegy be vannak oltva vele, mégsem megy át az vérükbe, hanem a lélek egyik-másik pontján

„megcsomósodik”. – A kegyelem csak akkor fejtheti ki hatását, ha lelkünk minden redőjébe beszívódhatik, csak így nemesíti meg a rózsatövet, az emberi lelket.

Néha egy jelentéktelen hibával, egy „semmi”-vel el lehet rontani a lelki életet, a kegyelemnek lelkünkbe áradását. Ez a „semmi” gyakran nagy bajt okoz. Egy tudomásul nem vett, könnyelműen kezelt hiba mennyi későbbi bajnak forrása! E tekintetben *állapottal is lehet vétkezni*.

Az akadályokat, a hibákat el kell tehát távolítanunk, és a kegyelem áradásának szabad utat kell engednünk!

Mily boldogság, ha Jézust megtaláljuk! A mennyország azoké, akik éheznek és szomjúhozák az igazságot. Azoké nem lesz a mennyország, és a földön sem lesznek boldogok, akik bűnös helyzetekbe, állapotokba könnyelműen belenyugodnak.

A prófétákban olyan erős volt a vágy, hogy a falon is keresztültörtek – mint a zsoltárosnál olvassuk –, minden erejükkel szerették az Úristent... így tett a boldogságos Szűz és Szent József, amikor megindultak keresni az édes Jézust... teljes erővel. Aki nem teljes éhséggel és szomjúsággal és nem minden erővel és vággyal keresi Istent, az nem is találja meg Őt. Ha ebben hibáztunk, a tékozló fiú érzésével közeledjünk Hozzá, és mondjuk: „Atyám, nem vagyok méltó...”

Mindenszentek havában imádkozzunk szentjeinkhez, hogy adják meg nekünk tulajdonságaiknak egy részét, főleg azt, hogy vérizzadásig küzdve tudjunk kitartani. Hány szent lett szentté egy-egy szótól, mert azt szívós állhatatossággal megvalósította. Kérjük őket, legyenek segítségünkre ebben is.

Szikszó, 1913. november 8.

Alapító Anyánk tanításai – IV. könyv

A Szociális Missziótársulat kiadása
Budapest, 1946

*Az ebben a füzetben közölt tanításokat
szintén Kreisel Matild S. M. nővér jegyezte
gyorsírással.*

I. Advent harmadik vasárnapjának szentleckéjéről (Fil 4,4–7)

Ennek a vasárnapnak a Szentleckéjéről fejezeteket lehetne írni.

„Örüljete az Úrban szüntelenül! Újra csak azt mondom, örüljete. Méltányosságokat ismerje meg mindenki! Az Úr közel van. Ne aggódjatok semmi miatt, hanem minden imádságokban és könyörgésekben terjesszétek kéréseteket az Úr elé, hálaadástokkal együtt. Akkor Isten békéje, amely minden értelmet meghalad, megőrzi szíveteket és értelmeteket Krisztus Jézusban” (Fil 4,47).

Ebben a felszólításban benne van az a szentírási tanács, illetve ígéret is, hogy azoknak, akik Istent szeretik, minden, de minden javukra válik. Ez egyike a legmélyebb igazságoknak. – Éljen bármilyen csalódás vagy az életnek akármilyen fordulata: halálesetek, kárvallások, elhelyezések stb. minden, de mindenről egyszer csak ki fog világítani, hogy a Jóisten miért rendelte így, vagy engedte meg azt. És egyszer egész világosan fogjuk látni majd azt is, hogy egyedül az az ember bölcs és boldog, aki valójában a hit szemével nézi és értékeli az egész életet.

A hitet ebben az értelemben is kell gyakorolni. Nem csak mindennap áldozni, az olvasót elmondani stb.; ez lényeges ugyan, azonban nem elégséges.

A hit gyakorlása először is abban áll, hogy az életben minden eseményt és fordulatot ebből a szempontból nézzünk és ítéljünk meg. – Mindenki ismer olyan embereket, akiknek arcáról szinte leolvasható az a szellem, hogy Istennel tárgyalják meg az élet összes eseményeit.

Mennyi szomorúság maradna el, ha mi mindig ilyen gyermeked, bízó szemmel néznénk az élet esélyeit, ha nem emészténénk magunkat, nem kritizálnánk és kételkednénk, hanem hívó lélekkel alávetnénk magunkat az isteni Gondviselésnek.

A szentek és a szentek nyomdokaiban járó buzgó lelkek az élet problémáit ezzel a kulccsal tudták a legbiztosabban megoldani.

*

„...Isten békéje, amely minden értelmet meghalad”

Minden okoskodást, kételkedést, kritizálást és mindazt, ami az értelem fogalma alá tartozik és ami ellenkezik az egyenes, hívó úttal – fel kell adnunk. Ha igazi békességet akarsz, akkor ilyen egyszerűnek kell lenned, ilyen gyermekdednek, ilyen magadat alávetőnek...

A legnagyobb szellemeknél látjuk, hogy ehhez a nagyszerű bölcsességhez ezzel az egyszerű aktussal jutnak el: *Alávetik magukat!* Ezt fejezi ki a Szentlecke:

„Isten békéje, amely minden értelmet meghalad.”

És amint a karácsonyi ének is mondja:

„Békesség a földön a jóakarátú embereknek.”

A jóakarattal itt nem jószívűség értendő, hanem a hit szerinti jóakarattal, a mi akaratunk alárendelése, alá vetése az isteni bölcsességnek.

„...amely minden értelmet meghalad”,

tehát meghalad minden emberi okoskodást,

„megőrzi szívetekeket és értelmeteket Krisztus Jézusban.”

Vannak emberek, akik a tengerszemhez hasonlítanak. Minden oldalról hegyek és sziklás partok veszik őket körül, de mindig csendes, nyugodt a vizük. És vannak háborgó vizű emberek, akik nem találták meg életük egyensúlyát. Mi okozza a különbséget? – Ez: a tengerszemhez hasonló egyének szívét és elméjét megoltalmazza Jézus Krisztus, mert azt egészen neki adták. *Jézus Krisztus csak olyan kedélyeket, szíveket oltalmaz meg, melyek neki fenntartás nélkül átadták magukat.* De ezeket bebizonyítható módon meg is oltalmazza!

Hányszor mondják világi emberek, hogy jószellemű zárdákban olyan békések, derűsek az arcok, sokkal vidámabbak, mint a világ fiaié. A világ fiai a szívük mélyén mindig szomorúak. Azzal a nagy vígsággal, amit itt-ott látunk, csak önmagukat ámítják. Azt azonban, ahol nem „sírva vigadnak”, hanem édes könnyeket hullatnak, csak ott találjuk meg, ahol a hit szelleme uralkodik. Ilyen Istenben megnyugodott, kedves, békés arccal járni az emberek között, az már egymaga is misszió! Ha az ember ideges vagy meghasonlott emberre megnyugtatólag tud hatni, akkor már missziót gyakorol.

Adjuk át magunkat egészen az Úr Jézusnak, hogy rajtunk is beteljesedjék a Szentlecke ígérete: az Úr majd megoltalmazza a mi szívünket és elménket minden bajtól, hogy a mi elménkben ne legyen tévedés, kétely. Erre azonban, amint láttuk, csak egy orvosság van: Jézus Krisztus. Őt kell tehát keresnünk a hit gyakorlásával.

*

A hit gyakorlásához továbbá jellemünk kiépítése is hozzátartozik: a helyes életszemlélet és a helyes állásfoglalás az élet problémáival szemben. – A hitet mindenben gyakorolni kell: *szellemben és életben, észben és szívben.* És ezt erősen el kell határozni magunkban. – Miről ismerni meg az igazi erős fogadást? Arról, hogy az ember nem teszi többé azt, amit rossznak ismert fel. Az ember meg tud térni bizonyos hibákból, bűnökből úgy, hogy azokat soha többé el nem követi. Ilyen nagyon erős akaratú emberek lesznek szentek. – Aki bizonyos hibákba újra és újra visszaesik, az nagyon gyengíti a lelki energiákat jelképező szellemi gumiszálakat. – Pusztítsuk ki végre lelkünkben ilyen erős akarattal mindazt, ami az előhaladásban leginkább akadályoz. Úgy tekintsük át egész életünket, és olyan halálos elszántsággal fogjunk hozzá újra és újra lelkünk kialakításához, mint tették azt a szentek. Különben – ami a lelkieket illeti – csak tengődni fogunk, de előbbre haladni nem.

Ha a magunk részéről mindent megtettünk, biztosan számíthatunk arra, hogy törekvésünkben Isten megsegít.

1914. december 15.

II. Az Isten jelenlétében való járásról

A trappisták alapítójának⁵ életrajzából nagyon sokat lehet tanulni. Valóban elragadó és végtelenül tanulságos belelátni egy olyan ember életébe, aki bár nagyon szigorú, azonban csupa szív volt, mint Rancé apát, akiről alattvalói azt mondták, hogy a legszigorúbb apát és a legaranyosabb szívű ember.

*

Most egészen gyakorlati módon csak egy-két mozzanatot emelek ki ebből az értékes könyvből, egy-két elragadó eseményt: tanulságul.

A trappisták annyira Isten jelenlétében jártak, hogy ha egy vagy két trappista az utcán megjelent, vagy ha idegenek egész csoporttal találkoztak, letérdeltek, mert azt hitték, hogy a legméltóságosabb Oltáriszentséget viszik. Nem szertartásosan, hanem többnyire kapákkal és egyéb szerszámokkal olyan gyűjtött magatartással mentek vagy jöttek a földekről, annyira elmélyedve Isten jelenlétében, hogy az emberek önkéntelenül leborultak előttük. – Minálunk ugyan senki sem fog arra gondolni, hogy a legfőbb Oltáriszentséget visszük beteghez, azt azonban lássák és érezzék ki mibőlölünk is, hogy mi magunk az Oltáriszentség élő edényei vagyunk.

A mi szívünk tabernákulum, szentségház, ahova minden reggel bevonul az édes Jézus. Mennyire értjük a szent alapítóknak, elsősorban Szent Benedeknek – hiszen a trappisták is az ő szabályát követik – azt a követelményét, hogy házaikban *a tagok a gyakori, a mindennapi szentáldozásnak megfelelően éljenek*.

Arról már sokszor hallottunk, hogy a munka a lélek vetülete. Nemcsak a munka, a magatartás is. Valakinek a járása, az arckifejezése, az egész magatartása, minden mozdulata tulajdonképpen lelkének vetülete. Az Úristen azt akarja, hogy mi sokkal többet gondoljunk ezekre az igazságokra, és sokkal *jobban alakítsuk ki magunkban az igazi szerzetesmodort*.

Ez az annyira értékes könyv azt is megemlíti, hogy a trappisták rendkívül finomak és előzékenyek voltak, olyannyira, hogy Franciaország előkelőségei is el voltak tőlük ragadtatva. Különböző ügyeik miatt gyakran kérték őket a beszélőszobába. És az emlékiratok erre vonatkozóan megjegyzik, hogy a legnagyobb szigor és az Isten jelenlétében való járás mellett az udvariasságnak olyan tökélyét érték el, melynek híre mindmáig megmaradt.

Az életszentség nem azonos a faragatlansággal, a durvasággal vagy gorombasággal. Éppen erre legyünk figyelemmel. Azzal párhuzamosan, hogy közelebb iparkodunk jutni Istenhez, és jobban bele akarunk hatolni Szent Benedek atyánk szellemébe, *tartsuk kötelességünknek embertársainkkal szemben finomabbnak, udvariasabbnak, kedvesebbnek lenni*.

⁵ Richelieu herceg (és bíboros) és Bossuet iskolatársa, benső meggyőződés nélkül, csupán anyagi érdekből lépett egyházi pályára, ahol a versailles-i udvar jóvoltából gazdag javadalmakban részesült. Többek között a La Trappe cisztercita apátság, melynek névleges apátja volt, is ezekhez tartozott. A monostor küszöbét első ízben csak 1662-ben lépte át, mikor is nagy lelki megrázkódtatások után (legmélyebben Gaston d'Orléans herceg halála hatott rá) komoly Rancé (Armand Jean Le Bouthillier de [1626–1700] Medici Mária királynő titkárának fia), keresztfia megtérési szándékkal oda visszavonult. Miután a rend ruháját felvette, 1664-ben a szerzetesi fogadalmat is letette, és apátá avattatta magát. Reformtörekvéseivel, melyekkel a citeaux-i (cisztercita) szerzetesszabály eredeti szigorát akarta visszaállítani, a pápai jóváhagyás (1678) ellenére is sok ellentétbe ütközött, és neves ellenfeleket szerzett magának (Mabillon-nal az élükön). Heves természete miatt „szélvész-apát”-nak (abbé tempête) is nevezték. Tagadhatatlan túlzásai ellenére is elismert mestere a lelki életnek és nemes idealizmus-fűtötte élharcosa a monasztikus életesménynek. Reformja, melyet az Egyház minden túlzástól mentesített, pompásan bevált, és a trappisták szerzetében mindmáig megmaradt. Rancé apát 1700-ban fejezte be áldásdús életét. La Trappéban halt meg mint a vezeklő engesztelés nemes áldozata.

Mikor azt mondjuk, hogy a világ fiaival nem szabad barátkozni, szívünket előttük feltárni, ügyeinkbe nekik bepillantást engedni, ugyanakkor azt is kimondjuk, hogy nem szabad velük szemben udvariatlannak, rátartónak vagy gőgösnek lenni. Természetes, hogy a társulat beléletét indiszkrét kérdések elől el kell zárni (nincs valamirevaló család, társulat, szerzet, katonai alakulat, ahol a belügyek idegenek elől nem volnának elzárva). A hivatalos titokról nem is szólva.

A finom zárkózottság lényegileg hozzátartozik a mi állapotunkhoz. Megvetendő dolog lenne a legbelső társulati – családi dolgokról kifelé nyilatkozni és beszélni.

Tehát egyrészt ezt a tartózkodást, zárkózottságot minden esetben fenn kell tartani, másrészt azonban kedvesnek, alázatosnak kell lenni a világiakkal szemben. Túlságba menni sem egyik, sem másik irányban nem szabad. – Nagyon kell vigyázni, hogy a helyes középutat ebben is megtaláljuk.

Az Isten jelenlétében való élet s az udvariasság szorosan összefüggnek. Akiben megvan az Isten jelenlétében való járás, a csendhallgatás szelleme, az istentiszteleteknek lelkiismeretes, pontos és mélységes megtartása, az lelkének bensejében ezek alapján sokkal biztosabb, ennél fogva jobban el is fogja találni a világiakkal való érintkezés és magatartás helyes módját.

*

A mai tanítás eredménye gyanánt vigyük magunkkal, hogy ezentúl:

- *nagy vágygal vegyünk részt az istentiszteleteken,*
- *gyakoroljuk az Isten jelenlétében való életet,*
- *és ezzel párhuzamban nagy udvariasságot, finomságot és kedvességet fejtünk ki azokkal szemben, akikkel hivatásunk összehoz.*

1915 márciusában

III. A helyes imaszellem

„Hiszkija király átvette a küldöttek kezéből a levelet és elolvasta. Aztán fölment az Úr templomába, s az Úr elé terjesztette. Majd ezt az imát mondta Hiszkija az Úr előtt: »Urunk, Izrael Istene, te, aki a kerubok fölött trónolsz és az egyetlen Isten vagy a föld országai fölött! Te teremtetted az eget és a földet. Figyelj, Uram, és hallgass meg! Halld meg Szancherib szavait, amiket üzent, s hogy gyalázta az élő Istent«” (2Kir 19,14–16)

Az Ószövetségnek rendkívül életteli az imaszelleme, amit a fent idézett ima is bizonyít. Oly erős és hatalmas könyörgés ez, hogy okvetlen felhatol az Úr számolyáig. A szomorú Ezekiás király szívéből tör elő nagy háborús veszedelem és félelem napjaiban. Ő, a kis Júdea királya, az asszírok hatalmas fejedelmétől kapott nagyon parancsoló módon fogalmazott háborús üzenetet. – Ha tovább olvassuk ezt a gyönyörű fejezetet (2Kir 19), azt látjuk, hogy a király szorongattatása és félelme természetfeletti vigasszá, megnyugvássá és belső békévé fejlődött.

Gondoljuk csak el Ezekiás szorongatott helyzetét, amikor Szanchéribnek, az asszírok fejedelmének gúnyos iratát vette, amelyben megadásra szólítja fel őt... És mégsem tört ki jajveszékelésben, hanem – amint a Szentírásból tudjuk – mit sem szólva, fogta a veszedelmes iratot, felment vele az imaterembe (ők napjában rendszeresen hétszer mentek oda imádkozni), és ott Istennek terjesztette elő súlyos helyzetét.

Nézzük csak, hogyan imádkozik a király, és hogy imájának miért van olyan nagy eredménye?

Imájában először is az Úristenről emlékezik meg, és hatalmát dicsőíti.

Ha a nagy idők nagy imádkozóinak imamódját megfigyeljük, ezt a vonást mindnél megtaláljuk. A mélyen gondolkozó, hívő ember nem is tehet másként, minthogy mikor Istenhez fordul, először is dicsőíti Őt. A zsidók és a muzulmánok is így tesznek. Mennyivel inkább kötelességünk ez minékünk, keresztényeknek! Imáinknál minékünk is minden energiát, időt és érzelmet elsősorban arra kell fordítanunk, hogy dicsőítsük Istent. Ez egyébként az ember idegzetére is rendkívül megkönnyítőleg hat. A protestáns Hilty szerint azok, akik Isten dicsőítésére mindennap rendszeresen egy kis időt fordítanak, idegek szempontjából is a legegészségesebb emberek.

Ha rossz hírt, fájó üzenetet kapunk, ne jajgassunk, ne panaszkodjunk mindenfelé. Ha nem is mehetünk mindjárt az imaterembe (a kápolnába), mint azt Ezekiás király tette, vonuljunk mindjárt szívünk rejtekébe, s ahelyett, hogy azért rossz végiggondolásával foglalkoztatnánk fantáziánkat, inkább „Sursum corda” – emeljük fel szívünket Istenhez!

Mi mindig először az embereknél keresünk vigaszt, pedig először az Úrhoz kell fordulnunk.

Kempis éppen ezért mondja (III. Könyv, 30. fej.): „Jöjj hozzám, ha rosszul folyik dolgod. A mennyei vigasztalást leginkább az hátráltatja, hogy csak nagykesőn fogsz az imához. Mielőtt ugyanis engem buzgón kérnél, már sok egyéb vigasztalás után jársz”.

*

Júdea királya nem Szanchérib óriási hatalmára gondol elsősorban. Ha csak földiesen tekinti az üzenetet, okvetlenül elcsügged. Ő hívő szemmel az égre néz fel, mert tudja, hogy az egész fölényes számú ellenség semmi a seregek Urának hatalmához képest.

Mi is, ha a világ eseményeit tekintjük, ne csak a politikai esélyekben és szerencsés fordulatokban bízunk, és ne az újságból vegyük reményünket. Bízunk mi is (Júdeá királyához hasonlóan) az *élő Istenben*, Aki a seregek Ura és Istene. Bízunk hitünkben.

*

Ezekiás király Szanchéribnek, az ellenségnek bűneit is számításba veszi, és ez is táplálja reményét, és fokozza imájának erejét.

Nemcsak a világ folyásában, hanem egyéni ügyeinkben is jobban és gyakorlatibb módon kell abban hinni és bízni, hogy az Úristen az igazság mellett van, és végül is az igazság diadalmaskodik.

*

Így imádkozik továbbá a király:

„De te, Uram, Istenünk, szabadíts ki minket kezéből, hadd tudja meg a föld minden népe, hogy egyedül te vagy az Isten, Urunk!” (2Kir 19,19).

Az ószövetségiek Isten dicsőségét nagy hitükből kifolyólag mindig nemzeti érzelmük fölé helyezték.

Ez is nagy lecke. Minálunk nagyon sokan vannak olyanok, akik a gyakorlati életben a túlvilágról, az örök hazáról teljesen megfeledkeznek, akik úgy rendezkednek be, mintha örök időre ittmaradnának, akik elfelejtik, hogy a földön egyetlen országnak sincs az örökkévalóság megígérve, hanem csak az Isten országának, és hogy mi nemcsak ennek a hazának vagyunk polgárai, hanem elsősorban az örök hazának! Nekünk földi hazánk eseményeit is ilyen gyakorlati hívő szemmel kell néznünk. Látjuk, hogy a nagy hívő fejedelmek és politikusok beszédeikben arra utalnak, hogy először az Isten országát kell biztosítani, azt kell keresni és arra kell előkészülni, és csak ezt szem előtt tartva gondolhatunk a földi hazára. Természetesen azt ismét egész szívvel-lélekkel, *mert csak az az igazán jó hazafi, aki a földi hazát is az örökkévalóság szempontjából veszi.*

*

Milyen tanulságos a felelet, amelyet Isten Izaiás próféta által ad ennek a jámbor királynak:

„Ezt mondja az Úr, Izrael Istene: Meghallgattalak, amikor Asszíria királya, Szanchérib miatt hozzám imádkoztál” (Uo. 20. vers).

Szanchérib, amikor a kis Júdeát sértegette, megfeledkezett arról, hogy Isten mindig azonosította magát Izrael népével.

Ebben a nehéz időben a mi legnagyobb vigaszunk is az lehet, hogy az Úristen azonosítja magát az Ő népével. Isten útjai kifürkészhetetlenek. Az esetleges leveretések és csalódások végezetül mégiscsak javunkra válnak.

Ha valamelyik fellebbvaló üldözi az embert, ha ismerősök, barátok megszólják, rágalmazzák, mint ahogy gyakran tapasztaljuk, hogy a jóbarát hamis: a mi vigaszunk is az legyen, hogy annak, aki hisz Istenben, és akinek lelkiismerete rendben van, nem kell megijednie, mert az Isten azzal közösséget vállal. Ha az embert időközben megszólják, rágalmazzák is, bízva dolgát a Jóistenre, a végén okvetlenül győzni fog, és minden üldöztetés és

megaláztatás javára fordul. A szentek példájából megtanulhatjuk, hogy a megpróbáltatás mindig óriási haszonnal végződik azok számára, akik Istent szeretik és Őt dicsőítik.

*

Tévedett Szanhérib, amikor ideiglenes győzelmével nagyon kezdett dicsekedni: *„Egyiptom összes folyóit kiszárítottam ...”* Mennyire magának tulajdonította ezeket a nagy győzelmeket! Már pedig sem a sikert, sem a balsorsot nem szabad úgy tekintenünk, hogy a siker kizárólag a mi eredményünk, a kereszt pedig csupán felebarátunk kezéből jön felénk. – Ha eredményünk van, köszönjük meg alázatos lélekkel, hogy eszközei lehettünk Istennek. Ha pedig valaki a kelyhet nyújtja nekünk, ha egy álbarát elárul bennünket, hinnünk kell, hogy ő a kelyhet csak Isten engedelmeiből nyújtja.

Isten azt akarja, hogy ne adjunk jóformán semmit az emberek beszédére, hogy függetlenek legyünk az emberek tetszésétől és véleményétől, hogy ne legyünk dicsvágyók.

Kevés ember van, akinek véleményére, ítéletére sokat kellene adnunk. Akiknek pedig súlyuk van, azok nem alávalók. – *Olyan ember is kevés van a világon, akinek hatalmat adok arra, hogy fájhasson nekem, vagy boldogíthasson engem.*

A Jóisten éppen azért enged meg ebben az irányban mindenféle tapasztalatot, hogy megtanuljunk függetleníteni magunkat az emberektől. Azt akarja, hogy ezekben a fájdalmas leckékben mindig az Ő nevelő, orvosi szent kezét lássuk, mellyel lemetesz szívünkről holmi kis érzékenységet, tiszteletvágyat, emberek tetszésétől és véleményétől való függést. Oly szépen mondja egy író: *„Es sind Menschen, die uns den Kelch reichen, jedoch nur in Gottes Auftrag”*. – Az emberek nyújtják ugyan nekünk a legkülönbözőbb kelyheket, de csak Isten engedelmeiből. Ha ezt nem tévesztjük szem elől, akkor másképpen állunk ezekkel a tapasztalatokkal szemben. Akkor nem hozhatnak ki lelki békénkből, nem árthatnak, hanem csak üdvös okulásunkra vannak, függetlenítenek az emberektől, és közelebb hoznak Istenhez.

*

Azt mondja az Úristen Ezekiasznak Szanhéribre vonatkoztatva:

„Mivel ellenem háborogtál, s fülembbe jutott lázadásod, orrodba teszem a gyűrűm és szádba a zablámat. Visszavezetlek az úton, amelyen idejöttél” (Uo. 28).

Ez megrendítő beszéd. Íme az Úristen előre nem látható módon a leghatalmasabb országokat is meg tudja alázni. Nézzük csak Ezekias esetét. Milyen biztos volt a hatalmas Szanhérib a kis Júdeával szemben való győzelmében. És íme Jeruzsálem előtt már másnap száznolcvanötezer halott feküdt. Pestissel győzte le Isten Júdea ellenségét. Az Úristen a legkülönbözőbb eszközökkel dolgozik. Betegségnek, technikának, balszerencsének, vagy akárhogy is nevezzük az eszközöket ... Akinek a Jóisten megadta a hit kegyelmét, az az élet minden eseményéből le is tudja vonni a rendkívül tanulságos leckét.

Ne féljünk tehát semmit! Ha pillanatnyilag le is győznek bennünket, ha kacagnak felettünk, ha látszatra fölény kerekednek is, ne féljünk! Az Isten malma lassan jár, de alaposan örül. Mindenféle betegség, csapás, változás csak egyengetik a Jóisten útjait. – Mi pedig csak arra kérjük Istent, hogy hitünk alapján szilárdan álljuk helyünket.

A Jóisten, amíg lelki életet élünk, az Ő útjait járjuk, közösséget vállal velünk, és elég hatalmas arra, hogy – ha az javunkra van, és az Ő dicsőségét szolgálja – ellenségeinket „lábunk zsámolyához alázza akkor, amikor arra már nem is gondolunk, és azt nem is várjuk”.

1915 márciusában

IV. Vezető egyéniségek (Diakonisszák)

Amikor Rómában a katakombákban jártam, az egyik kápolnában gyönyörű mozaikképet láttam. Egy szent diakonisszát ábrázolt.

... sokat imádkoztam ott az első diakonisszákhöz ...

Nemcsak Mária és Márta híresei, hanem aki jártas a Szentírásban: az Apostolok leveleiben és az Apostolok Cselekedeteiben, az tudja, hogy ott említés van téve Priskáról (Róm 16,3; 1Kor 16–19; 2Tim 4,19; ApCsel 9,36–43), Tabitáról, Főbéről. Joppét pl. Főbe készítette elő Szent Pál apostol jövetelére. Majd pedig azt olvassuk, hogy Főbe testvér egyedül fáradozik a kenchrői egyházban (Korinthus kikötőjében, ApCsel 18,1) stb.

Az első diakonisszáknál főleg az ragadott meg engem, hogy mily bátran végzik az apostolok által reájuk bízott feladatokat.

Csak járjuk végig a katakombákat, csak olvassuk az apostolok leveleit, és látni fogjuk, hogy ezek a diakonisszák ugyancsak erős asszonyok voltak, mégpedig a szó szentírási értelmében. És a történelemből mindinkább kiderül, hogy egyesek közülük mily nagyszerű missziót teljesítettek! Sok helyütt valóban előkészítették az Úr apostolainak útjait.

Micsoda lelkierő, ügyesség, jellemesség, okosság kellett akkor is, és kell ma is egy ilyen exponált, magános, felelősségteljes hivatal betöltésére! Akárcsak a hadseregnél! Hacsak csupa közlegény volna, bármennyire jófegyelműek lennének is, nem lehetne háborút viselni, ha a tehetséges hadvezérek mellett nem volnának képzett tisztjeik. Viszont a közlegények között is akad sok vezérnek született egyéniség.

Valami Ignác Reifről írták a lapok, hogy mikor a harcban tisztjét lelőtték, akkor ő az elesett tiszt kezéből kiragadta a kardot, „Előre”-t vezényelt és három ágyút zsákmányolt ... Másodszor is megtörtént, hogy tisztje elesett, és ő megint átvette a vezénylést. ... Békeidőben talán sohasem érvényesül, és nem derült volna ki, hogy milyen hősies, bátor, vezetésre alkalmas egyéniség. De egy olyan komoly és rettenetes helyzet, mint a háború vagy egyéb nagy csapás, minden nemes, elhivatott lélekből kisajtolja, felszínre hozza a benne szunnyadó legnemesebb tulajdonságokat, tehetségeket.

Vannak emberek, akik komoly, nagy időkben egyszerre hivatásuk tudatára ébrednek és valamivé lesznek. Gyorsabban megérnek, mint különben. – Mindenféle új képesség fejlődik ki bennük és pattan ki belőlük, megnyilatkoznak észbeli tehetségeik, gazdaggá lesz a fejük-szívük annak a nagy szükségletnek láttára, hogy oly sok a vezetésre szoruló ember, és oly nagy a hiány vezetőikben.

Tagadhatatlan, hogy aközött, amit a háborúról most mondtam, és a diakonisszák feladata között nagy hasonlóság van. Amint a harc sorsa sokszor attól függ, hogy a szükség idején jó vezetője van-e egy-egy csapatnak vagy sem, hasonlóan van ez a lelkek szolgálatában is.

Mikor a kereszténység megszületett és fejlődésnek indult, akkor nyomasztóan felelősségteljes volt a helyzet. tűzzel, vassal, börtönnel, szenvedéssel, halállal számolt az, aki a hit terjesztésére vállalkozott. És az arra hivatottak mégsem tudták abbahagyni a lelkek szolgálatát, mert a Szentlélek tüze serkentette őket. A magvetésnek volt ez az ideje. Akkor is különféle emberek álltak bele ebbe a munkába. Olvassuk a szentek történetében, hogy nemcsak a felszentelt papok, hanem sokszor egyszerű szolgálok, közkatonák lettek a hit terjesztői. Az egyik diakonissza, Tabita pl., aki egy takácsnak volt a leánya, az egyik „ecclesiának” (egyházközségnek) lett az előkészítője és megteremtője. – *Nagy idők nagy embereket tudnak kicsihozni, ha azok nem állnak ellent, és nem rontják el gyávasággal, jellemtelenséggel ezt az isteni művet.*

Mi is nagy időkben élünk. – Kérdezzük magunktól, „mit akar tőlem az Úr?” Nem azt akarja-e, hogy amikor látom, hogy papokban, szerzetesekben, szentekben oly nagy hiány van, és a sokféle feladat szinte elnyeli a hivatásos vezetőket, nem kellene-e nekem is „Ignác

Reif'-nek lennem?! Ha látom, hogy nincs elég hivatásos vezető, hogy akkor Isten kegyelméből *legyek én vezető egyéniség!* Nem nagyravágyásból, nem szereplési viselkedésgből, nem parancsolási szándékból, hanem megbízhatóságban, jellemesség dolgában, súly tekintetében, felelősség és munkavállalásban legyek az elsők közt. Lám, Szent Pál milyen elismerően ír ezeknek a diakonisszának a munkájáról! ... Jaj, csak én ne legyek felelőtlen, megbízhatatlan, akinek tízszer-hússzor kell valamit mondani! Ha ilyenek lettek volna az első diakonisszák, milyen hátránya lett volna ez az Egyháznak!

Egy városnak volt egy Tabitája, egy Főbéje, egy Prizskája – és az apostolok hagyatkozhattak rájuk!

Plinius azt írja Traján császárnak, hogy ő ellenséges lelkülettel ment a katakombákba. De amikor ott a keresztények rázendítettek az énekre, akkor elámult. Ilyent még nem hallott! Az égi zene volt! Mert ez első keresztények nemcsak ájtatosan énekeltek, de tudták is, hogyan kell azt tenniük, mikor kell desz-t és mikor fisz-t énekelni.

Az élet is olyan, mint a zene, az ének: bizonyos nehézségekkor, fordulópontnál dől el az egész tudás, a siker. Mit ér annak az énekkarnak a tudása, amelyik nem éneklí jól az átmeneteket, a hajlatokat?! Így lehet valaki kitűnő, hanem ha jön egy próba, egy kísértés, és abba belebukik, mit ér az egész kitűnősége?!

... tökéletes éneket!

... tökéletes cselekedeteket!

a döntőhelynél, a fordulópontnál ott, ahol kitűnik a tudás, ahol eldől a csata. Minden csata percek alatt dől el. Elvégre akármilyen hosszadalmas, bonyolult egy helyzet, egyszer mégiscsak kulminál, csúcsponthoz jut. A szembenálló hadsereg végül is úgy helyezkedik el, hogy egy városnak, egy hegynak a birtoklásától függ az egész harc sorsa, kimenetele ... Ott dől el a siker minden zenénél, és ott dől el a csata minden hadműveletnél, ahol fordulóponthoz jut ...

A szentek tudománya az élet minden körülményében megtalálható és gyakorolható. Ez a szentek stílusa, életszentségük nyitja: hogy minden tettük tökéletes. A szentek sem mindig nagy dolgokat vittek véghez, de amit tettek, az apróságokat is, tökéletesen tették. – „*Age quod agis.*” – „*tedd teljesen, amit teszel.*” – „*Jól tedd meg művedet, mert becsületed művednek minőségén fordul.*”

Ha én bármilyen csekélynek látszó megbízást megyek teljesíteni, azt is ebben a szellemben tegyem. Nem azt mérlegelem, hogy milyen az a feladatkör, amit reám bíznak, hanem a hű sáfárok közé akarok tartozni, akik a reájuk bízott kincessel jól gazdálkodnak. Ha tisztában vagyok azzal, hogy mit választottam, akkor nem szabad meghátrálnom, ha feladatomból döntő pontokhoz jutok, mert ha ezt tenném, nem felelnék meg.

Imádkozzunk sokat azért, hogy mi is azok közé tartozzunk, akik a döntő pillanatban segítenek a győzelmet kivívni. Ne védekezzünk azzal, hogy vezető szerepre nem sokan hivatottak. – Hány esetben választ ki az Úristen nagy dolgokra éppen szerény tehetségű embereket, csak nem szabad a kegyelemnek útját állni.

Egy-egy ilyen vezérlélek maga köré gyűjti „katonáit”, a munkatársakat, és a lelkekért való harcban sok-sok csatát nyer meg velük.

Megfelelő százszázalékos vezérlélekért imádkozzunk, akik a maguk helyén tökéletesen működnek, és akikre úgy rá lehet bízni egy-egy munkaterületet, mint ahogy az Úristen az apostol által Tabitára bízta Joppe városát.

Egy ilyen szent diakonissza ellenállt minden kísértésnek, gyűlölködésnek, rágalomnak ... szinte magunk előtt látjuk, hogyan intézkedett okosan, készítette elő az egyházközséget az apostol jövetelére, gondoskodott a szegényekről, betegekről és árvákról, a halottak eltemetéséről. Egy diakonisszának mindenhez kellett értenie ... és én csak ezt vagy azt a részletet tudnám megtenni?!

Minden főnöknő (felelős vezető) az Úristen „mindenese” kell hogy legyen.

Kell értenie a háztartáshoz, felül kell tudnia vizsgálnia az éléskamrától kezdve mindent, ugyanakkor reprezentálnia, képviselnie kell tudnia, tapintatosnak, finomnak kell lennie ideges civódó személyekkel is, és mindenekelőtt jó példát kell adnia. Valóban sokoldalúnak kell lennie!

Mindennap imádkozunk a Szentlélek Úristenhez, hogy szabadítson meg minket minden merevségtől, szűkkeblűségtől, felületességtől; kérjük, mutassa meg nekünk, hogy ilyen nagy szükségben, ilyen szomorú időkben, mikor minél több vezetőegyénségre van szükség, mit kell tennünk, hogy azzá legyünk? – Ilyenkor az ember legyőz minden önző, kicsinyes szempontot. „Én rendelkezésedre akarok állni!”, mondjuk szívből az Úrnak. Ehhez azonban, mint látjuk, sokoldalúnak kell lenni. Valakinek lehet kenyérkereseti pályán „szakmája”, de a lelkekért viselt harcban mindenkinek az ő egész belső kincstárát fel kell tárnia, szinte pazarlóan rendelkezésre kell bocsátania.

*

Forduljunk a szent diakonisszákhöz, hogy az ő közbenjáró imájuk ébresszen a Missziótársulatban minél több vezető egyéniséget, akik képesek a lelkeket vezetni, irányítani, mert az Úr rendelkezésére bocsátották magukat.

1914 decemberében

V. A misszió nővér hivatása

Minekünk, akiknek az Úristen misszió nővéri hivatást adott, egészen különös pszichológiára, sajátos lelkiségre kell szert tennünk. – Mi sem egészen úgy nem élhetünk, mint a világi nők, akiknek megvan a maguk rendes, világiaknak való életkeretük, viszont az apácák életmódját sem követhetjük, akik a zárdai életre kaptak hivatást. A mi hivatásunk bizonyos vonatkozásokban egyiknél is, másiknál is nehezebb. Minekünk rendkívül kiegyensúlyozottnak, belül jól felépítetteknek kell lennünk, hogy a világból felénk áradó sok előre nem látható munka, támadás, szétforgácsolás, nyugtalanság közepette lelkünkben kellő rendet tudjunk tartani – és ugyanakkor (mert hisz ez missziónk főfeladata) a munkánk, hivatásunk közben felénk áradó nyugtalan életre – legalább is részben – megnyugtatólag tudjunk hatni.

Úgy vagyunk e részben, mint a forró égővre szánt hangszerek. Azokat a gyárban egészen rendkívüli gonddal készítik elő: külön e célra alkalmas anyaggal enyvezik, különleges fából készítik, megfelelő lakkal és politúrával látják el, egészen másféle húrokkal szerelik fel, mint a hazai hangszereket. Miért? – Mert az a mindent átjáró forróság, mely a déli égővön uralkodik, az olyan hangszereket, amilyenek a mieink, néhány nap alatt szétmállasztaná. Az ilyen más éghajlatra szánt dolgokat egészen különös technikai törvény szerint kell elkészíteni. Külsőleg, látszatra mintha egyforma volna a többi, hozzá hasonló tárggyal, de ha helyébe egy más, nem ilyen gonddal elkészített hangszert küldenének, csak akkor látnák meg a nagy különbséget!

Ami a keretet illeti egy misszió nővér és egy másfajta nővér élete között is látszólag talán alig van különbség. De vigyünk egy másik kedves nővért a mienkhez hasonló zajos munkába, úgy járunk vele, mint a nem erre a célra készített zongorával pl. Afrikában. – Miért? – Azért, mert a misszió nővér életéhez egészen különleges hivatás kell. A zárdai élet védettségénél fogva bizonyos tekintetben sokkal könnyebb, és azt se feledjük, hogy a legtöbb szent zárdában élt, s ott érlelődött azzá.

A mi hivatásunknak legjellegzetesebb sajátossága az, amit szociális missziós vonásnak nevezhetünk: a sok rendezést, telefonálást, utazást, előadást, négy szemközi beszélgetést, látogatást, hivatalos utakat, levelezést, és ami még munkánkhoz tartozik, azt olyan rendkívüli feladatnak kell tekintenünk, mint a forró égőv alá küldött hangszert, amely reánk vonatkozólag is különös előkészítést, „enyvezést és húrozást” igényel – ha meg akarunk felelni rendeltetésünknek.

Hogyha az ember kezdő a lelki életben, és hallja, hogy X. Y. zárdába lépett és ott egyszerű házinővér akart lenni. – „Micsoda alázatosság” – gondoljuk, és méltán. – De ha az illető a világban a mienkhez hasonló helyzetben volt, és sok éven át élte ezeket a nehéz körülményeket, akkor megértjük, hogy ezek elől zárdába menekül.

Egy udvarhölgy, akinek élete sokban hasonlít a mienkhez, mondotta: „Nálunk csak éppen úgy van, mint a misszió nővéri hivatásnál, hogy vagy megszentelődik, vagy jellemtelenné válik az ember.” – És ez így is van. Mert az olyan szolgálat, mint a mienk is, teljes önátadást igényel, és akkor életszentségre vezet, vagy bomlasztólag hat a lélekre.

Ha az ember éveken át áll a mi misszióinkban, akkor kezdi érteni: egy udvarhölgynek szerzetesnővé lenni valódi pihenést, üdülést jelent. Nem folyton diplomatikusan és udvarias beszélgetéseket folytatni, hol szegény pártfogottakkal, hol nagy urakkal, hol pedig bonyolult családi vagy egyesületi ügyekben, – hanem nyugodtan, előre meghatározott napirendben pontosan körülírt munkát végezni, micsoda megpihenés ez a léleknek! Mennyivel könnyebb e részben a szigorú zárdákban! Ott az idegeneket a portán vagy a fogadószobában intézik el az arra kijelöltek, s a világ különben kívül marad. – Mennyivel egyöntetűbb az ilyen élet, ahol nem kell folyton a külvilágban forgolódni s állandóan küzdeni a lélek szükséges egyensúlyáért.

A zárdái élet előnyeit e tekintetben össze sem lehet hasonlítani a mienkkel. De tőlünk az Úristen nem ezt az életformát kívánja.

Viszont azt is látjuk, hogy a legszigorúbb szerzetekből a forгатagba mennek, és az egyik előadást a másik után tartják. – Miért? – Mert úgy gondolják, hogy az Úristen dicsőségét ezzel az eszközzel jobban tudják manapság előmozdítani. – Azt mondják, ha Szent Pál ma élne, minden bizonnyal újságíró lenne. Világiasan hangzik ez a beszéd, pedig igazuk van az illetőknek. Mit érne el ma egy olyan újságíró, mint Szent Pál, aki apostoli erejével megtörné a világ szelleméből fakadó rossz hatásokat! Ez volna azután az igazi apostoli munka! – A mai körülmények között Szent Pál minden bizonnyal ezt a módot választaná, vagyis a modern technika legalkalmasabb eszközeit használná fel az apostolkodásra. Mint ahogy *minden apostoli lélek a saját kora legmegfelelőbb eszközeit használja fel működéséhez*. El sem tudjuk ma még képzelni, hogy a jövő buzgó emberei milyen eszközöket fognak a lélekmentésre igénybe venni. Minden időknél ilyen vonatkozásban le kell szakítania a maga virágát!

Nekünk bele kell törni magunkat abba a gondolatba és feladatba, hogy *a modern követelményeknek megfelelő formában éljük a mi életünket Isten dicsőségére és a lelkek javára*.

Minél nyugtalanabb, minél külsőségesebb egy életforma, mint ahogy a mienk az: annál nehezebb. Éppen ezért annál jobban kell arra törekedni, hogy belülről jól megszervezett legyen, hogy oda legyen szilárdan építve az örök alapokra, nehogy a külső behatásokra meginogjon.

Nézzük csak a Duna-parton levő nagy vaskarikákat, melyekhez az uszályhajókat kötik. Milyen kimozdíthatatlanul vannak azok odaerősítve! Nem árt azoknak semmiféle erős hullám! – A világ bennünket is folyton ki akar emelni lelki békénkből, nyugodtságunkból. – Hogy ez ne sikerüljön, és hogy a nyugtalanító események ki ne szakítsanak bennünket egyensúlyunkból, hanem megmaradjon bennünk a béke, oly szilárdan kell az örök alapokhoz erősíteni lelkünket, mint a hajókat a Duna-part vaskarikáihoz. Csak ha ilyen erősek vagyunk, tudunk eleget tenni szociális misszióink követelményeinek. – És ha úgy érezzük, hogy lelkünk karikája valahol lazulni kezd, hogy a sok gond, benyomás, munka árja lefelé húz, akkor hamarosan meg kell erősíteni a „karikát”, nehogy bajt okozzon. És milyen fáradtság megerősíteni azt, ha meglazult! – Milyen nehéz feladat lelkünket újra egyensúlyba hozni! – Pedig mi csak akkor tudunk a mi bonyolult kötelességeinknek megfelelni, hogyha *az örök igazságok alapköve olyan erősen fogja bennünk azt a bizonyos karikát = lelkünket*, hogy ott nem történhetik semmi baj: azaz, ha mi olyan jól megszervezett, olyan alaposan előkészült lelkek vagyunk, hogy semmi sem tud kitéríteni lelki egyensúlyunkból.

Hogyha egy missziónövér elkedvetlenednék, vagy ha egy missziónövér könnyelműen elmulasztaná szociális missziós kötelességeit, mind a kettő teljesen hibás dolog lenne. Aki elkedvetlenedik, elcsügged, az vét szociális küldetése ellen, aki viszont nem fájlalja e részben kötelességmulasztását, az szintén hibázik sajátos hivatása ellen. – Lám, milyen finom megkülönböztetések között kell eltalálnunk az igaz, a helyes utat!

Ezen az úton járni nehéz. Talán sokszor meg is környékez a kísértés, hogy sokkal könnyebb lenne a zárdái életnek világtól elkülönített útjait járni. De tőlünk ezt akarja az Isten.

A kedves *házinővéreknek* is jó ez a tanítás. Jobban megértik belőle, hogy hivatásukban milyen boldogoknak kell lenniök. Oktalan az az otthon dolgozó, aki a sok munka miatt zúgolódik. Nem tudja, hogy az embernek sokkal súlyosabb terhe is van, mint akármilyen, a házban végzett nehéz munka. A legnagyobb önmegtagadások egyike talán az, ha valakinek annyira kifelé kell adnia magát, hogy alig tud saját lelkének mélyére hatolni. – Lám, aki főz, varr, vagy egyéb ház körüli munkát végez, s egyáltalán nem, vagy csak alig kell másokkal érintkeznie, az munkája közben sokkal *közvetlenebbül* foglalkozhatik lelkével, Istenével.

Aki külső munkában van, az is Isten dicsőségére fordíthatja munkáját a jószándék által, viszont a külső munka forгатagában az ember nem gondolhat mindig közvetlenül a Jóistenre. Éppen azért sok kegyelemre van szüksége annak, aki erre a sajátos munkára kapott hivatást, hogy megállja Isten akarata szerint a helyét.

Ebből a tanításból két tanulságot vonjon le magának mindegyikünk.

Az első a házinővéreknek szól: Mindennap térden állva adjanak hálát azért a világos, egyszerű életmódért, amelyben Istent dicsőíthetik. A házinővérek legyenek ezért hálásak, végezzék szívesen a munkát, amellyel a többiek külső, szociális feladatát megkönnyítik. Legyenek érzékelők a fárasztó külső munkát végzők iránt, és gondoljanak minél többet Istenre és az Ő dicsőítésére. – *Legyenek figyelmesek, gyengédek, gondosak a kint dolgozók iránt*, hogy azok annál könnyebben tudják elviselni hivatásuk nehézségeit és megállni ott helyüket. – És főleg imádkozzanak sokat a kívül dolgozókért! Ha így járnak el, akkor közvetlenül is részük lesz a szociális misszióban.

A második a külső munkára beosztott nővéreknek szól: Azok, akik benne vannak az izgalmas szociális missziós forgatagban, gondoljanak arra a hangszerre, amelynek nem szabad repedeznie és arra a rakparti kőbe erősített vaskarikára, amelynek sok terhet kell egy helyben tartania az áramló Dunában anélkül, hogy tágítana. Olyan sajátosan előkészített lelkületre kell szert tenniük: okosságra, mérsékletre, céltudatosságra, mely a saját lelki életükben és a szociális missziójukból kifolyó munkaterületen egyaránt minden rendetlenséget renddé tud avatni.

A külső munka okozta rendetlenséget úgy kell megtenni renddé, hogy abba soha bele nem szokunk, bele nem nyugszunk, hanem csak akkor és annyiban engedünk a rendből, a napirendből, amikor és amennyire azt sajátos küldetésünk esetről esetre megkívánja.

Minden külső tevékenységünket azzal a hazavágyó lelkülettel kell végeznünk, hogy „bár ne volna az én életemben ennyi rendetlenség”, hogy kész örömmel teszünk meg mindent, amit szociális misszióink tőlünk megkíván, de éppoly örömmel vagyunk otthon és éljük napirendünket, amikor csak lehetséges.

Ha akadna valaki, aki szeretné ezeket a napirend körüli rendetlenségeket, nyugtalanságot (habár az Úristen soha sincsen a nyugtalanságban), ha valaki ebben a szétszórtságban jól érezné magát, annak azt lelkületében el kell rendeznie.⁶

Tehát ne érezzük jól magunkat a nyugtalanságban, a „rendetlenségben”, hanem csak penitenciából, mint hivatásunk elkerülhetetlen velejáróját megadással tűrjük el azt.

Vizsgáljuk meg, hogy lelkünk tartozékai elég szorosak-e, vagy ha nem, hol van a hiba? Hogy ha felénk áradnak az élet nyugtalanító hullámai, akkor lelkünk alapjaiban hol jelentkezik valami zavar? – És ha megvizsgáltuk lelkünket és megtaláltuk, hogy hol a baj, akkor vigyük azt Isten elé (szükség esetén előljárónk, lelki vezetőnk elé) és erősítsük meg azt a meglazult karikát, hogy szilárdan kitartson helyén. Jól megszervezett és elrendezett gépezetet alkosson a mi lelkünk, hogy meg tudjunk felelni a mi tarka kötelességeinknek...

Szikszó, 1914 májusában

⁶ Vagyis ezeket a mozgalmak körülményeket csak annyiban szerethetjük, amennyiben elkerülhetetlen velejárói szociális missziós munkánknak; tehát csak mint eszközt – mint öncél egyáltalán nem jöhetnek számításba (a *Kiadó*).

VI. A Mária- és Márta-rész a Szociális Missziótársulatban

Valamelyik utam alkalmával egy zárdába kerültem, ahol a szerzetesnők éppen ájtatosságon voltak. – Micsoda más világ az! Csak egy egyszerű litániát tartottak, de minden: oltárdíszítés, elrendezés, ének oly mintaszerű volt. Ez mind a lélek vetülete és az előrelátás eredménye.

Egy nagy énekes mondotta, hogy minden hamis hang az ördögtől van. Engem annyira hevít és buzdít a jóra annak tudata, hogy ami tökéletlen, abban nincs az Isten. Az Isten a tökéleteset szereti. *Minden tökéletes léleknek a cselekedetei is tökéletesek.* Ezért olyan nagy boldogság tökéletesen végezni feladatunkat, bármi legyen is az.

Menjünk el egy olyan zárdába, ahol a szolgálatokat igazán lélekkel teljesítik, milyen példás ott minden: rendesek a könyvek, gondos a sekrestyeszolgálat, gyönyörű az ének. Nem művészek, hanem tökéletes lelkek azok. A részletekben is minden tökéletesen el van rendezve... Nem kell mindjárt azt gondolnunk, hogy könnyű nekik, mert nincs más dolguk. Azoknak sem áll több idő rendelkezésükre, mint másoknak, de ők tökéletesebbek. Min fordul ez? – Ha valaki kötelességeit jó előre átgondolja, ha valaki a maga hatáskörében előrelátóan intézkedik, akkor a kerekek rendesen járnak, jól működik az egész gépezet, míg ha ezt egyik vagy másik elmulasztja, itt is, ott is technikai akadály mutatkozik, és a munka, az istenszolgálat vagy az előadás stb. kapkodó, rendetlen, felületes lesz. – Lényegbevágó dolog tehát a kötelességeknek hogyan való elintézése. *És csak az boldog, és csak az „egész” ember, akit nem fokoz le folytonosan saját feledékenységé, felületes kapkodása.* – Ezt egyébként a jellemes ember is elérheti, habár nem él lelki életet. – *Mert a jellemes ember = egész ember.* – Mennyivel inkább kell a lelki életet élő embernek erre törekednie!

*

A mi megoldandó problémánk az, hogy mi, akik szociális munkára jöttünk a társulatba, ugyanakkor szerzetesnők is vagyunk! Mert mi a szerzetesnő lényege? Nem a fátyol, a ruha, hanem az evangéliumi tanácsok követése. Megfogadása annak, hogy a fogadalmak útján akarunk járni és közös életet akarunk élni.

Mi, misszió nővérek, *szociális munkásnők és szerzetesnők akarunk lenni egy személyben.* A külső tevékenységet akarjuk összhangba hozni a szerzetes élettel.

Ez sokszor válaszút elé állít bennünket. – Akiben erősebb a *Márta-elem*, vagyis a szociális munkás típusa, az folyton attól tart: csak a Mária-szellem valahogyan el ne nyomja a Márta szellemét! És fordítva: nagyon kell ügyelni arra, hogy a világban való sürgése-forgása ne legyen az elmélyedő élet hátrányára. Ezzel szemben a helyes elrendezés az, hogy egyiknek sem szabad a másik rovására fejlődnie. Krisztus Urunk utasítása szerint először azonban mégis a Mária-részt kell biztosítanunk. Ha nem ez lenne elsőrendű feladatunk, nem kellett volna a társulatba sem jönnünk, nem kaptunk volna hivatást a társulatba. Mert csak szociálisan dolgozni a világban is tud bárki.

A Máriáé tehát az első rész: elsősorban a lelki életet kell szem előtt tartanunk. Éspedig nemcsak egyéni lelki életünket illetően, hanem mindabban, amit a katolikus hitélet alapján az Úristen a hivatalos istentiszteletben (a liturgiában) fejlődni engedett, továbbá amit a bencés hagyományokból mi is átvettünk: a napirend, a közös ima, beosztások stb. körüli dolgokban; lelki életünkben mi mindezt nem mellőzhetjük.

Aki belépett a társulatba, és saját elgondolása szerint akarna lelki életet élni, az vétene a közösség szelleme ellen. Testületben lenni és túltenni magát a testület közös gyakorlatain, elhibázott gondolat!

Azonban nemcsak nagy általánosságban kell a Mária-részt kidolgozni és biztosítani, hanem minden részletében is. Így például a csendhallgatásnak szenvedélyes megtartásáért is lelkesedni

kell. A szilencium már mint nyelvyakorló iskola is rendkívül fontos. Aki nem érti meg azt, hogy a csendhallgatás a Missziótársulat közösségében, mint minden szerzetes-közösségben, lényeges alkatrész: a társulati élet oszlopa, az jobban teszi, ha még fogadalom előtt elmegy.

Minden előírás lelkiismeretes betartását szeretnünk kell annak ellenére, hogy azt néha nehéznek találjuk... Ha a munka szükségessége megkívánja, menjünk az előjáróhoz és kérjünk fölmentést. Kivétel mindig van. De aki a szabadosságot a szociális munka címén akarná mentegetni, és a munkából kifolyó szükséges nagyobb szabadságot a maga felfogása szerint akarná kihasználni, az a másik irányban esne túlzásba, és vétene a mi sajátos szellemünk ellen.

Aki helyes lelki beállítottságú ember, az mindig tudja, hogy az adott esetben valóban fölmentheti-e magát a napirend alól, vagy pedig későbbre halaszthatja-e azt a sürgősnek látszó feladatot. – Mikor szabad a szabályt így átlépnem? – Ha különben valakiben vagy valakinek kárt okoznék ... A kárt az Úristen soha nem akarja. Tehát csak akkor vonhatom ki magam esetenként egy szabály megtartása alól, ha valóban kár elkerüléséről van szó.

Az első tehát mindig a Mária-rész. Itt is elsősorban az istentisztelet körül kell mindent alaposan, jól megszervezni és jó előre elrendezni. Ez a leglényegesebb dolog ... Azután a napirend, a pontos csengetés, a szilencium, egyáltalán minden, ami vele összefügg: ami az istenszolgálatra vonatkozik ...

Ha a Mária-részt az egész vonalon jól biztosítottuk, akkor a Márta-rész, vagyis a szociális missziós munka is jól megoldozott lesz.

A munka a lélek vetülete. – Munkánkról meglátszik az is, hogy lelki életünkben rend van-e, vagy nincs-e ott valami hiba? Ha igen, akkor első feladatunk az, hogy tegyünk róla. – Csak ha itt, a lelki életben minden rendben van, csak akkor sikerül szociális működésünk.

A szociális működésben nem a zseniális ötletek hoznak sikert. Azzal nem intéződik el egy-egy feladat, hogy nagyszerű tervet tud valaki „kigondolni”. – Csak a szolid, az alapos, állhatatos, kitartó munka vezet eredményhez. Egyúttal ez az alap, amelyen a többi képesség is kifejlődhetik. A gyökér pedig nem egyéb, mint a szolid, kitartó munka.

Először azonban meg kell dolgozni a talajt, amelyben azután a gyökér élhet és jól fejlődhetik.

A mi nagy feladatunk az, hogy a Mária-résszel párhuzamosan a Márta-rész jól kikristályosodjék. *A mi Mária-részünkbe, amelyet Szent Benedek stílusában alakítunk ki, s melyre azt mondhatjuk, hogy lényegében készen van, bele kell dolgozni a legkisebb részletekig a Márta-részt, hogy így kialakuljon az a típus, amit az Úristen akart a Szociális Missziótársulat alapításával...*

Budapest, 1915.

VII. Az elhatárolás művészete

Azt bizonyára már mindannyian hallották, hogy nemcsak a munka vetülete a léleknek, hanem a lakás is rendkívül jellemző a családokra, az egyénekre.

Nemrégiben olvastam egy könyvet, amely a hamburgi polgár és lakása közt tesz ilyen összehasonlítást. A hamburgi polgárok nagyon előkelők. Ott a polgár fogalma többet jelent, mint amit Magyarországon alatta általában értünk. A hamburgi polgárok között igen sok a tengerészcsalád, akiknek a világ minden részével óriási kiterjedésű összeköttetésük van. A legtöbbjük igen gazdag, de vannak szegényebbek is, azonban mind előkelők. Ha az ember a lakásukon felkeresi őket, s ott egy kicsit körültekint, azonnal megismerheti lelkületüket.

Először is az tűnik fel, hogy óriási gazdagságukhoz viszonyítva aránytalanul szerényen laknak... Egy pár szobában, többnyire régi kis házakban. De valami tiszteletreméltó van ezeknek a patricius családi házaknak belső elrendezésében.

Feltűnő a roppant nagy tisztaság. – Legfeljebb a levendula illata árad a lakásokban. A falak nincsenek teleaggatva értéktelen képekkel. Az egész berendezés egy pár gyönyörű, régi bútor és egynéhány nagyon értékes kép. De sehol semmi haszontalan csecsebecse. Tulajdonképpen nem is lehet részletezni, hogy mi teszi a lakás összhatását, de világosan érezni, hogy az megvan, s ebből az ottlakók lelkületére lehet következtetni.

Ha megismerkedünk azzal a nyugodt, biztos, céltudatos, részleteiben kidolgozott típussal, amely főleg a hamburgi és angol családokat, általában az északi népeket jellemzi, akkor elgondolkozunk azon, hogy hogyan fejlődtek ezek ilyenekké.

És én azt hiszem, hogy egyebek közt azért lettek olyan kiválóak, mert egy gondolatnak élnek, mindegyik egy eszmének adja át magát teljesen. Annyira beledolgozzák magukat feladatuk vezérgondolatába, hogy aki kereskedő, az ízig-vérig kereskedő, aki tengerész, az olyan kiváló, hogy nem lehet őt felülmúlni. Prohászka püspökatyánk igen találóan mondja erre vonatkozólag: „*Menschen aus einem Guss*” – egy öntetből való emberek. – Nem ide-oda kapkodó, nem összefoltozott emberek, hanem egy eszmének élő, stílszerű egyéniségek.

Ilyen egyéniségekké csak azok válhatnak, akik egy bizonyos fajta keménységet is felvesznek programjukba, akik betartják Goethe mondását: „*Willst du, dass dich dein Magnet wohl leite, hüt' dich vor Magnetsteine, die dich ableiten!*” – „Ha azt akarod, hogy irány tud téged az élet minden cikkcakkjánál jól vezessen, akkor óvjad azt egyéb mágnesességtől, nehogy téged más útra tereljen.” – *Mibelőlünk sem lesz egységes lélek, ha nem kerítjük el magunkat szellemi, lelki sövényvel*, bizonyos keménységgel mindattól, ami megzavar minket a mi típusunknak, hivatásunknak kialakításában.

Püspök atyánk (Prohászka) egyik beszédében sokat beszél a harcról, küzdelemről; azonban nemcsak a kenyérkereső nő él ilyen küzdelemben, a missziónövér is ilyen harcos életre vállalkozott. A missziónövérek folyton harcolni kell mindenféle, a programjától elcsábító gondolatok és tervek ellen. Akik kint vagyunk a szociális munka forgatagában, azok számára a folytonosan felénk áramló eszmék, ötletek, ajánlatok, tervek, tanácsok, hírek, újságok, mindmegannyi vas és acél, amelyek – ha idejében ellent nem állunk – lelki iránytűnket eltérítik tulajdonképpeni hivatásunktól. És akkor olyan is lesz az életünk, mint a vassal érintkező iránytű: nem mutatja a helyes irányt.

Szolid munkát, igazi munkát nem lehet annyifelé végezni. Aki mégis megkísérli, annak a munkája humbug, külsőséges látszat szerinti és nem alapos. – A gyenge, véges erejű ember egyféle dolgot sem tud tökéletesen megcsinálni, annál inkább felületességre vallana többet vállalni, mint amit lelkiismeretesen éppen hogy el tudunk végezni. – Az élet olyan rövid, és az ember erői olyan kicsinyek, hogy választani kell, mi az ő feladata; és egy bizonyos kegyetlenséggel, vagyis okossággal, céltudatossággal el kell metszeni életében mindent, ami ennek kialakulásában megakadályozza.

Legyen mindenki a maga feladatkörében egészen kiváló, és töltse ki teljesen azt a kört, amelybe az isteni Gondviselés az engedelmesség által állította, és őrizkedjék az őt elvonó szétforgácsoló dolgoktól...

Visszatérve a patrícus lelkületre: feltűnő abban, hogy minden milyen nyugodtan folyik és milyen előrelátóan meg van szervezve.

Előrelátóan kell nekünk is mindent elrendezni és megszervezni. Ez sokszor csak azért nem sikerül, mert figyelmünk mindenféle nem lényeges dolog által elterelődik a főfeladattól. – Ha valaki egy ügyre beállított, egységesen körülhatárolt, koncentrált, összpontosított, jól megszervezett lélek, annak a munkája is ilyen lesz.

Ez nemcsak a külső szociális munkára, hanem minden itthoni munkára is vonatkozik.

Nekünk Isten színe előtt többet kell gondolkoznunk afölött, hogy az Úristen mit is akar velünk? Mire kaptunk tulajdonképpen megbízatást? Akár főnöknő, akár sor-nővér vagyok, teljesen a feladatomnak élek, és minden egyebet, bármennyire vonzónak látszana is, ami érdeklődésemet, kíváncsiságomat, szereplési vágyamat csalogatja és kötelességem jó végzésétől elterelne, életemből eleve kizárok. – Ez kísértés, aminek ellent kell állni! Amint ellenállna az a hamburgi tengerész, ha egyszer eszébe ötlene, hogy vajon festő vagy nem tudom mi nem lehetne-e?

„*Das Genie zeigt sich auch im Begrenzen.*” A lángész a meghatározásban is mutatkozik. Az élet annyi teret nyújt mindenkinek, de ugyebár, csak az oktan képzeletbe magának, hogy egy rövid emberéletben mindent meg tud oldani?

Tehát gyakoroljuk magunkat ebben a nagy tudományban, az *elhatárolásban*. Ha ezt nyugodtan, egész erővel és következetesen megvalósítjuk, akkor alakulunk ki olyan stílusúvá, amilyenről az északi országok lakóinál folyton-folyvást nagyszerű benyomást nyerünk. Az a céltudatosság, az a rendíthetetlen nyugalom nem temperamentum dolga, hanem az „egy ügyre beállítotttságban (egy ügyűség)”, az elhatárolásnak a művészetében rejlik, abban, hogy meg tudjuk a lényegest különböztetni a lényegtelenről, és annak alárendelni mindent.

Az imaórák alatt sokszor lelkiismeret-vizsgálatot kell tartanunk. Ilyenkor mindig úgy igazában álljunk az Úr színe elé, és vizsgáljuk meg magunkat jól, hogy mit kell nekem elhagynom, és mit kell nekem megtennem, hogy eltaláljam az Isten gondolatát énrólam – a Missziótársulatról. – És Istennek ezt a megismert gondolatát nagy erővel kell érvényesíteni és annak mindent alárendelni. És minden csábításnak, amely nagyon sok oldalról és szünet nélkül árad felénk, egy bizonyos keménységgel ellent kell állni. Csak ezen a módon lehet valaki olyanná, mint ezek a minden komoly ember által tisztelt, megbecsült patrícus lelkek, olyan céltudatos, nyugodt, alapos, nem kapkodó emberekké.

És ez nagyon visszahat az idegekre is. Az ember csak akkor tud idegeiben megnyugodni, ha tisztában van feladataival, teljesítőképességeinek határával, és az életében ennek vet alá mindent, úgyszólván ilyen értelemben nincsenek „határvillongások”.

Budapest, 1915. február 3.

VIII. Az igazmondásról

Gondolkoztunk-e már afölött, hogy mi a különbség a világi és az evangéliumi karakter (jellem) között? Ha a hasonlatot a jellem szempontjából akarjuk felállítani, azt kell mondanunk, hogy a különbség az elvekben van. – Az átlagos világi embert vagy egyáltalában nem vezérlik elvek, vagy hitvány elveket vall, minket pedig kizárólag olyan elvek vezérelnek, amelyek az Evangéliumban gyökereznek.

Foglalkozzunk most közelebbről az elvek kérdésével. *Ha meg akarjuk határozni, hogy mi az elv, azt mondhatjuk: az elv az egész életet irányító vezető gondolat, és mint olyan, nemcsak a főirányt szabja meg, hanem részletekben is vezérel, és minden apróságot stílszerűsít.* – Ha megnézünk egy gót stílusban épített dómot, azt látjuk, hogy azon minden, még a legkisebb rozetta is gót stílú. Ez nagyon jó hasonlat. Megmutatja az embernek, hogy a stílust minden követelményével hogyan kell az utolsó jelentéktelennek látszó aprósáig kidolgozni. Csak így érjük el a tiszta stílust. A keresztény jellemnél ugyanezt tapasztaljuk. Annak életében is minden részlet „stílszerű”, semmi apró jellemtelenséget nem tűr meg, mert a kis ívecskék akkor már más stílusok lennének. *Nem mondhatunk le egyetlen elvről sem anélkül, hogy csorbát ne ütnénk az egész karakteren, jellemen.*

Ilyen alapvető elv az abszolút igazság. Azon erények egyike, amelyet a keresztény jellem, tehát a missziónövér sem nélkülözhet: *az abszolút igazmondás.* A bőbeszédűségnek mindig sok az alja, azért int a Szentírás, hogy: a ti beszédek legyen igen-igen; és nem-nem. – És Foerster: úgy kell igen-t mondani, hogy abban az igen-ben a nem-ből semmi ne legyen. És ha nem-et mondunk, akkor semmi titkos beleegyezés, ígéret vagy remény az igen-ből ne legyen benne.

Az igazlelkűségről szépen ír Selma Lagerlöf „Jeruzsálem” című regényében. Az Ingmar Ingmarson család ősi parasztdinasztia, egyszerű földművesemberek. Jellemük azonban oly feddhetetlen és keresztény, hogy bár soha semmiféle tisztséget nem töltöttek be, az egész környék mint vezérüket tisztelte őket. Hogyha beléptek a templomba, a közösség felállt. És ha valamiben dönteni kellett, az Ingmar Ingmarsonok tanácsát kérték. Mindenki bizalommal fordult hozzájuk, mindenki nekik mondotta el minden gondját, aggodalmát: udvarházuk bizalmi központ volt. (A svédok általában ilyenek; jó faj, tiszta faj, megbízhatóak, szűkszavúak. Előkelők, nem pereg a nyelvük.)

Az Ingmar Ingmarsonok fontos kérdés esetén lehunyják a szemüket, előbb gondolkoznak, s csak azután adnak választ. Nem sietnek el semmit. – Leírja a regény, hogy az egyik Ingmarson egy gyönyörű májusi reggelen az eke szarva mögött halad. Nagy probléma gyötri: egy olyan asszonyt szeret, aki nagy bűnt követett el, amiért is háromévi fegyházra ítélték. Most fog szabadulni. Nem tudja, mitévő legyen?! Attól tart, hogy a fogházból kijött asszonyt a cselédség nem fogadja majd el, és hogy a község előtt sem lesz majd becsülete. – Mit tegyen? Hosszan tusakodik ... az Ingmarsonok mindig megfontoltak ... végül győz az igazság; az ő családjának jellegéje: „az Ingmarsonok mindig az Isten útjait járják” ... és elmegy az asszonyért a városba ...

Hogy mi Isten útjait járjuk, arról meg vagyok győződve ... vagyunk-e azonban ilyen kristályos jellemek? Megadjuk-e magunknak az összes erkölcsi kérdésekben a szükséges pszichológiai időt, hogy azután „egészen” és pontosan tudjunk nyilatkozni és az igazság mellett kitartani akkor is, ha nincs is belőle hasznunk, nem a haszonért, hanem a mi lelkünkért, a jellemünkért.

Legyünk olyanok ebben, mint az északi népek: szilárd jelleműek, igazak. – Legyünk jellemünkben teljesen eszményiek, épek. Ezért kell fegyelmezni a nyelvet.

De ne csak a mi nyelvünket, védenckéinkét is erre neveljük. Ügyeljünk az elhamarkodott beszédekre magunknál is, a reánk bízottaknál is! Ha megfontolatlanul mondanak valamit, neveljük rá őket, hogy a helytelent kijavítsák, a valótlan állítást visszavonják. – *Az ép jellemet*

csak a nyelvnek szeplőtlenségével lehet elérni. – Azért mondja a Szentírás: Az angyal az oltár mellett áll, és parazsat tesz a serpenyőbe. Ebből a parázból izzó szentet vesz ki, és azzal égeti ki mindazt, ami nem „igaz”. Ez a „kiégetés” nincs fájdalom nélkül. Ha visszavonjuk azt, amit rosszul mondtunk, ez a megalázódás fájdalmas, de az Úristen éppen azt akarja, hogy ezzel a fájdalommal égessük ki az igaztalant a mi jellemünkben. Ha valaki megkíméli magát attól a fájdalomtól azzal, hogy elhallgatja, amit meg kellene vallania, ront a jellemén.

Kérjük a Jóistent, hogy mi ilyen kristályos jellemek legyünk, akik mindig az Isten útjain járunk, megfontoltak, előbb gondolkoznak s csak azután beszélnek, és ha nyelvükkel hibáznak, jóváteszik azt, és ezáltal kiégetik jellemükből mindazt, ami a hazugság szellemétől van.

*

Erre a leckére – az igazmondásra mint alapvető elvre – egész életünkön át gondoljunk. – Ne feledjük soha, hogy ez főelveink közé tartozik. A mi jellemünk kialakítása szempontjából majdnem első feladatunk, hogy ezt kitűzzük magunknak, ezen dolgozzunk. És valahányszor hibáztunk ebben, kezdjük megint újra. Alkalmazzuk a „parazsat”, égessük ki lelkünkben a nem odavalókat, és főleg dolgozzunk lelkesedéssel ezen a gyönyörű munkán: jellemünk kisépítésén.

1913. május 5.

IX. A határozottságról

A jellem lényeges tulajdonsága a határozottság. Határozatlan egyéniséget senki sem tart jellemnek, és viszont: minden jellemes ember határozott.

Nemcsak emberekből érezzük ki a határozottságot, a jelleget, hanem a közösségekből is. Mindig azok az alakulatok hatottak a legjobban, ahol a legtöbb határozottságot lehetett tapasztalni.

Egy arc, amely hol mosolyog, hol kesereg, nem megnyerő. Határozottság, egyenletesség, biztonság, „meglettség” arcbán, emberben, társulati életben, szerzetesrendben és mindenütt: ez adja az embereknek és dolgoknak a jelleget, a jellemet. Hogy ez mennyire igaz, azt abból is látjuk, hogy mennyire igényeljük, hogy a mi vezetőink jellemek, vagyis határozott egyéniségek legyenek. *És milyen boldogság biztos vezetés alatt lenni!*

Biztos hang. – Tudjuk azt, hogy az állatvilág és emberek között sok hasonlatosság van. Így pl. a nemes lovak nem tűnnek határozatlanságot. A jó ló még azt is megérzi, hogyha a lovas magában tétozódik, hogy hová is vezesse őt. Azért pl. ingadozó emberből sohasem lesz jó lovas. – Még állatoknál sem lehet sikere. A nemes állatok ugyanis tiltakoznak a bizonytalanság ellen. – A szenteknek egész lényükből oly erő sugárzott, hogy az arénákban sokszor az állatok is meghódoltak nekik. A Szentírás is mondja, hogy a szent nem fél a kígyómarástól, és ha mérget iszik, nem árt neki. – „*Character ist Entschiedenheit und Heiligkeit ist Character.*” – A jellem annyit jelent, mint határozottság, és nincs szentség jellem nélkül.

A jellemre minél többet adni! Ez az a biztos alap, az a gránitból való bázis, mely egyedüli biztosíték, hogy a jámborság épülete, hogyha valami nagy vihar jön, egyszerre össze nem dől. Az akarat, a jellem kinevelése, kiszépítése, – nem pedig az éles beszéd, goromba fellépés teszi a határozott embert ... tudni, hogy mit akarok, mi a célom, milyen, eszközök kellenek eléréséhez. – „*Egy-ügyű*”-nek, *egy ügyre beállítottnak lenni.* Mindent úgy elrendezni, hogy annak az egy ügynek legyen alárendelve, hogy minden részlet is az egészet szolgálja.

Társulatunk minden tagjától elvárjuk, hogy határozott, jellemes legyen, vagyis hogy határozott típusa, jellege legyen, hogy ne legyen ingatag. De nemcsak az egyes tagoktól kívánjuk meg ezt, hanem azt akarjuk, hogy a társulatról, napirendünkről, munkánkról is ez legyen mondható; hogy az mind ne legyen határozatlan, bizonytalan, jelleg nélküli valami ...

Minálunk a világ egy bizonyos százalékig mindig zavart fog okozni. Ez azonban mégis csak kis sebe lehet annak az egésznek, amit a Társulat életének nevezünk, és ami fájni fog ugyan, de ami miatt nem engedhetjük, hogy a társulat jellege elmosódjék.

Fontolja meg mindegyikünk Isten előtt, hogy ő hogyan segíthetné a Missziótársulatot ily értelemben határozottá, szervezetté, rendezetté tenni ... Még a konyhaügyeket is alaposan meg kell szervezni ... mert ha ez a részletmunka nem megy jól, akkor az egész műben, a napirendben is folyton rendetlenség mutatkozik. A részleteknek is megvan a maga nélkülözhetetlen fontosságuk.

Minél jobban gondozzuk részleteiben az egészet, annál tökéletesebb lesz az.

Mindenki legalább egy részletnek a kidolgozását végezze jól. Egy ember egymaga nem tudja a feladatot az egész vonalon megoldani. A püspököknek is pl. egyházmegyei ügyei rendezésében nemcsak a helynök segít, hanem a kanonokok, az udvari papok stb. Mind együttműködnek vele.

Minden azon fordul, hogy valaki egész képességét, ambícióját (törekvését) és vágyát, amellyel az ideál megvalósításában fáradoznia kell, befektesse az ő „birodalmába”, a reábizott munkakörbe. A jól megszervezett intézményekben az egyes munkakörök külön-külön területre vannak felosztva. – „Erről a darab földről, munkaterületről te felelsz, erről pedig te – ott azonban mindenről!” Itt mutasd meg, hogy milyen vagy, és hogy hogyan akarsz és tudsz érvényesülni. Az ebédlő pl. egy ilyen darab föld, és én azon a darab földön nemcsak a magam

megszentelését és kialakítását szolgálom, hanem ugyanakkor a Társulat harmonikus fejlődését is.

Akiket az Isten meghívott egy szerzetestársulatba, azoknak a szükséges kegyelmet is megadja, hogy annak a rendnek vagy háznak sajátos feladataival, nehézségeivel meg tudjanak küzdeni. De ha ott csak lassan alakulnak ki, annak ki-ki maga az oka.

Mindenki gondolja át, hogy az ő darab földjén hogyan rendezkedhetik be jobban? – és afölött is kell gondolkodnia, hogy hatáskörét hogyan szolgálhatja jobban? A karácsonyi program: Békesség a jóakarátú embereknek! – az egész életre kiterjed. A mi békénket a rendetlenség pl. okvetlenül megzavarja, mert az ember az eszményre, az ideálra van beállítva, azt keresi, és nincs békéje, míg azt el nem éri. *Pontosság, rend nélkül nincs életszentség.* Azért nekünk, ha a karácsonyi békét óhajtjuk, rendet kell teremtenünk az egész vonalon, mert a rend mindennek a lelke. *A szentek pontos, rendes emberek voltak.* Nem egyeztethető össze az életszentség a rendetlenséggel.

És ebbe a munkába az egész energiát bele kell fektetni.

Ki kell csalni a szikrát, a tüzet a mi lelkünkben, hogy tűzzel, lelkesedéssel, minden akaraterőnk befektetésével megteremjünk azokat a gyümölcsöket, amelyeket az Úristen ennyi kegyelemadomány után méltán elvárhat tőlünk. A föld is csak akkor terem, ha abba belefektetünk. A mi lelkünkbe eddig már sok befektetés történt, most aztán teremjen gyümölcsöt!

Isten kegyelmével mi hozzá akarunk járulni ahhoz, hogy az Úr gondolatai a Missziótársulatról megvalósulhassanak.

– Hogy a jellem, a jelleg a társulat arculatán minél jobban kialakuljon, és hogy mindenki élvezhesse a biztos, kiépített rendet, és így eljusson ahhoz a békéhez, amelynek a feltétele – ne feledjük el! – a teljes jóakarát, vagyis *az én énemnek teljes befektetése* a cél elérésére. – Minden erőmből, minden tehetségemből teljes jóakarattal akarom ezt szolgálni, és akkor elérem azt, hogy béke és öröm lesz osztályrészem. Ezt a nagy örömet adja meg nekünk a Jóisten ...

„Jede Kleinigkeit wird gross, ist Gott darin.” Minden apróság nagy, amint Isten van benne. – Mi minden apróságot *Istenért, Istenben és Istennek* teszünk, és azzal egyúttal önmagunkat is boldogítjuk.

Ezeket a gondolatokat a gyermek Jézus lábainál fontoljuk meg és Neki tegyünk ígéretet, hogy mit és miben fogunk a jövőben ebben a szellemben tökéletesebben végezni.

1914. karácsony táján

X. A tiszteletadásról

Egy francia közmondás szerint: „*L'Église est l'école du respect*” (Az Egyház a tiszteletadás iskolája). – Valóban, az Egyház, mint a világ első pedagógusa, minden intézkedésében érvényesíti azt a nagy elvet, hogy a tiszteletadás, az alávetés, a lelki harmóniának, a fegyelemnek az oszlopa. *A katolikus lélek mindig tisztelettudó lélek.* A sok meghajlás az Egyház szertartásaiban nem külsőség, és nem is „testgyakorlás” céljából van előírva. Ez a külső gyakorlat vetülete a tisztelettudó léleknek. Szertartásaiban és előírásaiban az Egyház azt a belső meghajlást, alávetést juttatja kifejezésre, melyet a többség iránt az egész vonalon megkíván.

A szerzetekben szokásos nagy tiszteletadás az előljárók iránt is innen származik. Ez nem a személyeknek szól, hanem az általuk képviselt eszmének. Szerzetesrendekben az előljáró előtt tiszteletből meg kell hajolni. Ezzel az Egyház nem a főnöknőnek akar tömjénezni, hanem e szokással is emlékeztetni akarja a tagokat az eszmére, amit az előljáró képvisel, vagyis azt, hogy ő Isten akaratát közvetíti számunkra, függetlenül jellembeli tulajdonságaiktól.

Az Egyház a tiszteletnek szakavatott iskolája. – Ez a tiszteletadás a lélek fejlődésének rendkívül egészséges feltétele. Az az ember, aki ezeket a szertartásokat igazán lélekkel végzi, megszenteli magát általa. *A szívből való udvariasság és tiszteletadás, ha azt állhatatosan keresztülvisszük, nagy lelki tökéletességre vezet.*

A hivatásuk magaslatán álló szerzeteseknél a tekintély iránt való tisztelet valójában az életszentség magasiskolája. Az ilyen szerzetesek finomak, fegyelmezettek, csendesek, mint a hegedűn a szordínó, vagy a zongorán a piano-regiszter. Fellépésük nyugodt, nyílt, derűs és természetes, de ugyanakkor összpontosított, méltóságteljes, mintha súlyok volnának rajtuk. – Az ingaóra kereke addig nem forog, míg rá nem akasztjuk a súlyokat, mert az órának a járását a súly biztosítja. Mi ezekkel a gondolatokkal lelki súlyt akasszunk a mi modorunkra.

A szenteknek és az életszentségre törekvő embereknek a magatartása a legfinomabb és legszebb, csupa fegyelem és összeszedettség. nem a lármás, könnyen nyilatkozó, kapkodó modor, hanem a gyűjtött, lehiggadt, a céltudatos irányzat nyeri meg a szíveket.

*

Azt mondja egy másik közmondás: „*Mit dem Hute in der Hand, kommt man durch das ganze Land*”. Vagyis, ha udvariasak, finomak, tisztelettudók vagyunk, akkor minden szív és minden ajtó megnyílik előttünk.

Ez pedig reánk nézve rendkívül fontos, mert a Missziótársulatban küldetésünk miatt rá vagyunk utalva arra, hogy „kulcsaink” legyenek, amelyek nemcsak az ajtók, de a szívek zárjait is megnyitják előttünk. Tehát az udvariasság, és pedig lelki színezetben és lelki alapon nekünk és mindazoknak, akiknek küldetésük van a lelkekhez, végtelenül fontos, amit feltétlenül el kell sajátítani.

Ezt a világi életben is annyira szükséges udvariasságot csak akkor gyakoroljuk jól, ha soha szem elől nem tévesztjük, hogy az Egyház a tiszteletadás szakavatott iskolája. Az Egyháznak nevelő iskolájában lesznek a lelkek finomak (nem szeszélyesek, felületesek, nem ötletszerűek). – Ezt az Egyház felfogása szerinti tisztelettudást kell egészen átélni.

Ez legyen a magatartásunk mindenben: tiszteletadás, mértékletesség, önfegyelem, „önhatárolás” (hogy eddig és nem tovább), udvariasság, egyensúly stb. – Az ember lelke igazán „súlyosodik” ezektől a gondolatoktól.

Elmélkedéseinkben foglalkozzunk ezekkel a programpontokkal, mint a mi hivatásunk lényeges feladataival és sikereink lényeges feltételeivel. Minél jobban átemlékedjük ezeket, annál nagyobb egyensúlyban fogunk állni a világ forgatagában, minden nehéz helyzetünkben.

*

Miután az Egyház pedagógiai elve, hogy tisztelettel bánjunk a gyermekekkel, a rabokkal és alattvalókkal is, én ezt véremmé akarom változtatni, és *levett kalappal, alázatos tisztelettel akarok áthaladni az életen*, olyan magatartással, amely megnyitja a szíveket és a zárat, és önmagamra visszahatva a saját lelkemet is gyógyítja és építi.

Kérjük a Szentlelket, hogy ebben a nagy katolikus tisztelettudásban és tiszteletadásnak a készséges, elvhű és öntudatos megtartásában Ő neveljen bennünket.

1915 novemberében

Alapító Anyánk tanításai – V. könyv

A Szociális Missziótársulat kiadása
Budapest, 1947

Ez a füzet Alapító Anyánknak 1916-ban Székesfehérvárott (ahol nővéreink akkor öt hadikórházban teljesítettek szolgálatot) a pünkösdi fogadalomtétel előtti lelkigyakorlatok alkalmával tartott tanításait tartalmazza.

Invocatio

Bölcsesség,
Értelem,
Tanács,
Erősség,
Tudomány,
Jámborság,
Úr félelmének lelke
szállj reánk!
Szent Benedek Atyánk,
Ráncé apát,
Eleonóra de Valense,
Néri Szent Fülöp,
Szent Vince,
Keresztes Szent János,
Római Szent Franciska,
Kis Szent Teréz,
Szent Ágoston,
könyörögjetek érettünk.

Bevezetés

... oly másodrendű az, hogy a lelkigyakorlat vezetője, a maga részéről ilyenkor mit mond vagy tesz: egyedül csak az szükséges, hogy *magát csupán felajánlott eszköznek tekintse*: drótnak, kábelnek, összekötő kapocsnak az Úristen bőséges kegyelme és az illetők lelke közt, esetünkben az Úristen és tiköztetek. És mivel valóban az Isten iránti engedelmisség állított oda, ahol állok, ez a két gondolat minden aggodalomtól megszabadít.

*

Már a lelkigyakorlat elején szükségesnek tartom megmondani, hogy én is arra készülök veletek szemben, amit egy híres lelki vezér tett egy lélekkel, aki alig várta, hogy beszélhessen vele. Ez egy nagyon éhes, nagyon szomjas, mohó lélek volt. És amint összekerült azzal a kiváló lelki emberrel, azt gondolta: „No, de most! Effeta: nyisd meg, Uram, szemeimet és füleimet, mert minél többet akarok hallani. És készítette noteszeit, faragta ceruzáit... „Gyűjteni” fogok...

Végre elérkezett a nagy nap, és megtörtént a találkozás.

A megbeszélés pedig roppant egyszerű volt: az illető lélek legégetőbb hiányaira vonatkozott. És a találkozás végén ez a kedves lélek úgy érezte, hogy igen-igen, ez jó volt, de nem így gondolta el... „No, ha majd eljön a második alkalom, akkor biztosan megkapom azt, amire számítottam!”

... És íme, a következő találkozásnál megint csak a lelki élet alapvető igazságairól volt szó ... A mohó lélek erre már nyugtalankodni kezdett. Meg akarta „szólaltatni” lelkivezetőjét és kérdésekkel próbálta „nyitogatni” és akarta rákényszeríteni őt, hogy pazar kincseiből osztogasson. „Igen?! tudja már azt, amiről eddig beszéltünk? – Átelmélkedte?! – vérébe ment át?!” Ezek és hasonló megjegyzések ráfordították az illető kedves lélek figyelmét az „alap” lelkiismeretes megoldozására, az „egy szükséges”-re...

Az ember akkor veheti a Szentlelket, és akkor részesülhet nagyobb kegyelmekben, ha eleve lemond minden kíváncsiságról, fülnek és szemnek gyönyörködtetéséről: ha nem azt lesi, „hallok-e majd valami újat?” – hanem amikor csak arra törekszik, hogy az ő lelke minél jobban feldolgozza a hallott igazságokat. Akkor veszi az ember a Szentlelket újból, valójában talán először és nem a megszokott értelemben, hogyha ilyen nemesen áll bele egy olyan nagy kegyelmi alkalomba, mint amilyen egy lelkigyakorlat is. Nem kíváncsisággal, lelki nyaláncsággal, hanem éhesen, szomjasan; Istentől várva a lelki táplálékot, miután lelkét annak befogadására lelkiismeretesen előkészítette ...

Az igénytelenség és engedelmisség szellemében fogadjátok tehát mindazt, amit én nektek tápláló, egészséges házikenyer formájában nyújtani fogok. Ha tudnék, akkor sem tennék másképpen, annyira meg vagyok győződve arról, hogy csak az egyszerű, szolid „házikoszt” tesz jót a léleknek; és hogy semmiféle spekulatív, teológiai vagy aszketikus magaslat nem nekünk való. A mi esetünkben ez kevélység, hiúság, kíváncsiság, egyszóval helytelen gyönyörködés volna.

Szálljunk le tehát a mi nagy szegénységünk mélységébe, és örvendjünk azon, hogy a Szentlélek Úristen oly nagyon gazdag és az Ő kegyelmeit olyan nagyon akarja adni azoknak, akik Őt egész szívvel keresik. – Egész szívvel pedig azok keresik, akik így állítják be lelküket, ily önzetlen hallgatásra, ily őszinte követésre.

Mindig megszegyenülök, ha a szentek életében azokról olvasok, akik egy prédikáció hallatára remetének mentek, és 70–80 évet töltöttek szentül a magányban; vagy egyetlen gyónástól teljesen megváltoztak, úgyhogy további életük már csak megtérésük elmélyítése volt. – Ezek mind úgy tettek, mint ahogy én akarom, hogy ti is, én is cselekedjünk: *a nyújtottakat jól feldolgozni...*

Ha ismétléseket hallunk, kérdezzük: miért üzeni ezt nékem az Isten újra? – Miért nem használtam fel a már egyszer hallottakat jobban? – Pedig ezt már hallottam egyszer, vajon miért nem alkalmaztam akkor jobban az én életemre?

Nem azt figyelni, micsoda rendkívüliség kerül az asztalra, hogyan van az feldíszítve, hanem úgy tenni, mint az okos családfő, aki tápláló, egyszerű, célszerű ételeket nyújt; nem olyant, ami a szemnek-szájnak ízes, de tápláló ereje nincs, hanem olyant, ami vérré válik.

Nem az a fontos, hogy mi az az étel, hanem az, hogy mennyire tápláló, és hogy milyen gyomorba kerül. A jó gyomor a legegyszerűbb ételt is feldolgozza és vérré változtatja. – Ilyen a jó lélek is. – Ha tehát most ezt az egyszerű lelki táplálékot veszitek, akkor a jó gyomorhoz hasonlóan dolgozzátok fel azt. – Azok a szent elvek és azok a gyakorlati példák, amelyekről majd szó lesz, váljanak vérré lelketekben. És dolgozzátok fel őket, de úgy!... hogy egy cseppje kárba ne vesszen. Gondoljatok mindig azokra a szentekre, akik a kegyelem egyetlen illetésétől váltak szentekké!

I. Hivatás és felelősség

Mindig nagyon hatott reám Mózes hivatása. Jól mondotta Michelangelo híres alkotásának láttára az egyik bíboros: Szent Mózes – könyörögj érettünk! Az ószövetségi szenteket nem szokás ugyan a „szent” jelzővel illetni, de ők azért nagyon is szentek. Az első egyike Mózes. – Aki volt Rómában, vagy legalább képekről ismeri Michelangelo Mózes szobrát, annak már ebből is lehet némi fogalma Isten népe vezérének nagyságáról.

Mózes mindenekelőtt kiválasztott ember volt, akivel Isten színről színre beszélt.

Vezér volt, Isten választott népének vezére, majd az engedelmesség egyik legklasszikusabb példáját adja, végül az Isten szigorának is nagy emléket állított.

Ezekre a sínekre állítottam be a mi mostani lelkigyakorlatunk kocsiját. Ezek lesznek a fő irányok, amelyekben elmélkedünk. Ezért jól jegyezzük meg magunknak Mózesnek kiemelkedő vonásait, mert ha egyéb szentekről és a mi gyarlóságainkról lesz is közben szó, ezekre a kijelölt fő utakra mégis mindig visszatérünk majd.

*

Mózes életében már maga a hivatása is feltűnő.

Mózes első könyvében olvassuk, hogy Ábrahám követte az Úr szavát:

„Az Úr így szólt Ábrámhoz: »Vonulj ki földedről, rokonságod köréből és atyád házából arra a földre, amelyet majd mutatok neked. Nagy néppé teszek. Megáldalak és nagygyá teszem nevedet, s te magad is áldás leszel. Megáldom azokat, akik áldanak téged, de akik átkoznak téged, azokat én is megátkozom. Általad nyer áldást a föld minden nemzetsége»” (Ter 12,1–3).

A legnagyobb ígéret, melyet valaha ember az Úristentől nyert.

És Mózesnek mondja az Úr:

„Lám, ezt a földet adom nektek. Vonuljatok be és vegyétek birtokba a földet! Az Úr atyáitoknak, Ábrahámnak, Izsáknak és Jákobnak esküvel ígérte, hogy nekik s utánuk utódaiknak adja” (Mtörv 1,8).

Nem felelhette-e volna erre Mózes: „Hogyan hagyjam itt földünket, sátrainkat és ezt a rengeteg állatot? Hová menjünk, csak úgy a „levegőbe”, mikor itt mindenünk megvan, és rendezett állam vagyunk? Most „faképnél” hagyjak mindent, szedessem fel a sátrakat, és menjek népemmel ismeretlen helyre?!” – Ő azonban nem így beszélt, nem ellenkezett, hanem engedelmeskedett az Úrnak.

Nemde, ez a hivatás! – Mi is mind kaptuk a parancsot: Hagyd ott népedet, menj ki nemzetségedből, és menj abba az ismeretlen országba, amelyet én mutatok neked. És megszólaltak a rokonok: te tanítónő vagy, teneked nyugdíjképes állásod van, te szép leány vagy ... És mi?! Nemde, Mózes hivatásához hasonlóan hangot hallottunk ... „fel is kerekedtünk és kimentünk népünkéből”, és elmentünk egy ismeretlen országba, a Szociális Missziótársulatba ... Adjunk hálát az Istennek, hogy meghallottuk az Ő hívó szavát, és el tudtunk jönni erre a nekünk „ismeretlen földre”.

Vajon melyik hely volt ismeretlenebb? Mózes és az izraeliták előtt Kánaán földje, vagy mielőttünk és a mi korunk előtt az akkor még alig létező Missziótársulat? Micsoda megjegyzéseket kaphatott Mózes! És kaptunk mi is!

*

Mózes életében megrendítő tragédia az, hogy Kánaán földjét – *élete célját, nem érte el*. Egy nagy festőművész különös módon fejezte ki ezt az egyik művében, mely a müncheni képtárban van elhelyezve. A festménynek „Mózes sírja” a címe. A kép láttára az ember azonnal megérti, hogy itt valami tragédia történt: egy célhoz jutott embernek mégsem lehet ilyen a sírja!

Holdfényes, gyönyörű éjszakában, a vad sziklák egyik kimagasló ormán Szent Mihály arkangyal áll túlvilági fönségben ... mélyen alatta a világ, míg ő pallosára támaszkodva őrzi Mózes sírját. Nem látni ugyan, hol van a sír, de a festő jól érzékelteti, hogy az angyal ezen nem látható sír felett öröködik. Az ember azt is érzi, hogy Szent Mihály nemcsak Mózes megdicsőítésére áll ott: hanem az Isten igazságosságát is képviseli ... hiszen Szent Mihály arkangyal mindig akkor szokott megjelenni, amikor Isten igazságosságáról van szó.

Mi történt Mózesrel? – kérdezzük. Miért nem ment be az Ígéret földjére? Miért nem érte el célját, holott már az első hívásnak engedett, „kiment háza népéből”, elhagyta szülőföldjét, és hitben és engedelmisségben elindult az ismeretlen föld felé? – Eddig rendben is volna minden! – De mi történt azután?! – Bekövetkezett valami ... Mózes kételkedett Istenben. – Isten megbüntette Mózesrel, és nem engedte, hogy Kánaán földjére lépjen!

Lehet-e egy szerzeteslélek számára üdvösebb és megrendítőbb megfontolás annál, hogy Mózes, Izrael népének felkent vezére, aki színről színre beszélt az Úrral, nem mehetett be az Ígéret földjére? Hogy mi okból? Mózes elrontotta Istennel való viszonyát. – *Mint só, amely megromlott, olyan a vezér, aki elvesztette a vezérség kegyelmét.*

És hogyan történhetett meg ez?

Mózesnek sok volt a gondja, a teendője. Elképzelhető, hogy mikor népével Egyiptom földjéről Kánaán felé indult, volt mit megszerveznie. Egy nagy népet utaztatott. Képzelnék csak el, ha mi valami kirándulásfélét rendezünk, hogy az mennyi munkával, sürgésforgással jár, pedig csak egy-két napról van szó – a kiválasztott nép pedig örökre elment otthonából. Mindent magával kellett tehát vinnie. Hogy volt-e Mózesnek dolga?! – Némi fogalmat alkothatunk magunknak erről, ha meggondoljuk, hogy ő az akkori teokratikus államforma alapján egy személyben főpapja, vezére, bírása, államfője és prófétája volt népének. – Már most Mózes tragédiáját egyesek azzal is indokolják, hogy ő ebben a *sokféle elfoglaltságban elhanyagolta az istenszolgálatot*.

Pedig Mózes hívó, engedelmes és nagylelkű volt! Elhagyott mindent, és *vállalta* mint a nép vezére a nagy felelősséget. Ez pedig óriási dolog! ... És mégis! ...

Felesleges apróra szedni ezt a bibliai leckét. Mindenki belehelyezkedhetik a maga életével ebbe a történetbe, és levonhatja a következtetését.

Én is vettem a hivatást, elhagytam mindent és eljöttem. Csakhogy ez még nem elég! – Jaj, csak úgy ne járjak, mint Mózes! – Pedig ha egy Mózesrel ez történt, mit várhatok én? – Kétségbe kell emiatt esnem? – Nem! – Mózes ártatlan volt? – Nem! – Bizonyos, hogy a mindentudó és végtelen irgalmas Isten tőle sem kívánt lehetetlent. – Mitőlünk sem! A Jóisten jobban tudja, mint mi, hogy mit jelent vezérnek lenni – és minden misszióövré „vezér”. – *A Szociális Misszió vezérséget jelent*. Isten és ember előtt vállalkoztunk arra, hogy mások vezetője leszünk. Ha ez így van, akkor akár összejöveteleket rendezünk, akár főzünk, ápolunk, tanítunk, előadunk vagy könyveket csomagolunk, ez egyúttal mindig vezérséget is jelent.

A Jóisten tudja és be is számítja, hogy „vezér”-nek lenni sok munkát ad, hogy kevesebb idő jut külső imára, istenszolgálatra, istentiszteletra, mint a klauzulás szerzetesnek, pl. egy Kis Szent Teréznek. – A mi életünk inkább Mózeséhez és Gordon pasáéhoz, ennek a modern hadvezérnek életéhez hasonlít. Ez a chartumi generális még a fronton is minden nap pontosan megtartotta imaóráját. – Ha ő a sátrára kitűzte a vörös selyemzászlót, az azt jelentette: „Most a legfőbb Hadúr nálam vagyok szolgálatban.” – És akkor senkinek sem volt szabad hozzá bemenni. Gordon pasa el is érte célját! – Ez a követendő példa! – Mi valamennyien csak akkor érünk célt, ha mindazt megtartjuk, amit Isten a mi hivatásunkban tőlünk kíván.

*

Ezt a bevezető elmélkedést összefoglalva tehát:

Adjunk hálát azért, hogy hallottuk az Úr hívó szavát.

Adjunk hálát azért, hogy volt lelkierőnk elhagyni mindent, és eljönni az ismeretlen földre, a Szociális Missziótársulatba.

Elmélkedjünk afölött, hogy bár Mózesnek országos, felelősségteljes, komoly feladata volt, mégis az Úristen még a múlt érdemeiért sem nézte el neki kételkedését és gyarláságait.

Vizsgáljuk meg magunkat, hogy mi milyen utakon haladunk? – Hogy a célhoz érők útját járjuk-e?

Aki valamely egyházi szervezetben az evangéliumi tanácsok szerint él, az nyugodt lehet: eléri célját, ha az engedelmesség útján jár, vagyis ha nemcsak testileg engedelmeskedik, hanem lelkileg is.

Hogy Mózes esetét közelebbről tanulságul vehessük, kérdezzük:

Istentiszteletünket és munkánkat, amely utóbbi szintén istenszolgálat kell hogy legyen, hogyan végezzük?

– Imádkozunk-e illően, buzgón?

– Imánk nem merő külsőség-e?

– Nemcsak formáság-e a gyónásunk, hanem töredelmes lélekkel járunk-e e szentséghez?

– Alaposan megvizsgáljuk-e lelkiismeretünket?

– Jól megtartjuk-e a hálaadást szentáldozás után?

A floridai tavak alján sok ezüst fekszik, de csak az lát ott valamit, aki hosszan, mélyen néz bele a tóba.

Így vagyunk mi is. Ha csak felületesen pillantunk lelkiismeretünkbe, nem vesszük észre a hibákat, a mulasztásokat. viszont ha alaposan belenézünk lelkünk mélységeibe, meglátjuk ott azokat.

Aki csak felületesen vizsgálja meg magát, az ne csodálkozzék, hogy nem látja meg azt, ami az ő lelkének „alján” van, és ne lepődjék meg azon sem, hogy lelki vonatkozásban üres a keze, hogy napjai haszontalanul telnek ...

*

Imádkozzunk Mózeshez, az ószövetség nagy szentjéhez, aki már ebben az életben elvette büntetését: kérjük őt, segítsen meg minket abban, hogy az ő megrendítő példája megóvjon bennünket a Szentlélek sugallatainak elhanyagolásától.

Székesfehérvár, 1916. június 9.

II. Az engedelmességről

Az ószövetség egy másik nagy egyénisége Józsué.

Józsué elődje példáján okulva nagyon aggódott, hogy esetleg ő is célt téveszthet. Nagy könyörgéssel fordult Istenhez, és kérdezte, mit tegyen, nehogy úgy járjon, mint Mózes, aki az ő küldetését saját hibájából nem tölthette be egészen.

És gyönyörű választ adott neki az Úr. Olyant, amellyel minden szerzeteslélek nemcsak egy lelki gyakorlat alatt, hanem később is, éveken át táplálhatja lelkét azoknak a szenteknek példájára, akik egy szó hallatára hagyták el a világot.

Józsuének aggodalmára Isten azt felelte:

„Mózesnek, az Úr szolgájának halála után szólt az Úr Józsuéhez, Nun fiához, Mózes szolgájához, s azt mondta: „Szolgám, Mózes halott. Indulj, kelj át a Jordánon, te és ez az egész nép, arra a földre, amelyet Izrael fiainak adok. Minden helyet, amelyet talpatok ér, nektek adok, ahogy Mózesnek mondtam. A pusztától és Libanontól a nagy folyóig, az Eufráteszig, s napnyugat felé a Nagy-tengerig terjed határotok. Senki sem lesz képes ellenállni neked egész életedben: veled leszek, ahogy Mózessel is vele voltam, nem hagylak el, nem szolgáltatlak ki. Légy erős és kitartó, mert te adod birtokul ennek a népnek a földet, amelyre atyáink megesküdtem, hogy nekik adom. Légy hát erős és kitartó, s ügyelj, hogy mindenben a törvény szerint járd el, amelyet szolgám, Mózes szabott neked; ne térd el tőle se jobbra, se balra, hogy minden úton sikerrel járd. Ennek a törvénynek a könyve legyen minden időben ajkadon; fontolgasd éjjel-nappal, ügyelj, s mindenben ahhoz szabd tetteidet, ami benne írva van. Akkor szerencsés leszel minden vállalkozásodban: sikerülni fog neked. Hát nem azt a parancsot adtam neked, hogy légy erős és kitartó? Ne félj és ne aggódj tehát, mert az Úr, a te Istened veled lesz mindenütt, ahova csak mész” (Józs 1,6–7).

Milyen tanulságos!

Isten annak ellenére, hogy Mózes pályája végén oly súlyosan megbüntette, utódját, Józsuét mégis arra kötelezi, hogy pontról pontra tartsa meg azt, amit ő előírt. Mennyire másként jár el az Úristen, mint mi emberek. Ha egy király elfordul hadvezérétől, akkor senkinek sem kell többé annak szavát követni. Az Úr azonban nem így tesz. Az Úr ad az engedelmességre, az Úr ad a tekintélyre. Az Úr, ha bünteti is a hibát, mindig igazságos, és soha nem veti el az egész embert. Ezt mutatja Mózes esete is.

*

Ebben az engedelmességről szóló elmélkedésünkben foglalkozzunk kissé részletesebben a lelki gyakorlat kezdetén segítségül hívott római Szent Franciskával. – Ő szerzetesnő volt, akinek életrajzában az előjáróhoz való viszonyával kapcsolatban azt a nagyon kedves megjegyzést olvassuk, hogy „előjárója ajkán csüngött ... és még a keze legyintését is leste”.

Gondolkozunk csak egy kicsit arról, hogy hogyan fogunk mi majd a mi ígéretünk földjére eljutni? – Elsősorban az engedelmesség útján! – Ez a legbiztosabb út. – Az Egyház szerzetes intézményei tulajdonképpen ezt a biztosítékot vállalják a lelkekkel szemben: nem engedik a lelkeket célhoz nem érni és utat téveszteni. Ezt a biztosítékot elsősorban az engedelmesség keretében nyújtják. – Egy szentéletű író mondja a szerzetességről: „A szerzetesség nem ruhából és fátyolból áll, hanem engedelmességből és fegyelemből.”

Az engedelmesség és fegyelem a szerzetesélet gerince, az imádság pedig a lelke.

Nemcsak a külső, hanem mindig a belső engedelmességre is törekedjünk. Igaz: a belső engedelmesség sokkal nehezebb. – Ennek lényege az, hogy mi előjáróink gondolatmenetét,

ízlését, felfogását is magunkévá iparkodjunk tenni ... Egészen modern gondolkozású világi papok is – nem csak szerzetes lelkivezetők – így értelmezik, tanítják és kívánják az engedelmességet.

Lehet, hogy egy szerzeteslélek külsőleg kifogástalan, pontos, rendes, mégis belsőleg vétkezik az engedelmesség szelleme ellen.

Mikor Szent Franciskáról azt írják, hogy „ő előljárója ajkán csüngött, és keze legyintését is figyelte”, ezzel főleg az ő belső engedelmességét akarják megörökíteni.

Vizsgáljuk meg magunkat, vajon mi eljutottunk-e már az engedelmesség nagy fejezetének eme részéhez?

Vagy pedig belsőleg még mindig különálló utakon járunk?

A lelkigyakorlat egy olyan kegyelmi alkalom, mikor szakítanunk kell a belső rossz szokásokkal és veszedelmes hajlamokkal, hogy rátérjünk a biztos útra ... Azért elhatározzuk, hogy megválunk a mi saját, *ötletes akaratunktól*.

Foerster tanár is nagy híve az engedelmességnek. Azt vallja, hogy az erős, *állhatatos akarást is csak szigorú engedelmességgel lehet elsajátítani*. Nevelni is csak az engedelmes, és pedig a belsőleg engedelmes lélek tud igazán.

A szerzetes^típust ez teszi: ragaszkodás az engedelmességhez, a pontossághoz, a fegyelemhez, a napirendhez, a társulati szerzetesi szellemhez ... Minden ezzel ellentétes hiba egyúttal jellemünket is gyengíti. – Csak akkor nem gyengíti, ha az eltérésre igazán elkerülhetetlen okunk van, ha kötelességből, engedéllyel teszünk kivételt.

Ha e részben kíméljük magunkat, lelkierőinket csökkentjük, aminél nagyobb baj alig érhet bennünket. – Mert erőre nagy szükségünk van ... Tehát *minden ilyen pontossági, fegyelmi kérdést úgy nézzünk, mint a mi lelkierőnknek egy pluszát vagy mínuszát ...*

Senki se mentse fel magát könnyen, önkényesen. Ha azonban testi gyengeség miatt nehéz valami, őszintén tárja fel esetét előljárójának, és ha az engedményt adott neki, akkor már legyen teljesen nyugodt ...

Kerüljünk tehát mindent, ami gyengít: minden kis csalafintaságot, minden önálló úton való járást, és ragaszkodjunk lelkesen ezekhez az elvekhez ...

Egy nagy lélek életrajzában olvastam a következő esetet. Az illető mielőtt szerzetbe lépett, kereskedő volt. Egyik barátja arra kérte őt, szerezzen neki egy doboz ceruzát, amit ő meg is tett. Barátja a vásárlással nagyon meg volt elégedve. Azonban olcsóbban kapta, mint adta, ami nem volt csalás, mert neki, mint kereskedőnek engedmény járt. Ezt a nyereséget elhallgatta barátja elől. De ő a lelki életet komolyan vette, s miután már útban volt, hogy hivatását követve szerzetbe lépjen, nem tudott megnyugodni addig, amíg ezt a kis „csalást” be nem vallotta, és barátja bocsánatát nem kérte. Ezt az esetet egy *finomabb lelki törvény* ellen való vétségnek minősítette, s addig, amíg azt jóvá nem tette, nem tartotta magát lelkileg egészen egészségesnek. Fokozott mértékben vonatkozik ez minden engedelmesség elleni hibára. Ha valamit elhallgatunk, mert esetleg nem tartjuk eléggé fontosnak, vagy eltitkoljuk, mert már régen történt, gondoljunk erre a nagy lélekre, és rendezzünk az utolsó fillérig mindent. A Szentírás mondja azt is, hogy a túlvilágon az utolsó garasig mindent törleszteni kell. Mert ha az ilyesmi nem is éppen bűn, de mindenesetre akadály a Szentlélek nagyobb kegyelme és a mi lelkünk között. Éppen ezért vizsgáljuk meg magunkat, hogy nincs-e a mi szívünkben még valami, amit elő kell venni, ami ha magában véve nem is bűn, finomabb szemmel nézve mégis olyasmi, amit rendezni kell...

*

Az életszentség végeredményben nem is egyéb, mint: „Erő a folytonos engedelmességre!” „Kraft zum fortwährenden Gehorsam.” Lám, az erő mennyire összefügg az engedelmességgel és az életszentséggel. Aki erre törekszik, az már a szentség útját járja. Azért oly fontos, hogy

erőinket ne gyöngítsük. Nagyon sok szent semmiféle csodát nem művelt, csak ezt az elvet követte. Akárhány nincs is szentté avatva, mert hisz az Egyház a szentül élő embereknek ezredrészét sem tudja kanonizálni.

A hősie, állhatatos engedelmesség mindig életszentségre vezet. Állhatatosság és engedelmesség nélkül nincs is életszentség. A bencés szabályban azért olyan lényeges a stabilitás, az állhatatosság, az állandóság, egyformaság, amely kizár minden ötletszerűséget, szeszélyességet, állhatatlanságot ...

Hogyha pedig rendetlen vágyainkat teljesítjük, örök ellenségünknek szerzünk örömet.

Aki lelke minden ötletes hajlamának enged, önmagában bűnhődik: vagy felsül a végén és nem ér célt, vagy megbetegszik, vagy pedig eljártssza az előljáró bizalmát, aki megvonja tőle az adott megbízatást.

Foerster mondja: „*Hogyha mi a mi önhatalmú gondolkozásunkat meg nem szabályozzuk és meg nem határoljuk, mégpedig az önhatalmú gondolkozást a tekintély, az önhatalmú akarást pedig az engedelmesség szava által, akkor a mi lelkivilágunkban mindenféle beteges kinövésnek jelentkezik, és kaotikus, zűrzavaros összevisszaságba kerülünk. Egyedül a lehiggadt idegen vezetés, amelyet a mi szellemünkbe és akaratunkba felszívunk, képes arra, hogy romlott és ösztönös természetünket zabolázza és megtisztítsa. A természetnek megdönthetetlen törvénye ugyanis az, hogy minden erő az akadályok által erősödik, és a növényzet a nyesséssel lombosodik*”.

Nemde, mindnyájan ismerünk olyanokat, akik lelkileg roppant szeszélyesek, kaotikusak, zűrzavarosak, ugyanakkor tudjuk róluk, hogy mivé válhatnának, ha hajlítani, „nyesni” engednék magukat. De mert erre nincs bátorságuk, maradnak az, ami voltak. Nem fejlődnek ...

*

És miként a pap, ha a szentségben hozzá fordulunk, akkor is feloldozhat, ha egyébként gyenge jellem, mert ebben a szakramentális cselekedetben nem a személye számít; és amint voltak erkölcsükben kifogásolható pápák, és az Egyház mégis csalatkozhatatlan, és a Szentlélek különös védelme és sugallata alatt áll: hasonlóképpen az is, aki valamely szerzetesintézményben az engedelmisséget gyatra főnök alatt gyakorolja, szintén biztosítva van. Ez azonban nagy kereszt, és hősie erény kell ahhoz, hogy valaki ebben mindvégig megmaradjon. És bár nagy kereszt, és megpróbáltatás oly rendben élni, ahol a főnök nem jutott el hivatása magaslatára, a Szentlélek Úristen mégis megengedi, hogy ugyanakkor ott szentek is éljenek. Az elvet tehát mindenütt függetleníteni kell a személytől, aki azt képviseli. Ez az igazi katolikus felfogás.

Lelkünket mindig így állítsuk be: *imádkozzunk jó egyházi és társulati előljáróért, és minden körülmények között tiszteljük bennük a tekintély elvét.*

Befejezésül azt kérem, hogy mindenki alaposan, buzgón és teljes odaadással elmélkedje át és tegye magáévá ezeket a gondolatokat.

Székesfehérvár, 1916. június 9.

III. Óskeresztény egyszerűséggel

Ebben az elmélkedésben pünkösdi vigíliájának vezérgondolatával akarunk foglalkozni.

(Szeressük nagyon a vigíliákat, és jól tartsuk meg ezeket az előkészületi napokat, nem annyira böjttel, mint inkább eszmei felkészüléssel.)

Jól tudjuk, hogy egy-egy vezéreszme segítségével először is saját lelkünket tápláljuk, ugyanakkor azonban védenecink lelkivilágát is erősítjük.

*

Az eszmény, amely gyermekkorom óta a szívemben ég: háziájtatosságok tartása a ház népének, azután azoknak kiterjesztése a külső munkatérén, a fogházban, a kórházban, a patronázsban.

(Egyik jeles politikusunk a birtokán mindennap tartott háziájtatosságot a cselédségnek. Felolvasott nekik a Bibliából és az előadott részhez rövid magyarázatot fűzött. Egyszóval mindennapi házikenyeret nyújtott nekik.)

Én is ennek az egyszerűségnek, nem pedig a nagy szónoklásnak vagyok a híve! Minél kevésbé szónoki formában közölni a nagy igazságokat. – nem szépen „szónokolni”, nem „imponálni” akarni a reánk bízottaknak! A tartalom a fontos. – És példákkal színesítsük mondanivalónkat. Maga a közlésmód azonban legyen egyszerű és oly természetes, mint amilyen minden anyag az ő eredeti mivoltában. De amit mondunk, az a *lélekből* jöjjön. „Konferálni” – beszélgetni hallgatóinkkal.

Mark Twainnek, ennek a jeles amerikainak, aki bejárta az egész művelt világot, példátlan híre volt mint előadó. Valakit, aki előadásait látogatta, megkérdeztem, hogy hogyan hatott rá? „Páratlanul” – hangzott a válasz. „Olyan nagyszerű szónok?” – „Dehogy, éppen az ellenkezője.” – A londoni Royal Hallban úgy áll oda néhány ezer hallgatója elé – bár előadásaira mindig készül –, mintha csak egyvalakivel beszélgetne. Akárhányan hallgatják is, mindig a négy szemközti előadási modort használja, és ezzel hódítja meg a világ művelt közönségét. Ez valóban hiúság nélküli, talpig igaz előadási módor. Ennél a módszernél nem lehet az időt üres szónoki formával kitölteni – itt lelket kell adni. Így előadni, amennyivel nehezebb, annival nemesebb és eredményesebb is.

A lelkigyakorlat kapcsán ezt is a lelketekre akarom kötni: Ne bánjátok, ha előadás közben megakadtok, ne szenvedjétek, ha nem tudtok „szónokolni”. Azért, hogy csak szerény formában, alázatosan és szegényesen tudjátok közölni a mondanivalókat, ne mulasszatok el egy alkalmat sem, hogy az erre éhezőknek lelki kenyeret nyújtsatok. – „Én nem tudok szónokolni”, és ezzel kibújni a kötelesség alól tulajdonképpen hiúság: az illető „félti a bőrét”, és attól tart, hogy „felsül”, hogy nem fog „tündökölni”.

Ti valamennyien nem vehetnétek-e a Szentlelket ilyen értelemben is!?

Az apostolok, miután a Szentlélek leszállott rájuk, csodálatos módon egyszerre mindenféle nyelveken szólottak – a fő felkészültségük azonban mindig az alázatos módszer maradt. Fellépésükben letettek minden hiúságról, nem törődtek az emberek kritikájával, nem bánták, ha akadoznak, ha felsülnek, nem is gondoltak arra, hogy ők „szónokoljanak”, hanem *egyszerűen csak adták* az Úr Krisztus tanítását, szegték és nyújtották az élet kenyerét.

Íme, ez mind pünkösdi gondolat ... Ilyen értelemben is készüljétek „venni” a Szentlelket, hogy „nyelvetek megnyíljon”, az ál-alázatosság kimenjen belőletek, és teljesen odaadók

legyetek, mindig készen az éhező lelkeknek az Úr Krisztust hirdetni. Az apostolok tizenketten voltak, és mit alkottak! – Mi pedig hányan vagyunk!?

Ha nincs bátorságunk, gondoljunk a szegény halászokra, akik miután vették a Szentlelket, oly bölcsen és oly egyszerűen beszéltek.

Nagy öröm nekünk az, hogy Szent Pál beszédmódja és stílusa a Szentírásban meg van örökítve.

„Megkérdezte tőlük: »Megkaptátok a Szentlelket, amikor hittetek?» »Nem is hallottuk, hogy van Szentlélek« – felelték. »Mire keresztelkedtetek?» – kérdezte ismét. Ezt válaszolták: »János kerestségére.« »János a bűnbánat kerestségével keresztelt – magyarázta Pál –, a népet meg arra biztatta, higgyenek abban, aki utána jön, azaz Jézusban.« Ezt hallva megkeresztelkedtek Jézus nevére. Ezután Pál rájuk tette a kezét, és leszállt rájuk a Szentlélek, megkapták a nyelvek adományát és prófétáltak. Ezek az emberek együttvéve voltak vagy tizenketten” (ApCsel 19,2–6).

Ez a beszéd a lélek mélységéből jövő lelki készség, diszpozíció, átváltozás.

A Szentlelket venni tehát azt is jelenti, hogy legyőzünk minden hiúságot, és megtanulunk mindennek örülni.

Kínáljuk fel magunkat a Szentléleknek ... És akkor majd mindannyian megtanulunk egyszerű, katakombás stílusban beszélni.

A mi beszédünk főforrása az Evangélium legyen, formája pedig az első keresztények puritán stílusa.

Aki el tudja képzelni magának a katakombákat, vagy pl. az efezusi egyházat, és megérti az első keresztények nemes egyszerűségét, az nem ijed meg attól, hogy a lelkekhez kell szólnia. Ott sem szónoklatot tartottak, hanem szinte „keresett” egyszerűséggel adták tovább lelkük kincseit.

Csak az, aki így, a saját lelke egyszerűségéből ad, csak az nem fog ki soha. *Aki minden nap táplálja a lelkét*, másoknak is tud naponta adni.

Sok szónok beszéde után az ember azon gondolkozik, hogy az illető tulajdonképpen mit is mondott?! Ha nincs tartalom, akkor a legékesebb beszédnek sem vehetjük hasznát. Azok, akik csak burgonyán élnek, nem jutnak elég táperőhöz. Az olyan ember szervezetének pedig, aki csak cukrászsüteménnyel táplálkozik, nincs mit feldolgoznia ... Keressük tehát az örök értéket, a tartalmat, nem pedig a csiszolt előadási modort.

Mi mindenben, kezdve a lelki élettől egészen a berendezésig, a szolid, a puritán, az őskeresztény irányzatot választjuk. – Ájtatosságainkban is! – Nem sokat „fecsegni!” Imánk is egyszerű, közvetlen legyen. A közös imának is szolidnak kell lennie. – Már a hanghordozáson meg kell hallani, hogy üres-e vagy tartalmas, súlyos-e az?

Imáinkban és minden egyéb missziós társulati szentlelkes vállalatunkban ezt az irányelvet követjük. És az se bántsa hiúságunkat, ha csak kevesen hallgatnak. Kevesekkel szemben éppúgy lehet és kell missziót végezni.

Ha felajánljátok magatokat a Szentléleknek, és vele telítitek lelketeket, nem kell félni, hogy „ostobaságot” fogtok beszélni, hanem mindig egyszerű, igazi jó házikenyeret fogtok tudni adni. Éppen azért egy-egy szentírási mondásnak a tartalmát roppant ki kell aknázni, magunkba kell „szívni”. *Roppant nagy veszteség, ha valaki a szentírási kincsesháza felett elsiklik anélkül, hogy abból minél több kamatot „zsarolna”.* – Ez az egyedüli dolog, amit szabad „zsarolni”. – Zsaroljátok ezt tehát saját lelki gazdagulástokra, mert csak így lehet az egész életen át missziót végezni. Ez bevált módszer, míg minden más metódus előbb-utóbb csődöt mond.

Hogy misszióinkat teljesíthessük, ahhoz nem szociális szakkönyvek kellene, a Szentírással és egy Goffinéval⁷ a hónap alatt az egész szociális missziót vállalom.

Nekünk nem arra kell oktatni az embereket, hogy milyen gazdasági rendszerek stb. vannak. Ezek a dolgok a mi beszédeinkben mellékesek. Az anyagi ügyletek lebonyolítása sem a mi dolgunk. Azokat amúgyis mindenki maga próbálja megoldani. Erre vonatkoztatva is érvényes az igazság: a legnagyobb művészet a meghatárolás, az elhatárolás.

A lelki, a szellemi és az erkölcsi irányítás mellett a legszükségesebb a népnek az egészségre, a higiéniaira való oktatása. Hogyan kell fertőtleníteni, helyesen ruházkodni, táplálkozni, ezeket tartom a népre vonatkozólag a legfontosabbnak, főleg az egészségügyet.

Minden missziósnővérenek, aki életét mindvégig pünkösdi szellemben eredményesen akarja eltölteni, először is tisztába kell jönnie azokkal a területekkel, amelyekkel nem akar foglalkozni. Ha valaki szobrász, akkor nem törődik azzal, amire csak a festőművésznek van szüksége. Aki okos, az nem kezd bele mindenbe. Csak a botor ember hiszi, hogy el tud valamit intézni azzal, hogy mindenbe beleszól. Itt is gyakoroljuk az elhatárolás nagy művészetét.

Bár szellemi értelemben az egész világ a mi birodalmunk, ehhez azonban mindig hozzáfűzzük, hogy nem minden irányban, hanem csakis lélekmentési vonatkozásban.

*

Most, a pünkösdi előkészületnél is tartózkodjunk a szükségtelen elszórakozástól és a felesleges szellemi élvezetek keresésétől.

- A lényegre fektessük a fősúlyt!
- Gondolkozzunk pl. afölött, hogy:
- Mi az állhatatosság?
- Hogyan alakíthatjuk jellemünket állhatatossá?
- Mi gyengíti jellemünket? ...
- Ne feledjük, hogy az Isten a magányban szól az emberhez!
- Egyáltalán mit jelent az, hogy Isten szól az emberhez!?
- Gondolkozzunk továbbá a vágyak járásáról,
- az önmegtagadás, az önlegyőzés boldogságáról. (Példát venni a világiak soraiból is, és meggyőződni arról, hogy milyen nagy örömet okoz az önmegtagadás.)

„Kérlek tehát benneteket, hogy Lélek szerint éljete, s akkor majd nem teljesítitek a test kívánságait” (Gal 5,16).

„A test ugyanis a Lélek ellen tusakodik, a Lélek meg a test ellen. Ellentétben állnak egymással, s így nem azt teszitek, amit szeretnétek” (Gal 5,17).

Mit értünk ezalatt: a lélek szerint járni? Ez ellentéte a külsőséges vallásosságnak, az ún. betschwesterségnek.

Buzgón óhajtsuk a Szentlélek vételét, Aki megtanít arra, hogy a lélek hogyan nyilvánítsa óhajait Isten előtt (imádság), és nekünk hinnünk kell, hogy ez az óhajnyilvánítás felszáll az égbe. Mint amikor megnyomjuk a villanycsengőt, és tudjuk, hogy az ott szól, ahol akarjuk, akár kilométernyi távolságban is, úgy a mi imánk is felhatol az égbe. – Ezt mindig szem előtt kell tartanunk. Imádkozzuk így a „Jöjj el Szentlélek” imát, különösen pünkösöd idején.

*

⁷ Goffiné német katolikus papé volt ebben az időben (1916) a legjobb népies szentírásmagyarázat.

Visszatérek arra, hogy a fősúlynak nálunk mindig a Szentírásen kell lennie. – Sokszor tudatosítsam magamban, hogy én rendületlenül, lelkesen ragaszkodom a magam elé tűzött feladatokhoz, és én a lélekmentésnél Isten kegyelmével az első keresztyének puritán stílusában akarom magam beledolgozni lassan és céltudatosan.

(Fiatal leánykoromban, amikor csak lehetett, egészen titokban mindig megtartottam a háziájtatosságot a személyzettel. És amikor nemrégiben a Szentírásban olvastam: „*Egy kifogásom van ellened, hogy a te első szereteted eltűnt*”, akkor magamba szálltam, és megbántam, hogy az én első buzgóságom e tekintetben elmaradt, és elhatároztam, hogy misszióink területén visszatérek ehhez a szép szokáshoz.

Mikor évenként szüleimmel Tirolban jártunk, a szállodákban és penziókban szobámba hívtam a cselédeket, és rövid esti ájtatosságot tartottam velük. Felolvastam nekik a másnapi Szentleckét és az Evangéliumot, azután egy rövid, de fölséges ima következett, végül megkínáltam őket szenteltvízzel, és elbúcsúztattam őket, hogy Dicsértessék a Jézus Krisztus.)

Fáradt emberekkel nem lehet vég nélküli rózsafüzéreket imádkoztatni. – Mindig tápláló eledelt kell nekik adni, de röviden. – Egy pár gondolatot leszögezni, olyasmit, ami belemarkol a szívükbe, belevésődik az agyukba. Az ilyesmit mindig derűsen, bizonyos lendülettel kell csinálni. *Ne mint ólommadarak nehezedjünk ezekre a fáradt Lelkekre*, hanem úgy, hogy felfrissülve menjenek el ezekről az ájtatosságokról.

„*Gyertek hozzám mindnyájan, akik elfáradtatok, s akik terhet hordoztok – én megkönnyítlek titeket*” (Mt 11,28).

Fáradt, elnyűtt embereket valahogyan úgy kell lelkileg felfrissíteni, mintha egy eltikkadtat egy csésze hideg kávéval kínálnánk meg.

Hogyan, mivel enyhíthetnélek meg téged, te szegény lélek? – kérdezzük az Úr Jézussal.

Tekintsünk körül: Nincs-e környezetünkben valaki, akiért valamit tehetnénk?

Nincs-e környezetünkben valaki, akire nagyon ráfér, hogy megkérdezzük, hogy „mit tehetnék Érted?” Meglátom-e én az emberek arcán a szenvedő vonást, a fáradtságot, a megterheltséget?

Azt is kérjük a Szentlélek Úristentől, hogy növelje bennünk a missziós érzéket. – Adjon szemet, hogy megismerjük az emberek sajátos szenvedéseit és igényeit, és tudjunk velük úgy beszélni, ahogy Krisztus Urunk tudott az ő nyelvükön szólani. Ő nem fárasztotta, hanem megenyhítette őket.

Az így nyújtott lelki alamizsna felér minden anyagi jóval, mert *a legnagyobb segítség az, ha egy fáradt lelket Krisztus szellemében megenyhítünk*. Az emberek az alamizsnát csak anyagi segítségre értelmezik, pedig mennyire kell a lelki alamizsna sok gazdag embernek! – És fáradt lelkeknek üdítő pohár vizet nyújtani lelki értelemben, nem alamizsna-e? vagy valakinek, aki fel van „dúlva”, segíteni, kivenni belőle a mérget, nem az irgalmasság cselekedete-e? – Készüljünk fel erre a lelki alamizsnanyújtásra, amely többet ér minden börtönnél, mert ez a szeretet. Az engedelmisség és a szeretet pedig nagyobb minden áldozatnál.

*

Mai lelkigyakorlatos elmélkedésünk alapján gondolkozzatok mindezen, és kérjétek a Szentlélek-Istentől a beszéd adományát, hogy *tudjatok a kifáradt, megterhelt lelkekhez szólani*, hogy minden hiúság és szónoklásra törekvés kizárásával *égjen bennetek a vágy, hogy valóban lelki kenyeret szeljetez és adjatok az éhező tömegnek*.

Vezéreszménk pedig mindenben a régi keresztyének egyszerű, klasszikus modora legyen.

*

Add, ó Szentlélek Úristen, hogy a Missziótársulatban, gyermekeimben meglegyen az első keresztényeknek ez a misszióskodó, apostolkodó szelleme! És én úgy remélem, hogy ez meg is lesz. Úgy legyen!

Székesfehérvár, 1916. június 10.

IV. A beszéd művészete (A vezetésről és az engedelmességről) (Töredékes)

Ha valaki az Isten ígését szereti hallgatni, és nagyon a lelkébe fogadja azt, az rendszerint annak jele, hogy a Szentlélek kegyelemhatása alatt áll, és hogy az Isten szavával a kegyelmet is kapta.

Az Istennel való ezen kapcsolat nagyon hasonlít a villamossághoz, a mágnesességhez. – Hogyha az élettelen drót alkalmas közeggel kerül összeköttetésbe, ha bekapcsoljuk a konnektort, akkor a hideg víz egyszerre csak forrni kezd. Hasonlóképpen a hideg lélek is felmelegszik, ha összeköttetésbe kerül a Szentlélek áramával ... ezt az elektromos átjárást mindenki érzi, aki szomjas lélekkel hallgatja és be is fogadja az Isten ígését.

Vannak lelkek, akik elzárkóznak az Isten ígéje elől, akik meddők maradnak, akikről minden leperereg. Ezek olyanok, mint a rossz vezeték, nem veszik át az „áramot”. És vannak, akik amint csak hallják az Isten szavát, vagy a templom orgonáját, vagy bármilyen más, ehhez hasonló „érintésre” azonnal bekapcsolódnak Istenbe. Nagy öröm, ha valaki az Isten ígésének ezen egyszerű megnyilvánulása iránt vonzalommal bír. Ez jó jel.

*

Gyönyörű a pünkösdi vigíliájának misekezdeté. Az Egyház a Szentlélek eljövetele feletti örömét fejezi ki benne.

„... Erősítse meg azok szívét...” (Oratio) „... és az ő vigasztalásán mindig örvendezni tudjunk...”

Ez nem érzélgés, mert a Szentlélekben mindig helyesen „érzünk”. Kérjük a miseszöveg alapján Istent, hogy mi is érezzünk, és pedig igazán. Mert lehet nem igazán is érezni. Ez pl. a csak külsőleg vallásosak, a „Betschwesterek” esete, akik bizonyos alkalmakkor „meg vannak hatva”, érzésüknek következményeit azonban már nem viszik át az életbe.

Mi pedig ne érzelegjünk, hanem érezzünk igazán, érezzünk úgy, hogy ennek a mi érzésünknek folytatása legyen az életünkben.

Amilyen drága a szív megváltozottsága, amilyen kegyelem a könnyek adománya, olyan visszataszító mindaz, ami a külsőségekben kimerülő vallásosság (betschwesterség) fogalmához tartozik. Az ilyen vallásosság teljesen megbízhatatlan, semmiképpen sem színarany, nem valóban megújódott, hanem felületes, könnyű fajsúlyú, hazug, nem igaz lélekből jövő ...

*

*„... és szólnak vala nyelveken ...”
(Vigília Szentlecekéből)*

Annak, aki lélekmentéssel foglalkozik, annak az ő hívei „nyelvén” kell tudni szólni. – Aki nem tud ebben a lelki és apostoli értelemben sok nyelven beszélni, az még nem vette igazában a Szentleket. Aki nem tud idegesekkel, terheltekkel bánni, hisztérikus nőket megnyugtatni – ez mind más-más nyelveken való szólás –, az nem alkalmas a lélekmentésre. Kérjük a Szentléleknek ezt a nyelvbéli adományát, hogy mindenkivel, akivel küldetésünk összehoz, az „ő nyelvén” tudjunk beszélni.

Az *alattvalók* kérjék, hogy a fellebbvalók nyelvén tudjanak szólni, hogy jól fel tudják tárni a szívüket, hogy megkönnyebbüljenek..., hogy röviden és velősen tudják előadni mondanivalóikat.

A lelkiismeretes *előljáró* nagyon kéri a Szentlelket, hogy eltalálja az alárendeltjeinek nyelvén való szólást, nehogy túlságos terhet rakjon a vállukra. Hogy olyan formában parancsoljon és olyan rendeleteket adjon, amelyek (az elvek fenntartása mellett) az illetőknek lehetőleg ne essenek nehezére. – Gondoljon arra, hogy az engedelmesség keretén belül minél több szabadságot hagyjon, hogy senkinek kedvét ne szegje. Az az előljáró, aki olyan „nyelven” beszél, hogy alattvalói önállóan és mégis az engedelmesség jegyében működnek, és úgy „vezet”, hogy nem töri le feleslegesen az egyéniséget: az ilyen előljáró *igazi „művész”*.

Egy nagy csomagolóraktárban, ahol éppen egy pár gyakornok tanult, láttam, hogy hogyan bántak velük. Milyen türelmetlenek, parancsolók voltak hozzájuk! Akkor lett egészen világos előttem, hogy milyen borzasztó hibákat követhet el egy előljáró – főleg értelmesebb alattvalójával szemben –, ha nem veszi tekintetbe az illető egyéniségét ... kiszabott működési körét, és ezzel kedvét veszti. Mert már nagyon tökéletes léleknek kell lennie és teljesen természetfeletti alapon kell állnia annak, aki kedvét nem veszti, ha az előljáró nem tud az „ő nyelvén” szólni...”

– Vizsgáljuk meg magunkat, hogy mint alattvalók tudunk-e, ha fellebbvalóink esetleg hibásan „kezelnek” bennünket, erre a természetfeletti alapra helyezkedni? – És akárhányszor kezelnek is bennünket hibásan, kitartunk-e ebben a természetfeletti alárendeltségben? – A tekintély elvét tartjuk-e annyira magasra, hogy ilyen hibás kezelés mellett is belső engedelmisséggel alávetjük magunkat előljáróinknak?

– Viszont, ha főnöknő vagy vezetőállásban levő nővérek vagyunk, iparkodunk-e alattvalóink, munkatársaink „nyelvén” szólni.

– Nem vagyunk-e kicsinyesek?

– Saját szokásainkat, felfogásunkat nem kényszerítjük-e fölöslegesen másokra és ezzel nem hozzuk-e őket kísértésbe, hogy ne engedelmeskedjenek? – hogy kijátszanak? – Rajtunk a felelősség, ha nem tudunk alattvalóink „nyelvén” beszélni, és az illetők emiatt kedvüket veszítik és „súlyosan” viselik terhüket.

(Ha pl. egy ló nagyon harapós, tágabbra kell venni a kötőféket. Így az embereknél is tekintettel kell lenni pl. a nyugtalanabb természetűekre, akik amellet nagyon értékes munkaerők lehetnek.)

– Elég kíméletesek vagyunk-e akár felfelé, akár lefelé?

– A mi munkakörünkben nem nyomunk-e el senkit?

– Megbeszéljük-e eléggé testvériesen munkatársainkkal a terheket? Vagy esetleg feleslegesen rájuk rakunk ilyeneket?

– Munkatársaink, alattvalóink merik-e nekünk megmondani, ha valami fáj nekik?

– Viszont vagyunk-e mi eléggé őszinték, alázatosak ahhoz, hogy megmondjuk, ha nekünk ez vagy az nagyon nehéz? – Gyakoroljuk-e az alázatosságot ebben a formában? Vagy pedig némán akarunk szenvedni?! De vigyázzunk, mert az ilyesfajta „hősies némaság” többnyire kevélység! A szentek mindig nyíltszívűek voltak előljáróikkal és testvéreikkel szemben. Megmondták: nézd, én tökéletlen vagyok, nekem ez fáj... Ne csináld ezt vagy azt, vagy magyarázd meg nekem, hogy könnyebb legyen. Ez nem tévesztendő azonban össze azzal a siránkozó, gyenge, erénytelen eljárással, amely ha főnöknője valamiben nem enged, vagy nem a kedve szerint tesz, tele van panasszal és megbántottsággal.

A Szentlélek Úristen világosítson meg, hogy a „nyelvek tudományát” ilyen értelemben is bírjuk...

A Szentlélek az embert az igazság megismerésére vezeti. – *Egy-egy csalódás rendesen egy újabb megismerés kapuja szokott lenni.* Ezt a Jóisten rendelte így. Az ember kiábrándul valamiből, csalódik valakiben ... meggyőződik, hogy amiért fáradozott, az nem éri meg azt... de azután Isten kegyelmével megszenteli ezt a fájdalmat...

A megpróbáltatásban a hit nélkül élők és köztünk az a nagy különbség, hogy azok elkeseredettek, mert ők a fájdalmukat nem szentelik meg ...

*

A Szentlélek az apostolokat bátorsággal, örömmel, bölcsességgel „szerelte fel”. – Megszabadultak a félelemtől, a kételytől. A Szentírás oly gyakran mondja: „Ne félj!” – Mily gyönyörű bátorítás! Mert tagadhatatlan, hogy mi sokat félünk. – „Ne félj, csak higgy, – légy hű... és elnyered az élet koronáját.” Ezek mind súlyos szavak.

Mikor Luthertől megkérdezték barátai, miért nem hagyta meg a misét, azt felelte: „A konszekráció szavai nekem túlságosan súlyosak.” Minden szó, ami az Úr szájából jön, súlyos és ezt a súlyt nekünk éreznünk kell... Csak ne úgy futtában! Ez hasonló a szentáldozáshoz: megárt annak, aki csak felületesen, futtában veszi! Sajnos igazság, hogy sokan nagyon felületesen veszik... pedig a „fele sem tréfa”... A nagy igazságok ne legyenek „pengő érc és zengő cimbalom”...

A modern embereket is meg kell tudni „rendíteni”, de azt nem lehet hangzatos beszédekkel, azokra csak valódi értékkel és súllyal lehet hatni. A Szentlélek Úristen ilyen beszélőképességet adjon nekünk ...

Egy elismerten nagy lélek arra a kérdésre, hogyan vált olyan súlyos egyéniséggé, ezt felelte: „Én nagyon kevés vezetésben részesültem, Isten azonban azt a kegyelmet adta nekem, hogy azt a keveset, amit kaptam, erősen feldolgoztam, teljesen „felszívta”...”

A pünkösöd kegyelem: a bűnbocsátnak és az emberiség megszentelésének napja. – E napon az apostolok beteltek Szentlélekkel, Aki annyira „betöltötte” őket, hogy evilági dolog többé nem fért a lelkükbe ...

*

„Krisztus engedelmes volt mindhalálig, és pedig a kereszthalálig.” – A mi engedelmességünknek se legyen határa. – Az engedelmesség kell, hogy a mi eledelünk legyen. – *A lelki eledel nemcsak erősít és táplál, hanem boldogít is. Az engedelmes szerzetes ennél fogva mindig boldog...*

Az engedelmisséget mi is a mi legfőbb feladatunknak ismerjük.

Boldogságunkra vezető legfőbb eszköznek pedig a kötelességteljesítést.

Ez az igazi boldogság. Akiket legjobban tisztelünk a világon, azok mind a kötelességteljesítésnek majdnem aggódalmas követői és a világért sem engednek egy jottát sem belőle. Ha az ember a kötelességét még szenvedés és lemondás árán is állhatatosan megteszi, akkor mindig gyarapszik erőben, és ennek nyomán áldás fakad. *A szenvedésben is a boldogságot kell keresni.*

A szerzetesélet nagy titka: az ember lemond a világról azért, hogy boldog legyen, áldozatot hoz azért, hogy boldog legyen, töri magát azért, hogy boldog legyen.

A boldogság utáni vágyat az Isten adta, és ez helyes ösztön. *Senki sem lép a szerzetbe azért, hogy lemondjon a boldogságról, hanem azért, mert a Szentlélek felvilágosította, hogy sokkal nagyobb boldogság ezt az életet élni, mint azt, ami a világban van.*

És mivel a boldogságnak leghatalmasabb pillére az erő, azért kell már önző szándékból is kerülni mindazt, ami ezt az erőt csökkentheti bennünk. A kötelességmulasztások, engedetlenségek, kis jellemtelenségek mind erőnket apasztják, tehát boldogságunkat

csökkentik. Lényegében véve mindezek egy nagy hálózatot képeznek, és egyetlen hibát sem követhetünk el anélkül, hogy az, amit lélekkomplexumnak nevezünk, meg ne sínylené azt. – Miért adnak a jószellemű szerzetekben olyan sokat a fegyelemre, pontosságra és mindenre, ami a szerzetesjellemet kialakítja? Mert mindez nélkülözhetetlen kelléke az igazi boldogságnak ...

*

Minél jobban szólít ki hivatásunk a világba, annál nagyobb összeszedettségre és szilárd szerzetes szellemre van szükségünk. Mint ahogy a háborgó tengerre eresztett hajónak sokkal erősebbnek kell lennie, mint a folyóvízen járónak, hasonlóképpen vagyunk a mi hivatásunkkal is. Erőseknek kell lennünk, hogy semmiféle „hullám” minket lelkileg „oda ne csapjon” és szét ne zúzzon. Mennyi elmélyedésre, erőre van szükségünk, hogy szilárdan helyt tudjunk állni az élet háborgó tengerén!

És ez a szellem, az egyházi intézményeknek ez az ősrégi, lélekben oly előkelő szelleme, előkelővé teszi magát az embert is. Akármilyen szegény és csúnya lehet valaki egyébként, ez előtt a szent, gyűjtött magatartás előtt mindenki meghódol ...

*

Vannak alkalmak, amikor nagy Szent Teréz szavai érvényesek: „Akár ülve, akár állva, akár fekvé imádkozik valaki, csak jól imádkozzék.” Az Isten gyermekeinek ezt a szabadságát össze kell tudni egyeztetni a fegyelemmel.

A trappistákról feljegyzí a krónika, hogy rendületlenül ragaszkodtak napirendjükhöz, szabályuk szellemét határtalanul szerették.

Jól jellemzi őket a következő eset: Egyszer éjjel, amikor éppen az angol király volt Ráncé apát vendége, tűzvész ütött ki, és a drága királyi lovak majdnem odavesztek. A szerzetesek rögtön az oltáshoz fogtak, és csodálatos ügyességgel úrrá lettek a lángok felett. Felkapaszkodtak a lajtorjára, és amellet egy „kukkot” sem szóltak ... Közben eljött a zsolozsma ideje, ekkor letérdeltek az égő épületrészekhez támasztott létrákra, és elvégezték imájukat. Senkinek sem történt baja, s a tüzet is szerencsésen eloltották. Amikor apátjuk később arra figyelmeztette őket, hogy ilyen körülmények között a csendhallgatás nem kötelező, így feleltek: „Tudjuk Atyám! szükség esetén meg is szegtük volna, de hála Istennek, nem kellett...” Micsoda szellem! És hogyha az ember Ráncé apát kapitulum tanításait olvassa, milyen aprónak látszó jellemhibák kerülnek ott szőnyegre. Mikor például az egyik újonc csak napok múlva vallott be egy hibát, ilyen fájdalmas intelemenb részesült: „Nem az a baj, amit tettél, hanem az, hogy nem mondtad meg előbb; és vajon tudod-e, hogy az ördögnek ezzel a hallgatással milyen tág kaput nyitottál? ...”

*

Foglaljuk össze ennek az elmélkedésnek az anyagát: Mondottuk, hogy:

– Isten akarata, hogy a fellebbvaló tudjon az alattvaló és fordítva: az alattvaló a fellebbvaló „nyelvén” beszélni,

– tudjunk a fáradt és terhelt emberek nyelvén szólni,

– az Úristen akarata az, hogy a szenvedésekben is boldogok legyünk,

– hogy boldogságunknak szigorú kötelességteljesítés az ára,

– minden szerzeteslélek, aki hivatása magaslatán áll, az a keresztye mellett is boldog.

Mondottuk, hogy sokszor egy nagy csalódás idéz elő lelki haladást.

Mindezeket a Szentlélektől kell kérni és nem szabad „félgni”. tehát a jövőtől és a szenvedésektől se féljünk, mert ezek mind az Úristen akarata, „... az én eledelem, hogy Atyám

akarátát teljesítsem”. – Nekem pünkösdre a Szentlélek Úristentől ezt a készséget és boldogságot kell kérnem ...

Fejezzük be ezt az elmélkedést Fenelon püspöknek ezzel a mondásával: *„Az Istennek minden előre látható és előre nem látható tervére az én lelkem csak egy áhítatos »Amen«-nel válaszoljon.”*

Ez felséges, valóban pünkösdi ima.

Székesfehérvár, 1916. június 10.

V. A megújulásról

Az életben számtalan olyan lélekkel találkozunk, akik valamiképpen úgy jártak, mint Mózes: elvesztették hivatottságukat, nem érték el céljukat. Sokszor talán nem is annyira külsőleg, mint inkább belsőleg történik ez meg velük. Ismerünk szerzeteseket, papokat, akikre ráillik, amit a Szentírás mond a romlott sóról ... Rajtuk a reverenda, a gyűrű, a szerzetes ruha ... és mégis ... Egyházi jellegüknek a külsőségei még megvannak náluk, de kiérezzük, hogy romlott só a lelkük. Mi történik a sóval, ha megromlott? ... Mit ér egy pap vagy egy nővér, ha csak külsőleg az? – Ha már nem világít?! ...

Mózes életében azt is láttuk, hogy *az Isten türelmének megvan a maga határa*. A határ ott kezdődik, ahol a türelem az igazságossággal találkozik. Az Isten végtelenül türelmes, de végtelenül igazságos: e kettő között van valahol a mi határunk.

Bossuet, ez a szentéletű nagy püspök, az ő hitvédelmi művében így ír erről: „*Az isteni Gondviselés nem ad a végtelenségig határidőket. Azért ugyancsak szükséges, hogy az ember végre elhatározza magát, és lelkivilágában rendet teremtsen. És azok, akik erre a végleges elszánásra soha nem tudják magukat elhatározni, azok anélkül, hogy ráeszmélnének arra, amit tesznek, egy szép napon csak odajutnak, hogy elérték azt a határt, amelyet Isten az ő tévovázásuknak szabott.*”

Tagadhatatlan, hogy az ember ennek hallatára valahogyan találva érzi magát, főleg úgy fogadalomújítás idejekor ... Akár újítunk, akár először teszünk fogadalmat, ezt az alkalmat vegye mindegyikünk Isten üzenetének, hogy lelki életében újra elérkezett egy ilyen határhoz, elsősorban saját üdvössége, továbbá a kapott és vállalt misszió szempontjából.

Mily fölségesen találó Szent Lukácsnak ide vonatkozó megjegyzése: „*Amikor megtérsz, te erősíted majd meg testvéreidet*” (Lk 22,32). Különbözik a Szentlélek Úristen nem adja magát neked, és nem engedi, hogy Őt másoknak közvetítsd. Ha meg nem tértek, romlott só leszel, és akkor hogyan tudtok másokat megerősíteni?! – Ez alól kivétel csak a szentségek kiszolgáltatásánál van.⁸ Egyébként még nem láttunk eredménnyel misszióskodni a kegyelem állapotában nem lévő, a Szentlélektől be nem töltött lelket.

Olyanok, akik a misszióra ezt a külön hivatást kapták, mint mi is, azok sokkal jobban is szenvednek akkor, ha ellentállnak a kegyelem sürgető szavának és nem sietnek a lelkek segítségére. Mert életszentségre mindenki köteles ugyan törekedni, azonban nem mindenki köteles életét felebarátja megmentésére szentelni. De azok, akik arra nyertek hivatást, hogy nemcsak a maguk lelkét, hanem a másokét is megmentésük, kettős kegyelmet kaptak. A kettős felelősségnek kettős boldogság is a jutalma azoknál, akik ezt a küldetést vállalták, viszont kétszeres szenvedés az osztályrésze azoknak, akik a kapott hivatásnak netalán ellentállnak.

„*És te magad egykoron megtérvén...*”

Egy nagynevű amerikai filozófus (William James †1910) arra a kérdésre, hogy tulajdonképpen mi is a „megtérés”, ezt a feleletet adja: „*a megtérés nem egyéb, mint a megismert igazságoknak végleges megragadása.*”

Azok a szentek, akik egy prédikációra, egy gyónásra, egy intésre halálukig szentül éltek, azok azt az egy igazságot, melyet az Úristen az ő megmentésükre küldött, halálos elszántsággal ragadták meg.

⁸ A papnál pl. a gyóntatószékben nem számít, hogy milyen kegyelmi állapotban van, mert az általa kiszolgáltatott szentség az ő lelkiállapotától független, önerejéből működik (*a Kiadó*).

Vizsgáljuk meg magunkat: ilyen halálos elszántsággal ragadjuk-e meg mi is azt a néhány lényeges, reánk vonatkozó igazságot?

Ne legyen közöttünk senki sem, akire a Szentírás szava illik: „... bár hideg vagy forró volnál... de mivel langyos vagy...” Ha világi vagy és férjhez mentél, légy igazi feleség. És ha az Istennek adtad életedet, akkor légy ott egészen Istené, légy szent. Ha langyos vagy, vagyis ha misszióővér vagy és mégis világias vagy, ha megtűröd magadban a jellemtelenségeket, akkor bekövetkezik az az állapot, amit az Írás úgy fejez ki, hogy „kivetlek”... Nem kellesz, mert „se hús, se hal nem vagy”.⁹ Az ilyen jellegtelenséggel soha nincs a Szentlélek Úristen.

Fogadalmat tenni vagy újítani és véget nem vetni a „se hús, se hal”-féle jelleg nélküli lelkiállapotnak, az egyenesen kihívása az Úr haragjának. – Az Úristennel „játszani”, vagy Őt becsapni nem lehet. Ezt jellemes emberekkel sem lehet megtenni, hát még az Úristennel! ... Az Úristen nem bortal ver ... Nem kell, hogy mindjárt villámmal sújtsa az illetőt. Vannak *szellemi villámcsapások*, amelyek sokkal jobban tönkre- teszik az embert ...

A fogadalomtétel ennél fogva nemcsak boldogság, pünkösdi lelkesedés, kedves együttlét, felejthetetlen emlék, hanem inkább elérkezés ahhoz a határvonal- hoz, ahol Szent Mihály arkangyal áll kivont karddal, és figyelmeztet: „eddig és ne tovább! – vagy! vagy!” Szent Mihály arkangyal figyelmeztet minket: „te... te... vigyázz! Nem lehet Óvele játszani.” Ami te-benned még megújódásra szorul, azt tedd meg mi- előbb, mert ez most a kegyelem órája. Az Isten most még kínálja neked a kegyelmet ..., de ha ezt eljátszod, ha átléped türelmének határát, én bánok el veled ... Nemde, mindenki térdre esik, aki előtt elvonul ez a kép. A szerzetes pedig erre csak azt mondhatja, hogy „Kyrie eleison”...

Egyik-másik lélek tán azt gondolja, hogyan is lehet nálunk ilyesmiről szó? Hiszen én meggyóntam minden bűnömet! ... Emlékezzünk csak vissza Mózes példájára! – Annyi bizonyos, hogy nem volt nagy bűnös ... És mégis bűnhődött! ... – *Különböző vétségek állnak útjába a Szentlélek eljövételének.*

*

Ha az ember mélyen beletekint a lelkébe, akkor azt látja, hogy *az el nem határozott, meg nem tért, tétozó lelkület tulajdonképpen két elemből tevődik össze: mégpedig a hitbéli és jellembéli kérdések összejátszásából.* Itt határozott szabályt felállítani, hogy kinél hol kezdődik az egyik és hol a másik, egyáltalán nem lehet. – Mindenki magáról felel. – Mindenki maga tudja a legjobban, hogy hol az ő gyenge pontja. Minden lélek más... mint ahogy minden arc más és minden emberi bőrnek más a rajza. Úgy tetszik, mintha az egyik tenyér éppen olyan lenne, mint a másik, de csak fényképezzük le a mai eszközökkel, és mindjárt meglátjuk, mennyire nem az. – Amint minden virág is más és más, és nincs két egyforma szekfű, és egyik rózsa sem olyan, mint a másik, éppen úgy nincs két egyforma ember sem. Nincs két egyforma lelkivezető és nincsen két egyforma lelkiismeret sem. Nincs két egyforma bűnlajstrom, mint ahogy nincs két egyforma érdemi lajstrom sem. – Azt csak Isten tudja igazában, hogy ki miben és mennyiben érdemes és miben és mennyiben bűnös.

És hogyha végleges megtérésről, megújódásról van szó, akkor az ilyen szentírási, vagy James-től, Bossuet-től származó, vagy akármilyen más nagyszerű mondas, mindegyik csak a lámpás szerepét tölti be. Dönteni mindig csak az ember páratlanul egyedülálló lelkiismereti helyzete dönt. A lelkigyakorlat is csak a lámpás és az útbaigazítás szerepét viheti. A munkát, a döntést pedig minden lélek önmaga végzi. Nincs az a kiváló lelkivezető, aki ezt a lélek helyett elvégezheti. A gyógyászatban, bármily ügyes sebész legyen is az illető, a vérnek összeömlését,

⁹ Ismert olasz közmondás.

a szövetek összeforrását nem tudja eszközölni. Az „energia vitalis”-t, az életerőket emberek sem a testben, sem a lélekben nem eszközölhetik, azok kizárólag Istentől jönnek.

Ha igazában meg akarunk újhodni, ugyancsak szükségünk van arra, hogy ügyesen kitapogassuk, *kikeressük a lélek főútőereit.*

És a Szentlélek Úristen megszólal a lelkiismeretben: „Itt a te főbajod! Ha te ebben és ebben meg tudsz változni ... még ma ... akkor te máris megújodott ember vagy ...”. És ha ez vagy az a szent el tudott valamit érni, ez azzal magyarázható, hogy megragadta az adott alkalmat. – Tehát te is hasonlóképpen cselekedjél! Mától fogva ezt és ezt a hibádat legyőződ, vagy azt a bizonyos jót megteszed! Az illető szent ugyanazt az akadályt, ami nálad is előfordul, elkerülte, legyőzte, ő azonban jellemes is volt, nem esett többé vissza abba a hibába, következőleg szent lett és ezáltal boldog lett. – Nehézsége pedig seregestől senkinek nincsen, ez csak mese, önmagunk ámitása...

A Szentlélek Úristen nagylelkű ... de a lelki életben nincsenek apróságok. *Amit apróságnak látunk, az lényeges is lehet, viszont nagynak látszó hiba nemegyszer jelentéktelen.* – Attól függ, hogy mivel van kapcsolatban az a nagy vagy kis dolog. Foerster mondja: vannak nagy sebek, melyek egy-két hónap alatt nyomtalanul eltűnnek, ugyanakkor pici pattanások halált okoznak. – Imádkozzunk tehát a bölcsesség adományáért, hogy a lényegest mindig meg tudjuk különböztetni a nem lényegestől.

Mindenki érzi, hogyha ezt vagy azt – látszólag talán kis hibát megjavítaná, akkor nyugodt lehetne – akkor haladna –, akkor lelkiismeretében nem hallaná a Szentlélek Úristen szemrehányását ...

*

A lelkigyakorlatok feladata meghatározni, hogy mi az, amit az oltárra kell tenni, mi az, amit fel kell áldozni ... A lelkigyakorlatos idő a kaotikus, zűrzavaros, öntudatra még nem ébredt lélek számára a *kegyelmi ajánlat* ideje ... most itt az alkalom, tisztázni kell a helyzetet!

Van-e köztünk még valaki, akinek a lelkivilága zűrzavaros? ... Az legyen meggyőződve arról, hogy könnyűszerrel egyszerre végét vetheti minden zűrzavarnak, hogyha az egyszerűség, az engedelmesség szellemében nagy hittel és az első keresztények lelkületével áll Isten színe elé és megvizsgálja magát mélységesen: – és ha ezt megteszi, akkor az Úristen kegyelmével meg fogja tudni állapítani: hogy „ez az egyik, ez meg a másik hibám, ami miatt teljes megtérésemet nem tudtam eddig eszközölni, ami miatt a tökéletesség útján nem haladok előre”. *Minden káosznál az a fő, hogy a tengely körül tudjon megcsendesedni.* A többi azután szinte magától fejlődik.

Elég, ha egy vagy két, esetleg három hibánkat emeljük ki egy-egy lelkigyakorlat alkalmával, hogy azok megszüntetésén dolgozzunk. – Itt is nem a sokaság, hanem a klasszikus egyszerűség az eszmény. És ha valaki a kicsi erecskékkal akar elvesződni, csepp mellékhibákkal szeret bíbelődni, úgy ebben is kövessen egy bizonyos meghatározott rendszert. Tömörítse őket egybe, és majd könnyebben elbánik velük. Mindenesetre bármi módon, de rendet kell teremteni a lélekben.

Michelangelo egyik gyönyörű képén Isten Lelke lebeg a káosz felett. – Mindenki, aki ezt a remekművet tanulmányozza, ösztönszerűen érzi, hogy itt valami nagy dolog történik. Akinek nincs szeme az ilyesmihez, az értelmetlenül áll ez előtt a festmény előtt. Ó, de mi, akik szenvedünk a lelki káosztól, mi bizony tudjuk, hogy az a kép mit jelent, mi érezzük és értékeljük *az Úristen elrendező gesztusának áldását, amivel parancsolja, hogy „üledj le, rendeződj, határolódjál, váljék külön benned a víz és a föld!”* Ez az! Széjjel kell választani magukban a dolgokat, el kell őket egymástól határolni, el kell őket rendezni. Ezt akarja az Isten.

Amikor Isten Lelke szent életet „teremt” bennünk, akkor Ő lebeg a mi lelkünk felett... És a Szentlélek Úristen kegyelmével mi most, a lelkigyakorlatok alatt ezt csináljuk. – Akinek van hivatása, az megérti ezt a beszédet.

*

A káosz, a zűrzavar, az mindig nyugtalanít, és semmiféle nyugtalanság nincs Isten akarata szerint. Az Isten mindig és mindenben a nyugodtságot, a tisztázott helyzeteket szereti. Lám, azért volt a szenteknek, sőt a kiváló embereknek, mint Gordon pasának is az a szokása, hogy minden nap rendet csináltak a lelkükben. Azok a bizonyos órák: mint a reggeli elmélkedés, a lelkiolvasás, a lelkiismeret-vizsgálat, a szentségimádás erre való! – És ha nekünk az erre kiszabott idő nem elég, mert lelki harcaink vannak, vagy más valami rendkívül foglalkoztat, akkor kötelesek vagyunk több időt kérni, hogy jobban elmélyedhessünk és rendet teremthessünk lelkünkben. Aki komolyan veszi és jól érti az Isten útján való járást, az nem röstell előljárójához menni és bevallani, hogy küzdelmei vannak, s mielőtt tanácsot kérne, időt szerez az elmélyedésre, hogy jól felkészülhessen, és elrendezhesse magában a dolgot, hogy azután a tanácsot és az útbaigazítást az engedelmesség szellemében kérhesse. Persze, azoknak az életében, akik bent a házban dolgoznak, ritkábban fordul elő az ilyesmi, mert ez az élet rendkívül szerencsés. A legnehezebb élete mindenestre azoknak van, akik a legforgalmasabb helyeken állnak, pl. a növédelmi hivatalban, a patronázásban, ahol folyton kívülállókkal, folyton emberekkel kell érintkezniük.

(Ebben a vonatkozásban nekem is nehéz életem van, és több időre volna szükségem az elvonultságra ... az én legnagyobb szenvedésem az, hogy nem tudom magamat „teleszívni”. – Nekem magány kell ... Én csüngök az Isten keblén, és szenvedek attól, hogy soha nem tehetem ezt eléggé ... a külső munka miatt nem jutok eléggé hozzá, hogy az Úristennel jól elrendezzem dolgaimat, gondjaimat...)

Ezek a helyeken minden nap robban egy pár „bomba”, és ez „zavart” okoz. – De minden nap ki kell javítani az így keletkezett réseket! – Mindig mélyíteni kell magunkat! – Ki minél forgalmasabb helyen áll (a főnöknő és vezetők), annál inkább rászorul erre. – És minél kevésbé exponált helyen és minél kisebb munkakörben működik valaki, annak az életkörülményei a lelki haladásra annál előnyösebbek.

De az egyik életforma is Isten akaratából van, és a másik is ... Minekünk, akik az életben annyit „piszkolódtunk”, nekünk a legtöbbet kellene elvonulnunk, hogy rendet teremtsünk magunkban és új erőt gyűjtsünk. És ha ezt valahogy nem tudjuk megvalósítani és nem tudjuk megoldani, akkor elkerülhetetlen a káros visszahatás.

– Jajj, csak úgy ne járjak, mint Mózes!

Egyetlen megnyugvásom itt is az engedelmesség! ...

Ha Mózes bízó engedelmességgel tette volna, amit tett ... akkor Isten nem bünteti meg!

Azért olyan nagyszerű az Egyház fegyelme! Hogyan gondoskodik a szentségekben a lélek üdvösségéről! Igazán nyugodt lehet, aki eszerint él ...

*

A megtérés nem csak a nagy igazságok halálos elszántsággal való megragadásából áll. Ugyancsak James mondja: A teljes megtérés egységességet jelent: „*In sich geeint sein.*” (Önmagunkban egységesítve.) Elmélkedjünk arról, hogy mit is jelent ez? Azok a szegény, ideges emberek, ha mégoly zseniálisak is, sohasem „egységesekek”, minduntalan új és új eszméik és ötleteik vannak ... nem tudnak soha „megüledni”, lehiggadni. *Az ilyenfajta idegességet*

semmilyen sem lehet úgy gyógyítani, mint az igazi engedelmességgel. Csak az elmebaj esik túl az akarat szféráján. Aki csak ideges, az megnyugodhatik és teljesen meg is gyógyulhat a Szentlélek Úristen szanatóriumában.

*

Az igazi megtérés tehát „egységet” teremt. De nemcsak azt, hanem tudatos jószágot is. Ez nem ellenkezik az aláztatossággal. Assisi Szent Ferencről írják, hogy amikor egy olasz polgármester megsértette őt, azt mondotta tanítványainak: „Majd megbánja, amikor én olyan nagy szent leszek, hogy az egész világ tisztelni fog engem!” ... Az emberben minden nyomorúságának tudata mellett élhet a meggyőződés, hogy igenis, én az erény útjára tértem és azon is járok ... Ez igaz becsületesség és igaz aláztat. Nekünk tudnunk kell azt, ha valóban megtörtént, hogy igen, én megújítottam, megtértem, igen, én teljes bűnbocsánatot nyertem. És minden ebbeli kételyt el kell távolítani a lelkünkől. Nekem nem szabad kételkednem, hogy én teljes bűnbocsánatot kaptam-e, hogy én megújítottam-e, ha valóban megújítottam. – Miért? – Mert Isten az erő Istene, és azt akarja, hogy mi erősödjünk és gyógyuljunk.

*

Ha az ember belép egy társulati házba, és ott „hosszú képeket”, zavaros szemeket és „bujkáló” alakokat lát, akik kerülnek a napfényt és szemtől szembe való találkozást, nem kételkedünk-e joggal annak a háznak kegyelmi állapotában? Van-e egy szerzetnek az őt életető szellemre vonatkozólag nyilvánvalóbb és szembeötlőbb bizonyítéka, mint a ragyogó boldog szemek, boldog arcok, egészséges, boldog személyek? Ez mindig a ház lakóit eltöltő kegyelemnek a jele ... Miért? – Mert igaza van Jamesnek: „Was ist Bekehrung? Bekehrung ist ein prozess allmählicher oder plötzlicher natur, durch den ein bisher gespaltetes Ich, das bewusstermassen verkehrt, niedrig und unglücklich ist, in sich geeint, gut, gehoben, und glücklich wird, als ein Folge des festen Ergreifens religiöser Wirklichkeit”. – Magyarul: „*Mi a megtérés? A megtérés oly lassú vagy hirtelen folyamat, amely által az eddig meghasonlott lélek, aki eddig lelkiismeretében fonák, színvonalon aluli és boldogtalan volt, egységes, jó, emelkedett és boldog lesz, abból kifolyólag, hogy a vallás igazságait elszántan megragadta és magáévá tette.*”

Ez annyira igaz, hogy aki ezen átment, annak a lelke e sorokat olvasva felujjong és ráismer, hogy „igen, ez így történt velem is...”

Én azt kívánom és arra kérem a Szentlelket, hogy közöljünk senki se fejezze be ezt a lelki gyakorlatot anélkül, hogy a megtérésnek ezen a folyamatán át ne menjen. Akiben van még „meghasonlottság”, az ragassza össze lelke kettévált edényét, hidalja át a nehézségeket, hogy ne legyen benne többé semmi meghasonlottság.

A Szentlélek elleni bűnöknek egy furcsa nemével találkozunk ebben a meghasonlottságban ... mint pl. le nem kötött idegesség – *továbbá mindenféle képzelődéseknek tényekként való elfogadása.*

Zürichben történt, hogy a vízszolgáltatás egy helyen megakadt. Eleinte csak nyugodtan vizsgálták az ügyet, azonban nem jöttek rá a hibára. Végül is a nagy vezetősöveket kezdték bontani, és ezek egyikében egy kis odaszorult egérként találtak. Egy kis egérke a nagy központi hálózatban! Hasonló dolog a lelkiéletben is előfordul. Pl. egy olyan kicsinyes gondolat, hogy valaki minket nem szeret, hogy valaki minket nem szíve, hogy valaki nem bízik bennünk, nincs megelégedve a mi munkánkkal, és ezekhez hasonló képzelődések nyugtalanítanak és akadályoznak bennünket lelki haladásunkban. Hát ez olyan nagy baj? Micsoda *egyszerű akadály a kegyelemnek!* Lám, ez nem igazi nagy bűn, hanem a Szentlélek szelleme elleni

vétség. Ilyenkor ki kell a lelket szellőztetni, súrolni, porolni kell, hogy ott „porszemek”, egérke-szerű akadályok meg ne akadályozzák a Szentléleknek a szabad járását.

Nem szabad tehát meghasonlottnak lenni...

Meghasonlott lelkület nem fér össze az igazi megújódással.

De tegyük fel, hogy valakinek egészen rossz a természete ... ez még nem ok a meghasonlottságra. Az Egyház azért adta a lelkeknek az engedelmisséget, hogy üdvösségüket innen merítsék. És ha valakinek mégannyira rossz is a természete, ha igazán engedelmes, győzedelmeskedik fölötte – azért nem lehet meghasonlott, tehát nem is lehet boldogtalan. – Erre vonatkozólag éppen úgy meg kell vizsgálni magunkat, mint pl. a lágy, az álmatag természetűeknek ezzel a hibával kapcsolatban ...

Szent Terézmondotta, hogy „kalácsképűeket” nem vesz fel szerzetébe. Mit jelent ez? Azt, hogy vannak bizonyos lelki vonások, amelyek még az arcon is átütnek! Márpedig az ilyen kalácsképűeket nem hevíti semmi. – Igaz, a jót ők is akarják, de csak saját maguknak. Jó életet keresnek. Ezért gyónni is eljárnak. Bűneiket is bánják, javulni azonban soha nem javulnak, mert nem erőlködnek, mert kímélik magukat. – Sem hidegek, sem melegek, azért az Isten is elveti őket. – „Die Seele baut die Körper” (A lélek alakítja a testet). Lehet valaki a természettől csúnya arcú, ez azonban nem akadály a kegyelemnek. Tudunk igen csúnya arcú emberekről, akiket azonban nemes lel kük átszellemített, szinte széppé tette őket.

*

Ami a megújódást, a megtérést lényegesen előmozdítja, azt tűzzem ki magamnak feladatul. Tisztázzam a helyzetet ... mondjam: ez egy egértermészetű dolog, ezt tehát kidobom, – hogy lelkem hálózata rendben legyen. – Én többé meghasonlott nem leszek. Én minden bűnösségem és büntudatom mellett az erényesség síkját el nem hagyom. – Ezt nyugodtan megállapíthatom, ha úgy van. – Nem abban az értelemben, hogy „én jó vagyok”, hanem egyszerűen leszögezzük azt, hogy „én az erény útján járok”, én emelkedő lelkületben vagyok, én tehát boldog vagyok, és az is maradok.”

És ha ez igaz lesz, akkor ez az illetőkön majd külsőleg is kiütözik, és ez is fontos.

A Missziótársulatnak mint fiatal szerzetnek szüksége van arra, hogy az emberek már a külsőből is bizalmat merítsenek. Ez nem hiúság, hanem szent érdek. Jaj pedig annak, aki egy kezdő társulatnak árt azzal, hogy az iránta táplált bizalmat rontja!

*

Nem csinállok befejezést. – Remélem, hogy „adtam” ... s még inkább remélem, hogy a lelkigyakorlatos elmélkedések átszűrődnek a mindennapi életbe, s így a lelkigyakorlatok nem fejeződnek be a napok elmúltával, hanem azoknak mindannyiunk életében folytatása lesz. – Úgy legyen!

Székesfehérvár, 1916. június 11.

VI. A mi életünk legyen elrejtve Krisztusban

Szent Pál apostol írja:

„Kérlek tehát benneteket, testvérek, Isten irgalmasságára, hogy adjátok testeteket élő, szent, Istennek tetsző áldozatul. Ez legyen a ti észszerű istentiszteletetek” (Róm 12,1).

Miért? – Mert csak az, aki teljesen oda adja magát Istennek, lehet a lélekmentésben Isten eszköze, aki gyermekein segíteni akar, és erre embereket vesz igénybe.

*

Talán 14 éves lehettem, amikor – nem tudom már, hogyan – meghívást kaptam valamelyik szigorú klauzulás szerzet örökfogadalmi ünnepéjére. Élénken emlékszem az akkori szertartásokra, mert rendkívül nagy kíváncsisággal figyeltem mindent. – Emlékszem, hogy a sekrestyéből hosszú folyosó nyílt. Annak a végéről jött a menet. Zenekaruk is volt és zsoldárokat játszottak. Lassú léptekkel jöttek a ház valamelyik részéből a zenekar, a papi asszisztencia, a szerzetesnők, a fogadalmat tevők, végül a főnöknő...

Bennem sohasem mosódott el ennek az ünnepnek az emléke, lélekben sokszor visszatértem hozzá. És amint múltak az évek, s életem új korszakába léptem, mindig más és más megvilágításban láttam ezt a nekem akkor még oly szokatlan eseményt.

Az Isten csak úgy lassan vezeti be az embert az ígéret földjére, csak fokozatosan ismerteti meg vele a dolgok igazi értelmét.

Vegyük példának erre a nagyszombati tűz- és vízszentelést. Ha érett lelkülettel átgondoljuk ezeket a szövegeket, figyelmesebben veszünk részt a cselekményeken, akkor a szertartások külső leple lehull, és kezdjük megérteni, hogy az egészben mi a mag, a tartalom és az érték... Ugyanezt tapasztaljuk az ünnepélyes fogadalom liturgiájában szereplő párbeszédeknel is.

Nálunk, katolikusoknál túlságosan nagy a különbség a felfogásban, hogy mi kötelez csak szerzetest és mi kötelezi a világi embert is. – Az (ószövetségben például a szertartásokon való részvétel és az ott elhangzott szent szöveg erkölcsi tartalma az egész népre egyformán kötelező volt. Az első keresztények is hasonlóképpen gondolkodtak: a szertartásokban előforduló szövegeket minden keresztény emberre nézve kötelezőnek tartották. „Hagyd el a világot...” „Ne szeresd a világot...” „Hacsak a búzaszem a földbe nem kerül...” Ezek mind engedelmességről, áldozatról szólnak. A régi keresztényeknél ezeket az intelmeket az egész népre vonatkoztatták. A tömeg azonban az idők folyamán mindjobban fölmentette magát alóluk azzal a megokolással, hogy mindez nem a „világiaknak” való. Így fejlődött lassan-lassan egy bizonyos űr a világiak és egyháziak között, aminek következtében az utóbbiak ma már sok mindent nem tartanak magukra nézve kötelezőnek, és csak a papokra és a szerzetesekre hárítják a súlyosabb erkölcsi köteleességeket. – E részben nagyon sokat tanulhatunk a protestáns hívőktől, akik igen komolyan veszik az Írás szent szövegeit.

Visszatérve az örökfogadalom szertartására: megrendítő az a pillanat, amikor a zsúfolt templomban földre borult fogadalmasra ráborítják a szemfedőt, a fekete posztót, és eléneklik fölötte a halotti zsoltósmát, a „De profundis”-t. Azonban ennél is szebb az a gyönyörű, Szent Pál leveleiből vett Antifona – melyről többször beszéltünk – s amelyet a világiak ma már szintén nem értenek meg egészen, pedig az apostol minden keresztényre nézve egyformán kötelezőnek mondotta: „*Mortui enim estis ...*” „Hiszen meghaltatok, és életetek Krisztussal el van rejtve az Istenben” (Kol 3,3). A Szentírás ezt a búzaszemről szóló tanításban minden kereszténynek egyformán a lelkére köti, a szerzeteseknek viszont egyenesen parancsba adja, hogy életelvük legyen.

Nekünk a világ számára mindenben meg kell halnunk. Abban is, ami a hiúságot, a minden nőben rejlő kacérságot illeti. Az örökfogadalomban a hajlevágásnak ez a mélyebb értelme.

Egészen meg kell halni a világnak, a hiúságnak. Mit jelent ez a gyakorlatban? A hiúságot, az eredeti bűnnek ezt a kísérelését egy-egy pillantással, ajkbiggyesztéssel, álltartással, nézéssel, mozdulattal, különböző kecsességekkel és hasonlókval is lehet érvényesíteni. Ezekkel még a fátyol alatt is lehet hibázni. A hiúságnak meghalni a gyakorlatban tehát azt jelenti, hogy erőiesen küzdünk ezek ellen a hibák ellen is.

*

Amilyen megható az ilyen évszázadoktól megszentelt szertartás, éppoly keveset használ, ha nincs meg az, amiről eddig szó volt: a belső megújulás, a Szentlélek vétele, az újjászületés a Szentlélek által, egyszerűen, ha hiányzik az igazi megtérés.

Vizsgáljuk meg magunkat, vajon szellemileg reánk borítható-e a halotti lepel? – És ha nekünk, a magyar Egyház ifjú hajtásának, elénekelnék a „Mortuae estis”-t – „Meghaltál és a te életed ezentúl Krisztusban van elrejtve ...” antifonát, mennyiben felelne ez meg a valóságnak?

– El vagy-e te szánva, kedves leányom, hogy a te életed ezentúl elrejtve legyen Krisztusban?

– Vonzódol-e ehhez az elrejtett élethez?

Aki nem őszinte szívvel vesz részt ezen a szertartáson, és aki nem teljes szívből tartja meg ígéretét, ami a fogadalmakat és az elrejtett életet illeti, más szóval *aki csak tetteti magát*, az rettenetesen megbűnhődik.

A mi esetünkben nagyon nehéz ezt az elrejtettséget szó szerint megvalósítani, mert reánk is vonatkozik az, amit valaki így fejez ki: *minekünk kettős utunk van, az egyik befele vezet a megpróbáltatásokon át a tisztuláshoz, a másik kifelé irányít: ez az együttműködés a világgal* (vagyis az apostoli munka) ...” – A mi érzelmeink, a mi megtérésünk őszintesége az igazi szociális érzékben mutatkozik.

*

Valamennyien ismerünk szigorú szerzeteseket, akik rendkívül boldogok, egészségesek, olyanok, mint a jól ápolt növény, friss minden levelük, úgyhogy pusztán megjelenésükkel is örömet fakasztanak.

Majláth püspök egyszer meghívta a római trappistákat reggelire. Azt a határozott benyomást keltették, hogy boldog és „ép” emberek. Olyan üdék voltak, olyan bátran és feszélytelenül társalogtak, hogy élvezet volt velük lenni. – Pedig ők „hallgatást” fogadtak. De alaposan rendbe tették a lelküket. A zűrzavart elrendezték, meghatározták, hogy mi a „bibijük”, azt nagylelkűen elintézték, és mindent az Isten oltárára helyeztek ... megújodtak, megnyugodtak. Ők már e földön bementek az „Ígéret földjére”, és már ebben az életben élvezik annak boldogságát.

*

Kis Szent Teréziáról is tudjuk, hogy miután a zárdái életben megszentelődött, az ő élete nagy keresztjei ellenére is csupa boldogság volt. Őt is elsősorban az engedelmesség boldogította. Ifjúságáról szóló naplójában írja, hogy forrón szeretett édesapjával egy sétáról hazajövet a csillagos égboltra feltekintve megkérte, hogy „Most fogd meg jól a kezemet, mert nem akarom látni a földet, csak a ragyogó csillagokat akarom nézni.” Ez nagyon jó hasonlat. Nekünk is, ha engedjük, hogy a mi előljáróink erősen megfogják a kezünket, biztosan mehetünk életutunkon, nem kell félnünk, hogy elbotlunk, és nem kell azt néznünk, hogy hová

lépjünk, hanem gondtalanul menve élvezhetjük a ragyogó égboltot és nézhetjük a csillagos eget. –Ez az engedelmisség gyönyörű titka. – És nincs más mód, ha boldogok és biztosak akarunk lenni, mint átadni magunkat az előljáró vezetésének. – A világi ember nem adja át magát ennek a vezetésnek, de alig is ér rá az égiekkel foglalkozni. Mindig a földiekkel kell törődnie. És mindenki, aki nem engedi magát az engedelmisség által irányítani, az csak a földet kutathatja, ahelyett, hogy az égre nézne.

Az engedelmisség a jelen elmélkedés megvilágításában nemcsak út, hanem az egyetlen kiút minden problémából, minden ingoványból és minden káoszból...

*

Többször említettem a megszentelődést, a megszentülést. Erre éppen elég utalást találunk a szentek különféle írásaiban.

„Szentek legyetek ...” Ne ijedjete meg ettől a kifejezéstől. Ez a régi keresztények szava. Ők a „szent” jelzöt nem csak a nagy, a csodatevő szentekre használták. Szent Pál az ő híveit szintén szenteknek szólította. És úgy is van, hogy *az előhaladásra való törekvés, a tökéletességért való állandó küzdelem már önmagában véve az életszentség egyik neve.* – Ezt Szent Bernát, a legszigorúbb szentek egyike mondja, aki halálos ágyán nagy bánatot érzett afelett, hogy szertelen szigorával idő előtt tönkretette a szervezetét, hogy „sikert” neki időnek előtte sírba juttatni azt. – Lelkivezetője ezekben a dolgokban valószínűleg nem volt eléggé tapasztalt, különben a Szent bizonyára nagyon is engedelmeskedett volna neki, ami egyébként mentségére szolgál.

*

Kis Terézről tudjuk, hogy *ő egyszerre tért át az életszentség útjára.* A szentek többnyire hirtelen tértek meg, egyetlen nagy elhatározással. Ez felel meg jobban hősies temperamentumuknak. Csak nagyon kevesen alkalmasak arra, hogy rétegesen fejlődjenek. A hirtelen változás sokkal gyakoribb. Kis Szent Teréz így ír erről az ő naplójában: *„És eljött az óra, amikor elhatároztam, hogy ezentúl szent leszek.”* És hozzáfűzi ezt a gyönyörű intelmet: *„Ó, legyetek szentek ti, akik a Szentlélek templomain dolgoztok!”* A Szentlélek temploma tudvalevőleg az ember. Azok pl. akik beteget ápolnak, a Szentlélek templomát gondozzák. – *„Legyetek szentek ti, akik a Szentlélek templomain dolgoztok”,* annak felépítésén, gyógyításán, akik szociális misszióban stb. jártok.

Ha én előbb megszenteltem magamat, akkor a Szentlélek templomait is szentül fogom érinthetni, akár testileg, akár lelkileg...

*

A tervszerű *„mortificatio sensuum”,* az érzékek megtagadása nélkül nincs életszentség. – Bizonyos érzékekkel gyökeresen végezni kell. – Erre nézve mondja a Szentírás: *„Ha lábad megbotránkoztat, vágd le. Jobb sántán bemenned az életre, mint két lábbal a kárhozat olthatatlan tüzére kerülni. Ha szemed megbotránkoztat, vágd ki. Jobb félszemmel bemenned az Isten országába, mint két szemmel a kárhozatra jutni”* (Mk 9,44–47).

Vizsgáljuk meg magunkat a lelkigyakorlatok ezen utolsó óráiban, él-e bennünk egy ki nem kezelt beteg „ideg”, van-e bennünk akár torkosságra, hazugságra, jellemtelenségre való hajlam, vagy bármi, amit ki kell ölni, hogy végre megszenteljük magunkat, és pedig akár egyszerre, akár hosszú, fáradságos munka árán.

Ne legyünk azonban tévedésben. A jól kikezelt fog is okozhat újra bajt, és egyáltalán nem lehetetlen, hogy újból gyulladásba kerül. Hasonlóképpen a megújhodott lélekben is kiújulhat a

régi hiba. Azt tehát folyton figyelni kell, hogy amint a baj jelentkezését észrevesszük, újból és azonnal kezelhessük. A fő az, hogy nagy és teljes elhatározással irányt változtassunk ... amint azt eddig folyton ismételtük: megújhódni, megújhódni ... Ha ez valóban megtörtént, akkor már csak kis bajok keletkezhetnek, mint a jól kezelt fognál.

*

Fontos tehát az érzékeknek és az érzelmeknek a fegyelmezése. És ezt veletek együtt én is oltárra teszem. Minálunk azonban az érzelmek megtagadása fontosabb, mint az érzékeké. Egyeseknek még sokat kell bajlódniuk a kedélyhullámokkal, a hangulatokkal, a zsémbes nehézségekkel és aránylag kevesebbet a tisztaság elleni kísértésekkel. A hangulatoknak és kedélyhullámoknak különböző bajait ennél fogva alaposan ki kell gyógyítani.

*

És ha feltesszük a nagy kérdést: honnan lesz nekem minderre erőm? – *A Szentlélek Úristen adjá meg neked a kellő pillanatban, órában és fordulatban, ha érdemessé teszed magadat reá.* Ahogy a hit megerősítésének nincs más módja, mint azonnal, amikor jön, ellentállni a hit elleni kísértéseknek, hasonlóan itt is állandóan résen kell lennünk.

Nehéz feladat kísértésben megállni a helyünket! Ez azonban az egyedüli módja a megerősödésnek. Voltaképpen minden csata, még ha órákig tart is, néhány perc alatt dől el, mondja egy híres hadvezér. A mi örök koronánk is attól függ, hogy előre nem látott eseményekben, kísértésben, egy-egy nehéz helyzetben hogyan álljuk meg a helyünket.

A mi koronánk nem annyira a mi mindennapi pontos, nyugodt életünktől kapja fényét, hanem inkább attól, hogy egy előre nem látott eseménnyel szemben vagy nehéz helyzetben megálljuk-e a helyünket. Azért mindegyikünk ostromolja a Szentlélek Úristent, hogy legyen velünk, amikor az előre nem látott kísértés megjelenik, nehogy „kidobjon a nyeregből” ...

Ha nem szélcsend, hanem vihar van a lelkünkben, mit kell akkor tennünk? – Bele kell kapaszkodni abba a bizonyos kézbe, ha lehet az előljárónkéba, ha nem lehet, közvetlenül az Istenébe, és nem szabad elengedni azt, míg a vihar el nem vonul felettünk. Alig létezik oly sürgős munka, hogy amiatt ne lehetne legalább egy pillanatra Istenhez fordulni, és akkor máris erőhöz jutunk, és el tudjuk rendezni magunkban a dolgot.

Kísértésbe pedig bárhol kerülhetünk: hatóságnál, kórteremben, hivatalban, orvossal, tisztviselővel, pappal szemben: „*A kísértés órájában és percében légy velem ó Uram!*”

Egy lélek azzal mentegette magát, hogy ő nem ér rá, és nem is tud akármikor imádkozni. Nagyon téved! „*Uram irgalmaz!*” vagy „*Jézus Szíve légy velem!*” – ezt csak elmondhatja – és lám, már erre a hívásra leereszkedik az a Kéz, amely biztosan fog bennünket és nem engedi, hogy elessünk... és azután folytassuk tovább feladatunkat. A háborgó tengeren a tanítványok is csak annyit mondtak: „*Uram, ments meg minket, elveszünk*” (Mt 8,25).

*

Maga az Isten fejezze be a te lelkedben, amit most elkezdett ... ezt én igazán mindegyitek felett elimádkozom ...

Remélem, hogy ti elrendezve, nyugodtan és boldogan teszitek le fogadalmaitokat, és hogy ez a lelki egység, amelyről szó volt, és az a boldogság, amely minden igazi, komoly szerzetesnőt jellemez, a ti részetek is lesz már itt a földön... Azt pedig, hogy a túlvilágon milyen jutalom vár titeket, bízzuk az Úristenre!

Befejezésül mondjuk el a gyönyörű 84. zsoltárt:

*„Mily kedves a te hajlékod,
Seregek Ura!
Lelkem vágyakozva eped
az Úr udvaraiba;
lelkem és testem sóvárog
az élő Isten után.
A veréb is otthont talál magának,
s a fecske fészket,
hogy kicsinyeit oda rejthesse,
oltáraidnál, Seregek Ura,
Istenem és királyom!
Boldogok, akik házában laknak,
téged örökké magasztalnak”
Amen.*

Szellemünk arculata Anyánk tanításaiban

*„Örvendj Jeruzsálem!
Jöjjetek össze mindnyájan
Kik szeretitek Őt.
Örömmel örvendjetek Vele!”
(Iz 66,10-11)*

Bevezető

Már az első sorokban szinte költői lendülettel és mélységes hódolattal nyilatkozik a minket éltető és követésére buzdító szellemiségről egy általunk már nem ismert hajdani nővértársunk. (Abban az időben az „Irodalmi Bizottság” nevében írtak publikációkat egyes nővéreink.)

Egy központi gondolatot fejteget a nővér a tanulmány minden sorában: „Egyházi jóváhagyásunk ötesztendő évfordulóján drága Alapító Anyánk 134 tanításának szintéziséből igyekeztünk a misszió nővér eszményének tiszta, nemes vonásait összerakni, drága Társulatunk szellemi sziklavonalát magunk elé állítani.”

A mélységes tiszteletnek és elismerésnek hangulata gyönyörködtet bennünket továbbra is, ahogy haladunk előre az írás tanulmányozásában.

Alapító Anyánk a családi kapcsolatot fontosságát hangsúlyozza a közösség felé. Vágya az „otthonos, liturgikus, szent családi szerzetesélet”.

22 év tapasztalatának tükrében látja annak fontosságát, hogy rendünk pregnánsan szociális vonásait lelki vonásokkal kell minél jobban kiegészítenünk, megszépítenünk. Itt első helyen említi az ima és az ének jelentőségét és emellett mindazt, ami a lelket táplálja abban, hogy meg ne keményedjen, finom, puha, érzékeny maradjon. Az írásból kiderül az is, hogy ő maga az, aki példát ad a lelki megszépülés művészetében. Módszerében törhetetlen állhatatossággal törekszik arra, hogy a belső szépség „kiverődjék rajtunk”.

A missziós nővér fogalma kezdetektől fogva szervező típust jelent. Az ilyen nővér tanulmányozza és ismeri a szociális szükségleteket, megszervezi az emberek szociális energiáinak felkeltését és kiegészíti a hatósági munkát. Ez azonban nem elég, a belső díszítésen is fáradozni kell, vagyis az alázat, az engedelmisség, az összeszedettség, a nyugodtság, a szerénység és állhatatos szeretet szépségeit is magunkon kell hordozni. Ezért kiemelkedő fontosságúnak tartja, hogy minden nővér hordozza magán a Foris apostolus és az Intus Monachus (kívül apostol, belül szerzetes) jellegzetességeit. Ez a kettő együtt az Isten- és emberszeretet egységét jelenti.

Egy ránk jellemző „áldott stílus” szükségességét is hangsúlyozza. Ehhez kell az erős, mély, liturgikus lelki élet, a szent hallgatás és magány gyakorlása. Ebből fakad, hogy gyógyítóan tudunk hatni akár egy ideges, felületes, léha korszellemre is.

Az öskeresztényeket kell utánoznunk, akiket egy bizonyos szigorúság, élesség jellemzett, bár a boldogság és derű sugárzott róluk, valamint belső tűz. Sziklaszilárd akaraterejük volt.

A kereszt viselésének jelentőségét úgy magyarázza, hogy annak mértékénél válik el, „jelentéktelen nullaságban, lapos bizonytalanságban senkik vagyunk, vagy az Úr Isten eredeti tervei szerint a szenvedés iskolájában alakulunk, mélyülünk ahhoz, hogy sugárzó erőnk lehessen”.

A belső, szerzetesi élet házias, családi kíváncsalmait mint belső apostolkodást hangsúlyozta. Sienai Szent Katalint hozza példának. Ő a pápának is tanácsot tudott adni, mert az is alázatosnak, tapintatosnak találta, egy magasabb bölcsességgel rendelkezőnek, aki magatartásában mérsékelt, okos, másokkal érző, finom volt.

Fátyolviselésünk figyelmeztet arra az életre, amelyben jószág, szeretet, irgalom, életközlés és életfejlesztés rejtőzik. Ezek a tulajdonságok a teljes odaadás velejárói. Sienai Szent Katalin fellépésében, hangjában soha nem volt támadó, mindenkiel megtalálta a hangot. Soha nem lépte át hatáskörét, soha nem volt stílustalan. Mindenütt Krisztust lehelte. Híres volt liturgikus, fegyelmezett magatartásáról is. Szívében hordozta celláját. Értett szent hangulatok megteremtéséhez.

Anyánk a velünk született rátermettséget is kegyelemnek tekinti.

„Aki a szabályokat éli, Istent éli! Eléri az életszentséget” – figyelmezteti a nővéreket.

A missziónővérnek egyéniségnek kell lennie – tanítja, „nem olyannak, akihez mindenki hozzátapad, aki tárva-nyitva áll tapasztalatai és élményei hatásának. Hanem aki befolyásolhatatlan, és akin mások eligazodhatnak és alakulhatnak. Erőslelkű, önálló, engedelmes lélek.”

A belső szerzetesi vonások szépségeihez tartozóak közül kiemeli, hogy minden nővér, mint anya, olyan legyen. Gondosság, felelősség, előrelátás jellemezze. Például szolgáljanak a Boldogságos Szűz erényei.

Fontosnak tartja a rekreáció és az előírt séta megtartását. „Üdüléseinket kedvesen, vígan, okosan beszélgetve tartsuk meg. Elsősorban idehaza legyünk szociális és karitatív érzelműek, és szeressük a kedves nővéregyüttléteket.”

Elöljáróval szemben a hűség legyen a jellemző. Hogy ugyanarra a dologra mondjuk IGEN, és ugyanarra mondjuk, hogy NEM!

„A szociális erények – alkalmazkodás, beilleszkedés, türelem, kímélet, gondosság, együttérzés – olajcseppjeivel tegyük kellemessé a közös életet. Aki ezt mindig derűs frissességgel tudja gyakorolni, az jól halad az önmegtagadás iskolájában. A mi faragatlan finomtalanságunkat meg kell tagadni.”

A keskeny út egyik legjobb mércéje a napirend – tanítja. Itt becsületesen meg kell magunkat tagadni, a kényelmességet megtörni.

„Nem volnánk hűségesek a társulat eredeti programjához, ha nem helyeznénk nagy súlyt a nővérek továbbképzésére” – figyelmeztet Anyánk.

„Annak van hivatása a Szociális Missziótársulatba, aki a munkatorlódás és rumli közepette is megállja a helyét, aki nem veszíti el ilyenkor az eszét, aki összeszedett, gyűjtött, aki a pontosságot és rendet nagyra tartja és áldozatok árán is követi.”

„Éljük a szentmisét, a liturgia koronáját!”

„Nem pápai vagy papi támogatásra van a szerzeteseknek szüksége, hanem arra, hogy közösségük földi paradicsomában jól éljenek. Egy éltető forrás van középen, Krisztus, tessék abból élni!” (Nagy Szent Gergely pápa)

A porta jelentőségéről szólva kifejezi, hogy a mi portánkon az Úr Jézus legszentebb betűje alatt mindig lássák a keresztet, az orsót, a lantot. A lant fogalmához tartozik a kedély, a családiasság, a nőiesség. Az orsó fogalmához tartozik a szociális munka. A legnagyobb szociális cselekedet Krisztus világosságának terjesztése.

„Ígértem és ígérem neked, Uram az állhatatosságot a szentség útján. Hűséget, ugyanazt a hűséget, amit 27 évvel ezelőtt fogadtam Neked. Erényeim folytonos javítását” – vallotta magáról Főnöknő Anyánk. Mi pedig soha meg nem hálálhatjuk a jó Istennek, hogy Alapító Anyánk révén szerzetbe lépésünk óta ilyen kitűnő iskolában oktat minket. „Megtanulhattuk, hogyan alakítsuk magunkban az Úr Jézus legszentebb arcát, melyet legjobban Drága Főnöknő Anyánk mintázott meg számunkra” – zárul ez az összefoglaló tanítás szellemünk arculatáról.

„Amor docet artes!” (A szeretet tanítja a művészetet)

Egy alpesi völgy lakói érdekes természeti tüneményben gyönyörködhetnek:

messze, talán mérföldekre tőlük,
hajnali és alkonyati megvilágításban
egy nemes emberi arc körvonalait
ismerhették fel a hegység szikláin.

Ifjak és öregek bizalmas ismeretségben éltek a nagy kőarccal, bár nemes körvonalait nem tudták felfedezni egyforma tehetséggel.

Ennek a családi kapcsolatnak nagy nevelő ereje volt a falu gyermekeinek boldog öröksége. Az előkelő vonások és édes arc kifejezés mintha egy hatalmas szív érzelmeit tolmácsolták volna. A nép tanúsága szerint ez a jelenség még a völgy termékenységét is kedvezően befolyásolta, mert a ráeső napsugarakkal a ködöt átvilágította, az égető nyári forróságot pedig felhőivel mérsékelte.

Bár az egymást követő generációkban mindig volt néhány, kinek lényén a nemesítő hatás észrevehető volt, egy régi jövendölés, mely szerint valaki közülünk e felséges sziklaarc vonásait fogja magán hordozni – még beteljesedésre várt. (N. Hawthorne, The Great Stone Face)

Egyházi jóváhagyásunk ötesztendő évfordulóján drága Alapító Anyánk 134 tanításának szintéziséből igyekeztünk a misszióövére eszményének tiszta, nemes vonásait összerakni, drága Társulatunk szellemi sziklavonalát magunk elé állítani.

Szerzetescsaládunk ünnepén alig beszélhetünk kevesebbéről, mint ennek az arcnak a szépségeiről.

Amor docet artes! Anyánk az, aki a legtöbbet, a legnagyobb vágyódással nézi ezt a sziklaarcot. Mi, a gyermekek pedig a napi munka előtt vagy után gyakran ülünk körülötte, hogy vele együtt nézzük. Valahányszor a „loquamur de ordine nostro” („beszéljünk a rendünkről”) a mi rendi családunkról beszélgetünk a kapitulumokon, mindig egy-egy drága vonást szemlélünk, szeretünk társulatunk arcán. És minél jobban és többen szeretjük, annál közelebb állónak, annál elérhetőbbnek tetszik szépsége. Annál jobban hallgatunk kedves Főnöknő Anyánkra, aki a lelki megszépülés művészetét tanítja.

Nővérközösségünk boldog öröksége, hogy ilyen közvetlen kapcsolatban élhetünk, és fejlődhetünk a nagy Sziklaarc árnyékában. De ha néha mégis nagynak tetszik a távolság, ha csüggedés fog el, ekkor is drága Anyánk az, aki példát ad:

„Legnagyobb fájdalom a léleknek, ha nem tud megfelelni ideáljainak. (= 34. 1. 12.) Azt hiszem, én szeretem legjobban szabályainkat, és nekem fáj legjobban, ha néha nem tudom betartani!”

HÉTSZER ELMONDOTT IGAZSÁGOK volna a találó összefoglaló címe Alapító Anyánk tanításainak. Szeretettel ismétli nekünk nem hétszer, hanem hetvenhétszer, törhetetlen állhatatossággal, míg vérükké nem válnak; míg szépségük ki nem verődik rajtunk, míg társulati anyajeggyé nem lesznek.

Huszonkét év imájának, tapasztalatának tükrében látjuk a nővéreszmény arculatát, ahogy azt Vademecumunk előszavában lefekteti, mikor Társulatunk pregnánsan szociális arculatát mélyebb lelki vonásokkal iparkodik kiegészíteni és megszépíteni.

Ma, az aktivitás túlhajtásának korában a szociális szolgálat sokaknál a humanizmus hitvallása. Egyoldalú, mikor a vallásban csak a felebarát szolgálatát értékeli. „Operi Dei nihil praepnatur!” („Az Isten műve elé semmit se helyezzünk” (Szent Benedek). Ez Társulatunk szellemi arcának benedeki vonása.

„A középkorban az apátnők benedikálásakor volt egy áldás, melyet az Egyház azért adott, hogy jól vezethessék a tagokat az IMA és az ÉNEK tekintetében ... Ha a Jóisten megsegít, lesz nálunk is otthonos, liturgikus szent családi szerzetesélet, ha nem fog mindenkinek a nyelve lógni a szociális munka fáradalmaitól.

Az ORA nem csak imaértelmű – tanítja drága, jó Anyánk –, ahhoz tartozik mindaz, ami a lelket táplálja, vigasztalja, gyönyörűségben áztatja, hogy meg ne keményedjék, hogy puha, finom, érzékeny maradjon. Tehát a művészetek kultiválását, az ünnepek magasabb nivójának megtartását is magában foglalja.”

Konstitúcióink keletkezésénél már szép vonások voltak társulatunk szellemi arculatán: az apostoli buzgóság lelkes kifejezése jellegzetes volt rajta. Országos szervezetünk, missziós házaink gyönyörű munkát fejtettek ki. A missziós nővér fogalma már akkor szervező típust jelentett. A szociális viszonyok tanulmányozója és ismerője, a szociális szükségletek meglátója volt. A társadalmi energiák felkeltése és megszervezése a hatósági munka kiegészítése volt célkitűzésünk. Tiszteletre méltó nemes arckép, de Alapítónk elgondolása szerint nem teljes.

„Mindig az a meggyőződés töltötte el lelkemet, hogy hiába fejtenének ki nővéreink még oly sokoldalú és kiváló szociális tevékenységet, ha ezzel az intenzív működéssel arányban nem pompáznának belső lelki díszben, ha nem ékeskednének az alázat gyöngyeivel, nem övezné őket a gyűjtöttség és nyugodtság szépsége; arcukat nem fődne az alázatosság és szerénység aranyfátyola és ha nem járnának az állhatatos szeretet királyi köntösében.” (Vademecum)

Foris Apostolus – Intus Monachus! (Kívül apostol, belül szerzetes)

Tehát ez a szent kettősség: az Isten- és emberszeretetnek egységbe olvadt életformája van édes Alapító Anyánk szeme előtt. Elmélkedéseinek hegyén mindig annak körvonalát látja: ezt éli át, ezt sugározza, ezt tanítja. A „Foris Apostolus” természetszerűleg előbb fejlődött ki, de a mélyebb és határozottabb lelkesítéstől az „Intus Monachus”-tól csak nyert. Mert ez a túlságos hajszát a munkában mérsékelte és kegyelmi eszközökkel hathatósabbá tette.

„Adja meg a jóságos Isten nekünk a benedeki szellem legszebb vonásait:

- a mélységes lelki életet,
- a fegyelmezett, alázatos magatartást,
- a nyugodt, szép járást, a csendes
- rezervált beszéd kegyelmét,

hogy nővéreink a mai ideges, kapkodó világban is ebben az áldott stílusban állják meg helyüket.”

Nemcsak az IMA, hanem a MUNKA stílusa is fontos. Az Istennek szentelt lelkek szépségére annyira féltékeny az Egyház, hogy képes célkitűzéseket és módszereket is alkalmazni, ha ezt veszélyben látja.

„A túlzott szociális munka a nőt könnyen kihozhatja sodrából. A világgal való folytonos bajlódás, a sok beszéd, organizálás, áthatolni akarás a lelket hamar felbillenti. Mindennek egy ellensúlya van: erős, mély, liturgikus lelki élet. Új mélységek, új világ ... A szemek megfékezése és a szilencium. Az ember ne tolakodjék a szemével, ne kíváncsiskodjék, ne pletykálja ki tetszését vagy nemtetszését. Nem missziónővér az, aki a szemek megfékezését és a szilenciumot hűségesen nem gyakorolja. A szilenciumhoz nemcsak a jó hallgatás, hanem a helyes beszéd is tartozik.”

(= 32. I. 29.) Ha a Szociális Missziótársulat teljesen aktív, nem pedig ún. apácaéletet ír elő tagjainak, annál inkább kell életükben ellensúlyokról gondoskodni... Magány nélkül nincs lelki nagyság. Nem tudunk egyéniségünkben növekedni, ha hivatásbeli kötelmeinken kívül nem gyakoroljuk a szent hallgatást és a magányt. A szociális munkának is megvan a maga ipari betegsége; az idegesség, mely sokszor már a mozdulatokban és járásban is megnyilvánul.

A liturgikus életformához tartozik az is, hogy a szentekkel ne csak úgy futtában foglalkozunk. A modern, ideges és türelmetlen embernek rendkívül jót tesz az ilyen nyugodt,

egységes, előkelő alakoknak a szemlélete. Az állhatatosság nyugodtsága a gyógyfű a szociális munkás betegségeire.

A Szociális Missziótársulat elejétől fogva mozgalom, melyet saját eredeti szelleme és Szent Benedek sajátos, felséges, egyensúlyozó lelkülete éltet és inspirál. Olyan kompozíció ez, mely hivatva van a jövőnek ideges, felületes, léha korszellemét gyógyítólag befolyásolni.

(= 33. III.) Tanulmányozzuk ezt a gondviselési mappát, melyen útjaink a Szociális Missziótársulatba vezettek. Ez a természetfelettség térképe. Hazánk missziós térképén a meg nem szervezett katolikus nők nagy sokadalmát látjuk. Akik hozzám csatlakoztak, azoknak azzal a tudattal kell járniuk, hogy mi mozgalom vagyunk. Az egyes tagoknak angyaloknak kell lenniök, akik azt az isteni szikrát, mely a Szociális Missziótársulatot megkülönbözteti a katolikus egyesületi élet más alakulataitól, nemcsak megőrzik, de folytonosan élesztik szívükben.

Így látjuk alakulni fejlődő szellemünk arculatát nagyvonalú elgondolásokban, a meghatározásoknak és árnyalatoknak gazdag változatában, melyet lehetetlen rendszerbe foglalni anélkül, hogy élethűségéből, üdeségéből ne veszítene.

Az előkelőség, gyöngédség, szigorúság és szépség kifejezéseit a kapitulum témák változatos egymásutánban mutatják.

„Mi, akik mélyebb lelki irányzatot követünk, jobban kell, hogy utánozzuk az őskeresztényeket. Milyen lelkesítő példát adnak nekünk! Szent szigorúság és egy bizonyos „élesség” jellemezte őket, bár a boldogság és derű csak úgy sugárzott szemükből hitük ifjú lángolásától. Belső tűz sugárzott rajtuk és sziklaszilárd akaraterjük volt. Ragyogtak a lelki tisztaságtól és a testi tisztaságtól is. Csodálatos egyéniségükkel a kereszténységet az egész világra el tudták terjeszteni.”

Drága Anyáknak mindig nagy gondja volt leányainak külső szereplése. Minden alkalmat felhasznál, hogy ne csupán a lelki életet élő szociális munkás standardjával, hanem az örökfogadalommal Istennek szentelt missziónövére finomabb mérlegével bírálják meg szavaikat és tetteiket. Előadásaikban, magatartásukban pl. az esti fél tízkor való visszavonulásnál fejezzék ki azt, hogy fegyelemben élő szerzetesnők.

(= 37. II. 11.) Csak az merjen nyilvánosan működni, aki elmélyülés, tisztulás, töltekezés után levetette a természetes embert, és természetfeletti nézőpontokat és erényt sugároz.

A világgal határozott szakítást hangsúlyoz:

(= 37. II. 4.) Aquitaniai Hódító vilmos mint ismeretlen zarándok látogatta meg ima idején a monastorokat, hogy csengős zarándokbotját a padlóhoz ütögetve lássa, elterelheti-e ezzel a szerzetesek figyelmét a közös imától, az opus Deitől. Mikor végre olyan helyre akadt, hol ez neki nem sikerült, felfedte kilétét, mire az apát összehívta az egész konventet. A fejedelem az egész közösség színe előtt földre borult, levetette fejedelmi öltözetét és koronáját, odaverte a padlóhoz pecsétgyűrűjét és botját és nagy alázatossággal felvételt kért. Ez nyilvánvalóan nagy konverzió volt. A felvételt nekünk is a világgal való ilyen teljes szakítással kellett kérni. Ha csak a szociális munka tetszett volna, vagy a kedves nővéreközösség és biztosított jövő, akkor most utólag kell pótolni ezt a nagy szakítást a világgal. Nem külsőleg, hanem a lelkem mélyén. Nekünk csak annyi közünk legyen a világhoz, amennyit szociális missziónk megkíván.

Mennyi bölcsességgel tapint természetünk gyöngeségeire:

(= 33. III.) Pár könnyel vagy frázissal ne bújjunk ki a felelősség alól. Szenvedés nélkül nincs mélység, jelentőség, hanem jelentéktelen laposság. A kereszt jó útmutató! Itt válnak el az utak: vagy jelentéktelen nullaságban, lapos bizonytalanságban senki lenni, vagy pedig az Úristen eredeti tervei szerint a szenvedés iskolájában mélyülni, alakulni.

Valamennyinek meg kell magunkat törni. A szentek azért boldogok... Mi tehát legyünk okos, a verbum Crucis tanához csatlakozó lelkek, kik becsületesen, gyakorlatiasan választjuk és fogadjuk a keresztet. A lélekkel viselt szenvedés finomító hatása jól észrevehető szellemünk arcán. Ez teszi hatékonyabbá munkánkat, rokonszenvesebbé fellépésünket. A keresztény

életprogram egy szóban kifejezve keresztviselés. Nem volna sugárzó erőnk, ha az Isten nem adna alkalmat ebben magunkat tökéletesíteni.

Az édesanya szeme azonban azt is észreveszi, hogy a szociális szervezés és gondozás megerőltető munkája mellett a böjtölés pl. sokaknak munkabírását csökkentené. Alapító Anyánkra is ráillik Schütz Antal meghatározása (Őrség, 46. o.): „Igazi látó, kinek belső kastélyában szent lámpás ég, kinek lelke rakva van szemekkel kívül és belül.”

Becsüljük nagyra a böjtöt (= 32.XII. 16.), ha szent hivatásunk idegrontó volta miatt nem is böjtölhetünk annyira, mint a klauzulás szerzetesek. Nem szabad koplalni azoknak, kik bent élnek a szociális munka forgatagában.

Íme szellemünk előkelő, mértéktartó, egészségi és lélektani szabályokkal aláfestett vonásai a „Fors Apostolus” lelki arcán!

A Te arcodat kerestem! Ps. XXVI.

Tisztelendő Alapító Anyánk tanításainak tanulmányozásánál igen gazdag anyagot találunk. Mindenikben van legalább egy jellegzetes szép vonás, amiben társulatunk szellemi arculatát szemlélhetjük. A „Foris Apostolus – Intus Monachus” kidomborításához gyűjtött szemelvények is meghaladják a hatvanat. A „Nagystílú Arc” árnyékában élő gyermekeknek igen kedves volna a családi tanítások tipikus szépségeit egyenként felsorakoztatni, de jelenleg meg kell elégednünk kettővel. Azért esett a választás éppen ezekre, mert a külső apostolkodás nőies vonásait és a belső szerzetesi élet házias, családias kíváncsalmait magyarázza.

(= 32. IV. 9.) Sienai Szent Katalin vezéralak nemcsak azért, mert a pápának is tanácsot tudott adni, hanem mert a pápa is alázatosnak találta; tapintatosnak találta, felette tehetségesnek és diplomatikusnak. Ez a diplomácia magasabb bölcsességből származik, mely a „Gratia gratis data” ingyen való kegyelem. Nagy alázatossága és külső fegyelmezettsége tette méltóvá erre. Magatartásában mérsékelt, okos, tapintatos, másokkal érző, finom. Fátyolban járt, noha nem élt szerzetesi közösségben.

A fátyol a szimbóluma minden igazán nőies hivatásnak, legyen az szerzetesi, menyasszonyi vagy özvegyi fátyol. Minden, ami a jóság, szeretet, irgalom, életközlés és életfejlesztés jegyében megy, lényege szerint rejtett. A teljes odaadás így érvényesül. (Gertrud von le Fort: Die ewige Frau.)

Hogyan érintkezett szentünk a világgal? Fellépésében, hangjában sohasem volt támadó vagy szerénytelen. Megtalálta a hangot mindenkivel: nagyurakkal, tudósokkal, feslett életűekkel, halálra ítétekkel, örültekkel. Sohasem lépte át hatáskörét, sohasem volt stílustalan. Aki ebben nem hibázik, az igazán utánzásra méltó női szent. Mennyi követője, tanítványa volt a társadalom minden rétegéből. Nagyszerű levélíró volt. Mindenütt Krisztust lehelte! Gyorsan a tárgyra tért, nevén nevezte a dolgokat anélkül, hogy valaha is sértett volna, de mindig finom női tapintattal és gyöngédséggel. Híres volt liturgikus, fegyelmezett magatartásáról is. Szemeit fékezte affektálás nélkül, hallgatag, gyűjtött volt. Szívében hordozta celláját. Értett szent hangulatok megteremtéséhez, mikor a lelkekhez való missziójában erre szükség volt.

Ha statisztikát készítenénk arról, hogy milyen lelki vonásokat említ drága Főnöknő Anyánk a legnagyobb előszeretettel, akkor a hallgatagság, szilencium és a fegyelmezett szemek szépségeit kellene kiemelni. „A kedves, alázatos, nyugodt tekintet, szabad homlok, fegyelmezett, az önmehtagadástól határozott és mégis jóságos szájtartás stílszerűségét halljuk ajkáról a leggyakrabban, midőn társulatunk szelleméről beszélget velünk.

(= 33. II. 10.) A stílus szentjei: Discretio, tapintat, engedelmesség a beosztásban. A mi stílusunk végtelenül nobilis stílus. A tiszteletteljes magatartás a lelkiség első szabálya.

(= 33. v. 12.) A külső magatartás igen fontos a lelki életben – halljuk más alkalommal. A tiszteletadás az Egyházban mindig külső formában is szerepel. Ez a finom kötelességtudás az Úr Jézus helyetteseinek, az előljáróknak is kijár.

Külső munkánkban az „Apostolus” eszményének kialakításához ezekben szedtük össze a legjellegzetesebb vonásait. Sokszor emlegeti a fegyelem és jólrendezettség áldásait is: „Az ordo regiminis (kormányzás rendje) olyan, mint a naprendszer. A kis bolygók a nagy bolygókhoz, a nagyok pedig a naphoz igazodnak” ... a szép Szikla-Archoz, Krisztushoz és helyetteséhez, az előljáróhoz.

Bizonyos szigorú vonásokat, szinte katonás fegyelmet is követel. (= 37. II. 11.) Minden misszióövére őrálláson tekintse magát beosztásában. Megbízhatatlanság hibái között nem szerepelhet. Itt nem ismer tréfát, bár egyszerű botlást – ha komoly megbánást lát – nem tekint végzetesnek.

A velünk született rátermettséget is kegyelemnek tekinti, amit jól fel kell használnunk. Jelentős teljesítményt igyekezzünk minden beosztásban felmutatni. Minden képességet: szellemi, lelki, művészi, szaktudást fejleszteni és kamatoztatni kell apostoli munkánkban is.

Hogyan értékeli gyermekeiben, ha Társulatunk eszményének egy-egy nemes vonását fedezi fel rajtuk. „Ha a Jóistentől művészi tudást, énekhangot, nemes lelkiületet, jó megjelenést, gyakorlati érzéket, finom tapintatot kapott egyik-másik, nem fukar a bátorítással, elismeréssel!

Legyünk Christo-centrikusak, nem pedig egocentrikusak! (= 34. X. 5.) Kapcsolódjunk jobban az Úr Jézusba! Ne üzzünk személyi kultuszt. Krisztus a mi jegyesünk. Ilyen kizárólagossággal követték Őt a szentek. Egész lelkiütem, gondolkodásom Krisztusban gyökereznek.

Nagy lelki finomságra nevel. (= 34. IV. 20.) Rezerváltság kell ahhoz, hogy más után ne menjünk, mint a kegyelem és lelki élet rendje szerint – társulatunk feje után. Sűrűsíteni kell magunkban azt az energiaközpontot, amelyből az Egyház szellemében indításokat veszünk. Ez is hortus conclusus!

(= 33. XL 8.) Ha nem vagyunk tisztában a Társulat fejének álláspontjával, akkor kérdéseknél kedves rezerváltsággal válaszoljunk. A galamb azt is jelképezi, hogy a balfogások, tapintatlanságok elröppentik a Szentlelket.

Aki a szabályokat éli, Istent éli! Eléri az életszentséget. Aki az életmátériát helyesen dolgozza fel, az még inkább remélheti ezt.

A nőiesség, természetfelettség, tekintélyjelleg szépségei után szenteljünk egy mondatot Anyánk tanításaiból az egyéniség dicséretére: „A misszióővének egyéniségnek kell lennie, nem olyannak, akihez mindenki hozzátapad, aki tárva-nyitva áll tapasztalatai és élményei hatásának. Hanem aki befolyásolhatatlan és akin mások eligazodhatnak és alakulhatnak. Erőslékű, önálló, engedelmes lélek.”

Az idealizmustól még friss, rugalmas lélek ennyi szépség láttára csodálkozó tisztelettel és odaadó szeretettel néz a fenséges szikla-arcélre. Az élet terheitől nehézkes, alkalmazkodni kevésbé tudó lélek inkább aggódik, mint örvend társulatunk szellemének új kifejezéseinek. Gyötri a kétség, hogy szerencsés gondolat-e a benedeki szellemén át az őskeresztény életstílusig lemenni? Nem maradhatnánk-e modernebb életformánál?

A legmodernebb szociális orgánusok, mint pl. LITURGY AND SOCIOLOGY, THE CATHOLIC WORKER etc. a legmerészebb és legújabb munkásmozgalmak ilyen szellemben, őskeresztény életelvekkel indulnak, és szereznek maguknak követőket. Érdekes, hogy a hónapokig húzódó tengerészsztrájk alkalmával egy katolikus settlement gondoskodott ezeknek a szegény munkásoknak tetőről és táplálékról, kikkel este a melegedőben együtt recitálták az Egyház hivatalos esti imáját, a kompletóriumot. Ezzel az egyszerű eszközzel teremtették meg a keresztény szellemet a matrózok között. Mennyi eltévelyedés, durvaság, hitetlenség foszlott le lelkekről mintegy varázsszóra ilyen őskeresztény légkörben New York zürzavarában is.

A „Foris Apostolus” régi érdekes vonásait találjuk meg Főnöknő Anyánk legutóbbi Missziós Üzeneteiben.

„Régen a szerzetesek skriptóriumokban, hosszú asztalok mellett az apát, vagy apátnő felügyelete alatt boldogan és művészién másolták a Szentírást és más vallásos műveket, hogy minél több kézbe kerülhessenek. Az Egyház a következő külön áldást adta ezekre a munkatermekre:

„Urunk Istenünk méltóztassál megáldani ezt az írótermet, hogy szolgálid mindazt, amit benne írnak, elméjükkel felfoghassák, és cselekedeteikben megvalósíthassák.”

A könyvnyomtatás más beállítást adott ennek a feladatnak. Mi, katolikus könyvkiadók, ugyanazon módon ajánljuk fel Istennek a mi kiadóinkat, könyvkötészetünket, expedituránkat, mint őseink tették azt a skriptóriumokban.”

Akkor is, most is Krisztus szeretete sürgeti a külső apostolkodást!

Szent nyugalom Istenben!

Anyánk másodiknak kiválasztott felejthetetlen tanítása, az „Intus Monachus” a belső szerzetesi vonások szépségeit tárja elénk.

Emlékezetes, szép jelenet volt. A május reggeli világításban (= 34. V. 11.) ott állt előttünk Alapítónk fejedelmi tartásban, öntudatos méltóságban, mint az anyai és szerzetesi ideál megtestesülése. Ebben az ünnepélyes hangulatban egy pillanatra úgy tetszett, hogy előttünk állt a Szikla Arcél érinthető közelségben! A kapitulum terem szürke háttére kiemelte fehér haját, arcának rózsás pírját...

„A nő nemcsak a családban, hanem a szerzetesközösségben is tartozik háziassággal. Anathema sit! – átkozott legyen, mondta a tridenti szent zsinat, aki a házasságot magasabb rendű életformának tartja, mint a szerzetességet.”

E rendkívül nagyhatású tanítás titka abban állott, hogy Isten szolgálatában eltöltött makulátlan életének bizonyossága támasztotta alá minden szavát, ez adott súlyt és színt minden mondatának. Az Istennek megőrzött és szeretetben átadott lelkek nagy méltósága, a választottság kegyelmének boldog átélése hullámozott át Anya és leányai szívére. Ugyanezt az elemezhetetlen fenséget látjuk előmozdítani Anyánk lényén, valahányszor rokon témákról, mint pl. az öt okos szűről beszél.

„A szerzetesi életben nem vagyunk kevesebb értékűek, sőt ellenkezőleg több embernek kell lennünk. Nagyobb szentségben, nagyobb megvilágosodottságban kell az anyai és női erényekben kiválnunk. Ha ez egyiknek-másiknak természettől, vagy hiányos családi nevelés folytán nem adatott meg, akkor segítsük azt egymásban kiépíteni. Éppen ez a szerzetesi család áldása, hogy itt hiányainkat, hibáinkat kiigazítják.”

„Minden missziónövér »Sit qualis mater!« – mint anya legyen. Gondosság, következetesség, felelősség, előrelátás, figyelmesség jellemezze. Az értékes embert a felelősség nagyságáról is fel lehet ismerni. A Boldogságos Szűz házias erényeit kell kultiválnunk. Téves az a felfogás, hogy ő egész nap a sarokban liliomok között font.”

„Aki reggeltől estig szétszóró környezetben is iparkodik gyűjtöttnek maradni, bármilyen keresztje is van, mégiscsak jó az öntudata: öröme mélyebb, bizalma erősebb.”

Egy-egy nagyobb külső rendezés után külön figyelmeztetést kapunk, hogy belső növekedésre is gondoljunk.

(= 34. X. 21.) Ugyanazzal a buzgósággal, szorgalommal, odaadással, mellyel kékkeresztes lobogónkat győzelemre vitték, most a belsőre irányítsuk összes tehetségeinket, és alakítsuk ki a mi édes társulati közösségünkben a családi szellemet.

Ide tartozik a rekreáció és a hetente előírt séta pontos és jó megtartása. Szeretni és értékelni kell ezeknek a célját. Nagyon segítjük vele az igazi családi szellemet. Ahol a szülők és a gyermekek nem dolgozzák ezt meg, ott nincs családi szellem és családi élet. Kedvesen, vígan, fegyelmezetten, okosan beszélgetve tartsuk meg ezeket az üdüléseket. Tartsuk kötelességünknek, hogy elsősorban idehaza legyünk szociális és karitatív érzelműek, és a kedves nővéregyüttléket szeressük.

A szerzetesnél az a legfontosabb, „si vere Deum quaerit!” (ha valóban Istent keresi). Itt kezdődik egyéniségünk őszinte kiépítése. Nem nyájaskodás, hűség az előljáró iránt. Hogy ugyanarra a dologra mondják: IGEN, és ugyanarra mondják, hogy NEM!

A szociális erények: az alkalmazkodás, beilleszkedés, türelem, kímélet, gondosság, együttérzés olajcseppjeivel tegyük kellemmé a közös életet. Aki ezt mindig derűs frissességgel tudja gyakorolni, az jól halad az önmegtagadás iskolájában. ... „Mikor a kék színt választottam, ez a gondolat lebegett előttem: a lourdes-i jelenésben a Szűz Anya kék övvel ezt hajtogatta: penitencia, penitencia... A mi faragatlan finomtalanságunkat meg kell tagadnunk!”

(=XI. 9.) A keskeny út egyik legjobb mércéje a napirend. Itt becsületesen meg kell magunkat tagadni, a kényelmességet megtörni. Szeretni a korán kelést, enni akkor is, ha nem ízlik, ha előljárói vagy orvosi parancs, hogy derekasabban dolgozhassak az Úr szőlőjében. Napirendem lényegesen összefügg üdvözlésemmel, a keskeny úttal.

„Az önmegtagadás derűs női alak, ki a lelkiismeret és bölcsesség között lépdel.”

„Meg kell szoknunk azt is, hogy nincs, de sohasem az egészség rovására.”

„Nem szabad mindent az előljárótól várni. Jelentkezni kell, hogy minden részlet el legyen látva.”

„Az előljárók pontosabban revideálják a külső utakat!”

„Működünk közre, hogy a napirendből Mária szellemének folyamányát is ki lehessen hozni. Pl. az énekórák pontos betartását.”

„Égi patrónusunk nem győzi hangoztatni, hogy a tagok csak túl ne terheltesse, hogy el ne keseredjenek. Az előljáró ne csak a tag kihasználására törekedjen. Felelős a Társulat életképességéért, hogy a tagok idő előtt ki ne rokkanjának. Írják ezt örökre szíveikbe!”

(= 34. IV. 20.) Ha pár nővér fogadalmat tesz, ne iparkodjunk mindjárt új házat nyitni. A terjeszkedési szellemet a Társulat belső felépítése érdekében egy időre erélyesen vissza kell szorítani. A nővéreknek ne csak a rekreációban legyen idejük harisnya- és egyéb javításokra, hanem időt kell adni mind az üdülésre, mind a pihenésre, mint a holmik rendben tartására, különben elvész a nővér minden háziassága.

A tagok kiképeztetése is állandó gondját képezi:

„Nem volnánk hűségesek a Társulat eredeti programjához (= 34. IV. 20.), ha nem helyeznénk nagy súlyt a nővérek továbbképzésére. A szentek tudománya a legelső, amire beiratkoztunk, amikor felvételt kértünk. Legyünk jeles tanítványok.”

(= 35. X. 7.) A pokol tornáca kongresszusokkal van kikövezve, mondta egy híres humorista. Kapitulumunk szentségre törekvő eszköze az ellensúly. Elismerem, hogy derék, jó munkát végeznek, tudom, hogy sokszor nehéz a rendkívüli megerőltetést elkerülni, de hosszabb úton előkészíteni lehet. Igyekezzenek a kénytelenségeket lehetőleg kiküszöbölni, lehetőleg nem éjjelezni. Ha pedig ez elkerülhetetlen, akkor a több energiavesztést külön táplálkozással pótolják.

Annak van hivatása a Szociális Missziótársulatba, aki a munkatorlódás és rumli közepette is megállja a helyét, aki nem veszti el ilyenkor az eszét, aki összeszedett, gyűjtött, aki a pontosságot és fegyelmet nagyra tartja, és áldozatok árán is követi. Inkább hibázzanak a kongresszusok ellen, mint a Szentlélek ellen.

(= 35. XII. 28.) Az elmélkedés egy félóra. Több ne legyen. A nővérek kérésére a reggeli alatt szilenciumot rendelek el, hogy a gyűjtöttséget a napi munka előtt ne veszítsék el.

(= 35. II. 8.) A szentmise és a mindennapi egyházi imák részei felett elmélkedjünk. Éljük a szentmisét, a liturgia koronáját. Ámpolna legyen a szívünk az Örök Igazságok olajával – mondja Nagy Szent Gertrúd.

A szentségi ideál közös az egész Anyaszentegyházban: Krisztushoz hasonlónak lenni!

Ragadjuk meg a fegyelmet. Akkor válik meg, hogy kiben mi lakik, hogy tiszta ezüst-e vagy csak alpakka, ha nehézsége van. Görbe és rozsdás vasnak tekintsem magam Szent Alajossal, aki azért jött, hogy a szerzetben kiegyenesítsék és kifényesítsék.

(= XII. 7.) Nem pápai vagy papi támogatásra van a szerzeteseknek szüksége, hanem arra, hogy közösségünk földi paradicsomában jól éljenek. Egy éltető forrás van a középben, Krisztus, tessék abból élni! (Nagy Szent Gergely pápa)

Milyen sok elmélyítésre váró anyag Társulatunk szellemének szent stúdiumában!

Szent ez a hely, és én nem is tudtam! Jákob pátriárka

Külön szépségük van a Hortus Conclususról, a Társulati HáZRól, a Portáról szóló tanításoknak. Nemcsak szívünk zárt kert, de szent falaink is azok, mondta kedves Főnöknő Anyánk egy alkalommal.

(= 34. I. 19.) Minél kevésbé organizált egy testület, annál kevesebb súlyt helyez portájára. Orsó, kereszt, lant volt első gondolatom. Az ORA et LABORA benne van! A mi portánkon az Úr Jézus legszentebb betűje alatt mindig lássák a keresztet, orsót, lantot.

Tudják, mennyire híve vagyok a fegyelemnek, és a kapitulumot mégis családi tanácskozásnak nevezem. Tehát nemcsak a konstitúciókról és napirendről, engedelmisségi és fegyelmi kérdésekről akarunk beszélgetni, hanem arról is, ami a lant fogalmához tartozik: kedély, családiasság nőiesség. Ezt egy szóval lehet átírni: szeretet, de caritas bene ordinata, jól rendezett szeretet. Ahogy a lant láthatatlanul ott van Anyaházunk portáján, úgy legyenek a jól rendezett szeretet összes finom vonásai lelkünkben.

A lant szimbolizálja szépen, kedvesen, vonzóan mindezeket.

A lelki élet áldott munkája mellett legszebb a szociális munka. A legnagyobb szociális cselekedet Krisztus világosságának terjesztése. Ez tartozik az orsó fogalmához.

„Boldog volnék, ha azok, kik belefáradtak a szociális munkába – mert ez a legnehezebb munka –, nyugodtan, napirend szerint, mint szerzetesekhez illik, ipari foglalkozást üznének.”

„A jó szerzetes mindig hóna alatt tartja citeráját. A szerzetesélet kemény élet, de azt szárnyaló lélekkel éli. Ha fáj a lelke, ne mutassa másnak, nem használ vele senkinek, csak meghazudtolja vele lelke aszkétikus irányzatát.”

Sokszor sürgeti Anyánk ezeket a lelki vonásokat leányainál. Határozott hadat üzen a „lógós fejnek”, rendetlen arckifejezésnek. Fáj nekünk, hogy nem tudjuk ezzel mindig megörvendeztetni. De áldjuk a Jóistent, hogy olyan Alapítót adott, aki soha, egyetlen arckifejezéssel sem hazudtolja meg gyermekei előtt az ő lelkének aszkétikus beállítottságát.

Non est amaritudo in labiis eius (Nincs keserűség ajkaiban)

Az Úr Jézus menyasszonyai mind szépek, bájosak, kedvesek. Ha nem kívülről, akkor belülről. vannak csöppet sem csinosak, de arcuk a lelket tükrözi. Egyszerű származásúak, gyakran arisztokraták kis dolgokban is. Van velük született tapintat, érzék, finom tartózkodás. A kapitulum műtermében közösen dolgozunk társulati szellemünk folytonos szépítésén. A „desiderium regenerationis” (a megújulás vágya), a megújulás szelleme mint vezérszavak ragyog.

Meghatódottan, a lélek szent odaajándékozásának a vágyával hallgatjuk tisztelendő Alapító Anyánk ajkairól ezeket az édes szavakat.

(= X. 28.) A nagy dolgokat nem a munka hozza létre, hanem a személyiség. Az egyéniség mindenféle fonalból és fonással van szövve, és aki tökéletes akar lenni, egyúttal egyéniséggé is lesz – mondja drága Püspök atyánk.

(= V. 10.) Még önmegtagadóbbnak lenni! Lemondani saját akaratomról, felfogásomról, előnyökről. Enélkül nincs megszentelődés! Ígérem és ígértem Neked Uram az állhatatosságot a szentség útján. Hűséget, ugyanazt a hűséget, amit 27 évvel ezelőtt fogadtam neked. Promitto stabilitatem et conversionem morum meorum ... (megígérem erényeim/szokásaim stabilitását és megújítását – bencés fogadalom szövege) erényeim folytonos javítását... vallja magáról kedves Főnöknő Anyánk.

Nagy Szent Gertrúd írásaiban találkozunk Üdvöztőnk ezen vigasztaló kijelentésével:

„Ha látok egy lelket iparkodni, törekedni felém, akkor szó szerint úgy veheted, hogy melléje állok és támogatom, mint ahogy az ember karjával támogat egy másikat, egy gyengét.”

Ez a mi boldogító biztosítékunk, midőn Anyánk köré ülve nézzük, tanulmányozzuk szellemünk jellegzetességeit. Ha mindezeket a szépségeket szívünkbe zárva azt sajátunkká tehetnénk, már itt a földön paradicsomban élnénk, mint ahogy máris, minden gyarlóságunk ellenére is, annak előcsarnokában vagyunk. Gondos előkészítés, nevelés, finomság itt osztályrészünk kedves Főnöknő Anyánk kezei alatt. Milyen hatalmas fejlesztő erő az a folytonosan szemünk elé állított „Nagystílú Arc”, az Úr Jézusnak vonásai.

Schütz Antal mondja az Örökkévalóság című könyvében, hogy

„A mennyei boldogság szemtől szembe való Isten-látás, a legfinomabb lelki kiművelődést követeli, Ahhoz egészen sajátos érzés, finomság, plaszticitás kell.”

Soha meg nem hálálhatjuk a Jóistennek, hogy drága Alapító Anyánk révén szerzetbe lépésünk óta ilyen kitűnő iskolában oktat minket.

Amikor öt esztendővel ezelőtt az Isteni Gondviselés kifürkészhetetlen terve szerint egyháziilag jóváhagyott konstitúcióinkat megkaptuk, reánk illett a Titkos Jelenések könyvének X. rész 8. verse:

„Vedd a könyvet és edd meg;
Keserűvé fogja tenni gyomrodat
De a szádban olyan édes lesz,
Mint a méz.”

A lélek alsóbb régióit az eredeti irányzathoz való váratlan visszatérés keserűvé tette. Azóta a könyvet megettük. Szellemét, fegyelmét magunkon kitapasztalva lehetetlen észre nem vennünk, hogy közösségünk megédesedett tőle.

Isten kezéből fogadva mindent, igyekszünk Szent Benedek atyánk szellemének előkelő, mértéktartó vonásain át magunkban és közösségünkben az Úr Jézus legszentebb arcát kimintázni.

De ezen a szép estén, midőn félretéve a hétköznapi munkáját, egybegyűltünk mind, kik őt szeretjük, hogy születésnapján vele együtt örvendezzünk, közösségünknek még egy más öröme is van. Egészen közel, magunk között látjuk szellemi arculatunk kettős jellegzetességének hordozóját. Drága Főnöknő Anyánk maga a

FORIS APOSTOLIUS – INTUS MONACHUS,

ő fejezi ki legjobban Társulatunk szellemi arculatát. Mai születésnapjára azt kérjük a Jóistentől, hogy ha a Lipótvárosi Bazilika jelenleg üres postamentumába tényleg missziónövért szánt, akkor drága Anyánk arcvonásai kerüljenek oda.

Nekünk, szerető gyermekeinek pedig maradjon az édes reménység mellett az vigasztalás, amit egy régi napórára köriratul tettek:

Orcádtól megvilágítva
Még árnyékom is
A Te fényességednek
Tanúbizonysága!

1937. február 16.

Gondolatok és mondások Farkas Edith irodalmi hagyatékából

Farkas Edith, a megboldogult Alapító Anya irodalmi hagyatékában zamatos, velős és felettebb hasznos, a lelki életet minden vonatkozásban elősegítő mondásokat találunk.

Mindenki, aki közelebből ismerte a Nagyasszonyt, tudja, hogy sokat imádkozott és még többet elmélkedett. Kifejezetten imádságos lélek volt, aki a Szentlélek világosságából merítette az életbölcsséget. A szerző, akinek alkalmá volt e csodálatos lélek mélységeibe bepillantani, meg van győződve róla, hogy a Szentlélek *Farkas Edithet* különösen az értelem és a bölcsesség ajándékával tüntette ki. Minden: gondolatvilága, lelki élete, szociális munkája és a Szociális Missziótársulat tőle származó szelleme erre vall.

A mondások, amelyekből helyszűke miatt csak egynéhányat közlünk, ezen Szentlélek-ittas, a kegyelem tüzeiben megérett lelkeség leszűrődése.

Mi, akik törekszünk *Farkas Edithet* követve a Szentlélek csapásain járni, e mondásokat vetőmagnak vesszük, és kívánjuk, hogy minél több lélekre hulljanak, termékeny, fogékony talajra találjanak, és Isten dicsőségére és a magyar Haza javára ezerszeresen gyümölcsözzenek. (Wimmer M. Anzelm O.S.M.: *Farkas Edith és életműve*, 2. kiadás, Bp. 1943.)

1. Sorsunkat, életpályánkat céltudatos megnyugvással és bátor kitartással kell a legjobb oldaláról venni.

2. Először saját körömben, testvéreimmal szemben kell szociálisnak lennem.

3. Csak akkor apostoli a Missziótársulat, ha mindnyájan szociálisan fogjuk fel hivatásunkat, helyzetünket és hivatalunkat.

4. „NEM ÉRÜNK RÁ habozni, nincs időnk hátranézni, ha arról van szó, hogy Krisztus munkásai és munkásnői legyünk.” (Útravaló)

5. „MINDEN LÉLEKMENTÉS és szociális munka otthon és saját környezetünkben kezdődik; rossz szociális munkások volnánk, ha a távolabbi világgal törődnénk, közelállóinkat pedig elhanyagolnók.” (Rádió)

6. SAJÁT LELKÜNKÖN akkor alakul ki a Krisztus-hasonlóság, ha legfőbb gondunkat a lelki élet képezi, s ennek az „Egy a szükségesnek” rendelünk alá minden más feladatot.” (Útravaló)

7. „ENGEDELMESKEDNI annyit tesz, mint így szólni Istenhez: Itt vagyok: a tied vagyok: hisz te véreden váltottál meg engem; tulajdonjogod van tehát reám: fogadj hát el, tégy velem, amit akarsz, küldj, helyezz, ahová akarsz, használj előjáróim által tetszésed szerint.” (Jegyzet)

8. „MINÉL SIRALMASABB A KÖRNYEZET, amelyben élünk, annál több alkalom nyílik természetfölötti tulajdonságainkat mások érdekében kifejezni, annál többet tehetünk például, önfeláldozással.” (Útravaló)

9. „AZ ÉLET MŰVÉSZETÉHEZ az is hozzátartozik, hogy az ember képzelődésével ne előzze meg a máról holnapra bekövetkező eseményeket, és lélekben ne járjon olyan örvények felett, amelyek életében talán sohasem jelentkeznek.” (Útravaló)

10. TEDD MAGADAT megfelelő eszközé Isten kezében. Légy Isten közege, telefondrótja, melyen át Ő beszél. Ne te akarj beszélni, csak engedd, hogy Isten beszéljen általad; fenntartás nélkül engedd át magadat neki.” (Rádió)

11. ISTEN AKARATA, hogy helyzetbeli nehézségeinket legyőzzük, azokba beletörődjünk, és a tövisek mellett életkörülményeinkből rózsákat is tudjunk fakasztani. A lelki élet egyik nagy vigasztaló igazsága, hogy nemcsak minden rózsának van tövise, hanem minden tövisnek lehet rózsája is: csak kérnünk kell Istent, tanítson meg e rózsafakasztás művészetére.” (Rádió)

12. „IGAZI ÉRTÉKÜNK csak az, amivé a szenvedés által lettünk.” (Útravaló)

13. „A KERESZTET a maga egészében vegyétek vállatokra: abból a legcsekélyebbet sem szabad elhagyni.” (Útravaló)

14. „A JÓSÁG TITKA: saját énünket elfelejteni egészen a teljes átadásig.” (Útravaló)

15. „ELSŐ missziós feladatunknak mindig saját lelkünk kiépítését tartjuk: azután pedig békénk és boldogságunk közlését, átöntését testvéreink lelkébe.” (Rádió)

16. „A JÁMBOR LÉLEKNEK igazi feladata abban áll, hogy a körülményekhez alkalmazkodjék, azokból mindazt kiemelje, amit Istenért és a saját lelke kialakítására felhasználhat.” (Útravaló)

17. „A RÁNK SZABOTT NEHÉZSÉGEK elől megfutamodni nem lehet, reánk találnak azok mindenütt, mert Isten minden ember számára úgy rendelkezett, hogy csak a kereszttviselés útján boldogulhat.” (Rádió)

18. „BOLDOG már ezen a földön is mindenki lehet, aki Isten akaratának alávetve magát ki akarja építeni azt a tervet, amelyet a legnagyobb tervező, Isten róla megrajzolt. Tudatos lelki élettel, meggyőződésének, jellemének tervszerű kinevelésével bárkit békére és örömeire lehet vezetni.” (Rádió)

19. „CSAK AZ A LÉLEK lehet szép és hatalmas, amelyet Isten szelleme tölt el.” (Útravaló)

20. „ALÁZATOSAN és szívem mélyéből köszönöm Istenemnek, Aki életemet irányította, hogy az Ő szent vallásában megtalálnom engedte azt a hervadhatatlan reményt és bonthatatlan békét, amely benne foglaltatik, és amely minden útkereszteződésnél biztosan megmutatja, hogy: Ez a te utad és nem más.” (Rádió)

21. „AZ EMBER csak akkor nagy és fenséges, ha az igazság és felebaráti szeretet szolgálatában önmagát elfeledi, és ha magát teljesen átadja a kötelességteljesítésnek.” (Útravaló)

22. „KÉT MÓDON kell az Ő arcának isteni vonásait utána képeznünk: először saját lelkünkön, másodszor felebarátainkon.” (Útravaló)

23. „MI AZ, ami a keresztény örömet oly igazán mélyé teszi, s ami a világ örömeitől megkülönbözteti, melyek magukban véve nem mindig rosszak és megvetendők? A különbség: az örökkévalóság bélyege. A szent öröm nem végződik a sírban, nem veszíthető el, mert igazi folytatása és kivirágzása ott túl van.” (Rádió)

24. „HA KRISZTUS KÖVETÉSÉT komolyan akarjuk venni, arra kell törekednünk, hogy még azt is tudjuk szeretni, aki érdekeinkben megkárosít vagy becsületünkbe gázol. Igaz, hogy ez nehéz, de Krisztus így akarja.” (Útravaló)

25. „AZ ÉLETET mélyebb tartalommal telíteni, egészen Isten szolgálatának lefoglalni: ez az, amiért egyedül érdemes élni.” (Rádió)

26. „MEKKORA LELKI NYUGALOMRA, békére, sőt boldogságra tesz szert az ember, ha a szent közömbösséget elsajátítja, és nem játéklabdája az eseményeknek és eshetőségeknek.” (Útravaló)

27. „AKI ISTEN IGAZI BÉKÉJÉT hordja magában, az a leggazdagabb ember és boldogsága örökké tart: azért iparkodjunk azt magunknak megszerezni.” (Útravaló)

28. „JÁRJ VÍGAN utaidon. Dalolj, ha kék az ég fölötted, ha szürke, ha fekete... Dalolva menni át az életen annyi, mint hívő lélekkel járni az élet útján. Aki derűsen jár-kel, azt bizonyítja, hogy hisz abban, hogy a legsötétebb éjszakán túl is van világosság, örök fény, és hogy még a legsúlyosabb megpróbáltatás mögött is van szeretet, vigasz és jutalom.” (Rádió)

29. „EGY RACIONALISTA, kételkedő lelket hogyan akartok megnyugtatni? Éreztessétek vele, hogy Isten szereti őt. Át kell neki éreznie azt, amit a kegyelem meleg áramának mondhatunk: Krisztus szeretetét, amely őt szent sebéből sugárzik.” (Rádió)

30. „A LÁNC olyan erős, mint amilyen erős a leggyöngébb szeme: erényünk és jellemünk is olyan erős, amilyen erősek vagyunk a leggyöngébb ponton.” (Útravaló)

31. „TANULJUK MEG keresztünköt szeretni és szívesen hordozni, mert aki ellenáll a keresztnek és tusakodik ellene, annak az súlyos teher; míg annak, aki elfogadja és szívesen hordozza, segítője és dicsősége.” (Rádió)

32. „MENNYIRE SZERETI az Alpesek embere zord, kemény hegyeit, a tengerész a tengert, jóllehet az nagy veszedelmet is rejt magában. Így szeressem én is életkörülményeimet, kötelességeimet, mert azokat Isten adta nekem.” (Rádió)

33. „HA AZT AKAROD, hogy Isten eszközül használjon: el kell távolítanod mindent, ami az Úristennek akadályul szolgál, akkor is, ha áldozatba kerül.” (Rádió)

34. „TAPASZTALATI TÉNY, hogy aki rendszeres aszketikus életet él, az a legnehezebb pillanatokban sem veszti el lélekjelenlétét, és Istentől oly csodálatos vezetést élvez, hogy a legtöbb esetben tudja, mit kell éppen tennie.” (Útravaló)

35. „AKI EGYSZER FELJUTOTT a hegycsúcsra, és onnan látja az örökkévalóság látkörének gyönyörűségét, annak nincs kedve többé lent a lapályon bandukolni, ott botorkálni és meghalni.” (Útravaló)

36. „A MI KÖTELESSÉGÜNK Isten akaratát teljesíteni, és ez a bátor, meggyőzhetetlen szív diadala.” (Útravaló)

37. „NEM EMBERI ERŐ és hatalom, hanem csak Isten iránti engedelmesség és az előírások pontos betartása segít minket győzelemre.” (Útravaló)

38. „AZ APRÓSÁGOKBAN való folytonos, állandó, lankadatlan elvhűség nagy lelkierőt követel, ezért nevezik a szerzeteséletet lassú vértanúságnak. De a mennyei korona fényessége is hasonló a vértanúkéhoz.” (Útravaló)

39. „EGY ORSZÁG SZÍNTÁJA mindig olyan, amilyen az egyes emberek erkölcsi szintája. A haza sorsára nézve döntő tehát, hogy minden egyes polgára hogyan vezeti saját lelki háztartását. Gondozza, ápolja, emeli-e azt a legfontosabb tényezőt, amelynek a neve: lélek.” (Rádió)

40. „MINDEN REGGEL, amint öntudatra ébredek, szinte görcsösen ragadom meg az Úr kezét, és bensőségesen, egyszerűen biztosítom Őt, hogy egész nap, bármi jönne is, Ővele, Őérette akarok dolgozni, s ha kell, túrni, szenvedni.” (Rádió)

41. „A BIZALOM csodálatos erő. A napi gondokon messze felülemel tiszta, túlvilági légkörbe, melyben azonnal rátalálunk az isteni erő azon titkos forrásaira, amelyek Jézus Szívéből fakadnak.” (Útravaló)

42. „IGAZ KEGYELME Istennek: ha az ember minden hamis útja, amelyre lépni akar, tüskével van sövényezve, vagy ha élete olyan, mint a rózsa, melyet köröskörül tövises öveznek úgy, hogy csak felfelé, a magasba törhet. Ezek azok a szenvedések, melyekért később a leghálásabbak vagyunk.” (Útravaló)

43. „A SZENVEDÉS nem mindig büntetés, gyakran nevelés végett küldi reánk Isten, mert a szenvedés nevelő hatása alatt megtisztul, keresztényibbé válik jellemünk és egész egyéniségünk.” (Útravaló)

44. „ÜGY DOLGOZUNK JÓL a lelki Krisztus-képen, ha ima és a jószándék felébresztése előzi meg cselekedeteinket: ha imádságos lelkülettel fogunk hozzá, ha belátjuk saját erőnk elégtelenségét, és csakis Istenbe vetett bizalommal merünk dolgozni.” (Útravaló)

45. „AMIKOR ÉLET NÉLKÜLI és erőtlen törekvéseket látok, újból és újból megerősödik bennem az a meggyőződés, hogy csak azok tudnak igazi eredményt elérni, akiknek cselekedeteiből az örök Isten élete árad ki, mert ennek az elevenítő áramnak senki sem tud ellent állni.” (Rádió)

46. „VAN EGY IMA, amit az Úristen minden bizonnal meghallgat, és ez így szól: „Istenem, add meg nekem hivatásom szeretetét.” Az Úr az Őt kérőknek kenyér helyett nem ad követ.” (Útravaló)

47. „MILY BOLDOGOK, akik átélik egész hitüket. Mily boldogok, akik hitüket nemcsak mint afféle ünneplőruhát öltik fel egyes alkalmakra, hanem akik mindig és mindenütt keresztények: templomban, családban, társaságban.” (Rádió)

48. „MINDEN EGYES EMBER a társadalomra nagy jót vagy rosszat jelenthet aszerint, amint felépítő erőknek oldója, vagy romboló erők terjesztője.” (Útravaló)

49. „GONDJAINKKAL és bánatainkkal szemben ne viseltessünk passzívan, hanem keljünk fel lélekben, és menjünk terhünkkel az Úrhoz, tegyük Őnála igazán le azt, ami szívünket nyomja, és azután megújultan és megkönnyebbülten járjuk tovább az élet útját.” (Rádió)

50. „A MI VILÁGNÉZETÜNK és elvünk az, hogy az élet oly rövid, hogy nem érdemes másnak, mint a legmagasztosabbnak élni.” (Rádió)

51. „IGAZI SZOCIÁLIS HALADÁS csak ott van, ahol a krisztusi tan a maga mindent összhangba hozó és mindent elrendező erejével a lelkeket egészen áthatja.” (Rádió)

52. „AZÉRT KAPTA A MISSZIÓTÁRSULAT a vaskereszthez annyira hasonló jelvényt, hogy állandóan figyelmeztessen minket arra, hogy hősöknek kell lennünk nekünk is, mindegyikünknek a maga helyén.” (Útravaló)

53. „AZ MELLÉKES, hogy látszólag kis vagy nagy, feltűnő vagy rejtett fényforrások vagyunk-e, lényeges csak az, hogy világítsunk, mert ez a mi feladatunk.”